

શ્રી
જૈન સજ્ઞાયમાલા.
ભાગ ૪ થો

આ પુસ્તકમાં અનેક મહાન પંડિતની બનાવેલી
પદો અને અનેક વૈરાગી વિષયોથી ભરપૂર.

છપાવી પ્રમિલ કરનાર,
બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.
જૈન બુકસેલર, ડ. કીશભટ્ટની યોગ.
અમદાવાદ.

આવૃત્તિ પહેલી — નકલ ૧૧૦૦

અમદાવાદ—ધી “ હાયમટ ન્યુબિલી ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરીખ દેવીદાસ છગનલાલે ગ્રાંથો.

મંવત ૧૯૭૭ — સને ૧૯૨૧

દિશ્મત બે રૂપીઆ.

જાહેર ખખર.

અમારે ત્યાં દરેક જાતનાં જૈન પુસ્તકો તેમજ સાર્વજનિક પુસ્તકો ઘણીજ વ્યાજખી કિંમતે મળી શકે છે. ને અમારી પેઢી લગભગ ૫૦) વરસ ઉપરાંતની છે, તેા હરકોઇ પુસ્તકો મંગાવનારે પ્રથમ અમારી દુકાનની મુલાકાત લેવી. અને અડધા આનાની ટીકીટ ખીડી સૂચીપત્ર મંગાવવું.

લી. ખાલાલાઇ છગનલાલ શાહ.

જૈન બુકસેલર, કે. કીકાલકૃતી પોળ.

અમદાવાદ.

પ્રસ્તાવના.

હાલમાં કાવ્ય વાચવાનો પ્રચાર ઘણોજ વધતો હોવાના સમયે લોકો તેની સારી રીતે કદર કરતા હોવાથી આ પુસ્તકમાં જેન સંજ્ઞાપમાલા ભાગ ૧ લા, ૨ જા, તેમજ ત્રીજામાં નહીં આવેલી સંજ્ઞાઓ, સ્તવનો, પદો અને અનેક ઉપયોગી વૈરાગી ને આત્મદશાને જાગ્રત કરનારા ઘણા વિષયો દાખલ કરેલા છે. આ પુસ્તક છાપવા ઘણા બાધઓએ અમોને આગ્રહપૂર્વક લખેલું કે તે તમારા તરફથી જેન સંજ્ઞાપમાલાના ભાગ ૧ લો તેમજ બીજો અને ત્રીજો બહાર પડેલા છે તેવીજ રીતે ચોથો ભાગ છપાવી બહાર પાડી જનસમુદાયને આભારી કરશે એવી બલામણુ આવવાથી આ ચોથો ભાગ અમારે નવીન પદ્ધતીથી તૈયાર કરવો પડ્યો છે.

આ પુસ્તકમાં મુનીગજશ્રી વિદ્વાન નાનચદ્રજીતની સંજ્ઞાઓ તેમની પરવાનગીથી તથા બીજા મુનીરાજોની બનાવેલી સંજ્ઞાઓ વીગેરે ઘણીજ ઉપયોગી હોવાથી દાખલ કરી છે.

કાવ્યમાં લખેલા ગ્રંથો વાચવાથી તેમાં અસરકારક વૈરાગ્ય ને બોધ હોવાથી આત્મા જ્ઞાનમય થઈ જાય છે ને આત્માને પોતાની દશાનુ બાન થાય છે.

આ પુસ્તકમાં લગભગ ૧૮૮ વિષયો દાખલ કરેલા છે. આ પુસ્તક વાચવાથી આત્માને આત્મકથ્યાણુનું ઘણુંજ જાણવાનું મળે છે તો આ પુસ્તક દરરોજ ઓઠામાં ઓછો એક કલાક અવશ્ય વાચવા ખાસ બલામણુ છે.

હાલમાં છાપવાના સાહિત્યો જેવા કે છાપવાના કાગળો, છપામણી, તથા પુસ્તકાઈન્ડીંગ ખાતાના બાવો ચાર ગણા લગભગ વધી ગયેલા છે તેમજ મનમાન્યા પૈસા આપતા ઘણીજ લાખી મુદને કામ તૈયાર થાય છે આવી હાલમાં હોવાથી પુસ્તકની કિંમત વધારવા પડી છે આ પુસ્તકમાં આવેલા દરેક વિષયો મનનપૂર્વક વાચશે તો પોતે કાંઈપણ તેમથી વાચવાનું સાર્યક સમજી પોતાના આત્માને ઉત્તર બનાવશે તો પ્રસિદ્ધકર્તાનો પ્રયત્ન સફળ થશે.

લી

બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

જેન પુસ્તકાલય, ડૉ. દીકામદની પોળ

અમદાવાદ.

અનુક્રમણિકા.

વિષયાંક.	પૃષ્ઠાંક.	વિષયાંક.	પૃષ્ઠાંક.
૧ પરમાત્મ સ્તુતિ	૧	૨૭ “ ક્ષમાયના ”	૨૫
૨ કર્મજ ત્હારા સુખદુઃખના ભાગી છે	૨	૨૮ પ્રેમ સ્તવન	૨૬
૩ દીવાળીનું સ્તવન	૨	૨૯ અધ્યાત્મ પદ	૨૭
૪ જૈન સદ્બોધ શીક્ષા	૩	૩૦ શ્રી વીર પ્રભુ સ્તવન	”
૫ દ્વિલખુશ સદુપદેશ	૬	૩૧ માત પિતાના ગુણ વીશે	૨૮
૬ દ્વિલખુશ ઉપદેશિક પદ	૭	૩૨ સંસાર શો સાર!	૨૯
૭ ચડયા પડયાની સજ્જન્ય	૧૦	૩૩ આ સાર સંસારમાં	૩૦
૮ ઠગ ભક્તોની બગભક્તિ	૧૩	૩૪ વજ્રઆતો કજ્રઓ	૩૨
૯ પરોપદેશે પાંડિત્યમ	૧૩	૩૫ શુષ્ક જીવ કેમ ખીલે	૩૩
૧૦ શિયળવંતોનું પ્રાતઃસ્મરણ	૧૪	૩૬ એક વવાની સજ્જન્ય	”
૧૧ મનને ઉપદેશ	૧૪	૩૭ શ્રીસુખાહુ કુમારની સજ્જન્ય	૩૪
૧૨ સક્ષળ જીવન કરવા વિષે	૧૫	૩૮ પાત્ર ગતિમાં જીવ કયા કયા	
૧૩ સ્ત્રીને શિખામણું	૧૫	પ્રકારથી જાય છે તેની સજ્જન્ય	૩૬
૧૪ મનુષ્યનું કર્તવ્ય	૧૬	૩૯ દીવાળીનું સ્તવન	૩૭
૧૫ મન અને માયા	૧૭	૪૦ ખંધક કુમારની સજ્જન્ય	૩૮
૧૬ મોહજાળ તોડવા વિષે	”	૪૧ અથ શ્રી શ્રાવકના ત્રણ મતોરથની સજ્જન્ય	૪૦
૧૭ પ્રભુ પ્રાર્થના	૧૯	૪૨ પરમસુખ પુન્ય વિના મળતું નથી	૪૧
૧૮ મનુષ્ય દેહનું કર્તવ્ય	૧૯	૪૩ આ છેલ્લી મુસાફરીમાં પ્રભુનું ભજન કરી લેવા વિષે	૪૨
૧૯ સંસાર ચિત્ર	૨૦	૪૪ સંસારમાં સંબંધ સત્ય ન માનવા વિષે	૪૨
૨૦ મનુષ્ય જીવનનું રહસ્ય પ્રાપ્ત કરવા પ્રભુ પ્રાર્થના	”	૪૫ સધળું તજી જવા વિષે	૪૩
૨૧ પ્રબોધક પદ	૨૧	૪૬ મમતા મુકવા વિષે મનનેબોધ	૪૪
૨૨ ધર્મ પ્રશંસા	૨૧	૪૭ સંસારમાંથી સુખ થવાને શું સાધન કર્યું	૪૪
૨૩ અનિત્યતા દિગ દર્શન	૨૨		
૨૪ સદ્બોધ	૨૩		
૨૫ પડયા પર માર ના પાટું	૨૪		
૨૬ વિષય સુખ સ્વરૂપ	૨૫		

વિષય.	પૃષ્ઠ.
૪૮ મનને દપકો	૪૫
૪૯ સસારની ક્ષણિકતા	૪૬
૫૦ સમાગ્મા સાર વિચારવા વિષે	૪૭
૫૧ જીવને દપકો	૪૭
૫૨ અભિમાન ન ધરવા વિષે	૪૮
૫૩ દેહરૂપ પિન્દરમાં પડેલા	
જીવરૂપ પોષ્ટને ચેતવણી	૪૮
૫૪ દેહાભિમાન તજવા વિષે	૪૯
૫૫ ચોવીશ જીન સ્તવન	„
૫૬ દયા-ધર્મ વિષે	૫૧
૫૭ શિયળવૃત્ત પાળવા વિષે	૫૨
૫૮ માન તજવા વિષે	૫૩
૫૯ શ્રી મહાવીર જીન સ્તવન	૫૪
૬૦ શ્રી પાશ્વવર્જિન સ્તવન	૫૬
૬૧ નવકાર મંત્રનું મહાત્મ્ય	૫૭
૬૨ નવગ્રંથ મંત્રનું મહાત્મ્ય વિષે	૬૦
૬૩ ધર્મ કરવા વિષે	૬૧
૬૪ વૈગમી પ્રમાનીયુ	૬૨
૬૫ સાધુ મુનિને આગધના વિષે	૬૩
૬૬ મંસાર અસ્થિય છે એ વિષે	૬૪
૬૭ મિથ્યાત્વ છાડવા વિષે	૬૫
૬૮ કર્મ વિપાક કાવ્ય	૬૬
૬૯ શ્રાવકનો ઉપદેશ	૮૫
૭૦ ગાની ગુરૂ વિષે	૮૬
૭૧ જીવને ઉપદેશ	૮૭
૭૨ આત્માને જોધ	„
૭૩ સાધુ વિના સુખ નથી એવિ	૮૮
૭૪ દયા વિના સજ્જતા નથી	
એ વિષે	૮૯
૭૫ ધર્મ મહિમા વિષે	૯૦
૭૬ મંસાગને ધીકાર દેવગ-	
વવા વિષે	૯૧

વિષય.	પૃષ્ઠ.
૭૭ કર્મના વીચીન ખેલ	૯૨
૭૮ દુનિયામા જન્મથી કે મરતાં	
લગણ ફક્ત લાકડા સીવાય	
કોઈ પણ ચીજ કામ આવતી	
નથી તેના ઉપર ભજન	૯૩
૭૯ અભિમાન વિષે	૯૪
૮૦ દુનિયામા માયા માત્ર પેસાતી	„
૮૧ જીવું ન ખોલવું	૯૫
૮૨ પગ્ગી ત્યાગ કરવા વિષે	„
૮૩ સપ કરવા વિષે	„
૮૪ બિપદેશી પદ	૯૬
૮૫ જૈન કોમને ઉત્તેજન આપવા	
પેસાદારને અરજ	„
૮૬ શિયળની સજ્જત્ય	૯૮
૮૭ બિપદેશક સજ્જત્ય	„
૮૮ તપ વિષે સજ્જત્ય	૯૯
૮૯ વૈગમ્યોપદેશ સજ્જત્ય	૧૦૦
૯૦ જીવને મમતા વિષે	
શિષ્યામણુ	૧૦૦
૯૧ બિપદેશ છત્રીલી સજ્જત્ય	૧૦૧
૯૨ આત્મ પ્રબોધની સજ્જત્ય	૧૦૪
૯૩ ચોવિશ જીન સ્તવન	૧૦૫
૯૪ શ્રી પાંચ ઇન્દ્રિય સ્તવન	„
૯૫ અથ ચીયળનું સ્તવન	૧૦૬
૯૬ શ્રી સમકિતનું સ્તવન	૧૦૭
૯૭ પ્રભાતિ સ્તવનો	૧૦૮
૯૮ સ્તવન ખીલું	„
૯૦ સ્તવન ત્રીલું	„
૧૦૦ ગણધર્મ સ્તવન	૧૦૯
૧૦૧ કર્મ ઉપર હદ	„
૧૦૨ બિપદેશક પ્રભાતિયું	૧૧૩
૧૦૩ બિપદેશક પ્રભાતિયું ખીલું	„

વિષય	પૃષ્ઠ
૧૦૪ ઉપદેશક પ્રભાતિયું ત્રીજું	૧૧૪
૧૦૫ ઉપદેશક લાવણી	"
૧૦૬ વૈરાગ્ય ઉપદેશક દોહા	૧૧૫
૧૦૭ સજ્જન વિષે દોહા	૧૧૮
૧૦૮ વૈરાગી પદો	"
૧૦૯ પદ ખીજું	૧૧૯
૧૧૦ પદ ત્રીજું	"
૧૧૧ પદ ચોથું	૧૨૦
૧૧૨ વૈરાગી સ્તવન	"
૧૧૩ વૈરાગી સ્તવન ખીજું	૧૨૧
૧૧૪ શીખામણનો છંદ	"
૧૧૫ વૈરાગી સાધન	૧૨૨
૧૧૬ સ્તવન ખીજું	૧૨૩
૧૧૭ અથ જ્ઞાન વિમળજીકૃત આત્માને શીખની સજ્જનય	૧૨૪
૧૧૮ અથ તેર કાદીઆની સજ્જનય	૧૨૫
૧૧૯ "ચિત્તની ચંચળતા વિષે"	૧૨૬
૧૨૦ ચૈતન્ય ચૈતવણી	૧૨૭
૧૨૧ આવો અમૂલ્ય અવસર કેાગટ કોણુ કાઢે!	૧૨૮
૧૨૨ પર નારીની પ્રીતી તજવા વિષે	"
૧૨૩ વૈરાગ્યમય પુરૂષોની વૈરાગ્યમય વાતો	૧૨૯
૧૨૪ સત્યનો અતુલ્ય મહિમા	૧૩૦
૧૨૫ જમ રાજના મીજમાનો	૧૩૧
૧૨૬ મૃગજળ સમાન આશામા અથકાતાની સ્થિતિ	૧૩૨
૧૨૭ તૃષ્ણામાં તણાતાને સુખોધ	૧૩૩
૧૨૮ ઘડપણની સ્થિતી	"
૧૨૯ પ્રારબ્ધ (હૃદય) કર્મની વિચિત્રતા	૧૩૫

વિષય	પૃષ્ઠ
૧૩૦ કાયાનો ભરૂંસો કેટલો	૧૩૫
૧૩૧ જગતમાં તેહજ જન્મેલા છે	૧૩૬
૧૩૨ મહાવીરના પુત્રોનું રહસ્ય ગાન	૧૩૭
૧૩૩ માત્ર એકલો વેશ પહેરવાથી શું વળ્યું?	૧૩૮
૧૩૪ માયાના ગારામાં ગુંગ ળાયેલની સ્થિતિ	૧૪૦
૧૩૫ કર્મની વીચીત્રતા	૧૪૧
૧૩૬ સ્વાર્થિ સંસારનું સ્વરૂપ	૧૪૨
૧૩૭ દશા બદલાય ત્યારે સર્વ બદલાય છે	"
૧૩૮ વિષય વિલાસીઓને વિષય વિકાર તજવા વિષે ઉપદેશ	૧૪૩
૧૩૯ અથ શ્રીહિતોપદેશ પદો પદ પહેલું	૧૪૪
૧૪૦ " પદ ૨ જી	૧૪૫
૧૪૧ " પદ ૩ જી	૧૪૬
૧૪૨ " પદ ૪ થુ	૧૪૭
૧૪૩ " પદ ૫ મું	૧૪૮
૧૪૪ " પદ ૬ હું	"
૧૪૫ " પદ ૭ મું	૧૪૯
૧૪૬ " પદ ૮ મું	"
૧૪૭ " પદ ૯ મું	૧૫૦
૧૪૮ " પદ ૧૦ મું	
૧૪૯ " પદ ૧૧ મું	૧૫૧
૧૫૦ " પદ ૧૨ મું	૧૫૨
૧૫૧ " પદ ૧૩ મું	૧૫૩
૧૫૨ " પદ ૧૪ મું	૧૫૪
૧૫૩ " પદ ૧૫ મું	૧૫૫
૧૫૪ " પદ ૧૬ મું	૧૫૬
૧૫૫ " પદ ૧૭ મું	૧૫૭
૧૫૬ " પદ ૧૮ મું	"

વિષય.

પૃષ્ઠ

૧૫૭	„	૫૬ ૧૯ મુ	૧૫૮
૧૫૮	„	૫૬ ૨૦ મુ	૧૫૯
૧૫૯	„	૫૬ ૨૧ મુ	૧૬૦
૧૬૦	„	૫૬ ૨૨ મુ	૧૬૧
૧૬૧	„	૫૬ ૨૩ મુ	„
૧૬૨	„	૫૬ ૨૪ મુ	૧૬૨
૧૬૩	„	૫૬ ૨૫ મુ	૧૬૩
૧૬૪	„	૫૬ ૨૬ મુ	૧૬૪
૧૬૫	કલાચી પુત્રની સજ્જાય	૧૬૬	
૧૬૬	અથ શ્રી નેમનાથની સજ્જાય	૧૬૬	
૧૬૭	અથ શ્રી ઉપેશી સજ્જાય	૧૬૮	
૧૬૮	અથ શ્રી ઉપેશી સજ્જાય	૧૬૯	
૧૬૯	અથ શ્રી મહાવીરસ્વામીનું પારણ	૧૭૦	
૧૭૦	અથ શ્રી મુનિગુણ મ ગલમાલા	૧૭૩	
૧૭૧	કલાવતિની સજ્જાય	૧૮૧	
૧૭૨	પ્રતિકંભણની સજ્જાય	૧૮૩	

વિષય.

પૃષ્ઠ.

૧૭૩	પ્રતિકંભણની સજ્જાય	„
૧૭૪	ઉપદેશીક સજ્જાય	૧૮૪
૧૭૫	સ્વારથની સગઈ વિષે સજ્જાય	૧૮૪
૧૭૬	શીયળની સજ્જાય	૧૮૫
૧૭૭	પાર્શ્વનાથની રત્નતી	૧૮૬
૧૭૮	અનિવાર્ય દશા	૧૮૭
૧૭૯	મહારી ભાવના	૧૮૭
૧૮૦	ઉપદેશક દોહગ	૧૮૯
૧૮૧	સુર જૈન બહુઓ પ્રત્યે વિચિત્રિ	૧૯૦
૧૮૨	ક્ષમા અટક	૧૯૧
૧૮૩	ઉપદેશાટક	૧૯૨
૧૮૪	આ વિશ્વ કાણુ બહુર છે	૧૯૩
૧૮૫	તપ વિષે સજ્જાય	૧૯૬
૧૮૬	શ્રી નદિણેણની સજ્જાય	૧૯૭
૧૮૭	ઉપેશી સજ્જાય	૧૯૯
૧૮૮	અયવતા મુનિની સજ્જાય	૧૯૯
૧૮૯	પુસ્તકોની જાહેર ખખર	૨૦૦

તૈયાર છે ! તૈયાર છે !! તૈયાર છે !!!

(આવૃત્તિ ખીજ) શ્રી તીર્થંકર ચરિત્ર. (અધિષ્ઠ)

આ પુસ્તકની પહેલી આવૃત્તિ મવત ૧૯૭૦ ની સાલમા શા જેઠાલાલ દલસુખભાઈ તરફથી છપાવેલી પરંતુ તે ઘણીજ ટુક સુદતમા ખપી જવાથી તેની ઉપરા ઉપરી ઘણા સદગૃહસ્થો તરફથી માગણી આવવાથી આ ખીજ આવૃત્તિ મારા તરફથી સચિત્ર ને સુશોભિત ઘણાં સાગ ચિત્રો ને સુધારા વધારા સાથે છપાઈ જહાર પડેલી છે

આ પુસ્તકમા ચોવીય તિર્થંકરોના ચિત્રો ઘણીજ સરસ રીતે આલેખવામા આવેલ છે આ પુસ્તકની ૫૯ સંખ્યા ૩૨૫) છે

આ અંથમાં આવેલાં ચિત્રો—૧ શ્રી આદીના જન્મોત્સવ ઉજવવા ૫૬ દિગ કુમારીકાઓ આની જુદા જુદા કાર્યો કરવા લાગી જાય છે.

૨ ઈન્દ્ર-પોતે મેરુપર્વત ઉપર લઇ જાય છે, ત્યાં પ્રભુનો અભિષેક કરે છે, જુદાં જુદાં વાહનોમાં બેસી ઈન્દ્રો અને દેવો પણ ત્યાં હાજર થાય છે.

૩ દીક્ષા લીધા પહેલાં આદિનાથ પ્રભુ એક વર્ષ પર્યંત દિવસના પ્રથમ પહરે ગોખમાં બેસી વાર્ષિક દાન આપે છે.

૪ સંસારનો ત્યાગ કરી પ્રભુ વનમાં દિક્ષા લે છે, ખીજાઓ પણ સાથેજ દિક્ષા લે છે, ભગવાન પોતાનો કેશલોચ પોતાના હાથેજ કરે છે, પ્રભુને મન પર્યંત જ્ઞાન થાય છે.

૫ પ્રભુને કેવળજ્ઞાન ઉપજ્યા પછી દેવતાઓ સમવસરણ કરે છે, પ્રભુ કમલ ઉપર ચાલીને સાધુઓ સાથે આવે છે.

૬ દીક્ષા પછી એક વર્ષે ત્રેયાંસ કુમારના હાથે શેરડીના રસનું પ્રભુ કરપાત્રે પારણું કરે છે તેજ વખતે આકાશમાંથી પંચદિવ્ય પ્રગટ થાય છે.

૭ પ્રભુ અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર મોક્ષ જાય છે, દેવ દીવીઓ નિર્વાણ મહોત્સવ કરે છે.

૮ શ્રી મહાદેવી માતા પોતાના રાજ પ્રાસાદમાં સુતેલાં છે, આદિનાથ પ્રભુનો જીવ માતાના ઉદરમાં ઉત્પન્ન થાય છે; તેજ વખતે માતા ભાવી શુભ સુચક સ્વપ્નાં નીહાળે છે.

૯ માતા મહાદેવીએ જોયેલાં ચૌદ સ્વપ્નો.

૧૦ પ્રભુનો જીવ માતા મહાદેવીના ઉદરમાં આવેલો જોઇ ઈન્દ્રરાજ હરિણ ગમેષી દેવતા પાસે ઘંટનાદ દ્વારા અન્ય દેવ દેવીઓને બોલાવી પ્રભુના બહુમાનાર્થે નમસ્કથણું ભણે છે.

૧૧ માતા મહાદેવી પોતાનો સ્વપ્ન વૃત્તાંત પતિદેવ નાભિરાજ પાસે પ્રગટ કરે છે, ઈન્દ્ર હાજર થઇ સ્વપ્નનો વિશેષાર્થ દેવની સમક્ષ કરે છે.

આ ગ્રંથ દરેકે દરેક જૈન ગ્રંથસ્થના ઘરમાં અવસ્ય હોવો જોઇએ. કારણકે અન્ય ધર્મવાળા જેમ મનુસ્મૃતિને તેમજ શ્રીમહાભાગવતને મુખ્ય ગણે છે તેમ પૂર્વાચાર્યના ચારિત્રથી આપણે વિમુખ રહીએ તો આપણા જોવો હતભાગ્યશાળી ક્યો મનુષ્ય ગણાય?

આ પુસ્તકને પાકા પુંડાથી બંધાવી અલંકૃત કરવામાં આવેલ છે. હાલમાં છાપવાના સાહિત્યો જેવાં કે કાગળો, છંપામણ તથા બંધામણની કિંમત ચારથી પાંચગણી વધી ગયેલી છે. છતાં ગરીબ તેમજ સાધારણ ગ્રંથસ્થ ખરીદ કરે તેવા શુભ આશયથી આ ગ્રંથ ઉપર વિશેષ ખર્ચ થયેલ છે. કિંમત રૂ. ૨-૮-૦ (અઢી રૂપીઆ) રાખેલ છે.

ડી. બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

જૈન બુક્સેલર, ડૉ. કીકામદની પોળ મું અમદાવાદ.

૨૦૨૦

ભાઈ, ત્રીકમલાલ ઉગરચંદ વડીલ.

અમદાવાદ.

તમે માગ સહવાસમાં બાળપણમાં રહેલા, ને
જેવો પ્રેમ રાખતા હતા તેવો જ પ્રેમ અધાપી. સૂધી
કાયમ રાખી આપે માગ પ્રત્યે તેમજ મારા કુટુંબને
હાથ સ્થિતિએ લાવવા ને આજ સૂધી લગીચ પ્રયત્નો
કરી તત્ત મનનો ભોગ આપ્યો છે એટલું જ નહીં પરંતુ
આપનામાં વિવેકતા, નિસ્વાર્થ પ્રેમ, શિશુસ્નેહ,
પ્રમાણિકતા ઇસ્ટાફિક અનેક સદ્ગુણો આપનામાં
બીરાજે છે એ જ આપનું ગૌરવ સૂચવે છે આપ
અમારી સાથે જ પ્રેમ રાખો છો તેથી વિશેષ પ્રેમથી
હમેશા અમારી સાથે વર્તશો એવી શુભલાવનાથી
આ લેવું, તથા જૈન સંજ્ઞાય માળા ભાગ ૪ થાની
નવીન આવૃત્તિ આપને અર્પણ કરી, આનંદ માનું છું

લીં આપનો સદાનો આભારી.

શુભેચ્છક,

ખાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

પુસ્તકો પ્રગટ કરનાર અને વેચનાર-અમદાવાદ.

જૈન ધર્મનાં અતિ ઉત્તમ પુસ્તકો તૈયાર છે.

જૈન સજ્જાયમાળા ભાગ ૧ લો આવૃત્તી સાતમી સચીત્ર આઠ ચિત્રો સહીત છપાય છે આ પુસ્તકની ઉપયોગીતા વીધે આ પુસ્તકની સાતમી આવૃત્તી છપાઈ છે તેજ તેનો પુરાવો છે.

જૈન સજ્જાયમાળા ભાગ ૨ જો આવૃત્તી આઠમી આ પુસ્તકમાં ખટલેશ્યાના સ્વરૂપનો સુંદર ફોટો આપી આકર્ષ કરેલ છે, કીમ્મત બે રૂપીયા.

જૈન સજ્જાયમાળા ભાગ ૩ જો આવૃત્તી ચોથી આ પુસ્તકમાં બન્ને ભાગમાં નહી આવેલી સજ્જાયોને સ્તવનોનો અમુલ્ય સંગ્રહ છે કીમ્મત બે રૂપીયા.

જૈન સજ્જાયમાળા ભાગ ૪ થો આવૃત્તી નવીન આ પુસ્તકમાં ત્રણે ભાગમાં નહિ આવેલી સજ્જાયો છે. કીમ્મત બે રૂપીયા.

જૈન મહાભારત પાંડવચરીત્ર સચિત્ર.... ૬-૦-૦

રાજકુમારી સુદર્શના સચિત્ર ૩-૦-૦

મધ્યાસુંદરી સચિત્ર ૩-૦-૦

સચીત્ર સ્તવનાવલી ૩-૦-૦

પ્રબંધ ચીતામણી જૈની રાજઓનો ઇતીહાસ ૨-૮-૦

જૈન કથા સંગ્રહ આવૃત્તી ત્રીજી અને ઉપદેશક

બાર કથાઓ રસીક છે ૧-૮-૦

મહાવીર જીવન વીસ્તાર સચિત્ર ૨-૦-૦

અમુલ્ય હિત શીક્ષા ઘણા વીષયો સાથે

પૃષ્ઠ ૩૦૦ નો ગ્રંથ.... ૦-૧૨-૦

એ શીવાય દરેક જાતનાં પુસ્તકો મોટા જથ્થામાં તૈયાર મળે છે.

લીંબાલાલ ઇંગનલાલ શાહ,

જૈન પુસ્તકો પ્રગટ કરનાર ને વેચનાર

કે. કીશોરજીની પોળ-સુ. અમદાવાદ.

મુગ્ધમં માસીકના સં ૧૬૭૬ ના વૈસાખ માસના અઠના રોબુ.

જૈન સજ્જાયમાળા.

ભા ૨-૩-૪ સજ્જાય એ સ્વાધ્યાયનો અપભ્રંશ છે માંજના પ્રતીકમણુ વખતે જૈન મુનિઓ અને શ્રાવક શ્રાવિકાઓ જે સજ્જાઓ ગાય છે અથવા ગાવી જોઈએ તેનો મોટો સગ્રહ આ ચાર ભાગમા આપ્યો છે સજ્જાઓ આત્મ જાગૃતિ અને આત્મસાધનનું એક અણમૂલ સાધન છે પ્રતીકમણુની ક્રિયા કરનાર દરેક દરેક સ્ત્રી, પુરૂષ અથવા જાળક એ આખી ક્રિયાનું રહસ્ય ન મમજે તો પણ સજ્જાયમાથી તો જરૂર કંઈક મેળવી શકે, અને ધારે તો જીવનમા પણ ઉતાગી રહે કારણ કે મજ્જાય સીવાયની બીજી લગલગ તમામ ક્રિયા જૈનોની શાસ્ત્રીય ભાષામા હોય છે, ત્યારે માત્ર મજ્જાયોજ ચોખ્ખી ગુજરાતી ભાષામા હોય છે ભાઈ જાલ ભાઈ છગનલાલે આ મોટો મગ્રહ બહાર પાડી જૈન મમાજની અને જૈન માહિત્યની સારી સેવા બજાવી છે, કેઈ કેઈ ભાગની આઠ અને કેઈ કેઈ ભાગની ત્રણ ચાર આવૃત્તિને બહાર પડી છે તેજ તે ગ્રંથની ઉપીયોગીતા પૂરવાર કરે છે દરેક ભાગની કીંમત રૂ ૨— —૦ છે. કારણ કે અમૂક નાના મમાજમા જે પુસ્તકો આદર પામે એવા હોય તેની કીમત બહુ એછી રાખવી ન પરવડે. હવે પછીની આવૃત્તિઓમા મજ્જાયોનો કેઈ એક ક્રમ મચવાય તો વાચનાર અને વીચારનારને માટે બહુ મરણતા થાય કાતો મજ્જાયોના રચનાકાળને અંગે અથવા તો વિષયને અંગે તેનો અનુક્રમ માચવવો જોઈએ છેલા ચોથા ભાગમા કેટલા આધુનીક જૈન લેખકો અને જૈનેતર કૃતી જોવાય છે એ મર્વેને સન્નય માળામા સ્થાન મળે એ વીષે અમને શક છે કે ઠપર પરાએ વહી આવતી સજ્જાયો હજી પુષ્કળ પ્રમાણમા મળી આવે એમ અમારૂં માનવું છે હજી પણ એ દીશામા પ્રયત્ન ચાલુ રહે તો વધુ સારૂ

યુગધર્મ માસીકતા સં. ૧૯૭૬ ના વૈશાખ માસના અંકના રીબ્યું.

જૈન કથા સંગ્રહ.

જૈન સાહિત્યમાં કથાઓ અને રાસાઓ તો કોઈ પાર વીનાના છે, જૈન આચાર્યોએ વીવીધ વ્રત, જપ અને ધર્મકરણીનો મહીમા બતાવતા જે રસભરી કથાઓ રચી છે. તે જો બધી પ્રકટ કરવામાં આવે તો ગુજરાતી સાહિત્ય ઘણું સમૃદ્ધ બને એ નીર્વીવાદ છે. અમદાવાદના જૈન ગ્રંથ વિકેતા ભાઈ બાલાભાઈ છગનલાલ શાહે “પૂર્વાચાર્યોના રચેલા ગ્રંથો ઉપરથી યથામતી સંશોધન કરી” જૈન કથાસંગ્રહ પહેલા લાગની બહાર પાડેલી ત્રીજી આવૃત્તી અમને સમાલોચના અર્થે મળી છે. આ કથાઓ જૈન સમાજમાં સારી પેઢે પ્રચલિત છે, અને તેમાંય હરિબળ, મન્ગી, તથા અભયકુમારી જેવી કથાઓના સંસ્કાર તો જૈન બાળકો માતાના ધવણની સાથેજ મેળવી લે છે. આ સંગ્રહમાં એકંદર બારકથાઓ છે, અને તે દરેક કથા એક વિશિષ્ટ ઉદ્દેશને આશ્રયી લખાયેલ છે, કથાઓની લખાણની છે, તે જરા ઘરગથું બનાવવામાં આવે તો ધાર્મિક વાંચનમાળા તરીકે જૈન વિદ્યાર્થીઓના હાથમાં મુકી શકાય એમ અમને લાગે છે. ગ્રંથની કીમત દોઢ રૂપિયા છે.

॥ श्री जीनवरद्रायनमः ॥

॥ श्री ॥

जैन सज्झाय माळा.

भाग ४ थो.

परमात्म स्तुति.

धीरानी झडीना गग.

ध्यारा आत्म प्रभुनारे, पहमा ग्हारी प्रीति हुने,
नाथक विशयनी वेदीरे, जली ज्वलीने लरम थने
नव सुभदा लक्षित साधु, प्रमन्न हो परमेश,
लव, भ्रमणु कीधु गडे लारे, दु भमय देण्या केशेश
हुवे प्रभु ओमाथीरे, तारी लेवा कर अहुने ध्यारा आत्म० १
नेमिनाथने नमन करे छु, वणि नमु पारसनाथ,
शान्ति नाथनु रभरणु करे छु, मेवु छु सिद्धनाथ,
नमु, नमु, भडावीर म्वाभीरे, नेह करीने निभावने ध्यारा० २
कड्या करणे हे कड्या कर, समता सीना कथ,
विकट शनभा कांछे न सूजे, नाव नजरे पथ
हया करी आ दीनने रे, मिहो भाग्य सुजावने ध्यारा आत्म० ३
मिध्ध मुनिवर सेवित स्वात्मा, आपो विनय विवेक,
आत्म अनात्मपणु लेवाने, आपी साथी टेक
सद्गुणु सि धु जिनवर रे, नजरथकी कछे कही न जने ध्यारा आत्म० ४
शण्ड विषे तो हुने शिन्नता, हुने न अर्थ व्यसितार,
अर्थ विषे पणु हुने शिन्नता, लक्ष न लओ लगार
अलत प्रभुपद वाञ्छ करे, मेली सनजन सासणने ध्यारा आत्म० ५

કર્મજ ત્હારા સુખ દુઃખનાં ભાગી છે.

(લેખક-પંડિત ભોળાનાથ શર્મા.)

હરીગિત છંદ.

જન્મ્યા જગત્માં એકલા, મરવું જગત્માં એકલું,
 પોઢ્યા જગત્માં એકલા, ફરવું જગતમાં એકલું;
 વઢવું જગત્માં એકલું, જોવું જગત્માં એકલું,
 સુખ દુઃખ ભાગી કોણ છે ? તૂં જોલ બાપૂ ! એટલું. ૧
 પુત્રો મળના રૂપયુત, પામ્યો કદાપી તું હશે;
 નારી મનોહર રૂપયુત, વિધિએ કદિક પામ્યો હશે;
 તોયે જીવનના અંતમાં, બળવું ચિતામાં એકલું,
 સુખ દુઃખ ભાગી કોણ છે ? તૂં જોલ બાપૂ ! એટલું. ૨
 મિત્રો મનોહર જોલતા, કદિ આવતો દ્વારે હશે,
 ધન માલ ગામ ગિરાસની, આવક કદા ત્હારે હશે;
 મરણાન્ત ફર્ગમ માર્ગમાં, પડશે જવું જ્યાં એકલું,
 સુખ દુઃખ ભાગી કોણ ત્યાં ? તૂં જોલ બાપૂ એટલું. ૩
 પાંડિત્ય પોપટ સમભણી, કદિ મેળવ્યું પ્રેમે હશે,
 વકિલાત કોરટમાં કરી, સન્માન પ્રાપ્ત કર્યું હશે;
 શુભ અશુભના પરિણામમાં, ઉભું થવું જ્યાં એકલું,
 સુખ દુઃખ ભાગી કોણ છે ? તૂં જોલ બાપૂ ! એટલું. ૪
 દેહો બીજનાં દેખિને, દિલમાં દરદ જો આણુશો,
 નિજ બંધુઓના અશ્રુને, પોતા સમાં જો જાણુશો;
 એ પુણ્ય પથમાં આવશે જીવું થશે નહિ એકલું,
 સુખ દુઃખ ભાગી કર્મ ત્હારાં જમ વાપૂ વોલ તૂં ! ! ૫

દીવાળીનું સ્તવન.

(ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ-લીંજે મારી ચુંદલરી એ-રાગ.)

આજે અજવાળો અંતર દ્વાર, પર્વ દીવાળી છે !

પ્રભુ સાથે બની એક તાર, આજ દીવાળી છે !

હૃદય પખાળી, કિલ્મીય ટાળી, મનના મેલને ખાળીરે,
રાગદ્વેષને દૂર નિવારી, પાપ પ્રપચ પ્રબળી આજ દીવાળી છે
દીવડા ઘડ આગણ અજવાળે, તિમીર ઉપરનુ ટાળેરે,
હૃદય તિમીર અજ્ઞાન પ્રબળે, જ્ઞાન તણા અજવાળે આજ દીવાળી છે
રોકડ મેળ અને ખાતાવી, જમા ઉધાર તપાસોરે,
સરવાયા નુકશાન નફાના, જાન તણા બે વાસો આજ દીવાળી છે
પરનિન્દા, ચોરી, બ્યલિચારી, હિ સા હોય કરે રે,
ભાવ-દ્રવ્યથી દોષ કરેલા, ઉધાર ખાણુ મેલી આજ દીવાળી છે
આત્મ રમણતા, શુદ્ધ સ્વભાવે, પર ઉપકાર છવાયુરે,
છવ દયા, પ્રભુ સેવન એ સૌ, જમા તરફ તણાયુ આજ દીવાળી છે
હેયજ્ઞેયાદિ ત્રિપુટી સ્હમજી, તત્ત્વનુ તત્ત્વ વિચારોરે,
સદ્ગુરુ મેવી સાચા જ્ઞાને, નીજ આતમને તારો આજ દીવાળી છે
ભાવ દીવાળી અર્થે આજે, દ્રવ્ય દીવાળી દીવેરે,
કર્મ ખપાવી શુરવીર થાતા, મુક્તિ કરીને છવે આજ દીવાળી છે
ચહુ દેવાનેંદ શ્રી વીરજી, ચગણુ કમળની સેવારે,
ભાવ દીવાળી કરતા-મંગળ, મણિમય મળતા એવા, આજ દીવાળી છે

જૈન સદ્વૌધ 'શિક્ષા.

(ગગ ઓધવજીનો)

જૈન બન્ધુઓ ? શીખ સુણો સોહામણી,
જિનવર ભાપિત ધર્મ તત્ત્વ વિચારજો,
સફળ કરો નરભવને શિવ સુખ પામવા,
મન વચ કાયે ધર્મ રચણુ આધારજો.
દુ ખકારી જે વચનો મુખથી વાગતા,
સમતા માગરમા સુખ અપગ પાર જો,
મિષ્ટ વચનથી વદીએ મહુને પ્રેમથી,
ભાતૃભાવે વધતો ગૌ વ્યવહાર જો.
જળ વાદળ સમ ચલિત જીવિતને જાણીએ,

જૈન ૦ ૧

જૈન ૦ ૨

- સમજી જ્ઞાની વૈરાગે રંગાય જો;
જૂઠા જગ ખંધનને બળથી તોડીએ,
આત્મિક ધન મેળવીયું ગુણિજન ગાય જો. જૈન૦ ૩
- અભયદાન આપીને જીવ રક્ષા કરે,
સુપાત્રાદિક દાન પાંચ પ્રકાર જો;
ભવ દેવ બળતાં રસ્તો સરલ એ સાચવી,
બ્રહ્મચર્યાદિક મહા વ્રતનો વિચાર જો. જૈન૦ ૪
- ક્રોધ શત્રુને અળગો કરીએ આપણે,
જેના સંગે નીચ ગતિ લેવાય જો;
ચંડકોશીયો મહા તપસી સાધુ હતો,
ક્રોધ બળેથી સર્પ ઝેરીલો થાય જો. જૈન૦ ૫
- લોભે લક્ષણ ચેતનજી નજો વહાં,
લાભે લોભ કરે છે અતિ ઉત્પાત જો;
વૃષણા તેના સાથ થકી છુટે નહિ,
લશ્કર જેનું ભારે વિપરીત વાત જો. જૈન૦ ૬
- સુભુમ ચક્રી જે ખટ્ ખંડનો રાજાઓ,
લોભે લૂંટાણો ભર દરિયા માંહિ જો;
રક્ષા કારણ દેવ નહિ તેના થયા,
સમ્રાટો પહોંચાડ્યો લોભે ક્યાંહિ જો. જૈન૦ ૭
- માન મહા વૈરીને વેગે વારિયે,
અષ્ટ પ્રકારે ગણિયા મદના લેહ જો;
સમ્રાટ ચક્રી સરિખા રૂપ રહિત થયા,
મદ મૂકેથી મળે પરમ પદ જેહ જો. જન૦ ૮
- કેવળ કમળા બાહુબળને આવતી,
લધુ બંધવને વંડુ જઈ હું કેમ જો ?;
ભગિની બ્રાહ્મી સુંદરીએ સમજાવતાં,
માન ગયેથી જળહળ જ્યોતિ જેમ જો. જૈન૦ ૯
- કપટ કરેથી ચપટ થશે ઝટવારમાં,
બધાતા નવ જળરી માયા જાળજો;
મહિ જિનવર તપ કરતાં ખમવું પડ્યું,

- મહિલા. રૂપે શ્રી જિનનો અવતાર ને જૈન૦ ૧૦
અભયંતરના ચોર તમે દૂરે હરો,
જેહ સખધે લખ ચોરાશી થાય ને,
ગ્રાહ્ય અભય તર તપ જપ તેને આદરો,
દાવાનળ દુખ સર્વે દૂર પલાયને જૈન૦ ૧૧
વૃત્ત પરખખાણ કરો નિજ પૂરણ ભાવથી;
મેવા ભક્તિ જગમ સ્થાવર તીર્થ ને,
અનુમોદીએ શુભ કૃત્યો સરવે મદા,
જેથી આતમરામ રહે પવિત્ર ને જૈન૦ ૧૨
દુષ્ટ રિવાળે સાસારિક દૂરે હરો,
સમ વ્યસનથી પ્રાણી થાય ખુવાર ને,
ઉત્તેજન જાતિ ભાઇઓને આપવુ,
સગપણ સ્વામી ભાઈ તણ સચવાય ને જૈન૦ ૧૩
જ્ઞાન દાનનો ફેલાવો અધકે કરો,
જીર્ણ પુરતક ને વળી જીર્ણોદ્ધાર ને,
દેવ દ્રવ્યાદિકના હિસાબો સાચવી,
નિજ ગૃહથી અધિક કરો સંભાળને જૈન૦ ૧૪
સર્વ જીવનું ભલુ કરવા ધ્યેય ધરો,
ધરી સાદાઈ રાખો મન નરમાય ને,
સમજી થઈ નિર્લોભી આનન્દે રહો;
આજસ છોડી કરને ઉદ્ધમ ખાસને જૈન૦ ૧૫
પ્રમાણિકતા રાખીને સત્ય બોલવુ,
મન વશ રાખી કરો તન રક્ષાય ને,
યથાશક્તિ ધર્મે દિલ ઉદારતા,
સુશિલ થઈ આ પાળો દશ શિક્ષાયને જૈન૦ ૧૬
શિક્ષા મુન્દર અચળ રહો અવની પરે,
બુદ્ધિ પામે આનન્દ અધિકે થાય ને,
માણસ પાસે માણેકપુરાનો રહીશ,
ગિરધર સુત “દિલખુશ” શિક્ષા આ ગાયને જૈન૦ ૧૭

દિલ્લુશ સદુપદેશ.

—રાગ ગરબો—

સુણુજ્યો સરવે બન્ધુ ? શિખ કહું સોહામણીરે,
રહેજો સંખીને સહુ માનવી સંગાથ;
વદીએ વેણુ વિચારી સત્ય તણી શોભા ભલીરે,
જન્મ્યા જગમાં નર પર ઉપગારીને વદીયેરે,
વદતા સત્ય વચન પ્રહ્લ્યાચારી નર ગુણુવાન;
એવા રત્ન પુરૂષો અચળ રહો અવની પરેરે.....(૧)
સાખી.

પરછિદ્રો નવ દેખીયે, નવ દે ખોટાં આળ;
ક્ષણુભંગુર સંસારમાં, ભમતાં નાવે પાર.
સેવો દોષ રહિત શ્રી બહાલા વીર ભગવાનનેરે,
ભમતાં ભવ ફેરામાં દુર્લભ નર અવતાર;
જેથી જન્મ મરણના ફેરા તે દૂરે ટળેરે.....(૨)
સાખી.

મંત્ર, તંત્રને જૂતડાં, સાચાં નહિ પણુ તૂત;
ભડકે ભોળા ભાવથી, કર્મચાય છે ભુત.
પામ્યા ધર્મ ધોરી આલંબનથી તરીયે દધિરે,
શિવ સુખ પામી કરીયે મોક્ષપુરીનું રાજ્ય;
એત્રો અવસર મળશે ઠરશે ત્યારે જીવડોરે.....(૩)
સાખી.

વિષય વિષ તે જાણીયે, રામા રંગ કુરંગ;
રામા તે કોની નહિ, દૂરે કીજે સંગ.
શોણિત પાન કરાવ્યું માંસ અસિ ધારા દિગ્ધેરે,
ક્ષુધા શાન્ત થયે ભર દરિએ નાંખ્યો ન.થ;
તેનો સાથ ચતુર નર વિષ માફક તે પરિહરેરે....(૪)
સાખી.

સમજી મારા બંધવા, ખારીના અવદાત;
રખે ભડંસો રાખતા, કરતાં છાની વાત.

કુલટા નારી કાળી નાગણ પર નિવારીયે રે,
પ્રેમે સ્વદારા શુભ આચરણે મલાળ,
વતન વિનય વિવેકે શિયલ ત્રત મો મન ધગેરે (૫)
સાખી.

નિદા ડોઇની મત કરી, પાળ દયા સુખકાર,
દયા ધર્મ માંહે વડી, દયા મોક્ષનુ દાર.
મમજી દ્રવ્ય દયાને, ભાવ દયા પાળે મુદારે,
નેથી આત્મતણા મો કપોટો દુરે ધાય,
ધરીયે ધ્યાન પગિચય સત સાધુ મેવી સદારે (૬)
સાખી.

દશા ધરી હૈર દેહની, વ્યમન દૂર કરાય,
અભિમાન નવ રાખવો, કર્મે નીચ પડાય
બહાલા ! બહેમો છોડી ધર્મે દિલને રાખલેરે,
મદગુણ પાળે રૂડા ધર્મે શુભજ ધાય,
દોષાદિક દુર્ગુણો દૂરે મો પલાવલેરે ... (૭)
સાખી.

દેશ છોડીયે આપણો, વેશ ન છોડયો જાય,
ભડકે ભોળા ભાવથી, મોઝાકોંગ ખૂટ ચડાય
મર્કટ પૂછ વિનાના શોભા એમા શુ ગણેરે,
છોડે વિરૂધ્ધ અચાને શુભ કુળવટ મચવાય,
ત્યાગે સુખિયા થઇયે રહીને નિજ ગુણ ગાગમારે (૮)
સાખી.

નોકર ધઇને છોડીયા, ધમાઓ વિશાળ,
પરતત્રના યત્રમા, ક્યા જોયે મળનાર
કપટે લતે રહી છે કાઠ ઠકુરાઈ વળીરે,
પેસા પેટ નહિ ખાવાને રહાવા ધાય,
અવળા ખચે હાય ! દશાઓ અવળી ધઇ પરીરે (૯)
સાખી.

જ્ઞાન ખળનો આપણો, ફર દેશાતજ જાય;
ધધા ધોરી મો ગયા, ખર્ચ અધિકા ધાય.

પેસો પાણીને હલકારે ચાલ્યો આપણોરે,
તો પણ હામ થકી શુભ કારજ સુંદર થાય;
દુઃખિયા દિન બન્ધુને નિજ શક્તે સુખિયા કરોરે. (૧૦)
સાખી.

દશા સુધારો ચિતની, ઉર ધરીને દાઝ;
છાના છેક રહો નહિ, મનથી રાખી લાજ.
વિદ્યા ભણીને કરવાં કાર્યો આ શ્રેયનાંરે,
ધર્મિયા રાખો કરવા દુન્નરનો પ્રકાશ;
બાળ હાથ થકી જાતાં પડશે બહુ દુઃખમાંરે. (૧૧)
સાખી.

પ્રણુમી સદગુરુ રાજને, બુદ્ધિચન્ધિ સુખસાય;
શિક્ષા સુંદર આ કહી, સિધ્ધ ક્ષેત્રની માંહ.
ગિરધર સુત “દિલખુશ” ની શિક્ષા જે આરાધશેરે,
તેને મળશે માણિક્ય અમરાપુરનું રાજ્ય;
મેળવી મનુ જન્મને સિધ્ધ કામ પૂરણ થશેરે. (૧૨)

દિલખુશ ઉપદેશિક પદ.

(રાગ કુંતલા છંદ—પ્રભાતીયાંના.)

ઉઠ દયા જીવડા, જન્મજાતી જાગીને,
કેમ ઉઠી રહો અથિર જગમાં;
ક્યાંથી તું આવીઓ, જાઈશ તું ક્યાં વળી,
પ્રશ્ન પૂછજે તું જ હૃદયમાં. ઉઠો ૧
સંસારના ખેલમાં, સત્ય ક્યાં દેખતો,
કાર્ય કીધું તે શું અહીં આવી;
લાડીને, ગાડીમાં, મોજ તું માણતો,
અજ્ઞાનથી દુઃખને સુખ લાવી. ઉઠો ૨
વૈરી મોહના, પાસમાં તું પડ્યો,
માત, પિતા અને પ્રેમી દારા;
ભ્રાત ભગીની વળી, કુટુંબ આ મોહતું;

- ખંધાવશે કર્મના તુજ ભારા ઉઠો ૩
- સ્વાર્થે સૌ સાધવા, પ્રેમ ખતલાવતા,
માન માયાની લગ્ની લગાડી,
લાગે અમૃત મધુ, અસાનતા ભાસથી,
કર્મ કે પાસ નાંખે ભમાડી ઉઠો ૪
- જીવિત આ જાણતું, સ્વપ્ન સમ લાગતું,
સમય આવે જરૂર જાણુ;
આવીને જન્મ તણુ, તેડું ઉભુ ગહે,
તે સમે દુ ખ દગ્ગિએ ડુખાણુ ઉઠો ૫
- આવીઓ તે મમે, એકલો તું હતો,
છાડી પણ એકલા તારે જાણું,
ધર્મ એક આવતો, મિત્ર પગલવ તણો,
તે વિના દુ.ખ આવે નહાઈ ઉઠો ૬
- કુટુંબ વેલવને, પરિવાર પ્રેમી સહુ,
મુકીને જીવડે ચાલી જાશે,
ધર્મ કીધો નહિ, લાભ લીધો નહિ,
દ્રવ્ય અધર્મતુ ધુળધાણી થાશે ઉઠો ૭
- પુણ્ય વિષ્ણુ પ્રાણીઆ, જન્મ તુને આલશે,
મુદગરો મારશે, અતિ કષ્ટો આપી,
અવનીમા તે જઈ, કામ બુડા કર્યા,
અધર્મે ચાલતા નીતિને ઉઘાપી ઉઠો ૮
- કહે અલ્યા મૂરખા, ક્રમે તુ શુ ગયો,
અહોંથી ધારીને મૃત્યુ લોકે;
ધર્મના ખંડાને તુ, ઠંગ થયો જગતમા,
છાડીએ નહિ હવે રહીશ પોકે ઉઠો ૯
- માટે વિચારીને, હિત હુએ ધરી,
કર ધર્મની સેવના શુભ થાશે,
બુધ્ધયજ્ઞિ પસાયથી ગિરધર મુનઆ,
“દિલખુશ” કહે જવ દુ ખ જાશે ઉઠો ૧૦

ચડયા પડયાની સજ્જાય.

(શ્રી સીમંધર સાહિબ આગે એ દેશી.)

- ચડયા પડયાનો અંતર સમજી, સમપરિણામે રહીએ.
થોડો પણ જીહાં ગુણ દેખીએ,
તિહાં અતિહિ ગહગહિયે રે લોગા લોલવીયા મત બુલો. ૧.
અંતર મુહરત છે ગુણા પુલકી, અંતર મુહરત ઠાણી;
ચઢવું પડવું તિહાંથી મુનીને, તે ગતિ કિણુહિ ન જાણીરે. લો. ૨.
બાહ્ય કષ્ટથી ઉચું ચઢવું, તે તો જઠના ભામા;
સંયમ શ્રેણી શિખરે ચઢાવે, અંતરંગ પરિણામારે. લો. ૩.
તિહાં નિમિત્ત છે બાહિર કિરિયા, તે જો સૂત્રે સાચી;
નહિં તો દુઃખદાયક પગ સાહમું, મોર જીએ જેમ નાચીરે. લો. ૪
પાસત્યાદિક સરખે વેષે, જીહાં કારણ દાખે;
એકવીસ પાણી ખપ નહિ કરતાં, મીઠાં પાણી આખેરે. લો. ૫.
પરિચિત ઘરની લિક્ષા લેવે, ન કરે તે સમુદાણી;
વસતિ દોષ ન ત્યજે કૃત્યાદિક, જિન આણી મન આણીરે લો. ૬.
વસ્ત્ર પાત્ર દૂષણ નવિ ટાળે, કરે પતિતનો સંગો;
કલહ વૈરની વાત ઉદીરે, મન માન્યું તિહાં રંગે રે. લો. ૭.
હીણા નિજ પરિવાર વઢાવે, આપ કષ્ટ બહુ દાખી;
ચઢ્યો તેહને કેણીપરે કહીએ, સૂત્ર તિહાં નહિં સાખીરે. લો. ૮.
ન ગણે ઉત્તર ગુણની હાણિ, સૂત્રક્રિયામાં પંગુ;
દુઃખ સહેસ્યે જેમ ઉપદેશમાલે, બોલ્યો મથુરામંગુ રે. લો. ૯.
એકનું મૂલકારણ ચિંતવતા, આવે મોટું હાંસુ;
પંચમહાવ્રત કિંહાં ઉચ્ચરીયાં, સેવ્યું કુણનું પાસું રે. લો. ૧૦.
પહેલાં વ્રત જે જીહાં ઉચ્ચરીયાં, તે તો નાન્યાં લેખે;
ફરીને હવે તે ઉચ્ચરીયે, પંચલોક જેમ દેખેરે. લો. ૧૧.
મુનિને તો સઘળું સાચવવું, વાત ઘટે નવિ ફૂટી;
શુદ્ધ પ્રરૂપકને તો જે જે, ચતના તે તે રૂઢીરે. લો. ૧૨.
પહેલાં મૂલગુણો જે હીણા ફરી દીક્ષા તે લેવે;
ચરણ અંશ હોયે તે તપ છેદે, ઉધમ મારગ સેવેરે. લો. ૧૩.

એહવુ લાખ્ય કહીઉ વ્યવહારે, તે તો મર્મ ન જાણે,
અધિકાહી બાહીર દેખાડી, મતવાલો મત તાણેરે લો. ૧૪.
કહે તે શુદ્ધ કથક અજ્ઞાની ઉપધિ ઘણેરી ધારી,
દ્વિવિધ બાલ તે મારગ લોપી, લાખ્યુ અગ આચારેરે. લો. ૧૫.
પાસત્યાદિક નતિ ન ત્યજિયે, તો ઉચ્ચ કેમ ચઢીયે;
જ્ઞાનાધિક આણાએ રહીએ, તેહ સાથે નવિ વઢિયેરે લો. ૧૬.
પાસત્યા પણુ તેહને કહીએ, જે વ્રત લેઈ વિરાધે
ધુરથી જેણે વ્રત નવિ લીધા, તે રયો મારગ સાધેરે. લો. ૧૭
સર્વશુદ્ધિ વિષુ પણુ વ્રતયતના, શુદ્ધ કથકને છાજે;
ધ્વજાચોગી આપહીનતાં, કહેતો તે નવી લાજેરે. લો. ૧૮
કુસુમપુરે એક શેઠતણે ઘર, હેઠ રહીઓ સવેગી,
ઉપરી એક સવર ગુણહીણો, પણુ ગુણનિધિ ગુણરંગીરે. લો. ૧૯
સવેગી કહે ઉપરિ છે તે, મહા મોકળો પાપી;
ગુણરંગી કહે જે વ્રત પાળે, તસ કીરતિ જગ વ્યાપીરે લો. ૨૦.
સવેગીના બાહ્ય કણ્ઠથી, થયા લોક બહુ રાગી,
કો એક શુદ્ધ કથકના પણુ, મતિ જેહની જ્ઞાને લાગીરે લો. ૨૧
ચોમામુ' પૂરી બિહુ વિચરીઆ, તિહા આવ્યા એક નાણી,
બિહુમા અદ્ય અધિક ભવ કુણના, પુછે એમ બહુ પ્રાણીરે લો. ૨૨.
જ્ઞાની કહે સવેગી નિદા કરી, ઘણા ભવ રૂલશયે,
શુદ્ધ કથક વહેલો શિવસુખમા, પાપ પખાલી ભલશયેરે. લો. ૨૩.
સુણી એહવુ' બહુ જન સમજ્યા, ભાવમારગ રૂચિ જાગી,
એ ઉપદેશપદે સવિ જો'જો, તુમે હો જો ગુણના રાગીરે. લો. ૨૪.
શુદ્ધાચારી કલિમા વિરલા, શુદ્ધ કથક પણુ ચોડા,
ધ્વજાચારી બહુલા દીસે, જાણે વાકા ચોડા રે. લો. ૨૫
પાસત્યાદિકમા પણુ સંયમયાન, કહીએ કોઈ હીણુ;
શુદ્ધ પ્રકંપક વયણો જ્ઞાસન, કહીએ ન હોયે ખીણુ રે લો. ૨૬
જિણુ વિણુ અછતુ ચરણ પણુ કહીએ, હોય તે તો ઉદ્ધરીયે,
નવો મારગ જન આગે ભાખી, કહો કિણુપરે નિસ્તરીએ રે લો. ૨૭
સયમઠાણુ વિચારી જોતા, જો ન લહે નિજ માણે,

તે બુદ્ધ જોલીને દુર્મતિ, શું સાધે ગુણ પામે રે. લો. ૨૮
 સંયમ વિણ સંયતતા થાપે, પાપશ્રમણ તે લાખ્યો;
 ઉત્તરાધ્યયને સરલ સ્વભાવે, શુદ્ધ પ્રરૂપક દાખ્યો રે. લો. ૨૯
 સુવિહત ગચ્છ ક્રિયાનો ધારી, શ્રી હરિભદ્ર કહાય;
 એહ ભાવ ધરતો તે કારણ, મુજ મન તેહ સુહાય રે. લો. ૩૦
 શુદ્ધ દ્રવ્ય સંયત તે એણી પરે, ભાવચરણ પણ પાવે;
 પ્રવચન વચન પ્રભાવક તેહના, સુરપતિ પણ ગાવે રે. લો. ૩૧
 શુદ્ધ કથક વચને જે ચાલે, મૂલ ઉત્તર ગુણ ધારી;
 પ્રવચન ક્ષમાદિક રંગે લીના, તે મુનિની બલિહારી રે. લો. ૩૨
 પૂજનીક જ્ઞાને જ્ઞાનાધિક, સંયત ચરણ વિલાસે;
 એકે નહિ જેહને બિહુમાં, કેમ રહીએ તસ પાસે રે. લો. ૩૩
 જેમ જેમ પ્રવચન જ્ઞાને ઝીલે, તેમ સંવેગ તરંગી;
 એહ આવશ્યક વચન વિચારે, હોજો જ્ઞાનના રંગીરે. લો. ૩૪
 જેમ જેમ પ્રવચન વચન વિચારી, હુઓ જ્ઞાનનો રંગી;
 જ્ઞાની જ્ઞાન અલેદોપચારે, તેમ તેમ જ્ઞાનનો સંગીરે. લો. ૩૫
 જ્ઞાનાધિકના ગુણ જે હૂષે, કષ્ટ કરે અભિમાને;
 પ્રાપ્તે ગાંઠી લગે નવિ આવ્યા, તે ખુતા અજ્ઞાને રે. લો. ૩૬
 તેહની કષ્ટ ક્રિયા અનુમોદે, ઉન્મારગ ચિર થાપે;
 તેહથી દુર્ગતિના દુઃખ લહિયે, પંચાશક કહેવાયે રે. લો. ૩૭
 કુલ ગણા સંઘ તણી જે લજ્જા, આપછંદતા ટાલે;
 પાપભીરુ ગુરુઆણાકારી, જિનમારગ અનુઆલે રે. લો. ૩૮
 જ્ઞાનાધિકની દીક્ષા લેજે, કરે તસ વચણે પરખી;
 ખીજની પોડશકે લાખી, હોલીનપં ઋદ્ધિ સરખી રે. લો. ૩૯
 જ્ઞાનાધિકનો વિનય ન કરે, શ્રી જિનવર હુહવાય;
 વિનય ભેદ સમજે તે કિંકર, જ્ઞાનવંતનું થાયે રે. લો. ૪૦
 તે માટે જ્ઞાનાધિક વચણે, રહી ક્રિયા જે કરશે;
 અધ્યાતમ પરિણતિ પરિપાકે, તે ભવસાયર તરશે રે. લો. ૪૧
 વાચક જસવિજય એમ દાખે, શીખ સર્વને સાચી;
 પણ પરિણમશે તેહ તણે મન, જેહની મતિ નવિ કાચી રે. લો. ૪૨.

ઠગભક્તોની વગભક્તિ.

જપતી પ્રીતમની જપમાળ—એ રાગ.

ભગત જગત ઠગ થઈ નિજ સ્વાર્થમાં કોઈ રહે મન રાજ,
અવળી દુનીયાંની બાજ, સમ લાજીઆજ, (૨) ન્યા ત્યા;
બગભક્તો મતમતના કાજ, ભગત જગત ઠગ થઈ એ ટેક

સાખી—છાતીમાં કાતી રમે, મુખ મગળ બગ ધ્યાન,
માળા કર લા'ળા હૃદયે, માયામા મસ્તાન.

રામા રંગે રહે રાજ, મમતા મન ઝાંઝી (૨) ન્યા ત્યા

સાખી—ગપ્પા માંદે વ્યાસજ, ગન તાન ગુલતાન,
રાસલીલા છાની રમે, જેમ ગોપીમા કા'ન

ઠગમા ઠગબાજ તાજ, લોળા કહે હાજ. (૨) ન્યા ત્યા

સાખી—પદોપદેશે પડિતો, જાય કુપયે શ્યાન,

મુઠે મુઠાડે અન્યને કાણી નાવ સમાન

એવા ઉપદેશક પાજ, જનની જલસાજ (૨) ન્યા ત્યાં

સાખી—સાચો બાહ્યાતર રહી, દે સાચો ઉપદેશ,

સાંકળથક વીરલા જડે, રાગ દેખ નહિ લેશ.

રહેણી કહેણી મો સાચી, છતે ભવબાજ (૨) ન્યા ત્યા

પરોપદેશે પાંડિત્યમ્.

લાવણી.

કોઈ પરને દે ઉપદેશ, ન ચાલે લેશ, જાય પતીયારો,

એ સત્ય સુધારો કે કુઝો કુધારો

ટેક.

સૌ સ્વારથીઓ સંસાર, સકળ વ્યવહાર, સ્વાર્થથી ચાલે,

પરમાર્થ મિથે નિજ સ્વાર્થ સાધવા મહાલે,

કહે પુનર્લગ્ન આદરો, દુઃખ પરહરો, ગરીબ વિધવાનુ,

લાકડે માંકડું ભેડી દીએ છાનું,

નિજ ઘરમા વિધવા રડે, ખુણામા મડે, લક્ષ નહિ યારો એ સત્ય. ૧

કોઈ કુળાચાર ચગહરે, પ્રગટ ઉચરે, પથ્થર નહિ પૂજે,

શું સરશે એથી કાજ દેવ કોઈ દુનૈ;
 મૃત્તિકાની મૂર્તિ કરે, મંત્ર ઉચ્ચરે, પૂજે બગ ધ્યાને,
 એ પ્રપંચ પાપી તણા ઠગે દુનીયાને;
 પોથીનાં રીંગણાં તણી, વાત એ બણી, બોધ નહિ સારો. એ સત્ય. ૨
 કહે દેશી કપડાં ધરો, ઉત્તેજન કરો, દેશધંધાને,
 એ વાત ઘણી ઉપયોગી કહી બધાને;
 પણ વસ્ત્ર વિદેશી ધરે, મોજમાં ફરે, ફીકર નહિ પરની,
 એ શિક્ષા ગુણ કયમ કરે, ધુતારા નરની;
 સાંકળચંદ્ર શિક્ષા ખરી, અમલમાં ધરી, આવળે ચારો,
 એ નહિ કુધારો પણ સાચો સુધારો. એ સત્ય. ૩

શિયળવંતોનું પ્રાતઃસ્મરણ.

લઙ્ઘિવંત ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિએ અધિકા અભયકુમાર;
 પ્રહુ ભઠીને કરી પ્રણામ, શિયળવંતનાં લીજે નામ. ૧
 પહેલા નેમિ જિનેશ્વરરાય, બાળ બ્રહ્મચારી લાગુ પાય;
 બીજા જંબુકંવર મહા ભાગ, રમણી આઠનો કીધો ત્યાગ. ૨
 ત્રીજા સ્થુલી ભદ્ર સાધુ સુભણ, કૌશ્યા પ્રતિબોધી ગુણ બાણ,
 ચોથા સુક્ર્શન શેઠ ગુણવત, જેણે કીધો ભવનો અંત. ૩
 પાંચમા વિજય શેઠ નરનાર, શિયળ પાળી ઉતર્યા ભવપાર;
 એ પાંચેને વિનતિ કરે, ભવ સાચર તે વહેલા તરે. ૪

મનને ઉપદેશ.

ધીરાની કાશીનો રાગ.

મનવાણ મહારાજાને, વિચારીને રાજ્ય કરો;
 દેશ તમારા અઝારે, છતી છતી કબજે કરો.
 ફૂર ભયંકર ક્રોધ ભોમિએ, છિનવ્યો શાન્તિ દેશ;
 રસ કસવતી પૃથ્વી છે જેની, તેના તમો નરેશ.
 માટે એ મેળવવારે, હૈયામાંહિ હામ ધરો. મનવાણ. ૧

હિંસા ચોરે લૂટી લીધી, અહિંસા કાય અનુપ,
 પૈસા વિણ પાયમાલ થયા છે, હાલ સિખારી ભુપ.
 પોઠે ? કયમ પાલવશેરે, લગલગ આવી પહોંચ્યો મરો.મન૦ ૨
 મુખ દેનારી ખ્યારી તમારી, નિવૃત્તિ જે નાર;
 પ્રવૃત્તિના કન્દે કસીને, ત્યાગી છે આવાર.
 જરા વિચારી જોશેરે, દુટ્યો નિર્મળ જળનો ઝરો. મન૦ ૩
 જપ તપ યમ નિયમાસન સાધન, પ્રિયકર પ્રાણાયામ,
 એ સર્વે પરિવારો તમારે, કીધો કૃના તમામ;
 દુઃખનો છે આ હહાડોરે, રાજ્ય પ્રાપ્તિને પથ પરવરો.મન૦ ૪
 મોઘામા મોઘો આ માનવ, જન્મ સમયનો જોગ,
 જ્ઞાન ખડગ લેઈ કર મધ્યે, કાઢો કરમના રોગ
 સ્વાત્મ જ્ઞાનની સહાયેરે, અજીત દુઃખ સિંધુને તરો મન૦ ૫

સફળ જીવન કરવા વિષે.

ગઝલ

કરી ઉદ્ધાર જ્ઞાતિનો, અમર યશ તો તમે લેજો,
 સુધારા જ્ઞાતિના માટે, જીવન અપીં તમે દેજો ૧
 પડ્યા છે ઘોર નિદ્રામા, જરા જાગી તમે જોજો,
 લણવા જ્ઞાતિ બાળોને, જીવન અપીં તમે દેજો ૨
 નકામું છે નકામું છે, વિનાયશ, આ જીવન આખું,
 બનાવી તેહને ઉજવળ, જીવન અપીં તમે દેજો ૩
 પડી સૌ સ્વાર્થ બંધનમા, બન્યા છે દાસ ચોરતના;
 ઉરે કર્તવ્ય સમજીને, જીવન અપીં તમે દેજો ૪
 સ્થપાવી પાઠશાળાઓ, કરો ઉદ્ધાર જ્ઞાતિનો,
 કહે સુર ઇંદુ બંધુઓ, જીવન અપીં તમે દેજો ૫

સ્ત્રીને શિલામળ.

મંદા કાન્તા છંદ.

જહાલી બેની ! પતિ રિઝવતી, સુદરી તેહ સાચી,
 વાતે વાતે, પતિ પજવતી, પાપણી એ પિશાચી,

જેને આર્થું, તન જીવન તે, સ્વામીના સુખ દુઃખે,
રાચી રે'લું મન વચનને, કાય એકત્ર યોગે. ૧

સ્વામી સાચું, ભુષણુ ગણવું, સર્વ છે તાસ પ્રેમે,
સોને હાંકી, પ્રીત ન પતિની, ધિછ એ હિમ ખેમે;
પ્રેમે પૂજે, સુભગ પ્રમદા, સ્વામીને સ્વર્ગ આપે,
આ સંસારે, વિષમ પથના, તાપ સંતાપ કાપે. ૨

દેવી સીતા, જનક તનયા, કાં ગયા રામ સાથે,
તારા દેવી, પતિ વચનથી, થાય વેચાણ હાથે;
ત્યાગી તોયે, ભીમક તનયા, સ્વામીને મેળવે છે,
એ દૃષ્ટો, ભગિની તમને, શું કહો કેલવે છે ? ૩

મનુષ્યનું કર્તવ્ય.

(સરસ્વતીચંદ્ર નાટકમાંનો—પરણીને પસ્તાવું—એ રાગ)

જન્મીને મરવું, વળી પાછું અવતરવું,
જાંધે મસ્તક અદ્ધર લટકવું,
લગ ચોરાશી કરવું. એવા દુઃખથી ડરવું રે, ૧
ધ્યાન પ્રભુનું ધરવું.

કોધ માને મદ માયા મસ્તર, લોભે પરધન હરવું,
કુમતિવશ કામાંધ બનીને, ચર રમણીથી હળવું;
એવા દુઃખથી ડરવું રે, ૨
ધ્યાન૦ ૨

પ્રપંચ પાસે વિશ્વાસીને, લાલચ દઈ છેતરવું,
ચોરી ચાડી ચુગલી કરવી, જીહું સુખ ઉચ્ચરવું.
એવા દુઃખથી ડરવું રે. ૩
ધ્યાન૦ ૩

મોહ મદિરા પાન કરીને, નહીં કરવાતું કરવું,
નિંદા ઇર્ષ્યા હિંસા કરીને, પેટ પાંપથી ભરવું.
એવા દુઃખથી ડરવું રે. ૪
ધ્યાન૦ ૪

સત્ય ક્ષમા સંતોષ દયાથી, પરહિત કરી દુઃખ હરવું,
સદાચારના સરળ પંથમાં, સાંકળચંદ સંચરવું;
એવા શુભથી મરવું રે, કરી કરી નહીં અવતરવું. ૫
ધ્યાન૦ ૫

મન અને માયા.

મનડું આ મરકટ સમુ, દે તનડામાં દોટ,
 છવ મદારી નેઈ રહ્યો, ચલવે અવળી ચોટ.
 ચલવે અવળી ચોટ, વશ નવ કીધું તેથી,
 ઊલટો વગ થઈ રહ્યો, મદારી ને મર્કટથી
 કે છે દિલખુશ દાસ, ટળી જાશે આ તનડું,
 ત્યારે ટળશે દેહ, અરે ! મર્કટ સમ મનડું.

૧

સાચી માયા સૃષ્ટિની, માની બેઠા બેઠ,
 તેહીજ જન પરલોકમા, પામ્યા પૂરણ છેહ
 પામ્યા પૂરણ છેહ, ઠગનારી માયાથી એ;
 અથ થયો અજ્ઞાન, તણ અમૃત વિષ પીએ.
 કે છે દિલખુશ દાસ, જગત આણુ છે દૃષ્ટિ,
 સાચી સમજણુ ગોધ, માયા સાચી નહિ સૃષ્ટિ
 માયા માયા શુ રટે, માયા ઠગણી જાણુ,
 માયાના મોહે કરત, નરકે નાખે પ્રાણુ
 નરકે નાખે પ્રાણુ, હાણુ એ મોટી હઠમ,
 વિચારી લે તું છવ, ચતુરાઈ ચલવી ચોગમ
 કે છે દિલખુશદાસ, કહો શુ અહી કમાયા,
 કર્યું 'મોટનું' કામ, રટે શુ માયા, માયા
 માયાની આ મોહની, વીટાણી ચોપામ,
 ત્યા નેઈએ ત્યા એહનો, દેખાયે આભાસ
 દેખાયે આભાસ, પાસ એ બાધી બેહો,
 અજ્ઞાનીને ઉર, હઠીલી થઈને પેહી
 કે છે, કર્મગદાસ, જ્ઞાનીઓ નવ લોભાયા,
 છાઈ નહી જગમાહી, દીલખુશ મોહન માયા.

૨

૩

૪

મોહજાલ તોડવા વિષે.

(માર્ગદર્શન વિધીનિ.)

મેટી માળ મહેલ અધગજને સુટી જવુ નિકલા,
 સંબધી જન સ્વાર્થ અધિ સગળા અતે ન્દે વેગળા,

- વાહી જેતર બંગલા બગી વળી છાને છળ ગોખડા,
જાગી જો નર મોહજાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૧
- કાયા જોખન કાંઈ નિશ્ચળ નહીં લાઈ તને શું થયું,
મારું માન્યુ મમત્વથી મન વિષે વાચે જશે સૌ વહું;
નીદ્રાને પરમાદમાં પરવર્યું તારૂં ગયું તોરમાં,
જાગી જો નર મોહ જાળ સઘળી, તૈયાર થા તોડવા. ૨
- સારૂં ઉત્તમ આ શરીર જરતે હાથે મદ્યું હારમાં,
ઓચીંતો અકળાવશે ધસમસી માથે ફરે કાળ આ;
આધિ રોજ ઉપાધિ વ્યાધિ વધશે ભને પછી દોડવા,
જાગી જો નર મોહ જાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૩
- લાળી ન્યાલ થયો ભલે ભુવન તું રાચીશમાં રોખમાં,
આયુ ચંચળ ચેતજે પળ પળે છીજે તને છોડવા;
પુત્રાદિ પરિવાર સાર સમજી શાને પડ્યો મોજમાં,
જાગી જો નર મોહ જાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૪
- શી તારી ગતી મંદ આ શિથિળતા મારી ગઈ છે મતિ,
ધાર્યું ધૂળ થશે સહી પલકમાં શક્તિ કરોને છતી;
પારાધિ કદી આવીને પકડશે સંતાય ક્યાં સોડમાં,
જાગી જો નર મોહજાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૫
- માટે બંધન પાસમાં ફસી પડ્યા ઊપાય શોધી કરો,
છૂટો છૂટી શકાય જો કળબળે છૂટે થકી છૂટકો;
બાજી છે હજી હાથ ઊઠ મુરખા ખામી ખરી ખોળવા,
જાગી જો નર મોહજાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૬
- મદોની અભિમાની માનિ અમથી વાહ્યો જશે વાજમાં,
ખાંદુરી બજવાય તો શીદ રહે આ આળ પંખાળમાં;
હાથે સૌ હથિયાર હામ ધરીને ધૂમો અરિ ફોજમાં,
જાગી જો નર મોહ જાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૭
- જાયા ને જનની પ્રિયાજનક સૌ માયા રચી માનવી,
તત્વે તંત નહીંજ તુલ સઘળું, ચેતજે માનવી;
દેખાયે ભપકો બધો ઉપરનો છે છારના છોડવા,
જાગી જો નર મોહ જાળ સઘળી તૈયાર થા તોડવા. ૮

પ્રમુ પ્રાર્થના.

શિખરિણી.

અમારી વાણીમા, નિશ્ચિન પ્રભો સત્ય મુકજો,
મતિ સારી દેજો, હિતકર પથે દાસ વહેજો,
સ્વધર્મે સુ પ્રીતિ, વિમુખ અપકૃત્યોથી કરજો,
સ્વીકારો પર્માત્મન, શિશુજનની આ નમ્ર લિખ જે.

મનુષ્ય દેહનું કર્તવ્ય.

(લે૦—ભાસ્તર કુબેરલાલ અ'બાશંકર ત્રિવેદી)

દ્રુતવિલાંબિત વૃત.

શિશુપણુ' રમતે રમતે ગયુ, ન નિજનું શુભ શ્રેય કશું થયુ,
તરુણતા વળિ છે બહુ આકરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
મદન તે સમયે તુજને દમે, મન સદા પરદાર વિષે રમે;
વિનય જાય બધો જન વિસરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
ધન ધરા પરના હરવા ગમે, વિધવલોગ તણા સુખમા રમે,
સુખદ શાંતિ કરી ખર તે પરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
ઘડપણે તને જીવું બધુ થયુ, સકળ ઇન્દ્રિયનું બળ તો ગયું;
તદપિ આશ ન જીવું જરા કરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
મરણ ત્યા તુજને ઝડપી ગયુ, અરુ ! આમ વૃથા તન આ ગયુ,
પ્રણયથી ન ભલ્યા કદિ તે પ્રભુ, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
કર થકી કરને શુભ કામને, નિશ્ચિને રટને વિતરાગને,
કર વિચાર અરે ! જન તું જરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
વચન મત્ય સદા વદતું મુખે, નકર હર્ષ કદી પરને દુઃખે,
સુખ લહે પરનું શુભ તુ કરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
હરખ શોક તજી સુખ દુઃખનો, કર વિચાર અહોનિશ તત્વનો,
ન કર તું મદ યોવનનો જરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
ધર ક્ષમા નય નીતિ અને દયા, નહિ મળે દિવસો કરથી ગયા,
દુર રહે બહુ દુર્ગુણથી ઠરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
વરત સર્વ વિષે સમભાવથી, લજ નિવૃત્તિ સદા બહુ ભાવથી,

ન કર દ્વેષ કદી પરનો જરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
 કર નિરોધ સદા મનનો કળે, તન તણા છ રિપુ હણને બળે;
 શમ દમાદિક વસ્ત્ર કરે ધરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.
 વિષયને વિષ તુલ્ય પછી ગણી, નધર આશ કદી જન તે તણી;
 કર પ્રયત્ન લવાળિધ જવા તરી, નહિ મળે નર દેહ ફરી ફરી.

સંસાર ચિત્ર.

મારા મનના માલીક મળીયારે, થઇ પ્રેમ વશ પાતળીયા-એ રાગ,
 જીવ લમરા ડાહ્યા ડમરા રે, આવે ન સાથે દમડા. ટેક.
 રાય રંકે સૌ ખાલી હાથે, આવ્યા તેમ ગયા ઉડી;
 કોઇ સાથ ન ગઇ છત મુડી, પણ માયા મમતા ભુંડી;
 જીવ તજે ન આશો કુડી. જીવ ૧
 તન ત્રોડી પાઇ પાઇ કરી લેગી, મંદિર માળ ગણાવે;
 તે સાથે કાંઇ ન આવે, પ્રિયા પોળથી પતિને વળાવે;
 સુત ખાલી હાથ બતાવે. જીવ ૨
 ચિંતે ઓર ને બને ઓર અહા ! પ્રતિકુળ દૈવ પ્રભાવે;
 ત્યાં તારૂં જોર ન ફાવે, પણ રહે ન આત્મ સ્વભાવે;
 નિત્ય આર્ત રોદ્ર મન ધ્યાવે. જીવ ૩
 કુડ કપટ છળ લેદ કરીને, પાપ પોટલો ખાંધો;
 સાંકળચંદ્ર સાધ્ય ન સાધે, ઉંડા ભવોદધિ અગાધે;
 દૂખે નારક દુઃખ વાધે, ત્યાં પિડે પાપી જમડારે;
 આવે ન સાથે દમડા. જીવ ૪

મનુષ્ય જીવનનું રહસ્ય પ્રાપ્ત કરવા પ્રમુ પ્રાર્થના.
 (ગઝલ—કબાલી.)

જીવનના હેતુઓ જાણી, સદા સમભાવથી રહેવા;
 ઉચિત કર્તવ્ય દૃષ્ટિથી, વિશુદ્ધિ માર્ગ સંચરવા. ૧
 કરી નિષ્કામ કર્મોને, અધર્મો દૂર કરવાને;
 ભયા શંકા વિકારાદિ, થકી મુક્તિ સંજ્ઞાને. ૨

અચળ સકલ્પને ધારી, ધરી સ્થિરતા અડગબળથી;
સદા એ આત્મભાવોને, સ્મરણ કરવા પ્રતિપળથી ૩
પ્રભુ પ્રીતિ તણા ગો, તણી ઉન્નત્યવળ પ્રભા ધરવા,
મલિનતા કલાતિ ગ્લાનિથી, જીવનને સદા ઉદ્ધરવા. ૪
અમોને અર્પને બળ એ, વિશે ! આત્મિક ખળનાથી;
અખૂટ છે આપ સાન્નિધ્યે, લહો આશિષ બાળકની. ૫
ફેતેહુય દ.

પ્રવોધક પદ.

રાગ ભેરવી—આખી આલમને ઠગનારી—એ રાગ.

મન ભમરા બૂલ્યો ભવ બાળ, જગ જ'લળથી રહ્યો રાજ-ટેક.
¹અલી રકજ પાયો, મોહો મુઝાયો, (૨) કાળ મત ગ² મુખ ઝડપાયો;
મનકી રહી મનમાંજ, મન ભમરા. બૂલ્યો ૦ ૧
નીર ન પાયો, તીર ન પાયો, (૨) મસ્ત હસ્તી ભવ³ ક્રીચ ફસાયો,
વ્યર્થ કરે પતરાજ, મન ભમરા બૂલ્યો. ૨
⁴બ્યાલ વિંટાયો ભવ કુપ પાયો, (૨) ⁵મધુ બિંદુમા મન લલચાયો,
અધર રહ્યો તરૂ બાજી, મન ભમરા બૂલ્યો ૩
આધિ ઉપાધી વળી ⁶વપુ બ્યાધિ, (૨) રહી ન સમાધી સુ કરણી ન સાધી,
હાયો બાજી પાજી, મન ભમરા બૂલ્યો ૪
ભવ આધડીયો પુણ્ય પ્રબળીયો, (૨) નરભવ ચિ તામણી કર ચડીઓ,
કાગ ઉડાડે ગાજી, મન ભમરા બૂલ્યો ૫
કર શુભ કરણી ભવ નિસ્તરણી, સાકળચ દ સમય અનુસરણી,
બાજી કર બધી તાજી, મન ભમરા બૂલ્યો. ૭

ધર્મ પ્રશંસા.

ગાફલ વિકીરિત.

ત્યા શુંને મુનિ ભૃગ રગ ધરતા શુંતરને જ્ઞાનના,
ત્યાં સત્ શ્રાવક પશીઓ, મધુગ્વો કર્તા સદા તાનના;

૧ ભમરા. ૨ કમળ, ૩ લાથી, ૪ ભવ-કાલ, ૫ સાપ, ૬ મધનું
ટીપું, ૭ ધરી.

ખીલ્યા બોધ તરૂં સુપલ્લવ ધરી સમ્યક્ત્વ પુષ્પે ભર્યા,
તે ધર્મો પવને રહ્યા જન સહુ સંસાર વારિ તર્યા. ૧
ગીતિ.

સમ્યક્ત્વ સત્ય સદ્ગુણ, સામ્ય સદાચાર સર્વ જન સેવા;
સકાર ષટ્ તે સેવો, મલશે તેથી ભવે મધુર મેવા. ૨

અનિત્યતા દિગ્દર્શન.

હાય થઇ અતિ હાનિ-એ રાગ.

રહ્યું અમર ન કોઇ જરી, કરે શીદ મારા મારી-રહ્યું ટેક.
બાળ કાળ જીવ સરલ પણાથી, વ્યતિત કરે સુખવાસ;
પછી વિદ્યાભ્યાસ પિપાસ, (૨) વિનોદ વિદ્વાસ.

મસ્ત ચારી.....રહ્યું. ૧

તરૂં પછે જર જમીન જોડની, લાલચમાં લપટાય;
કરી પ્રપંચ મન મલકાય, (૨) પ્રભુ ન લળાય.

મોહ લારી.....રહ્યું. ૨

વૃદ્ધ પછે મન ગાત્ર ગળે પણ, આશા નદી ઉલરાય;
અંતે તે ભવો દધિ માંદ, (૨) વિલય થઇ જાય.

ગતિ ન્યારી.....રહ્યું. ૩

ક્ષણમાં ભસ્મ થનાર પતંગીઓ, કેમ ઉડે આકાશ ?
ચળકે કુશ ખિંદુ પ્રકાશ, (૨) નિમીષમાં નાશ.

થાય વારી.....રહ્યું. ૩

વાસ્તવિક સ્થિતિ જીવનની એવી, પડે ન પાર ઉમેદ;
પણ મોહ કષાયથી ખેદ, (૨) કરે છળ ભેદ.

રાત દા'ડી.....રહ્યું. ૫

જીવન રેખા ચંચળ જાણી, ભજ પ્રભુ નામ અખંડ;
કર સુકૃત સાંકળચંદ, (૨) સદા આનંદ.

લહો લારી.....રહ્યું. ૬

સદ્યોધ.

(લે૦-કુંબેરલાલ અબાગંદર ત્રિવેદી-ભાવનગર.)

ગઝલ.

સદા સંસારમા શાણુ રહો, સંખી સહુ સાથે,
 છીએ મેમાન ઘડી બે ના, નથી અમરત્વ કો, માથે
 ખખર પલની નથી પડતી, મમત ત્યાં શુન્નરખ બાધો,
 જુ છે છોડીને સર્વે, તણ દયો વેર ને વાધો.
 નહીં બાળતો માટે, નકામા શુ મરો બાધી,
 સુખી જીવન કરો દુખી, વૃથા ગીઠ બંદોરીને બાધી.
 મળ્યો છે દેહ માનવનો, પ્રભુની ભક્તિને કાળે;
 કલહ કંકાસમા ભેરો, ન એ તો સુરને છાળે.
 વિભવ ધન ધાણુને દારા, નથી ચિર કાળ રેનારા;
 વધારો છો વિરોધોને, અરે તે માટ ક્યા ખ્યારા.
 કરો છો સર્વની સંગે, અરે વિખવાદ શું હાલો,
 પીવા ઉગ્રુજા કા થાઓ, વિપમ કડવાશનો ખ્યાલો.
 હશે વૈરી થશે વૈરી, હશે બધુ થશે બધુ,
 ઉદારને દીલે તો છે, ખરે બધુ જગત મધુ
 સહુનું શ્રેય જો રહ્યો, સહુ તમ શ્રેયને ચા'શે,
 અહિત રહાતા, તમારૂં તે, અહિત કરવા તુરત ધારે
 અહિત હિતના વિચારોનો, મનોમન માક્ષી છે આપણે
 અહો હિત જો તમારું તો, કરી હિતને સદા રાચે.
 ધરી તન માનવીનું જો, અવગ ઉપકાર ના કીધો;
 નહિ એ માનવી તેણે, પશુ અવતાજ જગ લીધો.
 કરો પરમાર્થમા પ્રીતિ, પ્રભુ પરમાર્થમા ગણ,
 પગલા દુખ દેખીને, દુખી થાઓ દિલે દાઝી.
 યથા શક્તિ કરો યત્નો, પીડા પગની દુરે કરવા,
 દીઓ તન ધનને અગ્રી, અગ્રણ યથા વિશ્વમા ભગવા.
 મળે દે ના મળે બદલો, કરો પરવા નહીં તેની;
 યશે તમ પુણ્ય ખાતામા, પ્રભુને યે જમા એની.

વિષય સુખ સ્વરૂપ.

ગઝલ.

વિષય સુખ અભ્રની છાયા, વિષય સુખ મોહીની માયા;
 વિષય સુખ ઝેરની પ્યાલી, પીવાથી જન જતા ચાલી. ૧
 વિષય સુખ માટીનો ગોળો, વિષયમાં સુખ શુ ખોળો,
 વિષય સુખ કાચનો સીમો, વિષય સુખ કલ્પના કીરસો. ૨
 વિષય સુખા મહા દુખ છે, વિષય સુખમાહી ક્યા સુખ છે ?
 વિષય સુખ પાણી પરપોટો, વિષય સુખ રોગ છે ખોટો. ૩
 વિષય સુખ ગીટથી ભરીયું, વિષયથી કાઢ નથી તરીયું;
 વિષય મૃગ તૃષ્ણાકા પાણી, વિષય સુખ સાદું ધૂલપાણી ૪
 વિષય સુખ પાણીનો રેલો, વિષય સુખ પખીનો મેળો;
 વિષય સુખ વિજળી જાણો, વિષય સુખ સઘ પરમાણો. ૫
 વિષય સુખ મોહ પ્રગટાવે, વિષય સુખ ભક્તિ અટકાવે,
 વિષય સુખ જન્મને આપે, વિષય સુખ મૃત્યુને આપે. ૬
 વિષય સુખ રોગ છે વામા, ઉપરથી ફૂટડી રામા;
 છુટે નહીં છોડવામા તે, પછી અકળાય ભવ ચોતે. ૭
 વિષય સુખમાહી અકડાયા, વિષય સુખમાહી પકડાયા,
 છુટે નહીં છુટવામા તે, પછી અકળાય ભવ ચોતે ૮
 વિષય સુખ ઝેરના લાડુ, વિષય સુખ ઝોરનું ગાડુ,
 વિષય સુખ યેન વિકાગી, તજે તે છે અધિકાગી ૯
 વિષય સુખ સ્વપ્નની સૃષ્ટિ, વિષય સુખ કષ્ટની વૃષ્ટિ,
 વિષય સુખને જીતો બાતા, અજીત ધર્મ ધાય સુખ શાતા. ૧૦

“ ક્ષમાચના. ”

ગઝલ.

ક્ષમા યાત્રુ જગતની દુઃ, દુઃખના પાપ હરવાને,
 દયાના પાપમા ન્હાવા, ક્ષમા યાત્રુ દયા યાત્રુ.
 કયો ઉપકાર ના જનમા, અરે ! ઉપકાર પર અપકાર;

લીધો ના ન્યાયનો રસ્તો, ક્ષમા યાચું દયા યાચું.
 નિરર્થક રોષ ને ઈર્ષા, સગાંઓ સ્નેહીની સાથે;
 કટુ શબ્દો કીધા તેની, ક્ષમા યાચું દયા યાચું.
 કીધી ના ધર્મ ઉન્નતિ, પ્રમોદે હું રહ્યો સુતો;
 ગુરૂ વચ અન્યની નિંદા, ક્ષમા યાચું દયા યાચું.
 જગતને ધર્મના સુત્રો, ભુલીને પાપમાં ચાલ્યો;
 ગરીબોને રીખાવ્યા મેં, ક્ષમા યાચું દયા યાચું.
 ક્ષમા સાગર પ્રભુ મહાવીર, તણા સુત્રો ધરીને દીલ;
 જગવવા આત્મની જ્યોતી, ક્ષમા યાચું દયા યાચું.

પ્રેમ સ્તવન.

(લેખક:—મહેતા મગનલાલ માધવજી જૈન બોર્ડીંગ,—અમદાવાદ.)

છે સકલ વસ્તુનો સાર એક આ પ્રેમમાં...

પ્રીતીની કેફમાં રે.—છે સકલ.

સત્ય પ્રેમમાં સ્વર્ગ વસે છે, રસ્તા ઉર્વશી નૃત્ય કરે છે;
 વખત પ્રસારે સ્નેહી આનંદ રેલમાં રે. છે સકલ.

છલબલનું જ્યાં નામ મળે નહિ, સરળતા ઝરણું જ ઝરે તહિં;
 હૃદય હૃદય આલીંગે પૂરણ પ્રેમથી રે. છે સકલ.

અપૂર્વ આનંદમાં રેલાયે, હર્ષ ઝુલણે નીત્ય ઝુલાયે;
 રસ ખસ થઈ રંગે નીત્યે રેલાય છે રે. છે સકલ.

પ્રેમ પવીત્ર વસ્તુજ દીસે છે, સુક્ષિતનું ઉત્તમ સાધન છે;
 પ્રેમ વિનાનું હૃદય કઠીન પાપાણુ છે રે. છે સકલ.

સ્નેહ સાંકળ પ્રભુથી જોડાવે, ઉચ્ચ વૃત્તિઓ મનમાં સ્થાપે;
 અનેક દુઃખો પણ પ્રેમીને સુખ છે રે. છે સકલ.

પ્રેમ તત્વમાં જળહળી ઉઠતું, એક તત્વ આત્માનું ભાણું;
 સ્વ સ્વરૂપ સમ નિત જો તું અખિલ બ્રહ્માંડને રે. છે સકલ.

અધ્યાત્મ-પદ.

કાયાનો રંગ કાચોરે, રૂપે શું મન રાચ્યો રે—એ રાગ,
ઉડી જવું ભમરા રે, આવે ન સાથ દમડા રે, જિનરાજ ભળે-ટેક.
આજ કાલ કોઈ વરસ છ માસે, જરૂર જીવડા જાવું;
અમર પટો કોઈએ નથી આણ્યો, શુ છત લોઈ છલકાવું ?
જીવે ન વાટ જમડા રે, ઉડી જવું ભમરા રે,
આવે ન સાથ દમડા રે. જિન. ૧

લાડી નાડી ગાડી વહાલી, કાયા માયા કુડી,
ખાજીગર ખાજી સહેલી, જાય પડી રહે મુડી;
અરે કાદ્યા ડમરા રે, ઉડી જવું ભમરા રે,
આવે ન સાથ દમડા રે. જિન. ૨
વાદળ ગોટો જળ પરપોટો, ખેલ જગતનો ખોટો,
સાકળચંદ્ર સમય પર આવી, કાળ પકડશે ટોટો,
રહ્યા અમર નહિં અમરા રે, ઉડી જવું ભમરા રે,
આવે ન સાથ દમડા રે. જિન. ૩

શ્રી વીરપ્રભુ-સ્તવન.

(કવ્વાલિ.)

સુણો મહાવીર જિન સ્વામી, તમે ભવસિન્ધુ તારક છે,
કહું હું કર્મની કહાણી, અમારી આમ બાળત છે ૧
બને છે લોકા લોકે તે, તમે જાણો છો વિજ્ઞાને,
છતા કહું વાત વીતક એ, અમારી આમ બાળત છે. ૨
તજી સ્વરૂપ હું પોતે, રમ્યો પર પુદ્ગલો માહિ,
વિષય તૃષ્ણા તણા ભેરે, અમારી આમ બાળત છે. ૩
ત્યાં આશ્રય બંધનના કૃત્યો, પરત્વે રૂચી મારી છે,
ભ્રમણ મિથ્યાત્વ ભાવે ત્યાં, અમારી આમ બાળત છે. ૪
હુપાવા અવગુણો મારા, કહું જિન ધર્મ કરણીને;
છતા અવગુણ તજીએ ના, અમારી આમ બાળત છે. ૫
છે દૃષ્ટિ સગનો ત્યા પોપ, ગણું સમકિત એ મારું,
નહિં રચાઈતી શેવી, અમારી આમ બાળત છે. ૬

અપલ સ્વભાવી મન તાણું આ, વચન એકાન્ત રૂપી જ્યાં;	
(તેથી) ન ભાસે વસ્તુના ભાવો, અમારી આમ બાબત છે.	૭
નમન લૌકિક રીતે જ્યાં, લોકોત્તર દેવને પાવે;	
ખરે દુઃસાધ્ય સિદ્ધિ છે, અમારી આમ બાબત છે.	૮
પ્રભુ આ આર્યા વર્તનીમાં, સકલ ગુણ સ્થાન આપજ છે;	
સ્તુતિ કરવા અશ્કતજ હું, અમારી આમ બાબત છે.	૯
આહા ! ભવ રોગીના માટે, અરે ધનવન્તરી બાણું;	
ભવાર્ણવ માંહિ નાવિક છે, અમારી આમ બાબત છે.	૧૦
પ્રભુ મુખથી સુણું જો હું, સ્વભાવે ભવ્ય ભાવિ છું;	
ખને શિવપુરની આશા, અમારી આમ બાબત છે.	૧૧
પ્રભુ તુલ નામ રઠનાથી, ખને ગુણ ધામી એ નિશ્ચય;	
કરો સ્થિર વાસના એવી, અમારી આમ બાબત છે.	૧૨
પ્રભુ ફરમાન જે જે છે, નિરંતર સેવવા શક્તિ;	
અમોને આપજો સ્વામિ, અમારી આમ બાબત છે.	૧૩
પ્રભુ મુદ્રા પ્રભુ સમ આ; ધરૂં છું ધ્યાન હું તેતું;	
ખનાવો દ્યેય ધ્યાની આ, અમારી આમ બાબત છે.	૧૪

જિજ્ઞાસુઉમેદવાર.

માત પીતાના ગુણ વીરો.

(ધનાશ્રી રાગ.)

કેમ ભુલું ઉપકાર માત પીતા કેમ ભુલું ઉપકાર;	
સવા નવ માસે ગર્ભ રહ્યો ત્યાં, દુઃખ સહ્યાં અપાર. માત પીતાં ૧	
ગર્ભ સુખેથી સુખી દેખતાં, દુઃખેથી દુઃખી થનાર. માત પીતાં ૧	
ગર્ભ તણી પ્રતિ પાલણા કરીને, જન્મ તણી દેનાર. માત પીતાં ૧	
જન્મ થયાથી રસને ત્યાગી, પય પાનથી હર્ષલાય. માત. „ ૦	
બાલ પણાની દુગંછા તણને, વ્યાધિથી તે કરમાય. માત „ ૦	
પાલણુ પોષણુ પ્રેમે કરીને, મોટો કીધો બાલ. માત. „ ૦	
લાડ લડાવી વીધા-લણાવી, દધને બોધ ઉજમાલ. માત „ ૦	
માત પીતાની ભક્તિ વડેથી, પામે સુર અવતાર, માત „ ૦	

મહાવીરના શીખ્ય ગૌતમ પૂછે, ઉવાઠં સુત્રે અધીકાર.	માત	,,	૦
દૈદ હજાર વર્ષ આયુષ પામે, લોગવે લીલ વીલાસ.	માત	,,	૦
એરે દૃષ્ટાતનું ન્યાય રે જાણી, ભક્તિ કરેથી ફળે આશ!	માત	,,	૦
આવે તમારે પાઠ જૂલે જે, તે નરને ધીક્કાર,	માત	,,	૦
પુરુષોત્તમજીએ નમન કરીને, ગુણ જૂલે તે ગમાર.	માત	,,	૦
સંપૂર્ણ.			

સંસારમાં શો સાર ?

આપે તાપ અમાપ અંતર વિષે આવી પડી આધીયો;
 હે છે દુઃખ અનેક નિર્દય પછે અંગે વધી બ્યાધિયો;
 આવે અન્ય ઉપાધિયો પ્રતિદિને દાણી દિયે દ્વારમા,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમા શો સાર સંસારમા. ૧

કોટી કર્મ થરે થયેલ કહું શુ કાયા નથી કામની,
 જાતા વાર નથી જરાય મરતે જાતે હશે જામની;
 મોહે ધાય મમત્વ તત્વ ન મળે માર્યા જવું મારમા,
 વારવાર વિચાર થાય મનમા શો સાર સંસારમા. ૨

આજુ ઉત્તમ આ શરીર પણ તે છે હાડકા ચામડા,
 લોહી લાળ પુરીય મૂત્ર મળના ખોટા બધા ખામણા,
 માફું માત્ર મમત્વથી મન વિષે માન્યું સદાકારમા,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમા. ૩

ધાયા જે જન ધામ યોવન વિષે માયા વડે માણવા,
 કાયા તે જહું કદથી અવનિમા એવા ઘણા ધાણવા;
 જાયા જાતિ પવિત્ર મિત્ર પણ છે, પીઠા ઘણી પ્યારમા,
 વારવાર વિચાર ધાય મનમા શો સાર સંસારમા. ૪

ધાર્યું ધાય નહીં ધરાર સુખ તો સોણે નહીં સાપડે,
 ચારે કોર કુસંધ ને કલહમાં પાટી પડે પાપણે,
 પ્યારા પુત્ર કલત્ર આખર અરે ન્યારા ઘડી વારમાં,
 વારવાર વિચાર ધાય મનમા શો સાર સંસારમા. ૫

જાણું જન્મ જરા વિપત્તિ વચમાં અંતે અરે એકલાં,
 અજ્ઞાને સઘળા જનો રડવડી શેકયા કરે શેકલાં;
 ભુતોનો ઉપકાર ભૂતળ વિષે ભારી દીયે ભારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૬
 નીતિ ન્યાય રહે બધે રખડતાં રીતિ રહે વેગળી,
 પ્રીતિ પ્રાણુ સમાન કામ ન કરે વીતી વદું શું વળી,
 જીતી કોઈ ન જાય આ જગતમાં જોયું બધું ખારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૭
 કામ ક્રોધ વિશેષ રોજ મનને સંતાપ આવ્યા કરે,
 આશા અંતરમાં અનેક સુખની તે મોત સાથે મરે,
 કૈને કોણ કહે અથાગ પસંદ્યું અંધેર આચારમાં;
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૮
 દાળે નિર્દયને સદૈવ બલવાન સ્વાર્થી ન સામું બુલે,
 લોકો નિર્ધનને ગરીબ કરતાં રે દીન શબ્દે રૂવે,
 સાચું કોઈ સહાય હાય ન મળે હીરો ગયો હારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૯
 સાચંકાળ વિષે મળે સહજમાં જેવાં બધાં પંખિયો,
 તેવા કર્મ બળે મળ્યાં સહજમાં સર્વત્ર સંબંધિયો,
 આ જાયા જનની અને જનક તે જાણ્યાં અહંકારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૧૦
 જે જે ભાષ જણાય આ જગતના તે તે નથી આપણી,
 અજ્ઞાને સઘળા બને મન વિષે સંતાપનાં તાપણાં,
 લેવાને યમદૂત જીવ જનના બેઠા રહે ખારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં શો સાર સંસારમાં. ૧૧

આ સાર સંસારમાં.

શાર્દૂલ વીકીરિત.

હોયે પુત્ર વિનીત બંધુ જન સૌ વિશેષ સંપી વસે.

લેશે કલેશ જણાયના સંજનમાં આનંદ તેથી થશે,

- નિરોગી તન નારિ રૂડી ગૃહમા પુત્રી સદાચારમા,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા આ સાર સંસારમા. ૧
- રેલું આધિન પારકે નવ પડે સ્વાધીનતા લોગવે,
દેલુ શીર બદામનું નવ મળે સુખે નીરાતે સુવે,
ભવિકા સુખ સાથ ગ્રામ કરવી નીળપાપ બ્યાપારમા,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા આ સાર સંસારમા. ૨
- ધીરોદ્ધીત સુસીલ સદ્ગુણ થકી કીર્તિ બધે વીરતદે,
સન્મિત્રો સહવાસમા હળી રહે સન્માન પામે બધે,
નીતી ન્યાય સદાય ઉરનિવસે શ્રદ્ધા સદાચારમા,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા સાર શો સંસારમા, ૩
- બ્યાપારે અતિ હાથ હાથ ન મળે પાપી ન ધધો કરે,
પુન્યે જે ધન મેળવ્યું સહજમા સંતોષ તેથી રહે,
રોગી દીન અનાથ અન્ન મળવે આશીષ દેવારમા,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા આ સાર સંસારમા. ૪
- લુલા પંશુ નિરાશ્રયી રખડતા રોજી નથી જેમને,
આવાને મળતું નથી સહજમા વસ્ત્રો નથી તેમને,
શોધે નીત્ય ઉપાય આશ્રય દીએ એવા જનો દ્વારમાં,
વારવાર વિચાર થાય મનમાં સારશો સંસારમાં. ૫
- કુહા કર્મ કરનારા જગતમા ખારે બળી ખેદથી,
વાધે શુદ્ધ સદૈવ નિર્મળ મતિ પાપી પ્રપંચો તણ,
રૂડા જો રહીએ સદા યશ મળે સારા જનો ચારમા,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા આ સાર સંસારમા. ૬
- રૂઝે આ અવતાર પામી નરનો સત્સંગને આદરે,
સન્માર્ગે ધન વાવરે પ્રતિદિને સત્કર્મને આચરે,
સત્પાત્રે ધન વસ્ત્ર પાત્ર ખરચે વાવે નહીં ખારમા,
વારવાર વિચાર થાય મનમા આ સાર સંસારમા. ૭
- ગ્રાણી ગ્રાણુ સમાન જાણી મનમા ભારી દયા ચીતવે,
આણીને કંઈણા કૃપાળ થઈને દુખી જનો નિસ્તરે,
સારા સૌ ઉરમા ધરે વિનયથી ધારા કુળાચારના,
વારંવાર વિચાર થાય મનમા આ આગ મમારમા. ૮

'પામ્યું' પુન્ય બળે મનુષ્ય તન આ હીરો મળ્યો હાથમાં,
 સાધે એહ ઉપાય સાર્યક થવા વિચારી એકાંતમાં;
 ભાવે ભક્તિ કરાય દેવ ગુરૂની સિદ્ધિ ઘડીવારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં આ સાર સંસારમાં. ૯
 માફં માફં મમત્વથી મન તણ તત્વો તપાસી જુએ,
 મોહાદિ અરિસાથ શસ્ત્ર સજીને જીતી ઉપાધી ખુએ;
 શ્રીસમૃદ્ધિ સદૈવ સુખ મળશે સત્ધર્મ આચારમાં,
 વારંવાર વિચાર થાય મનમાં આ સાર સંસારમાં. ૧૦

“ વજિઆનો કજિઓ. ”

“ કલ્યાણો નામ કુહાડો સરખું ” વળ્યાને મન વહાલું !
 કલ્યાણી પણ વળ્યાનું મ્હોં કાજળ જેવું કાળું ! ૧
 જીવતર ઝોકાં ખાશે થાશે વળ્યા ! અંતર આળું !
 વેળા હજીયે નથી વહી કર “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું ” ૨
 કડકડતી તલ તલ કલામાં પડતો તુજને લાળું !
 કલ્યે ‘લલ્યાં તળાય’ વળ ! “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું ” ૩
 કલ્યાણાં પુતળાંને મન સૌ આંખ છતાં અન્ધાર !
 વળ્યા ના માને તો કલ્યે વળ્યાનું મ્હોં બાળું ! ૪
 શાણા હોય તે સમજ, કલ્યે મૌન ધરે મરમાળું !
 બડાધખોર બકબક કરી રહેશે “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું. ” ૫
 કચ્છો “ કા—કા ” કરતો શોધે સ્થળ—જે છિદ્રોવાળું !
 ચાંચે પાડે નવાં છિદ્ર એ “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું ” ૬
 કચ્છાનું કે જ્વાન તાણું મ્હોં સદાય વિષ...વાળું,
 નવ ગજથી વંદન એ મ્હોંને, અખંડ જે કલ્યાણું. ૭
 ભાન વિનાં ભસતાં સહ ધ્યાન ન દેવું, હોઈ દયાળું,
 ગંધાતા વળ્યાની ગન્ધથી “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું. ” ૮
 છાપન કોટિ જાદવની જડ કલ્યે ઉખડી લાળું !
 લોહ સમાં શાં કઠોર જીવન ! “ કલ્યાણું મ્હોં કાળું. ” ૯
 દેવ્યી.

“ શુદ્ધ જિવન કેમ સ્વીકારે. ”

અચળતા પ્રિય ! ના જગમા કહી, જીવન શુદ્ધ બને ઘડીમાં વળી;
 વહી જતું દુઃખ આયુધ્ય સત્વર, મનનું સર્વ રહે મનમા ખરે ! ૧
 નહિ જગે સુખ સર્વ ગ્રહાય છે, પ્રભુનાં મીઠાં દયા ન પમાય છે,
 પ્રભુની ગેળાં કલા ન કળાય છે, નહિ અહીં ! નહિ ત્યાય વસાય છે ૨
 હૃદયનો ધ્વનિ એક કહે કંઈ, સુદૃઢ તું જગમા કરજે અતિ,
 કમલ જેમ બહુ વિકસે-ખીલે, હૃદય તેમ સદા વિકસાવજે. ૩
 સુદૃઢ શ્રી પ્રભુ ખાતર ઠેાઢિને, જીવન વેલ લીલીજ બનાવશે,
 સત્તુ કરે નિત્ય તો નર, તેથી આ, મનની શાંતિ અહીં તહીં પામશે. ૪

એક વચાની સંગ્રામ.

(“ પૂરન દિને દુઃખ પાવા પુરી ”—એ રાગ.)

બુદ્ધિ વિના ધરમ નહિ પાવે, બુદ્ધિ વિના સમકિત નહિ આવે,
 બુદ્ધિ વિના મન રહે ટાચુ, એક વચા વિના સગ્વે કાચુ, ૧
 બુદ્ધિ થોડી ને બહુ ભરડે, વળી મોટા તણા તો વેણુ મરડે,
 બુદ્ધિ વિના સત્ર વાચુ એક વચા ૨
 કોઈ વાત કરે ધરને ખુલે, ત્યાં ભુવો થઈને ચોરે ચોવટે પૂલે;
 વહિ વંચાએ જેમ પોચુ વાચુ. એક વચા ૩
 લોહ વાળીયો જેમ આપે ડોહા, જેણે હીરો મેલીને લોહો સાહયો,
 વોરાએ જેમ નાહુ ખેચુ. એક વચા ૪
 ચાર જણા એકાતે મોજ કરે, તિહા મુઠ આંધિ પ્રવેશ કરે,
 વિવેક વિના ધાલે કાચુ. એક વચા ૫
 લાય બિઠેશે વરતુ ખોવે, તેની ગમ નહિ મૂરખ કાઈ લેવે,
 પછી હાય હાય કરે ઉચુ નીચુ. એક વચા ૬
 ઉપતો હાલે ઉપતો ચાલે, ઉપતો મુખમાંહિ કવલ ધાલે,
 ખાઈ મોળું ન લાલે ખાઈ. એક વચા ૭
 બુદ્ધિ હોય તો માન પાવે, બુદ્ધિ હોય તો નમકિત આવે,
 બુદ્ધિ હોય તો મર્ન સાચુ, એક વચા ૮

બુદ્ધિ વિના માન નહીં પાવે, બુદ્ધિ વિના સમકિત નહિ પાવે;
 બુદ્ધિ વિના મમ રહે ટાંચુ, એક વવા૦ ૯
 વિવેક વિના બડબડ ખોલે, આપણાં પરીયાની ગુઝ ખોલે,
 વિવેક વિના ઘાલેં ઘાંચુ, એક વવા૦ ૧૦
 શુદ્ધિ વિના સામાયક ભણે, વળી ઉંઘતો ઉંઘતો વખાણુ સુણે;
 સમજે નહિ તે કહે સાચું, એક વવા૦ ૧૧
 સુખે હસે ને વાતું કરે, વળી મારગ સુકી કુવાટે ઠરે,
 આઘો જઈને જીવે પાછું, એક વવા૦ ૧૨
 દેશ કરે રાજકુટુંબ જ્યા, તિહાં સુરખ શેઠની ચાલી કથા;
 શેઠ સુતે કાગળીયું વાંચ્યું, એક વવા૦ ૧૩
 ચતુર સુણી ઉલ્લાસ હોંસે, વળી મૂરખ નરને તો ખેદ થાશે;
 રીશમ કરજો કહુ સાચુ, એક વવા૦ ૧૪
 સંવત અઢાર ઓગણીસો, તેજ શીખ ગણીને ગાંઠે ખાંધો;
 રૂપી તણાં હું ગુણે રાચું, એક વવા૦ ૧૫

અથ શ્રી સુબાહુ કુમારની સમ્માય.

(“ આજ હજારી ઢોલા પ્રાહુણો ”-એ રાગ.)

હવે સુબાહુ કુમાર એમ ચિંતવે,
 અમે લેશું સંજમ ભાર; માડી મોરીરે.
 મા મેં વિર પ્રભુની વાણી સાંભળી,
 તેથી મેં જાણ્યો છે અથીર સંસાર, માડી મોરીરે.
 હવે હું નહિં રે રાચું સંસારમાં. એ ટેક. ૧
 હારે જાયા સંજમ પંથ ઘણો આકરો,
 વ્રત છે ખાંડાની ધાર; જાયા મોરારે.
 ખાવીસ પરીસા જીતવા,
 કરવાજી ઉથ વિહાર; જાયા મોરારે.
 તુજ વિના ઘડીએ ન નીસરે. એ આંકણી. ૨
 હારે જાયા તુજ વિના સુનો મંદીર માળીયાં,
 તુજ વિના સુનો સંસાર, જાયા મોરારે.

માણેક મોતીને મુદ્રિકા,
 કાંઈ ઝઘ્ઘી તણો નહિ પાર, જાયા મોરાસે. તુજ વિનાં ૩
 હારે માણ વનમા તે રહે છે મરગલા,
 તેની કોણુ કરે સંભાળ, માડી મોરીરે.
 એ વન મૃગની પેરે બિચરશુ,
 અમે એકલડા નીરધાર, માડી મોરીરે. હવે હું ૪
 હારે માણ નરક નિજોદમા હું ભગ્યો,
 કુલીયે અનંતીવાર, માડી મોરીરે.
 છેદન લેદન મેં સહ્યા,
 તે દુખ કહ્યો નવ જાય, માડી મોરીરે. હવે હું ૫
 હારે જાયા પાચશે પાચશે નારીયો,
 કાંઈ રૂપ અપ્સરા સમાન, જાયા મોરાસે.
 ઉચા તે કુળની ઉપની,
 રહેવા પાચશે પાચશે મહોલ, જાયા મોરાસે. તુજ વિનાં ૬
 હવે પાચશે વહુ વાડુ એમ વિનવે,
 કાંઈ વઢેરી ઠરેરે વિલાપ, વાલમ મોરાસે
 તુમે તો સંયમ લેઈ ચાલશે,
 અમને કોણુનો ઘો છો આધાર, વાલમ મોરાસે
 વાલમ વિના કેમ રહી શકું. તુજ વિનાં ૭
 હારે માણ મુસાફર આગ્યો કોઈ પડ્ધણો,
 ફરી ભેગો થાય કે ન થાય, માડી મોરીરે
 એમ મનુષ્ય ભય પામવો, અતી આકરો;
 ધર્મ વિના દુર્ગતી જાય, માડી મોરીરે. હવે હું ૮
 હારે માણ કાચી તે કાયા કારમી,
 મડી પડી બગડી વીણુસી જાય, માડી મોરીરે.
 એમ જીવડો ગયો ને કાયા પડી રહી,
 મુવા પડી જાણી ઠરશે રાખ, માડી મોરીરે. હવે હું ૯
 હારે માણ માત પિતા ને ભાઈ જોડેનડી,
 નારી કુટુંબ પરીવાર, માડી મોરીરે.

અંતકાળે સહુ અળગા રહેશે;
 એક જીવ ધર્મ તારણ હાર; માઠી મોરીરે. હવે હું ૦ ૧૦
 હવે ધારણી માતા એમ ચિંતવે,
 આ પુત્ર નહિ રહે સંસાર; ભવિક જનરે.
 એક દિવસનું રાજ ભોગવી,
 સંજમ લીધો મહાવીર પાસ; ભવિક જનરે.
 સુખાહુ કુમારે સંજમ આદર્યો. હવે હું ૦ ૧૧
 તપ જપ કરી કાયા શોષવી,
 આરાધીક થઈ ગયા પહેલે દેવલોક; ભવિક જનરે.
 પંદર ભવ ત્યાં પુરા થશે,
 મહા વિદેહ ક્ષેત્રે જાશે મોક્ષ; ભવિક જનરે. સુખાહું ૧૨
 સંવત અઢાર ત્રાણું સાલમાં,
 વઢવાણ શહેર મોઝાર, ભવિક જનરે.
 પુજ્ય ખુશાલજીના શિષ્ય ભણે,
 પાનાચંદ્ર ક્રિયા ગુણ ગ્રામ; ભવિક જનરે. સુખાહું ૧૩

**પાંચ ગતીમાં જીવ કયા કયા પ્રકારથી જાય છે
 તેની સજ્જાય.**

(“અરણીક મુનિવર વાહ્યા જોયરી”-એ રાગ.)

આરંભ કરતાં રેણુવ શંકે નહિ, મદ્ય માંસનો કરે આહારો જ;
 ઘાત કરેરે પંચેન્દ્રિ જીવની, ધન મેલણ તૃણા અપારો જ;
 એ ચાર પ્રકારે રે જીવ જાય નરકમાં. ૧
 કુઠ કપટને રે કુઠ માયા કરે, યોલે મૃષા વાય જ,
 કુઠા તોલા રે કુઠા માપલા, યોટા લેખ લખાય જ;
 એ ચારે પ્રકારે રે જીવ જાય તિર્યંચમાં. ૨
 સ્તરલ સ્વભાવિક ભદ્રિક પ્રણામથી, વિનય તણાં ગુણ ગાય જ,
 દયા ભાષ રે રાખે દીલમાં, મસ્તર નહિ ઘટ માંચ જ;
 એ ચારે પ્રકારે રે જીવ જાય મનુષ્યમાં. ૩

સરાગ પણેથી પાળે સાધુપણું, શ્રાવકના મત ખારે છ,
અજ્ઞાન કદ અકામ નિર્જરા, તિલુથુ સુર અવતારે છ,
એ ચાર પ્રકારે રે છવ જાય દેવમાં. ૪

જ્ઞાનથી જાણે રે છવ અજીવને, શ્રદ્ધા ને સમકીત આવે છ,
ચારીત્રથી રોકે નવા કર્મ આવતા, તપે પૂર્વના કર્મ ખપાવે છ,
એ ચાર પ્રકારે રે છવ જાય મોક્ષમા. ૫

દીવાળીનું સ્તવન.

(“ ચિત્ત ચોખે ચોરી નવ ફરીએ રે. ”—એ રાગ)

રમતી ગમતી અમુન સાહેલી, બેહુ મળી લીજીએ એક તાલી રે,
સાખી આજ અનુપમ દીવાળી.—એ ટેક.

લીલ વિલાસે પૂરણ માસે, પોષ દગમ નીશી રઢિયાળી રે. સં ૧
પશુ પખી વસીયા વનવાસી, તે પણ સુખીયા મમકાલી રે, સં
એણી રીતે ઘર ઘર આછવથે, સુખીયા જગતમેં નર નારીરે સં ૨
ઉત્તમ ગૃહ વિશાખા જોગે, જનમ્યા પ્રભુજી જયકારી રે, સં
સાતે નરકે ધયા અજવાળાં, સ્થાવરને પણ સુખકારી રે. સં ૩
માત નમી આઠે દિગ્ કુંવરી, અઘો લોકની વસનારી રે, સં
મુતી ઘર ઈશાને કરતી, જોજન એક અશુચી ટાળી રે સં ૪
ઉર્ધ્વ લોકની આઠ કુમારી, વરસાવે જલ કુસુમાલી રે, સં
પૂરવ રૂચક આઠ દર્પણ ધરતી, દક્ષીણની અષ્ટ કળ શાળીરે. સં ૫
આઠ પશ્ચીમની પખા ધરતી, ઉત્તમ આઠ ચમર ઢાળીરે, સં
વિદિશીની દેા દીપ ધરતી, રૂચક બિંધની ચોખલ્લી રે. સં ૬
કેલી વણા ધર તણ કરીને, મર્દન સ્નાન અલકારી રે, સં
રક્ષા પોટલી બાધી બેહુને, મંદીર મેલ્યા ચણગારી રે સં ૭
પ્રભુ કમળે અમરી ભમરી, સશ રમંતો લટકાળી રે. સં
પ્રભુ માતા તું જગતની માતા, જગ દિપકની ધરનારીરે. સં ૮
માજી તુમ નદન ઘણું જીવે, ઉત્તમ જીવે ઉપગારી રે; સં
છપન દિગ્કુવરી ગુણ ગાતી, શ્રી શુભવીર વચન ચાલીરે. સં ૯

અંધક કુમારની સજ્જાય.

- (મૃગા પુત્રની અથવા 'ક્ષીણ લાખેણી રે જાય' એ દેશી.)
- શ્રી શ્રી મંદીર પાય નમીજી, માગું એક પસાય,
અંધક કુમાર ગુણ ગાવતાં જી, મારે હધંડે હરખ અપાર;
મુનિવર જીઓ લગવંતનું રે જ્ઞાન. (એ ટેક.) ૧
- સાવર્થી નગરી સોહ્યામણી જી, કનક કેતુ તિહાં રાય;
અંધક કુમાર સોલાગીયો જી, મલી કુંવરી તેની માંય, મુનિ૦ ૨
- વન જાય મુનિવર વાંદવા જી, વચન સુણી વૈરાગ;
માત પિતાને એમ કહે જી, લેશું સંયમ ભાર. મુનિ૦ ૩
- માત પિતા વળતા ઇમ કહે જી, તું નાનડીક રે આજ;
ચારિત્ર છે વત્સ દોહીલો જી, જેસી ખાંડાની ધાર. મુનિ૦ ૪
- પંચ મહાવ્રત પાળવા જી, પંચે મેરૂ સમાન;
દોષ બેંતાલીસ ટાળવા જી, લેવો સુઝતો આહાર. મુનિ૦ ૫
- મેહ દાવાનળ પ્રજળે જી, હધંડે ઉઠી રે આજ;
મહારો કુંવર છે નાનડો જી, રખે દુહંચો સુકુમાળ. મુનિ૦ ૬
- રાય રાણીને વિનવે જી, રાણી કરો ને વિચાર;
પાંચશે જણુ વર્તી કરો જી, મેલો કુમારની સાથ. મુનિ૦ ૭
- પાંચ સુમતિ ત્રીન ગુપતિશું જી, મુનિવર કરે રે વિહાર;
નગરી કુંતિ આવીયા જી, જન મન હરખ અપાર. મુનિ૦ ૮
- નગરી તો બનેવી તણી જી, ડર નહિ એક લગાર;
નફરતો કામે ગયા જી, એકલા રહ્યા સાધ. મુનિ૦ ૯
- વહેરણુ વેળા પાંગર્યાં જી, નગરી કીયોરે પ્રવેશ;
શીર દાઝે પાય બળે જી, મમતા નહિ લવ લેશ. મુનિ૦ ૧૦
- રાય રાણી સોગઠે રમે રે, દ્રષ્ટે દીઠો રે સાધ;
મુજ અંધવ ઇમ હીજ હતા જી, નયણુ વહુટયાં નીર. મુનિ૦ ૧૧
- રાય રાણીને નીરખતાં જી, રાય મન હુઓ રે વીખવાદ;
રાયના જન હંકારીયા જી, જતીનો કરો પરીહાર. મુનિ૦ ૧૨
- રાયના જન સાથે થયા જી, જતીની સાહી રે બાંદ;
અમને રાય આદેશીયોજી, નંદન દીધા રે સાધ. મુનિ૦ ૧૩

ધીરજ તો સાધુ કરે જી, ન લીધે આપણો રે નામ,
 સમતા ભાવે આલીયા જી, લેતા ભગવંતનું નામ મુનિં ૧૪
 મસાણુ ભૂમિકા લેઈ આલ્યા જી, કોપ ચડયો તેણી વાર,
 ત્વચા ઉતારી દેહની જી, ના આણ્યો રોપ લગાર. મુનિં ૧૫
 પરિસ્સાહ તો સાધુ સહે જી, અત ગડ કેવળી રે હોય;
 આઠ કર્મનો ક્ષય કરી જી, પહોંચ્યા મુક્તિ સોય. મુનિં ૧૬
 ઝાડે પખી ધ્રજ્યા જી, રાયા રોજ શીયાળ;
 ત્વચા ઉતારી જીવતા જી, તે રાણીનો વીર મુનિં ૧૭
 હાહાકાર નગરી હુંધ જી, જોવા મળીયા રે લોક,
 રાય રાણી જોવા મળ્યા જી, મળીયા રાણો રાણ. મુનિં ૧૮
 ન ફરતો ઔદીશે જોઈ જી, ના દેખે મુનિના રે પાય,
 કયાય તો દીસે નહિ જી, હંધડા મ્હારો ભરાય મુનિં ૧૯
 હવે આ મણુ દુમણુ નીકળ્યા જી, ચેડી પૂછે રે વાત,
 કીહાજી આબ્યા કીહા જશે જી, કુણુ તણા રજપુત. મુનિં ૨૦
 સાવર્ધી નગરી અમે વસીજી, કનક કેતુ તિહા રાય,
 ખધક કુમાર સયમ લીધો જી, તેહની ચોકી યાય. મુનિં ૨૧
 વચન સુણી ચેડી તણા જી, હંધઈ ઉઠીરે ઝાળ,
 હા, હા મેં એ શું કર્યું જી, હણીયો નાનડીયો બાળ મુનિં ૨૨
 પરિસ્સાહ તો સાધુ સહે જી, અવરે સહ્યા નહિ જાય,
 આઠ કરમનો ક્ષય કરી જી, પામ્યા મુખ અનંત, મુનિં ૨૩
 રાય રાણીને વિનવે જી, રાણી કરો રે વીચાર,
 ખધવના દુખ દોહીલા જી, લે શું સંયમ ભાર મુનિં ૨૪
 મણી માણેક ને મોતી જી, છોડયો રચણ ભંડાર,
 મમતા મુકી રાજની જી, લે શું સંયમ ભાર. મુનિં ૨૫
 મમતા મુકી રાજની જી, છોડયો સઘળો રે સાથ,
 રાય રાણી સયમ લીધો જી, પાંચસો ને પરિવાર. મુનિં ૨૬
 કેવળ જ્ઞાની સમો સર્થા જી, યશ્ર પુછે રે રાય,
 આગે હતા ટે નવા બાધીયા જી, તે ભાંખ્યો ઋષિગય, મુનિં ૨૭
 ઘણે દાળે બાધ્યા દુતા જી, જે નધી દુવો રે કાય,

સુરપણે પરિસ્સાહ સહ્યા જી, પહોંચ્યા મુક્તિ મોઝાર; મુનિ૦ ૨૮
 વચન સુણી કેવળી તણાં જી, અધિકો હુઓ વૈરાગ;
 આઠ કરમનો ક્ષય કરી જી, પહોંચ્યા મુક્તિ મોઝાર. મુનિ૦ ૨૯
 કરનેડી કવીયણુ લણે જી, સુણને લવીયણુ લોક;
 કર્મ તણાં બંધ મત કરો જી, જાઓ શીવપુર લોક. મુનિ૦ ૩૦

અથશ્રી શ્રાવકના ત્રણ મનોરથની સજ્ઞાય.

(નીંદરડી વેરણુ હુધ રહીરે—એ દશી.)

આરંભ પરીગ્રહ છાંડીને, આદરશુંરે કેદી સંજમ ભારકે;
 ભોગ થકી વિરમી કરી, બેસીશુંરે કેદી ભાવની નાવકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૧

પડીમાં મોક્ષની પાવડી, વધાઈ' રે મારા વૃતના અંશકે;
 તે દીન હું સુખીયો થાશું, જેમ સુખીઓરે હોવે બગ નીર માંસકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૨

પાસ તજી ગૃહવાસના, કેદી હોશુંરે શોભીત અણુગારકે;
 સૂત્ર સરોવર હંસલો, વનવાસીરે સંજમ તપધારકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૩

અંતે અણુસણુ આદરી, સૌ છોડીરે તનના પ્રતિબંધકે;
 સીવ સુખ નંદન વિષે, રતિએ રમશુંરે જેમ દેવના ઇંદ્રકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૪

પંથે જતા પંથીકને, પ્રભુએ ભાખ્યારે સૂત્રે ચાર વિમાસાકે;
 એમ ઠાણુંગે ઉપદેશા, શ્રાવકનારે વિમાસા ઠામકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૫

છિદ્ર ન દેખે કેહના, નહિ રાખેરે કંઈક કડક સ્વભાવકે;
 અમૃતના ઘટ સારીખો, સત્યવાદીરે કરે સાચો ન્યાયકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૬

સમજાવે સુખ પ્રત્યે, પડતાં રાખેરે ધરીને બાંધકે,
 ખીપ્પ કરે પાખંડીને, મન વસિઓરે જેમ સુરતરૂ છાયકે;
 એમ શ્રાવક મન ચિંતવે. ૭

ઉપકારી ચાહું સંઘના, સાધુનારે વળી મિત્ર સમાનકે,
સેવક ચરમ જીવંદના, એહ કરણીરે કરે મોક્ષની આશકે;
એમ શ્રાવક મન ચિતવે. ૮

આતમ વાદી ચરચતા, નય જાણેરે શુદ્ધવચન પસાયકે,
નિશ્ચયે ને વ્યવહારને, મન જાણેરે ઉત્સર્ગ અપવાદકે,
એમ શ્રાવક મન ચિતવે. ૯

જળવાન મન મોરને, રવી દેખેરે લીએ કમળ વિકાશકે;
ચદ્ર દેખી સાચર હશે, તેમ જીન સુખેરે ચાહે સમજો પાસકે;
એમ શ્રાવક મન ચિતવે ૧૦

શુદ્ધ પ્રયત્નીક દેખી નવી ગમે, તે દેખીરે જાણે મહા હુ ખ દાયકે;
આણુદનીપેરે વીધી સહુ, ટાલે અતિચારરે ન નમાવે સીગકે,
એમ શ્રાવક મન ચિતવે ૧૧

ઉડતા બેસતા ચાલતા, વીણ કબ્જેરે વળી કબ્જ મોઝારકે,
વીગ વીના સમરે નહિ, ઉઘમાહિકે ભુલાનો આગારકે,
એમ શ્રાવક મન ચિતવે ૧૨

ધારી જીન શાસનતણા, દેશગુણના પેરયા શણગારકે,
વેર વીરોધી કરમના, જે બેઠારે નીજ ગર મોઝારકે;
એમ શ્રાવક મન ચિતવે. ૧૩

પરમસુખ પુન્યવિના મળતું નથી

ધન્યાશ્રી

પુણ્ય વિના ન પમાય, પરમ સુખ પુણ્ય વિના ન પમાય. ટેક.

પાપી પાપકર્મ કરનારા, કેવલ હુ ખ કમાય ૫૨૦

જેવુ અન્ન રાધીએ જમવા, તેવુ જમણુ જમાય ૫૨૦

કડવા કેણુ અન્યને કે'તા, સુખ કર કેમ સુણાય ? ૫૨૦

શીતલ જલથી થવાય શીતલ, તડકે તન કરમાય, ૫૨૦

બાવળ નિબ બોરડી રોપી, કેમ ખજૂર ખવાય! ૫૨૦

આંખાની ગોટલી આંખો, ટેટે વટ છપરાય, ૫૨૦

બહુધા બીજ વાપીએ જેવા, તરૂવર તેવા થાય. ૫૨૦

ઝેર ખાય ખાંતેથી ખલતો, જમને દ્વારે જાય;	પર૦
પ્રીતે અમૃત પાન કર્યાંથી, સત્વર અમર થવાય.	પર૦
વાવ્યાં જવાર બાજરી જોઈ, મુક્તાફલ ન લણાય.	પર૦
કરતાં હરિ-હરની શુભ સેવા, સાધન સર્વ સંજાય.	પર૦

આ છેલ્લી મુસાફરીમાં પ્રમુનું ભજન કરી લેવા વિષે.

પદ ધીરાના ઢાલનું.

આ મુસાફરી છેલ્લીરે, રટી લહો રામને;	
મરી જવું મેલીરે, ધન જન ધામને.	આ૦
માનવ જન્મ મળ્યો તે તમને, નહિ સમજો જો દેશ;	
તો મિથ્યા મુંઝાઈ મરીને, પછી પામશો કલેશ;	
ન મળે પાછો અરબુદરે, દીવ્યો કદી દામને;	આ૦
કરવાનું તે કોરે મેલી; ભટકોછો શું ભાઈ;	
અણ ચેત્યાં મરતાં મનમાંહિ, મનની જાય સમાઈ;	
શોધોને પંથ સાચોરે, હૈયે રાખી હામને,	આ૦
કાચા કુંલ સમાન શરીર આ, ક્ષણમાં નાશ થનાર,	
જાણો જગત સર્વછે બુદ્ધું, જાયું તેજ જનાર;	
સરખા સહુ લેખોરે, મજુર ને જામને.	આ૦
કોનાં પુત્ર કલત્ર સહોદર, કોનાં ઘરને ખાર;	
કોનાં મિત્ર કુટુંબ કળાતાં, મિથ્યા બધો સંસાર;	
જ્ઞાને અમથો ચુંથોરે, મૂઠ માના ચામને.	આ૦

સંસારમાં સંબંધ સત્ય ન માનવા વિષે.

દોહડા.

સાચી સંસારમાં ન સગાઈ;	
લવમાં ભૂલ આ નહિ ભાઈ.	સાચી૦
આપણે તેમ મરણ વશ સહુ છે, યેન બનેવીને બાઈ;	
કલ્યાણ તે શું કરી શકનારાં, કાલની જાલે વીંટાઈ;	
પડ્યાં પરવશ પકડાઈ—સાચી૦	

પુત્ર કલત્ર પવિત્ર મિત્રને, જાતિ જનેતા જમાઈ;
 સોદર સર્વ સરલ શુભમતિના, મામાઈ કે માશીઆઈ,
 કરી શકે તે નહિ કાઈ—સાચીં
 અતે સહુ અળગા થઈ રહે, ખ ખેરીને ખુબ ખાઈ,
 'સ્વાર્થ સર્વે ઘેઘ વેરી' પ્રમાણે, અવશુણ અન્યના ગાઈ,
 આનદે રહે ઉભરાઈ—સાચીં
 ધામ ધરા ધન હોય જ્યાસુધી, ત્યાસુધી સ પ જણાઈ,
 સુખ મય સસાર લાગે સર્વને, છેવટ છેજ લડાઈ
 કેવી લવ કેરી લવાઈ ! —સાચીં
 માનવ જન્મ અમુલ્ય તથાપિ, તે પચ ભૂતે રચાઈ,
 નાશ થતા ક્ષણ વાગ ન લાગે, કાલના ચક્રે કપાઈ,
 હરિ ! હાય ! જાય હણાઈ—સાચીં
 આ લવ સ્વપ્ન સમાન ખરેખર, તોપણ છે દુ ખદાઈ,
 તેમા તપે સહુ રાત દિવસ જન, તાપ ત્રિધાત્થી તવાઈ,
 રહે નહિ કોઈની રાઈ—સાચીં
 મેલો મમત્તવ અને માન મનથી, પરહરી આશા પરાઈ,
 સત્સંગ રાખો સહુ શુભ જનનો, લાગ્યે ભુવનમા લાઈ;
 વળે કૂંપ ખોલે ન કાઈ.—સાચીં
 સંપ સદાચારમા ચિત્ત ચોઠી, પરહરી આશા પરાઈ,
 વિષય તણી લાખમાહી લગારે, જાય ન છુવ જડાઈ,
 ત્યારે આપણી સરસાઈ —સાચીં

સઘલું તજી જવા વિષે.

(નાથ કેસે ગજકો ખ ધ છુડાયો) એ ઢાળમાં.

તણ ધન ધામ ધરા જન લાવુ, નથી સમજ વિના સુખ થાવુ, તણ.
 પુર પહેલા નહિ પાળ કરો તો, પાછળ છે પરતાવુ,
 જન્મ-મરણની બેડી જડાતા, લેશ ન કેમ લલાવુ ? તણ.
 આ ઇંદ્ર લાલ અલૌકિક માયા, ભોળપણે ન લમાવુ,

મૃગજલ જેવાં સુખ મેળવવા, ભાઠ વિષે ન ભરાવું; તજ.
 અંતરમાં અભિમાન રહે નહિ, શીઠ મમત્વે મરાવું !
 આખર કાંઈ નહીં કામ આવે, સમજ સખા સમજાવું; તજ.
 હાર્યો જે હરિભજન વિના તું, ઉત્તમ નરતન આવું;
 કેશવ કોટી ઉપાય કયેં, પણ કઠણ કઠણ પછી છે કમાવું; તજ.

મમતા મૂકવા વિષે મનને વોધ.

ઢાઢ ધીરાના પદનો.

મેલીને મમતારે, મન તું માન કહું;
 શું મારા તારામાંરે, મુરખ મોહિ રહું ? ટેક.
 બંધાવું મૂકાવું સઘળું, તે છે તારે હાથ;
 સગાં કુટુંબી કેરો સઘળો, રહિ જશે સંગાથ;
 દુઃખ પડે છે દાડીરે, શાણા કેમ જાય સહું ! મેલી.
 અખંડ સુખ લેવાને ઈચ્છા, થતી હોય જે આજ.
 છોડ વિષયની દુષ્ટ વાસના, લાવે તું શું લાજ.
 વિષયોમાં લલચાઈરે, ગાંડા ગુંચી કેમ ગયું ! મેલી.
 સગાં કુટુંબી સઘળાં સાથી, પુત્ર અને પરિવાર,
 બંધાઈ બંધનમાં નાંખે, એવો આ સંસાર,
 ધન-જનમાં શું ધાયું રે, આ તે તુંને શું થયું ! મેલી.
 વીતી વેળા ન મળે પાછો, રટતું એક રમેશ,
 ભળ તું ભગવાન વિષે જઈ, વાર લગાડ ન લેશ,
 કેશવ હાથ કરી લેરે, વય તો જાય નહું. મેલી.

સંસારમાંથી સુખ થવાને શું સાધન કર્યું.

(મન માને નહિ, સો કેરા સમજાવું તોય શું થાય) એ રાગ.
 હે માનવ મૂઢ, જન્મ ધરી શી શી તેં કરી કમાણી ?
 સંસાર વિષે, સુખ થવાની વાત નથી તેં જાણી. ટેક.
 માતા ને તાત તણી સેવા, નહિ તે સાથે લેવા દેવા,
 કુલ સઘળાંને કંટક જેવા, હે માનવ મૂઢ.

અંતરમા વિનય રખાય નહિ, હઠિલાઈ હૈયામા માય નહીં;
 ગુણ કામ કરેથી થાય નહી, હે માનવ મૂઢ
 રડતા રાગ્યા ગુરૂજન સઘળા, ઉદયમા તન મન છે નખળા,
 બલવાળી તમ કરતા અબલા, હે માનવ મૂઢ
 સગપણુ સ્વાર્થે સબંધ તણું, અંતરમા એવું સાલ નડ્યું,
 પત્નિનું સગપણુ સત્ય ગણ્યું, હે માનવ મૂઢ.
 વર્ણાશ્રણુ ધર્મ ન પાળ્યા તે, દુર્ગુણમા દિવસો ગાળ્યા તે,
 બહુ દીન જનોને બાળ્યા તે, હે માનવ મૂઢ
 આચાર ચિત્ત ન તે દીધું, મન ગમતું તે ખાધું પીધું,
 અભિમાન તણું લગડું લીધું, હે માનવ મૂઢ
 ધધામા ધ્યાન નથી તમને, બાળો છો મનમાથી અમને,
 સમજી ન શક્યા શમને દમને, હે માનવ મૂઢ
 શી વસ્તુ સપ હશે વાડ? શુ ભવજલ તરવાનું બાડ?
 સસાર વિષે છે શુ સાડ? હે માનવ મૂઢ
 એ વાત વિચારી નહી બહાલા, શુ ઘેલા કે કહિએ કાલા,
 ઠેબા ખાધા રખડી ઠાલા, હે માનવ મૂઢ
 એકલ પેટે જે થઈ બેસે, તે સસારે મુખ શુ લેશે,
 ખીજને પછુ તે શુ દેશે, હે માનવ મૂઢ
 માટે નિજ ધર્મ વિચારીને, મનના સહુ મેલ વિસારીને,
 ભજ રામ વિકાર વિદારીને, હે માનવ મૂઢ
 હૈયા જે રેનાર હરી, એ કેશવ પ્રભુને દેખ ડરી,
 આ માનવ જન્મ મળે ન ફરી, હે માનવ મૂઢ

મનને ઠપકો.

રાગ ધન્યાશ્રી

મન મારા શુ મૂર્ખપણામા, મોહ પમાડે મુનેરે !
 શાન્તાપણું રાખી તુ સાલજ, મુખ ધારે તુનેરે. ટેક.
 સમજવું તોપણુ નહિ સમજે, આગળથી તુ અવગુરે,
 મુખ લેવું જો હોય સરસ તો, શાણા ધઈ બા સવગુરે, મન

કાંઈ નથી પણ સર્વ કર્યું તે, જાદુગરના જેવુંદે;
તે તારી માયામાં તેં પણ, રૂપ કર્યું કહું તેવુંદે. મન૦

ધંશ્વરનું આ જગત અમોને, લેશ ન બંધન આપેદે;
તાડું કલ્પિત જગત બલ આ, ખૂળ તપાવે તાપેદે. મન૦

તાડું જગત ટળે જે સમયે, બંધન સઘળું ટુટેદે;
જન્મ મરણના ફેરામાંથી, છલ લેદ વિના છુટેદે. મન૦

જપ તપ પૂજા ધ્યાન સમાધિ, કરતું કપટ વિસારીદે,
ધરતું ધ્યાન સદા હરિહરનું, તર લવ સાગર ભારીદે. મન૦

અનુલવથી ઓળખ ધંશ્વરને, વસ્તુ વિવેક વિચારી દે,
સમય સફલ કર સહજ ઉપાયે, એજ વિનંતી મારી દે. મન૦

કેશવ પ્રભુએ કૃપા કરી છે, એમ સમજ તું શાણા દે,
હીરો હાર્યું હાથ ચડેલો, તો પાછળથી ખ્હાણા દે. મન૦

સંસારની ક્ષણિકતા,

કાકી.

ક્ષણ ભંશુર સંસાર, નિરંતર ક્ષણ ભંશુર સંસાર,
આગળ અનુભવ થાય નયનથી, વાત ન લેશ ઉધાર. નિ૦

ધામ ધરા ધન આદિક વૈભવ, ઘાટાં આ ઘર ખાર,
પુત્ર કલત્ર મિત્રની મમતા; આખર સર્વ અસાર. નિ૦

કામ ન આવે કાંઈ કરેલો, વિષયાદિકપર ખ્યાર;
માંડ મળેલું આ માનવ તન, પડતાં નહિ પલ વાર. નિ૦

સઘળું સ્વપ્ન અચલ નહિ કાંઈ, એ નિશ્ચય નિરધાર,
તે સાડું સંકોચ વિસારી, અંતર રાખ ઉદાર. નિ૦

સાર્થક કર સમજણ તું તારી, તજ સંતાપ અચાર,
આત્મ સમાન ગણી અંતરમાં, કર પરનો ઉપકાર. નિ૦

નીતિ ન્યાય ઉપર કર પ્રીતિ, વિનય વિવેક વધાર,
શમ-દમ સત્ય સહાયક સાથે, સજ સત્સંગ ગમાર. નિ૦

ધર્મ કર્મ ને દાન દયા કર, આદર વસ્તુ વિચાર,
હીરો હાથ થકી હાર્યો તો, વશમો છે વ્યવહાર. નિ૦

જન્મ-મરણનાં ભ્રમણ તણો તું, ફેર ચડેલ ઉતાર,
કેશવ હૃદિને રાખ હૃદયમાં, એ સમજણનો સાર. નિ૦

સંસારમાં સાર વિચારવા વિષે.

માઢ અથવા મેવાઢી.

સંસારમા શો સાર તે વિચાર તો કરો,
 ફંસાઈને આ ફંદમા શું ફૂલતા ફરો ! સં૦ ટેક.
 ધન જન યૌવન કામ ન આવે આ ધરણીને ધામ,
 કરીએ કૌટિ ઉપાય તથાપિ, કોય ન સુધરે કામ રે વિ૦
 સબધે સંતાપ અને સંકોચે મન મુંઝાય,
 ધાર્યું થાય ન કાઈ બરાબર, કાલ વૃથા વહિ જાય રે વિ૦
 જન્મ અમૃત્ય મળ્યો તે જાતે, ખાતે અફલ કરાય,
 તરણી તૂટે તો શી રીતે, ભવ સાગર ઉતરાય. રે વિ૦
 માફં તાફં એવી મમતા, બહુ મારે છે માર,
 પ્રાણ પરાણા થાય બલે પણ, કોઈ કરે નહિ વાર. રે વિ૦
 ઘસડાયા બહુ અધ બનીને, વૃદ્ધ તરૂણને બાલ,
 નજરે જોતા પણ નહિ સૂજે, કેવી થાશે કાલ રે વિ૦
 અજર અમર કો કોણ રહ્યું છે ? કોની રહી છે વાત ?
 ધામ ધરાદિક હોત અચલ તો, શોક શુ કરવા થાત ? રે વિ૦
 સુખ-સંતોષ વધારો બહાલા, મેલી મનનુ માન,
 ધીરજ કેમ રહે છે તમને, આ તન રાધ્યું ધાન. રે વિ૦
 ક્ષણ બશુર તન શુ લઈ જાય, માચી એક સુવાસ,
 તેમ છતા નરકે જાશે તો, થાશે નરક નિવાસ. રે વિ૦
 સાફ માફું સર્વ બતાવે, નજરે સઘળો લોક,
 જે કરવુ તે પોતે કરવુ, શુ કરી આપે કોક. રે વિ૦
 શોધો શાણા કેશવ હરિને, હર કરીને દોષ,
 સાર મમજશો તો અંતગ્મા, થાશે સુખ સંતોષ. રે વિ૦

જીવને ઠપકો.

મજનના ઢાઢ્ઢનું પદ.

અંતરના કાચા કેમ રહ્યો છો ફૂટી ?
 ઉત્તમ અવમર આ માનવતન, છડમા જાય વહૂટી,-રે અંતરના૦
 કાચા કેમ રહ્યો છો ફૂટી ? ટેક.

ખાતાં પીતાં ને વાવરતાં, ખરચી જાશે ખૂટી;
 પુણ્ય કર્મને કાળે દમડી, છેડેથી નહિ છૂટી. રે અંતરં
 કામ ક્રોધ લોભ લૂંટારા, ધીરજ ધન લે લૂંટી;
 ભુંડા ભુંડે હાલે ભટકયો, તોય ન આશા તૂટી. રે અંતરં
 કાચા કુંભ સમાન કલેવર, ફૂલણુ જાશે ફૂટી,
 શમ-દમ સાધન સંપ સરલતા, ચોંપ વડે લે ચૂટી; રે અંતરં
 ખગડી ખાજી ખેશ ખનાવા, ખીજી ક્યાં છે ખૂટી?
 કેશવ હરિનામ સુધા સાચો, ઘેરો રસ લે ઘૂટી. રે અંતરં

અભિમાન ન ધરવા વિષે.

+ મૈરવી.

અભિમાન ધરે શા માટે ?

આવ્યા સૌ એકજ વાટે:— રે અભિમાનં
 ખર ખોટી મોટાઈ કરે તે, થાપ કરે છે તાટે,
 ખોટો ખેલ ખેલ મેલી દે, આખર એમ ન ખાટે—રે અભિમાનં
 આડધડે ધાયો હું અંધા, ધન યૌવન ને કાટે,
 અંતે સૌની એક દશા છે, દાહ કરે કે દાટે;—રે અભિમાનં
 સુત દારા-ખારામાં ખૂતો, ગોથાં ખાય ગપાટે,
 ધામ ધરાદિક વૈભવમાંથી, ઝડપે કાલ ગપાટે;—રે અભિમાનં
 નીતિ ન્યાય પુણ્યમાં પ્રીતિ, શમ-દમ કર શિર સાટે,
 ધર અંતરમાં કેશવ હરિને, જન્મ-મરણ ખત કાટે;—રે અભિમાનં

દેહ પિંજરમાં પહેલા જીવરૂપ પોપટને ચેતવણી.

આશા ગોઢી.

પોપટ તન પિંજર છે નહિ તારૂં

અંતે ઉડી જવું પરખારૂં:—

છે પરતું પણ પરિચયથી તું, માની બેઠો મારૂં;
 ક્યાંનો તું ક્યાંતું એ પિંજર, તે સમજે તો સારૂં.
 માંસ રૂધિર મય ને હુર્ગધિ, નરક સમાન નહારૂં,,

પોપટં

પોપટં

તું તેને કાચન મય માને, આવડું શું અધારૂં.	પોપટ૦
ખીજાં જોયા એવું આ પણુ, નામે કેવલ ન્યાડું,	
સર્વ પ્રકારે સાચવ તોપણુ, પલમા છે પડનાડું	પોપટ૦
મારા સાર વિચાર કરે તો, લવ સાગરનું ખાડું,	
કેશવ હરિ કારીગર તેનો, વીસર મા સંભાડું,	પોપટ૦

દેહાભિમાન તજવા વિષે.

રાગ જંગલો

શુંદે ભર્યું છે શરીરમા, વેગે કરતું વિચારણ,	
અનુભવ અંતરમા થશે, ત્યારે સમણશ સારણ.	શું૦
કસ્તુરી કે કેશર નથી, નથી કુસુમ કપુરણ,	
અત્તર કે અર્ગળ નથી, નથી ગંધ મધુરણ.	શું૦
માસ રુધિર રસ મેદને, મલ-મુત્ર ભરેલણ,	
મનના અને નસ નાડીઓ, મામે ચર્મ મટેલણ	શું૦
અપવિત્ર એવા પદાર્થનું, એ છે અદ્ભુત કામણ,	
પેદા થયું અપવિત્રથી, લેતા લાણએ નામણ	શું૦
લાળ ને લીંટ પડ્યા કરે, ધામે થાય છે ઘાણણ,	
દેખાય છે નિત્ય દૃષ્ટિએ, જોટી વસ્તુની ખાણણ	શું૦
દુર્ગંધે ગંધાય છે, રોગ દોષનું ધામણ,	
પ્રાણ ગયા પછી કોઈને, કશું આવે ન કામણ.	શું૦
ઉત્તમ અન્નને વસનો, દુષ્ટ વાળે છે દાટણ,	
અતર માહિ અપાર છે, ક્રોધ કામના કાટણ.	શું૦
હાડકાતું હાથ પાજડું, તેનું શું અભિમાનણ,	
કેશવ તે કેમ 'તું' થશે, ભૂલીજ નહિ ભાનણ.	શું૦

ચોવિશ જિન સ્તવન.

રાગ બનબરો.

નમુ નમુ ચોવીશ જિનરાયા, સહુ મુકી મોહને માયા-એ ટેક.
અતિ અરિહંત નામજ આપે, રક્ષા લવ કેરી રોપે,
સરવે લવને મુખ છાયા, નમુ૦

ધણી પાંચ જ્ઞાનના ધારૂં, નિર્લોભી તો નિરધારૂં;	
અતિ કષ્ટ સહ્યાં બહુ કાયા, નમું	૨
ખટ ગુણ ધર્યાં બહુ ખાંતે, લવ જીવ રહે નહિ બ્રાંતે;	
વળી વાણીમાં વખણાયા, નમું	૩
ચોંત્રીશ અતિશય ઓપે, વીર વાણી કોય નહિ દોપે;	
સૃષ્ટિ જનને સુખદાયા, નમું	૪
સહસ્રએક આઠ ગુણ ધારી, વાલેશર હું જાળીવારી;	
તમે કેક જીવને તાર્યા, નમું	૫
ક્ષય કર્યો કર્મ ઘનઘાતી, કરો કર્મ રહિત જીવ જાતિ;	
પ્રભુ સિધ સુખમાં પથરાયા, નમું	૬
પ્રભુ પગલાં જ્યાં જ્યાં થાયે, જન કષ્ટ નાસી તો જાયે;	
ધન ધન જનુનીએ જાયા, નમું	૭
પ્રભુ નામ લિએ કો પ્રાણી, આતમ એ ધારવા જાણી;	
નહિ કષ્ટ રહે નિજ કાયા, નમું	૮
કાખ્યાં છે કર્મનાં દળીયાં, સિધ સુખ સદાનાં મળીયાં;	
મુજ લાગી પ્રભુસહ માયા, નમું	૯
હું અઘોર પાપી આવ્યો, કરમી જીવ હું તો કાવ્યો;	
નવ આતમ ગુણ નિરખાયા, નમું	૧૦
મુજ જીવ ભટક્યો ભારી, સુખી દુઃખી અનંતાવારી;	
પ્રભુ દેહ બહુ પલટાયા, નમું	૧૧
જીવ દયા નહીં મેં જાણી, ઉર ધરી નહીં જિનવાણી;	
ગુણ આપ તણા નવા ગાયા, નમું	૧૨
કિંકરપર કણ્ણા કરજો, દુખ દૌનનાં પ્રભુજી હરજો;	
મોટાના ગુણ મનાયા, નમું	૧૩
લવજીવને પ્રભુજી તારો, દુખીયો છે પંચમઆરો;	
અતિ કષ્ટ વેઠતા આવ્યા, નમું	૧૪
જો મેં પ્રભુની યાચે, લવ જીવનાં દુખો જાયે;	
સહુ જીવને શીતલ છાયા, નમું	૧૫
સેવક શામજી તો કે છે, ગુણ વરણી લાવો દો છે;	
સહુ જીવના છો સુખદાયા, નમું	૧૬

દયા-ધર્મ વિષે.

ગગ બનજરો.

- તમે દયા ધર્મને ધારો, નિર્દયતાને નિવારો.—એ ટેક.
જુઓ અઢાર પાપજ સ્થાનો, મોટા દોષિત એ માનો;
જીવ હિંમ પહેલુ યારો, તમે દયા૦ ૧
- જીવને સુખ છે બહુ પ્યાડ, દુખ સરવેનેજ નહાડ,
વિવેકી જન વિચારો, તમે દયા૦ ૨
- દો સોના દાનજ દાડી, વહી જમીન પૈસાં વાડી,
ઉત્તમ જીવનને ઉગારો, તમે દયા૦ ૩
- અતિ અક્ષય દાન બહુ દેવુ, જીવને સુખ છે બહુ કેવુ,
નહિ માકડ આદિક મારો, તમે દયા૦ ૪
- પોતો ધરના સહ સ્થાનો, મુનિરાજ વચનને માનો,
આખર છે ખેડા ખારો, તમે દયા૦ ૫
- ચુલા ઉપર ચદરવા, નહિ પેટીમા સઘરવા;
ઉપયોગ કરો અપારો, તમે દયા૦ ૬
- વળી વસ પાણીના સ્થાને, બાધી દ્યો લાઈ લાને,
થાશે જીવનો ઉગારો, તમે દયા૦ ૭
- દાણા ને લોટજ આળો, નહીં જીવ થાય નિરાળો,
મગ્યશે જીવ દીન બિચારો, તમે દયા૦ ૮
- અતિ ઉતાવળા નહિ આલો, મદમા નહિ અજીં રહાલો;
જોઈ જીવ પગલા તારો, તમે દયા૦ ૯
- નહિ નાળ પગજો નાળો, રૂડી રીતિ મન રાળો,
એથી જીવ મરે અપારો, તમે દયા૦ ૧૦
- સૂતા દીપક નહિ રાળો, દિલ દયા અતિશે દાળો,
ઉગરશે જીવ અપારો, તમે દયા૦ ૧૧
- તડકે વાવલતા દાણા, અરે કેમ થયાજ અભણ્યા,
એથી કયમ આવે આગે, તમે દયા૦ ૧૨
- અગથા અગની આરળો, શા માટે જીવને દળો,
સનજન રત્નો નહિ સારો, તમે દયા૦ ૧૩

નહિ આડ વાડ ઉઘોગો, જીવ હિંસાનાએ જોગો;	
જેમાં નહિ છે જ્ય વારો, તમે દયા૦	૧૪
એવા વિચાર અનેકો, કરજો રાખી બહુ ટેકો;	
એથી તરવાનો વારો, તમે દયા૦	૧૫
આ સેવક શામજી કે છે, દીન થઈ ને શિક્ષા દે છે;	
અંતરમાં બહુ ઉતારો, તમે દયા૦	૧૬

શીયલ વ્રત પાઠવા વિષે.

રાગ બનજરો.

સેવો શીયલ નર નારી, બહુ એમાં છે બલિહારી—ટેક.	
છે ચોથું પાપ એ ભારી, વળી દીઓ એજ વિહારી;	
સજ્જ રરતો સુખકારી, સેવો૦	૧
બહુ લાજ લોકમાં જાયે, ખત્તા આખર બહુ ખાયે;	
વદે વિશ્વમહીં વ્યલિચારી, સેવો૦	૨
નહિ નિદ્રા સુખથી આવે, થઈ ભૂત સમો ભટકાવે;	
ભાઈ જોખમ છે ભારી, સેવો૦	૩
કદી અંગ રંગ રંગાયે, ઝટ સજ્જ મહીં તો જાયે;	
નક્કી એવું નિરધારી, સેવો૦	૪
પરસ્ત્રીની પ્રીતિ કરતાં, નહીં છૂટે એતો મરતાં;	
લવ રૂઠા જશે હારિ, સેવો૦	૫
નારકીનાં ટાંકાં ખાંધો, સુખનો આખર નહિ સાંધો;	
છે દુખવાળો ઘા કારી, સેવો૦	૬
ઘંપટનો ભફ્સો નાવે, સરવે દુરગુણ સુહાવે;	
એથી શું છે દુખકારી, સેવો૦	૭
સર્તી અંદનખાળા જેવાં, ગયાં મોક્ષ ઘણાં તો એવાં;	
શીયળ પરતાપજ ભારી, સેવો૦	૮
સર્તી સોળ જુઓ વખણાણી, વ્રતવાળી જેઓ જાણી;	
થઈ ગયાં મોક્ષ દુવારી, સેવો૦	૯

સુખ આ લોક પરલોકે, શીયળે સહુ લેશે થોકે,
નીચી ગતિ રે'શે ન્યારી, સેવો ૧૦
ઉર અનુકંપા જો આવે, પ્રત શીયળવાળો કા'વે,
મહા સુખીઓ કરે મુરારી, સેવો ૧૧
શિક્ષા શામળ તો દે છે, કડવા ઓસડ તો કે છે,
ભવ લીઓ ભલા સુધારી, સેવો

માન તજવા વિષે.

રાગ ખનજરો.

તમે તમે માનવી માન, નહીં એમા તુકસાન—એ ટેક
જુઓ અઠાર પાપજ સ્થાનો, એમાતુ એકજ માનો,
ધરો નહીં માનમા ધ્યાન, તમે તમે ૧
વૌતરાગતણા એ વેણ, કડવા નહિ ગણુજો કે'ણ,
સમજોને ચતુર સુભણ, તમે ૨
રાવણ માને રાજાઓ, ફરો રાજપાટ નહિ પાઓ;
ગયું ગજ ગુણો ગુણવાન, તમે ૩
માનો તો લાજ સુભાવે, માને અછલ નહિ આવે,
જુઓ ધર્મતણા તો જાણ, તમે ૪
માને કરમો બધાએ, નીચી ગતિમા તો જાણે,
હવો ભવે અનતા હાણ, તમે ૫
ચક્રીવર્ત બૂપો જેવા, રાખ્યાજ દરોગા કેવા
કરે ચેતવણી બહુ કાન, તમે ૬
માને મરજાદા છોડે, બહુ ઝેર વેર તો જોડે,
ખણે કર્મતણી એ ખાણ, તમે ૭
ખરો રહી માનથી ખામી, પકડે પછો પરમાધામી,
દઈ દંડ હુ ખતું પાન, તમે ૮
ધન ધન તીર્થંકર દેવો, ઉપન્યો શમતા રસ કેવો,
ચોખા છે પાચે સાબ, તમે ૯

નહિ ક્રોધ માન ને માયા, ધન ધન જનુની એ જાયા;	
પ્રભુ ઉત્તમ ગુણ પ્રમાણ, તમે૦	૧૦
ધન ધન જે સંજમધારી, વળી માન દીધું વિદારી;	
કરવા આતમ કલ્યાણ, તમે૦	૧૧
જો માન માનવી છોડે, દુરગુણ પાછળ નહિ દોડે;	
સમજ લેજો સુજાણ, તમે૦	૧૨
રીદ્ધિ સિદ્ધિ મળી જાયે, શા માટે જીવ કુલાયે;	
સત કર્મતણી એ ખાણ, તમે૦	૧૩
નથી અમર કોઈ રહેવાનું, એક દિન છોડીને જાવું;	
જડ જીવ હવે તું જાણ, તમે૦	૧૪
ક્યાંથી આવ્યો ક્યાં જાશે, જો વિચાર દિલમાં થાશે;	
કર પ્રભુ લજન પરિયાણ, તમે૦	૧૫
કોની ધન દોલત ધારે, શું સાર લહ્યો સંસારે;	
કર દેવ ગુરૂનું ધ્યાન, તમે૦	૧૬
નહિ માનવો તું મલકાયે, એક દિન જીવ તો જાયે;	
મળશે એક દિન મસાણ, તમે૦	૧૭
વૌતરાણ પંથ દઢ કરજો, મિથ્યાત્વ મન થકી હરજો;	
ખરે હીરાની છે ખાણ, તમે૦	૧૮
નહિ માન પાત કો કરજો, મદિરાસમ મન નવ ધરજો;	
સેજે સુખ મળે સુજાણ, તમે૦	૧૯
આ સેવક શામજી કે છે, હૌન કિંકર શિક્ષા દે છે;	
ધરજો સરવે તો ધ્યાન, તમે૦	૨૦

શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

૫૬.

પ્રભુ જિન વિનવું સદા કર જોડી, સ્વીકારોને નાથ કહું માન મોડી—
પ્રભુ જિન૦—ટેક.

ઘટ ઘટ વાત જાણો છો સ્વામી, પાંચે જ્ઞાન પ્રભુ પામ્યા;
અતિશય ચોંત્રીશ રૂડા આપે, અપ્ટ કર્મને પામ્યા—પ્રભુ૦ ૧

સિદ્ધારથ કુળ શોભાવ્યુ સ્વામી, ત્રીસલા દેવી માત ધારૂં,
 ક્ષત્રિ કુળ શૂરવીર અતિશે, ધર્મધુરધર વારૂ—પ્રભુ ૨
 એક સહસ્ર ને અષ્ટ ગુણે કરી, જિનવર પદવી શોભે,
 ક્રિકર ગુણ નહીં વરણી શકે, લક્ષવસા પણ લોભે—પ્રભુ ૩
 માસ ચોમાસે વળી ખટમાસે, પારણુ પ્રભુજી કરતા;
 આહાર નિદ્રા તજી વીર પ્રભુજી, ધ્યાન ધરી વિચરતા—પ્રભુ ૪
 વેઠયા પરીસા વિધ વિધ ફેરા, લાડ દેશની માહીં,
 શમતા સાગર નહીં છલકી ગયો, રહ્યા નહીં કર્મ કાહી—પ્રભુ ૫
 અશાડ શુદ્ધી છઠ સ્વર્ગથી ચવીને, ગર્ભ રહ્યા પ્રભુ મારા,
 ચૈત્ર શુદ્ધી તેરશને દિને, જન્મ લહ્યા સુખકાર—પ્રભુ ૬
 માગશર વદ દશમીને દિને, દીક્ષા લીધી ભલીભાતે,
 અથીર સ સાર જાણીને છોડયો, દીધા વરણી દાન જાતે—પ્રભુ ૭
 બાર વરસ છદમરથ ગહ્યાજી, ત્યા પણ તપ બહુ કીધા,
 ધન્ય ધન્ય માગ વીર પ્રભુજી, મોક્ષતણા પથ લીધા—પ્રભુ ૮
 વૈશાખ શુદ્ધ દશમીને દિને, પ્રગટયુ કેવળ જ્ઞાન ભારી,
 ગૌતમ આદિક ગણધર દીપે, શોભા છે અપર પારી—પ્રભુ ૯
 વરસ બોતેર આયુષ પાળીને, ભવોભવ ફેરા ટાળ્યા,
 બુજ્યા રાય રાણાજ ઘણેરા, જ્ઞાનમા દિવસ ગાળ્યા—પ્રભુ ૧૦
 કારતક વદ અમાસજી શોભે, પાછલાપોરની રાતે,
 વીર પ્રભુ નિર્વાણ પધાર્યા, ખે કરી કર્મને ખાતે—પ્રભુ ૧૧
 દેવતા લોકે દીવાળી કીધી, મોક્ષ જવાને ટાણે,
 રત્ન ફેરા દીપ રૂડા દીસે, આછવ તે દીનવાણે—પ્રભુ ૧૨
 શુ વરણુ સ્વામી આપ ગુણોમે, શક્તિ મારી નહીં કાહી,
 અઘોર પાપી હું અપાર અજ્ઞાની, નાથ તરછોડેશો નાહી—પ્રભુ ૧૩
 આપ સ્તુતિ કર્યે અમૃત મેવા, ટળશે ભવોભવ ફેરા,
 આછવ અદકો દીવાળી દિવસમી, કર્મ થાયે વળી ખેરા—પ્રભુ ૧૪
 પોસા અને પડીકમણા કરશે, દિન દીવાળી ટાણે,
 નવકારવાળી ગણે ભલીભાતે, તે દિન રાત ને વાણે—પ્રભુ ૧૫
 જીવહિસા નહીં આદરે પ્રાણી, દીપ કીધે શું થાયે,

જ્ઞાનરૂપી પ્રગટોને દીવા, જરૂર કહું જિનરાયે—પ્રભુ ૧૬
 ક્ષમા ક્ષમા સમભાવ જીવોપર, રાખજો રૂદ્યા માંહી;
 સમકિત શુદ્ધ જે આદરે પ્રાણી, નરક ગતિ એને નાંહી—પ્રભુ ૧૭
 અથીર ખાજી આ જગની જોઈ, રૂદ્યા માંહી નહીં રાચો;
 લગવત નામ લ્યો લક્ષ્મી લલાજન, દેહ ભરૂંસો કાચો—પ્રભુ ૧૮
 શામજી સ્તવન કરે પ્રભુપ્રત્યે, ગુણ ગાયા દીનદાસે;
 ઉગારજો અપરાધીને આજે, જોડ કરી આસો માસે—પ્રભુ ૧૯
 સંવત ઓગણી સડતાલી સાલે, વળી અમરેલી સુકામે;
 વીર પ્રભુજી કેરા ગુણ ગાયા, ઐકચિત્તે રહી ઠામે—પ્રભુ ૨૦

શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તવન.

૫૬.

નમું નમું પાર્શ્વપ્રભુ પ્રિયકારી, સદા સર્વને છો પ્રભુ સુખકારી—ટેક.
 જન મન વાત જાણો છો સ્વામી, પાંચે જ્ઞાન પ્રભુ પામ્યા;
 અતિશય ચોત્રીશ રૂઠા ઓપે, અષ્ટ કર્મને વામ્યા—નમું ૧
 નગરી વણારસી રૂઠી દીસે, અશ્વસેન ભૂપલારી;
 વામા તેની પટરાણી કુખે, જન્મ્યા પાર્શ્વ પ્રિયકારી—નમું ૨
 વામા માતાને વેગે લાધાં, ચૌદ સુપન સુખકારી;
 પોષ વદી દશમીને દિને, જન્મોત્સવ છે ભારી—નમું ૩
 મેરૂ પર્વતે મોટો ઓચ્છવ, દેવાંગના દુખહારી;
 નાટયારંભ નવીન પ્રકારે, આનંદ અપરંપારી—નમું ૪
 ઈંદ્રલોકો સર્વે મળી આવ્યા, શું વરાળું વિસ્તારી;
 આનંદ ઉદધિ અતિ છલકી ગયો, કેતાં જઈ છું હારી—નમું ૫
 ત્રીસ વરસ ઘરવાસ ભોગવીયો, દીસે પ્રભાવતી રાણી;
 ત્યાર પછી દીક્ષા લીધી, જંજલ જોટો જાણી—નમું ૬
 ચોરાસીમે દિવસે પ્રભુજીને, પ્રગટયું કેવલજ્ઞાન ભારી;
 સિત્તેર વરસ સુધી તો પ્રવરજા, પાળી પ્રેમ વધારી—નમું ૭
 એકસો વરસનું આયુષ્ય પાળી, મોક્ષ ગયા પ્રભુ મારા;
 સિદ્ધ ગતિના સુખને પામ્યા, આનંદ અપરંપારા—નમું ૮

દીક્ષા લઈ તપ બહુ બહુ કીધા, કષ્ટ સહ્યા બહુ કાયા;
 લવ જીવને બહુ બુજવ્યા પોતે, મુકી મોહને માયા—નમુ ૯
 શુ વરણું ગુણ પાર્શ્વ પ્રભુના, તુચ્છ મતિ છે મારી;
 અધોર પાપી અપાર અજ્ઞાની, તેવાને લ્યો પ્રભુ તારી—નમુ ૧૦
 આપ સ્તુતિથી સુધારસ આજે, દુ ખ દાળીદર જાયે;
 કષ્ટ કાયાથી વેગળા નાસે, મોટાના મહિમાયે—નમુ ૧૧
 અષ્ટ મહાસિદ્ધિ અને નવનિધિ, દિન દિન પ્રત્યે થાયે,
 રોગ શોક રખડતા નામે, હીણતા જાય હવાયે—નમુ ૧૨
 કુટુંબ કલત્રના કલેશ કપાયે, લેગ દુ ખ નહિ દીલે,
 એવો મહિમા પાર્શ્વ પ્રભુનો, યયાતિ જગમા ખીલે—નમુ ૧૩
 કર્મ અનતા આજ ખપે છે, પાર્શ્વ પ્રભુ ગુણ ગાયે,
 જાણી એવું લવ જીવ ન રાખો, આજ પ્રમાદ જરાયે—નમુ ૧૪
 ખોટો ખેલ આ ખલકનો દીસે, રૂઢ્યમાલી નહીં રાચો,
 લગવત નામ લ્યો લક્ષ્મી લલાજન, દેહ ભરૂં સો કાચો—નમુ ૧૫
 દયા લાણી દિલ આજ દોડાવો, જીવ ઉગારવા જાણી,
 ધર્મ તણો એ મોટો મહિમા, જરૂર હવી જિનવાણી—નમુ ૧૬
 ક્ષમા ક્ષમા સમભાવ જીવોપર, સમકિત સાચું સાધો;
 અધીર બાજી આ અવની કેરી, અરહિંતને આસધો—નમુ ૧૭
 ગામજી સ્તવન કરે પ્રભુ પ્રત્યે, ગુણ ગાયા દીન દાસે,
 માફ કરો મુજ દોષધણા છે, ભાખ્યું માગશીર માસે—નમુ ૧૮
 સંવત યોગણી અડતાલી સાલે, વળી અમરેલી મુકામે,
 પાર્શ્વપ્રભુજી તણા ગુણ ગાયા, એક ચિત્તે રહી ઠામે—નમુ ૧૯

નવકાર મંત્રનું માહાત્મ્ય.

મનહર છંદ.

મરસમા સરસ આ રસ સુધારસ હવો,
 તે ધરી સરસ આ ધરમ રમ ધાર છે;
 જનમ મરણ તણા ફેરાને મટાડી દીજો,
 વિપત્તિની વેળાએ વટેરી વળી વાર છે,

નરક નીગોદ માંહી જાતાં અટકાવી દીઓ,
 ઐષ્ટ આ ધરમ રસ વડે સાહુકાર છે;
 શામજી કે ધર્મનું આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામાં આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૧

નવકાર સાર સર્વ સૂત્રનો સિદ્ધાંત તણો,
 ઉત્તમ મહિમા જેનો સર્વદા અપાર છે;
 જપે એક ધ્યાને જન જતનાથી જેહ વળી,
 ભલી રીદ્ધિસિદ્ધિ તણો ધરમાં ભંડાર છે;
 સમકિત સાચું જેનું શ્રદ્ધા વલી સાચી દિસે,
 હેમતણા હાર જેના ધરમાં હજાર છે;
 શામજી કે ધર્મનું આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામાં આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૨

એક મન થકી જપે મંત્ર નવકાર વડે,
 પુત્રને કલત્ર તણો જેને ગરિવાર છે;
 હીરા મોની આદિ દ્રવ્ય તણો નહીં પાર કદી,
 દુનિયામાં દિખ્યમાન જેહનો દેહાર છે;
 મળે રાજસભા માંહીં માન મોટું એહ થકી,
 સંકટ નિવારણુ તો એહ શીરદાર છે;
 શામજી કે ધર્મનું આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામાં આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૩

આક્રત કદી ન આવે, કષ્ટ સહુ દૂર જાય,
 તાપ સહુ ત્રોડવાને તાતી તરવાર છે;
 અરિ મિત્ર થઈ જાય, કામ તણી સિદ્ધિ થાય,
 દોલત કેવાય જેની જેવો દરબાર છે;
 જશ જામી જાય જેનો સકળ જગત માંહીં,
 ઠીક ઠાઠ માઠ જેનો વળી ઠાર ઠાર છે;
 શામજી કે ધર્મનું આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામાં આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૪

જંગલમાં જનાવર ઝેરી જે કેવાય વળી,
 વાઘ સિંહ સર્પ આદિ જેહ દુખદાર છે;

નવકાર મંત્ર જપનાર થકી ફર નાસે,
 લળી લળી ગ્હે વળી જેહ તો લાચાર છે,
 પૂર પાણી પણ પીડા કદી નવ કરી શકે,
 એવો મંત્ર મહિમાનો મૂત્રમા આધાર છે,
 શામળ કે ધર્મનુ આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામા આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૫
 રાગ શોક દુઃખ થાય, ચિત્તમાં સંતોષ થાય,
 દુઃખ રહે વળી જેહ ચાર ને શિકાર છે,
 હળુ કરમી હમેશ થતો જાય હૈયા વિષે,
 જપે નવકાર થકી વળી જયકાર છે,
 પાર પામે લવતણો સિદ્ધ ગતિ સાપટે છે,
 કહો આવો અવનિમા કોણ સુખકાર છે,
 શામળ કે ધર્મનુ આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામા આ મોટો માની મંત્ર નવકાર છે. ૬
 અરિહંત જપ્યા થકી અષ્ટ કર્મ દૂર થાય,
 સિદ્ધિને જપે સુખમય આ સમાર છે,
 આચારજ જપેથી આચાર આતમાનો આવે,
 નકી મોક્ષ પદ મળે જેહ નિરાકાર છે,
 ઉપાધ્યાય જપેથી અંતર શુદ્ધ થઈ જાય,
 જ્ઞાનીને તો નહિ જપે તેહતો ગમાર છે,
 શામળ કે ધર્મનુ આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામા આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૭
 શુદ્ધ શુભતત્ત્વી જે પ્રશંસા પ્રેમ થકી કહે,
 આધે જોત ઉચ્ચપદ તણો તો પ્રકાર છે
 મહા મુનિરાજનું કહેલું કેલું માન્ય કરે,
 મુખી થાય સદાકાળ તેહ તારનાર છે,
 અમૃત્ય અમૃત ધારા વળાણની વાણી માહી,
 ધીરવીર નર હોય તેજ ધારનાર છે,
 શામળ કે ધર્મનુ આ મૂલ માની લીઓ તમે,
 મોટામા આ મોટો માનો મંત્ર નવકાર છે. ૮

નવકાર મંત્ર મહાત્મ્ય વિષે.

રાગ ખનનરો.

- સહુ જનને જે સુખકાર, નિત જપો તમે નવકાર—ટેક છે.
 છે સૂત્ર સિદ્ધાંતની શાખ, થાય નવકારથી કર્મ ખાખ;
 સુખ મળે સદા શ્રીકાર, નિત૦ ૧
- અરિ અષ્ટ કર્મ તો ઉડે, બહુ આપદ એથી બુડે;
 બહુ નવકાર ગુણ બલિહાર, નિત૦ ૨
- દિન ઉગમતે તમે દાડી, લક્ષ ધર્મમાં દ્યોજ લગાડી;
 પ્રિય લવનો આવે પાર, નિત૦ ૩
- પ્રભુ સ્તુતિનું તત્ત્વ તે માંહી, કહો સાર ન આવો ક્યાંહી;
 દિલ વિચારજો દિલદાર, નિત૦ ૪
- મન શુદ્ધ થશે એ સાધે, બહુ લક્ષ ધર્મમાં બાંધે;
 અરિ આલસો જાય અપાર, નિત૦ ૫
- આ અનુપૂર્વી ઉરમાંહી, ગણો રોજ મળે સુખ જ્યાંહી;
 શુધ સમક્ષિતનો એ સાર, નિત૦ ૬
- દ્રૌણે ને ભાવે લાલ, અતિ ઉડે કષ્ટનો આલ;
 વણસે સહુ મિત્ર વિકાર, નિત૦ ૭
- રૂડી ધર્મની આસ્થા રાખો, દુઃખ લવોલવી નહિ દાખો,
 જવું મોક્ષ ગતિ મોજર, નિત૦ ૮
- નિત નીતી ધર્મને ન્યાણો, પ્રેમ થકો શીયજ વ્રત પાણો;
 શુધ શ્રાવક મતિનો સાર, નિત૦ ૯
- જીવ હિંસાથી છે હાની, એ મંત્રનો મહિમા જાણી;
 ઉર દયા દયાજ અપાર, નિત૦ ૧૦
- વળી સ્થાનક પાપનાં વળગ્યાં, કરો અઢાર જાતનાં અળગાં;
 પૂરણ સુખ તણો પ્રકાર, નિત૦ ૧૧
- સેવક શામજી તો કે છે, નમી સહુને શિક્ષા દે છે;
 અંતરમાં ધરો અપાર, નિત૦ ૧૨

ધર્મ કરવા વિષે.

“ જગત હે રેનકા સપના, સમજ મન કોય નહીં અપના; ”—
એ કપીરના પદનો રાગ.

- ધર્મ એક ધાર તુ ભાઈ, સગુ નહીં અંતકો થાઈ,
મટાડો મોહ ને માયા, પડે એક દિન તો કાયા ૧
- ઘણું દ્રવ્ય મેળવ્યું ભાઈ, અત સમે સાથે નહિ કાઈ,
કરી બહુ કુડ તો કોઈ, અત સમે તે રહે રોઈ ૨
- ભાઈ બેન માતને તાત, કરે સહુ સ્વાર્થની વાત,
હુ ખ જન્મ મરણ કો લેશે, અગ્નિ દાહ એહ તો દેશે. ૩
- ખોટી એવી ખલકની માયા, જેવી વાદળ તણી છાયા,
જેવો કાચો કુલ છે કાયા, દિલે તમે વિચારો ડાહ્યા ૪
- જેવો વળી પાણી પગપોટો, ખરે દેહ દિમે વળી ખોટો,
વળી ટકે કેમ કહો પીજળી, જરૂર દેહ જાય છે જળી ૫
- બહુ યૌ બગલા વાડી, ઘણી રાખી ઘોડા તણી ગાડી,
સુવા પછી કામ તો નાવે, જરૂર કોય હાથ તો જાવે. ૬
- ભાઈ ગણો ભામની ભુડી, કપટતણી એ કહો કુડી,
અધીર આ જગતની ખાણ, રૂઠું નેઈ ના થયુ રાણ, ૭
- કરો એક ધર્મ નિજ હાથે, સદાકાળ એ રહે સાથે,
સુખ બહુ સાપડે સાડ, હુ ખ લવ અન્યમા ન્યાડ ૮
- ધરો દયા દાનમા દિલ, લગારે નહીં કરો ઢીલ,
શીયળ મત પાળજો સ્નેહી, હુ ખી થાશે એ વિષુ આ દેહી ૯
- ખાર મત પાળજો પ્રીતે, લવતણો પાર એ રીતે,
ધર્મ વિષુ જીવ ને જાણે, નકી નારકીમા જયુ થાણે. ૧૦
- જાતી તુ લેને જિનવાણી, ખરે તુ નાખ્ય પુણ્યખાણી,
કદી તેથી તરવાનો વારો, અરે ડોદી આપશે આરો ૧૧
- માટે મહાવીરને સમરો, જરૂર જિન દેવ સ્તુતિ કરો,
અનતા કર્મ ખપી જાણે, કાયાતણું ડલ્યાણુ તો થાણે. ૧૨
- માડ માડ ના કરો મિત્રો, ચેતી લેને સ્વપનાતણા ચિત્રો,
થશે આ ખાખ તો કાયા, ભલે એવું જાણી જિનરાયા. ૧૩

ધરો ટેક ધર્મની ભાઈ, ગુણુ ઝાઝા અરિહંતના ગાઈ;
 મળે સુખ મોક્ષનાં માનો, સંદેહ તમે રાખો વળી શાનો. ૧૪
 સદા શીખ આ કહી સારી, ફકીરી રાગ મહીં ધારી;
 ધરોને મિત્રો તમે ધ્યાને, હું તો કહું કાંઈ નહિં માને. ૧૫
 સદા દીન શામળુ જોલે, હું તો વળી તરણાને તોલે;
 ગણી શીખ ઉમદા આજે, લહો લક્ષ ધર્મના કાજે, ૧૬

વૈરાગી પ્રમાતીયું.

માનવી મમતમાં મોહી તું છું રહ્યો, અર્થોર આ આવણું જાણુ તારું;
 કોણુ તારા સગા જગતમાં છે વળી, બહુ હવે ગોત બગવાનું ખાડું-
 માનવી૦ ૧

ભવ ઘણા તેં કર્યા ભવ્ય પ્રાણી જનો, પાર તો તે તણો નાહીં આવ્યો;
 અતિ કર્યાં સુકૃત જે તે થકી સૃષ્ટિમાં, મનુષ્ય ભવ ભાવથી આજ
 લાવ્યો-માનવી૦ ૨

લાવીને શું વળી સમજ્યો આ સમે, સાચું શું સૃષ્ટિમાં જાણુ સારું;
 માન મિથ્યાત્વને માનવી આ સમે, શું થશે આખરે ભાઈ તારું-મા૦ ૩
 દીલ દૃઢ છે નહીં પંથ બહુ પાળીયા, ટેક વિવેકની નાહીં રાખી;
 ઝોળખ્યા નાહીં તે વીર વૈતરાગને, શું ગળી જાણી જોઈજ માંખી-
 માનવી૦ ૪

કોઈ હતુમાનને કોઈ વળી પીરને, મેલડી માતને તુંજ માને;
 મદદ સહુ તણી વળી માગતો માનવી, વાત નાહીં ધરે કોઈ કાને-
 માનવી૦ ૫

ઉર આ કાળમાં આજ પંપાળમાં, શું પડ્યો ભૂલીને આજ પ્રાણી;
 મોક્ષનો માર્ગ તો નહિ મળે એહમાં, જો હવે જીનનો પંથ જાણી-
 માનવી૦ ૬

તત્ત્વ તેનાં વળી આજ તું તપાસને, તાર એવો મળે નહિજ ક્યાંથી;
 જડ મતિ જાય છે, શુધ ગતિ થાય છે, મોક્ષનો પંથ છે એજ માંહી-
 માનવી૦ ૭

શામળ શુ કહું વારવારે વળી, શુ કહું હું વિશેષે પુકારી,
પંથ આ છે વળી આજ નિઝ થનો, વારવારે જાઉં હુંજ વારી—મા૦ ૮

સાધુ મુનિને આરાધવા વિધે.

પ્રભાતીયું બીજું

સાધ આરાધને બાધ મૂકી બધા, સૃષ્ટિમાં લાધશે લેર સારી,
પંથ નિઝ થનો પાળજે પ્રાણીઓ, ભવ નહીં જઇશ તો એર્થો હારી—

સાધ૦ ૧

ભોગ છોડી ભલા ભોગ સાધ્યા જતી, એશુ ઝોછી હવી કીર્તિ એની,
ધન્ય છે ધન્ય છે મુજ અણુગારને, કાળ આ કલિયુગમા મુખ કેની—

માધ૦ ૨

મુખ બધા છોડીયા આજ સ સારના, રાગને દ્રેષ તો છોડી દીધા,
અજરને અમરના દીર્ઘ પથો ગ્રધ્યા, લેશ ના કલેશમા ચિત્ત લીધા—

સાધ૦ ૩

લામની તો ગણી ભુંડી આ ભવ વિધે, નરકમા એજ છે નાખનારી,
એવુ જાણી વળી મૂકી મુનિ થયા, વારવારે હું તો જાઉં વારી—

સાધ૦ ૪

ઝેર સ સારને જાણીયોરે જતી, માર્નો છે ખોટી તો સર્વ માયા,
સાધવા આજ કલ્યાણ આત્મા તારું, પોષતા નહિ વળી નિજ કાયા—

સાધ૦ ૫

મોહને મમતને આજ ત્યાગ્યા અતિ, માનીયો ધરમ સાચો સખાઈ,
હોધ વિરોધમા બોધ તો નહિ વળી, શોધ તો શાસ્ત્રનો સત્ય થાઈ—

સાધ૦ ૬

દિલ દયા બહુ હવી પ્રાણી દુભાય ના, માર્ગ આ મોક્ષનો ચિત્તધારી,
સૂજતુ વેરવુ શાસ્ત્ર આધારથી, તે થકી કેક દીધાજ તારી—

સાધ૦ ૭

પોજવુ પાળવુ બહુ બહુ પ્રીતથી, વાચતાં તેમ વિધ વિધ ભાતે,
દેશના દે ઘણી લેશ તે ચૂક ના, સ્તવન તો ગાય છે રૂડી રીતે—

સાધ૦ ૮

તુજ ગુરૂ દેવજી સ્વામી શોભે ઘણા, એ તણી મેર છે આજ ભારી;
પૂરું પરભાતીયું આજ અમરેલીમાં, આ રચ્યું પ્રીતથી પ્રિયકારી—
સાધ૦ ૯

ઓગણીસો વળી આજ પીસતાળીસે, માસ તો ચેત્ર સારોજ ધારે;
શામજી કે સદા સાધ આરાધવા, બોલ આ શ્રેષ્ઠ છે ભાધ મારે—
સાધ૦ ૧૦

સંસાર અસ્થિર છે એ વિષે,

“ જનુની જીવેરે ગાપીચંદની ” એ રાગ.

ધર્મ ન છોડોરે શ્રાવકો, આતો અથીર સંસારજી;
જલખિંદુ સરખું આયુષ છે, કેટકેટલી વારજી—ધ૦ ૧
ઉપમા સંસારની ચાર છે, એક સમુદ્રની ધારજી;
પાર પામવા કે શક્ત ના, એતો અનંત અપારજી;—ધ૦ ૨
અગ્નિની ઉપમા બીજી ગણો, બળી રહ્યો આવારજી;
સુખી નહીં કોઈ સુષ્ટિમાં, એક મુનિ અણુગારજી—ધ૦ ૩
ઉપમા ત્રીજી અંધકારની, આપે અસત્ય ભાસજી;
હુઃખનાં સ્થળ તે સુખ લાગતાં, ફડા ગાય છે રાસજી—ધ૦ ૪
ઉપમા ચોથી શકટ ચક્રની, ફરે પડીયો સંસારજી;
ધરી ધરી આજ મિથ્યાત્વની, જન્મે અનંતી વારજી—ધ૦ ૫
સાચાં તત્ત્વ ત્રણ આ સમે, દેવ ગુરૂને ધર્મજી;
એજ હરનિશ આદરો, ખપી જાય છે કર્મજી—ધ૦ ૬
ચાર ગતિમાં જીવ જાય છે, એક નરક તીરચંચજી;
મનુષ્ય ગતિ વળી દેવતા, કર્યાં કર્મનો કસજી—ધ૦ ૭
સીદ્ધિ સિદ્ધિ કોઈ પામીયે, પૂર્વ જન્મનાં પુત્યજી;
કે વેરાગી થઈને ભમે, નક્કી પુત્ય છે ન્યૂતજી—ધ૦ ૮
કર્યાં કર્મ ભોગવે સહુ, એ છે નહીં અન્યાયજી;
વાવેલું લણવું આવારમાં, સાર સાચો સમજાયજી—ધ૦ ૯
પૂજ્ય હવા સ્વામી દેવજી, એનો ચેલો આવડજી;
શામજી કે છે હે શ્રાવકો, સાધો સમકીત સારજી—ધ૦ ૧૦

મિથ્યાત્વ છાંડવા વિષે.

પ્રભાતીયાનો ગગ.

“ રે જીવ જિન ધર્મ ક્રીજીયે ”—એ રાગ.

- રે મન મિથ્યાત્વ છાડીએ, સાધી સમક્રીત સાર,
દેવ ગુરૂને ધર્મને, આરાધ્યે લવપાર—રે મન૦ ૧
- જીઓ જીઓ જિન ધર્મ છે, જેની આદિ ન કાઈ,
વડા તત્ત્વ વીતરાગના, મોટો લાવ એ માર્હી—રે મન૦ ૨
- અતિ મોટા અગિહ તને, નમો નમો નરનાર,
કર્મના દળીયા કાપશે, યાશે બેડાપાર—રે મન૦ ૩
- દ્રવ્યે ને દોભે દેખીયે, ગુણ એમા અનેક,
માટે તમે હે માનવી, રાખો સાચી ટેક—રે મન૦ ૪
- પુણ્યશાળી તમે પ્રાણીઓ, ગળો દયા દિલમાય,
હુભો નહીં કોઈ જીવને, જીઓ જીઓરે ન્યાય—રે મન૦ ૫
- પ્રભાતે પારસનાથનું, કર્યે સ્તવન કલ્યાણ,
ચોવીશ તીર્થકંઠ દેવનું, કરો સમરણ બાણ—રે મન૦ ૬
- શુદ્ધ સામાયક આદરો, અતિ શ્રદ્ધા આણી,
વિચાર બીજા નવ કરો, સાચા જિનને જાણી—રે મન૦ ૭
- પરીકમણું પ્રીતે કરો, હે પુણ્યવત પ્રાણી,
પાપ એથી નાશી જાય છે, ખરે પુણ્યની ખાણી—રે મન૦ ૮
- જીહું જીભે નવ બોલવું, વડા વિવેક માથ,
કુડ કપટ કદી ના કરો, હીરો આબ્યો છે હાથ—રે મન૦ ૯
- કામ ક્રોધને મોહને, ત્યાગોને તતખેવ,
અધીગ આવજી બાણીને, લજો વીતરાજ દેવ—રે મન૦ ૧૦
- જીવ જાતો રશે એકલો, પડી રશેજ કાયા,
ધન દોલત નવ આવશે, ગાને વળગી આ માયા—રે મન૦ ૧૧
- ખોરી ખોરીને ખાળશે, યાશે રગની ગખ,
એવો વિચાર ન આવીયો, અતે ગ્વાદ ન ચાખ—રે મન૦ ૧૨
- ગુણી ગુરૂને પૂજ્ય પ્રેમથી, વાદો વારવાર,
કર્મ ખપે આ કાળમા, જોછા ભવ છે અપાર—રે મન૦ ૧૩

નિર્દોષ આહાર યોરાવવો, જાંજો વારંવાર;
 ધન્ય દિવસ એવો આવશે, પ્રગટે પુણ્ય અપાર—રે મન૦ ૧૪
 પ્રભાતીયું કર્યું પ્રીતથી, અમરેલીની મોત્તર;
 ગુરૂ મારા સ્વામી દેવજી, તણો પ્રતાપ અપાર—રે મન૦ ૧૫
 શેવક શામજી કે સદા, વાંચો વારંવાર;
 સંવત ઓગણી પીસતાળીશે, માસ ચૈત્ર અષ્ટાર—રે મન૦ ૧૬

શ્રી જ્ઞાતાજીના બોલ, કાવ્યમાં પ્રશ્નોત્તર, કર્મ વિપાક કાવ્ય.

દોહરા.

- કથા કરમ વિપાકની, સંભળાવું આવાર;
 શ્રવણ કરો સજ્જન સદા, આનંદ અપરંપાર. ૧
- કયાં કરમથી કઈ ગતિ, જીવ તણી તો થાય;
 એ વર્ણન આ સ્થલ લખું, મદ માનવીનો જાય. ૨
- જીવ અનાદિક કાળનો, ભટકે ભૂંડે વેષ;
 પાર ન આવ્યો તેહનો, બહુ વર્ણન છે બેશ. ૩
- ૧ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, શ્રી મહાવીર સમીપ;
 ઉત્તર ભગવંત આપજો, દેખું આપને દીપ. ૪
- કયાં કરમ કીધાં થકી, કાણો જન તો હોય;
 એ ઉત્તર દેવો ઘટે, મદ રાખે નહિ કોય. ૫
- શ્રી મહાવીર તો બોલીયા, હે જોતમ ગણધાર;
 કુળ ખોજ આઝાં વીંધીયાં, પૂર્વ ભવે પ્રિયકાર. ૬
- એ પરતાપે થાય છે, કાણો જન તો કોય;
 મદ માનવીનો ના રહે, કરમ કરે તે હોય. ૭
- ૨ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, હે મહાવીર સુખદાય;
 કયાં કરમ કીધાં થકી, બન્ને આંખો જાય. ૮
- જળમાંહીજ ઝબોળીયા, ત્રસ થાવર જે થાય;
 એ પરતાપે આંધળો, આ ભવમાં થઈ જાય. ૯

- ૩ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, હે ભગવંત સુખદાય;
અધો બેરો શા થકી, એવ એકલો થાય. ૧૦
પૂર્વ ભવે મધ પાડીયા, નાખી છીતા જ્યાર,
અજ્ઞાને અછલ નહી, મળે દશા દુખદાર. ૧૧
- ૪ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, હે મહાવીર ભગવાન,
જળમળુ આજે દેખતો, શાથી એ નુકશાન. ૧૨
પૂર્વ ભવે તો પગ્ગીયા, સ્ત્રીના અજા રૂપ,
એ પરતાપે પામીયો, ખોટી કોડી રૂપ ૧૩
- ૫ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, કુળ સિદ્ધારથ સાર,
કયા કરમથી દૂબડા, એવ થાય આવાર ૧૪
ચૂરણ કીધા સામટા, એકંદ્રી એવધાર,
એ પરતાપે કબડો, એવ થાય આવાર. ૧૫
- ૬ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, કહો હવે પ્રભુસય,
થુબડો નર શાથી થશે, શાથી એ નિદાય ૧૬
ચોપદ પશુને બહુ કરી, ભાર લયો નર અંધ,
એ પરતાપે થુબડો, કયાં કરમના બધ ૧૭
- ૭ જોતમ પૂછે પ્રેમથી, હે પ્રિયકંઠ પ્રભુસય,
કુંઠો શાથી નીપજે, કો' એનીજ કથાય ૧૮
પૂર્વ ભવે ભેદાં ઘણા, પશુના નાકજ કાન,
પામર પાજે. ત્રાડીને, એવનુ કરીયુ જ્યાન. ૧૯
દયા દીલ રાખી નહીં, દાખી દુષ્ટતા દીલ,
કુંઠો ભવ તેથી ઠરે, બહુ જે હોય બખીલ ૨૦
- ૮ જોતમ પૂછે હે પ્રભુ, પંચુ શાથી થાય;
કયા કરમ કીધા થકી, ન મળે તેને પાય. ૨૧
ઘાત કરી પશુ એવની, મન મલકાતો જાય,
એકંદ્રી હણતો ઘણું, એથી પંચુ થાય ૨૨
- ૯ જોતમ ગુરૂને પૂછતા, ગુ જો બોળડો હોય,
લોગ લાગીયા શા થકી, એવ ઘણેરા જોય ૨૩

- સંજમધારી ચીડવે, બોલે અવરણ વાદ;
કો ગતિ એની શી હવી, અંતે એવા સ્વાદ. ૨૪
- ૧૦ ગૌતમ પૂછે પ્રશ્ન આ, બધિર સુજેલો થાય;
શા પાપે પરગટ થશે, એવાં દુખ દિલમાંય. ૨૫
- વૈદકપણું વોરે વળી, કરમ કરેજ અપાર;
જીવ હિંસા થાયે ઘણી, અંતે એ ઉદ્ધાર. ૨૬
- ૧૧ ગૌતમ પૂછે ભાવથી, હે મુજ પ્રાણાધાર;
બધિર પાંગલો નીપજે, કયાં કર્મનો સાર. ૨૭
- વનસ્પતી કાપી ઘણી, હાથે છેદે છેક;
પૂર્વ ભવી પરિણામ એ, રહે ન કેની ટેક. ૨૮
- ૧૨ ગૌતમ પૂછે હે પ્રભુ, ગાંડો ગુંગો હોય;
કયાં કરમ કીધાં હશે, સંકટ મળીયું સોય. ૨૯
- તીર્થ ચતુરનો મુખથી, બોલે અવરણ વાદ;
એ પરતાપે ભોગવે, અંગે એવી યાદ. ૩૦
- ૧૩ ગૌતમ પૂછે પ્રેમથી, ગળતકોઢીયો કોય;
શાથી એ સંકટ ગ્રહે, સુખ ન સ્વપ્ને હોય. ૩૧
- સુવર્ણ ને રૂપા તણી, ભઠ્ઠી ભરાવે જેહ;
એ પરતાપે ઉપજે, ગળતકોઢીયો એહ. ૩૨
- ૧૪ કો' સ્વામી સુકૃતી ઘણો, પણ જશ નાલે જોય;
કરવા જાએ પાધરૂં, પણ અપકીર્તી હોય. ૩૩
- સચિત ઘણાં ઓસડ તણો, સાધે બહુ સંજોગ;
એથી અપજશ ઉપજે, જેવા કરમના જોગ. ૩૪
- ૧૫ હે મહાપ્રભુ ! જન મીંજરો, શાથી કોઈ થાય;
કયાં કરમ કીધાં હશે, સમજે શાતા થાય. ૩૫
- પાપ તણો ઉપદેશ દે, મદ મનમાં ના માય;
માટે હુવો મીંજરો, કરમે રૂળ સુહાય. ૩૬
- ૧૬ બહુ જન બીકણ તો હવા, શા કરમે તે થાય;
અરિહંત ઉત્તર આપજો, શંકા મનની જાય. ૩૭

- પાપ તણે તો પાર ના, કાયા મદ ના માય,
બીકણુ એથી તો બને, ઠાલે હાથે જાય. ૩૮
- ૧૭ સારૂ નહીં શરીર તો, સ્વામી શાથી થાય,
કરૂપ હવો કાયા વિષે, મર્મ કહો મુનિરાય. ૩૯
હુંદો આબ્યો હાથમા, કરે આકરા દડ,
દયા ન હોયે દિલમા, જીવ કરે આકંઠ ૪૦
- ૧૮ ગૌતમ પૂછે શુદ્ધ પ્રતિ, રોગ લગંદર થાય,
કયા પાપ કીધા હશે, મુખ કદી ન મુહાય.
જીવ પચે દ્રી તો હણ્યા, હાથે કરી હલાલ,
રોગ લગંદર રૂધિયો, હોયે એજ હવાલ ૪૧
- ૧૯ ગણધર પૂછે હે શુદ્ધ, દમડી દ્રવ્ય ન હોય,
ઈચ્છા અદકી થાય પણુ, જાય તમાસો જોય ૪૩
શા પાપે સકોય છે, સમજાવો એ સાર,
અતિ હુ માનિશ આપનો, આજ ખરે ઉપકાર ૪૪
ધર્મ તણી અતરાય તો, પાડી પરલવ માય,
છરછયુ ન મળે એ થકી, થાય હુ ખ મનમાય. ૪૫
- ૨૦ કો' સ્વામી વર્ણો નીચજે, કઠમાળનો રોગ,
જીવ સાથે લાગી રહ્યો, ક્યા કર્મનો જોગ. ૪૬
મચ્છ માર્યા વીધ્યા ઘણા, કર્મ ઘણાજ કોર,
એ પરતાપે રોગ એ, હિસા કરતો ઢોર ૪૭
- ૨૧ કો' સ્વામી આ દર્દ છે, હંગસતણું અગમાય,
ક્યા કરમ કીધા હશે, જ પે જરા ન જ્યાય.
ધૂણી બહુ ધખાવી છે, જીવ સંતાપે જેહ,
હર્ષ નહીં આ હરસમા, અતે આપદા એહ. ૪૯
- ૨૨ ગૌતમ પૂછે હે પ્રભુ, પ્રગટે પિતૃ રોગ,
શા પરતાપે સચરે, એવો અંગનો યોગ ૫૦
સેવે મૈથુન સામટુ, અતિ આણી ઉદાસ,
પાપતણું ના માપ છે, પિત પ્રગટે છે ખાસ ૫૧

- ૨૩ બોલે મીઠું પણ બહુ, લાગે કડવું કેણું;
શાથી સ્વામી એ કહો, વરમાં લાગે વેણું. ૫૨
- આહાર પંચેંદ્રીતણા, કર્યા હવા જન કોય;
એનું બોલ્યું ના ગમે, અન્ય જનોને જોય. ૫૩
- ૨૪ કો સ્વામીજ શરીરમાં, વાળા અતિશય હોય;
કયાં કરમ કીધાં હશે, સંકટ એવું સોય. ૫૪
- વનસ્પતિ કાપી ઘણી, બનાવી શોભા બેશ;
જીવ કર્યા જલે ઘણા, એથી દુઃખ અશેષ. ૫૫
- ૨૫ ગૌતમ પૂછે હે ગુરૂ, રોગ રહિત આ દેહ;
રહે નહીં કોદી વળી, શા કરમે સંદેહ. ૫૬
- અસત્ય આજીવોએ, લિયે લોકની લાંચ;
એથી કદી ન આળસે, અંગ મહીંથી આંચ. ૫૭
- ૨૬ કો' સ્વામી સંજોગોનો, વળી ક્યમ થાય વિજોગ;
મળેલું ગુમાવે માનવી, શા કરમે એ લોગ. ૫૮
- ઘણાં કર્યા માયા કપટ, ધૂર્તપણું ધર્યું અંગ;
મિત્ર કપટ બહુ કર્યું, એથી વિજોગ રંગ. ૫૯
- ૨૭ ગૌતમ પૂછે પ્રભુ પ્રતિ, એક પ્રશ્ન આવાર;
કુરૂપ શાં કરમે થશે, જીવ ઘણા તો જ્યાર. ૬૦
- કુસુમ ક્લાદિક ત્રાડિયાં, પરિહાર સહ પ્રીત;
રૂપે આજીવ રાચિયો, મળે કુરૂપની રીત. ૬૧
- ૨૮ કરતો થરથરતો ઘણો, અલ્પ હવો અપરાધ;
કયાં કરમથી કો વળી, મટે ન મનનો બાધ. ૬૨
- પૂર્વ લવે કરીયાં વળી, કોટવાળનાં કામ;
બીકણ એ પરતાપથી, કર્યા કર્મ પરિણામ. ૬૩
- ૨૯ કો' સ્વામી જન કેટલા, પામે આજી રોગ;
કયાં કરમથી એહને, એવો મળશે યોગ. ૬૪
- કુવા તળાવ ગળાવીયાં, વળી આઝી તો વાવ;
દુઝ્જ કીધાં કોડથી, અન્ય લવે ઉમરાવ. ૬૫

પાપતણે તો પુંજ છે, એ કામોમા યાર,
રોગી ન મટે એ થકી, આ ભવની મોજાર. ૬૬

૩૦ કો' સ્વામી જન કોઈ તો, બોલે મીઠું વેણ,
ગમે ન બીજા ને જરા, કહેવું લાગે કેણ.- ૬૭
અન્ય ભવે ધરિયા કરી, જીવ પચેંદ્રી જાણ,
એથી આ ભવ અન્યને, પ્રિય ન પડે પરમાણ ૬૮

૩૧ કાયામાહિ કપુટણી, ખાજ જુજના રોગ,
ચાલે શાધી નાથજી, જથા કહો ને જોગ ૬૯
પૂર્વ ભવે પ્રાણીજને, તેરંદ્રી લેઈ હાથ,
જલમા નાખી શેકીયા, મોટા સકટ સાથ ૭૦
કોઈ કલ્પેકામા વળી, નાખી શેકે જાણ,
એથી તો નવ આગસે, રોગ રહિત સુજાણ ૭૧

૩૨ જોતમ પૂછે હે ગુરૂ, કોઈ અનાહી લોક,
ભણે મિથ્યાતી સૂત્રને, પડપણાના થોક ૭૨
કયા કરમ કીધા થકી, એવી બુદ્ધિ થાય,
સમજાવો સ્વામી મને, શાન્તિ તો સુહાય ૭૩
અન્ય ભવે બહુ આજ તો, જોટા દીધા હોય,
કોઈ કીધો છે કારમો, જેથી એ ફલ જોય ૭૪

૩૩ ભણી સૂત્ર બુઢું વદે, શિક્ષકવું જન કેમ,
કયા કરમ કીધા થકી, એ ગતિ પામે એમ ૭૫
પૂર્વ ભવે પ્રાણીજને, તેલ અને ઘૂત કામ,
મૂકી ખુલ્લા જીવડા, માયોના પરિણામ ૭૬

૩૪ કો' સ્વામી સ્ત્રી જાતમા, કોઈ નપુસક થાય,
સ્ત્રી સુખ પામે નહિ પછી, કયા કરમ ઉભરાય. ૭૭
કીધા માયા કપટ ને, દ્રવ્ય હર્થું બહુ દીન,
પૂર્વ ભવી પરતાપથી, નપુસક ને આધીન. ૭૮

૩૫ કો' સ્વામી કઈ કોલીઓ, જન શા કરમે થાય,
મુજ મન ચોખું તો કરો, સારી એ શંકાય. ૭૯

- પૃથ્વીકાયતણા વળી, કર્યો છેદ ને લેદં;
એજ પ્રતાપે પામિયો, રોગતણા એ ખેદ. ૮૦
- ૩૬ ગૌતમ પૂછે હે પ્રભુ, એવા ઝાઝા અંગ;
જીવં લીંખ ઝાઝા જીવડા, શાથી પડતા રંગ. ૮૧
- પૂર્વ ભવે મહ આહાર તો, જે કીધા જન કોય;
પ્રતાપ એ પરિણામ છે, જીવં લીંખ જીવડા જોય. ૮૨
- ૩૭ કો' સ્વામી એ શા થકી, તપ જપ કરે સજાય;
પણુ ખીજને નવ ગમે, શા કરમે એ થાય. ૮૩
- પૂર્વ ભવે કપટી થઈ, કર્યો વિશ્વાસુ ઘાત;
એ પરતાપે અન્યને, લાગે ન પ્રિય સંઘાત. ૮૪
- ૩૮ કો' સ્વામી તપ જપ નહીં, ઉદ્દેજ આવે આજ;
કયાં કરમ કીધાં હશે, કહો મને મહારાજ. ૮૫
- મહ તપનો કરી માનવી, કપટો કીધાં હોય;
આવે નહિ તો એ થકી, તપ જપ ઉદ્દે સોય. ૮૬
- ૩૯ યોદ્ધુ' ન ગમે અન્યને, એ શા કરમે આજ;
કયાં કરમ સ્વામી હશે, મને કહો મહારાજ. ૮૭
- વાક્ય કળાનો તો કર્યો, અતિ જન જે અહંકાર;
એ પરતાપે અન્યને, રૂચે નહીં શુભકાર. ૮૭
- ૪૦ કો' સ્વામી જીવ શા થકી, પામે અશુભ વર્ણ;
કયાં કરમ કીધા થકી, સેવે એવું શર્ણ. ૮૯
- રૂપતણા મહ માનવી, કરીયો વારંવાર;
શુભ રૂપ તેથી નવ મળ્યું, કર્મતણાજ પ્રકાર. ૯૦
- ૪૧ આળ અચ્ચાનક આવતું, યોદ્ધું જનપર બાણ;
કો' સ્વામી એ શા થકી, કેમ હવું પરપાણ. ૯૧
- પૂર્વ ભવે તો સેવિયું, તેરમું પાપજ સ્થાન;
એજ પ્રતાપે આવતું, યોદ્ધું આળ જન માન. ૯૨
- ૪૨ વણુ કીધે અપજશ વધે, અતિ અપકીર્તી થાય;
પૂર્વ ભવે શાં કર્મ તો, કરીયાં હોશે જ્યાંય. ૯૩

- શ્રી ભવ ભવ તો પામીને, અતિ કરી ઇરખા આમ,
સાસુ નણુદ જેઠાણી સહ, કરી ઇરખા તે ઠામ ૯૪
- બ્રાત વળી લોભાઈને, દેરાણીની સાથ,
વઢતી વારંવાર તો, આવે બાથમબાથ ૯૫
- ૪૩ ગૌતમ પૂછે હે ગુરુ, એક એક જન કોય;
બેસે ઉંભે નવ ગમે, બીજાને તે સોય. ૯૬
- સુવે ઉઠે પણ નવ ગમે, જાણે ક્યારે જાય,
કો' સ્વામી અજબામણો, છેકજ શાથી થાય. ૯૭
- પૂર્વ ભવે નિજ બોલની, કરી થાય ના ભાઈ,
અન્ય વચન ધિક્કાર તો, અર્તિ કરે અંતગર્હ. ૯૮
- સુવાસ ચોતાની વળી, વધારવા બહુ ધાય,
ઇરખા કરતો એજ તો, અત દગાએ થાય ૯૯
- ૪૪ કો' સ્વામી કોધી જનો, ઘણા ઘણા તો થાય;
કોધુ શમાવે નહિ કદી, ગા કરમે થઈ જાય ૧૦૦
- પૂર્વ ભવે જો લોભિઓ, થઈ ના ખરએ દામ,
એ કૃતના પરિણામથી, થયો કોધિયો ઠામ ૧૦૧
- ૪૫ કો' સ્વામી એ શા થકી, અલાલ ઝાઝો થાય,
મૂલ મુઠી કા જાય છે, એ ગી છે અતરાઈ ૧૦૨
- પૂર્વ ભવે પ્રાણીજને, પડાવી છે અતરાઈ,
લાલ મળે જો કોઈને, મળવા દીધ ન ભાઈ ૧૦૩
- ૪૬ શબ્દ કોર શા કાગ્જે, પામે જન તો કોય,
મોઠો ન લાગે માનવી, શા મળેગે હોય ૧૦૪
- આપી ફાસી જીવને, મુખ મુગો દઈ ઘાત,
એ પરતાયે કઠ ગુલ, મળે નહીં માક્ષાત. ૧૦૫
- ૪૭ અવાજ પામે ખોખરો, કઈ જનોજ ખરાબ,
કયા કરમ કીધા હશે, દો સ્વામીજ જવાબ. ૧૦૬
- મુકંઠતણા મદ બહુ કયો, પૂર્વ ભવે પરમાણુ,
હસાહસી પણ બહુ કરી, મળે મુરવ ના જાણ ૧૦૭

- ૪૮ કો' સ્વામી જન કોઈ તો, પામે સુસ્વર લેદ;
શું શુભ કર્મો તો કર્યો, શું નહિ કરિયો ખેદ. ૧૦૮
- પરજીવ પ્રતિ મીઠું વદે, કરે રક્ષા દઈ દીલ;
પાપ પંથ છોડી દિઓ, શુભ થાતાં શી ઢીલ. ૧૦૯
- ૪૯ શાથી બળહોણ થાય છે, જીવ પંચેંદ્રી જાણ;
રતી નહીં શક્તિ મળે, સમજાવો સુજાણ. ૧૧૦
- આહાર કર્યા મહનાવળી, આણી તીવર ભાવ;
પૂર્વભવી પરિણામ એ, બળહોણનો ઉઠાવ. ૧૧૧
- ૫૦ પુરૂષ જાતમાંથી વળી, પામે સ્ત્રીની જાત;
શા પાપો કીધાં હશે, તુરત કહો ને તાત. ૧૧૨
- પાપતાણું થાનક વળી, સત્તરમું જે સોય;
માયા મોસો સેવિયો, એથી સ્ત્રી જન જોય. ૧૧૩
- ૫૧ મન વાંછિત ફલ ના મલે, આશા ન પડે પાર;
કયાં કરમ કીધાં હશે, કો' સ્વામી આવાર. ૧૧૪
- પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, જીવ પંચેંદ્રી જાણ;
પડાવિયા વિજેગ કઈ, એથી ફલ પરમાણ. ૧૧૫
- ૫૨ અતિ નિદ્રા તો આવતી, કઈક જીવોને આજ;
પૂર્વ ભવે શાં કર્મ તો, કીધાં છે મહારાજ. ૧૧૬
- દારૂ પીધા દશ ગણા, કર્યોજ મદિરા પાન;
ભાવ તીવ્ર આજ્યા ઘણા, બહુ નિદ્રા પરમાણ. ૧૧૭
- ૫૩ બળહોણ જનતો થાય છે, કયાં કર્મથી આજ;
અતિ કર્યો અપરાધ શો, સમજાવો મહારાજ. ૧૧૮
- આપ જાતનો તો કર્યો, અતિ વળી અહંકાર;
એજ પ્રતાપે પામિયો, બળહોણ કાયા સાર. ૧૧૯
- ૫૪ કો' સ્વામી શાં કર્મથી, બાળ ગુંગો જન થાય;
ખોલી કો સમજે નહીં, શું કારણ સુઠાય. ૧૨૦
- ખાર સીંચ્યા છે બહુ કરી, નાખ્યા ભાખસીમાંય;
એજ પ્રતાપે થાય છે, કર્મ મુકે નહીં ક્યાંય. ૧૨૧

- ૫૫ કો' સ્વામી કો જીવને, બહુ વ્યાધિ તો થાય,
કયા કરમ કીધા હશે, કેલે પ્રિય પ્રભુરાય ૧૨૨
- અનતકાયના આહાર તો, કીધા પૂર્વે જાણ,
એથી વ્યાધિ ઉપજે, વાગ્વાર પ્રમાણ ૧૨૩
- ૫૬ હાસુ બહુ આવે વળી, રીત વગર આવાર,
કયા કરમ કીધા થકી, એ ફલ પ્રભુ પ્રિયકાગ. ૧૨૪
- હણ્યા અસંગનીય જીવને, વળી હણ્યાબ્યા જ્યાર,
એથી હાસી બહુ હવી, કરમજ ફલ દાતાર ૧૨૫
- ૫૭ તપ જનથી તો ના બને, કીધા કેવા કર્મ,
અતિ અતરાય પાડી છે, તપમા તેનો મર્મ ૧૨૬
- ૫૮ સાધુ સાધવીને નહી, ગમેજ કોઈ જન,
એ ફલ કેવા કર્મથી, સલલાવો શ્રી જન ૧૨૭
- મનુષ્ય પંચેદ્રી જીવની, વિરાધના કરી હોય,
એથી પ્રિય લાગે નહી, એવો કરમી કોય. ૧૨૮
- ૫૯ સંસારી જીવને નહીં, ગમેજ કોઈ જન,
એ ફલ કેવા કર્મથી, સલલાવો શ્રી જન. ૧૨૯
- વિગલદ્રી જીવ તો વધ્યા, પૂર્વ ભવે જન માન,
એ પરતાપે પુરૂષને, વાવો નહીં સુખાણ ૧૩૦
- ૬૦ તરૂણપણે તરૂણીતણો, કેમ થાય વિભેગ,
વાદો બહુ વગોવાય છે, શ્વ કરમે એ લોગ. ૧૩૧
- એક દ્રી ભવમા વળી, કદર્પ મેળ્યા સાર,
તેથી તરૂણી જાય છે, કરમજ ફલ દાતાર ૧૩૨
- ૬૧ કો' સ્વામી જન કોઈ તો, લુલો પાગળો થાય,
શ્વ કરમે એ ગતિ મળે, પાય વિના દુખદાય. ૧૩૩
- વનસ્પતી બહુ વાદી છે, મોળી ત્રોડી જાણ,
ચાપી બહુ ચાપે કરી, એથી એ પરમાણ ૧૩૪
- ૬૨ સ્ત્રી પુરૂષ વિભેગ છે, તરૂણપણામા કેમ,
એ દુખ ગાથી ઉપજે, અતરથી કો' એમ. ૧૩૫

- સ્ત્રી પુરુષ સંજ્ઞેગમાં, ઓસડ વેસડ ચાર;
મેળ્યા બહુ મમતા કરી, કરમ તણો ના પાર. ૧૩૬
- ૬૩ ગૌતમ કે' છે ગુણ નિધિ, પુરુષ પ્રસેવાં ગંધ;
અતિ ગમતો ના અવરને, કયાં કર્મનો બંધ. ૧૩૭
- પીધાં પાયાં બહુ કરી, મનુષ મદિરા પાન;
એથી છે અળખામણો, ગંધવાન તો માન. ૧૩૮
- ૬૪ બોલે સાચું બહુ કરી, કરે પ્રતીત ન કોય;
જૂઠો જન લાગે સદા, શા કરમે એ હોય. ૧૩૯
- પૂર્વ લવે પૂરી વળી, અસત્ય સાક્ષી અપાર;
એથી સાચો નવ ગણે, સારો નહિ તલભાર. ૧૪૦
- ૬૫ કાળીદરપણું પામિયો, જીવ શાથી જિનરાય;
આળસ દીલ અપાર છે, શા કરમે ફલ દાય. ૧૪૧
- દાન પુણ્ય જીપાત્રને, નહિ દીધાં નાદાન;
દયા ન પાળી દીલમાં, કરપીનાં ફળ માન. ૧૪૨
- ૬૬ માત તાતને બ્રાતનો, વળી થાય વિજ્ઞેગ;
સ્ત્રી લગનીને પુત્રનો, શાથી નહિ સંજ્ઞેગ. ૧૪૩
- કુ ગુરને કુ દેવને, માની હિંસા હોય;
સરથે નહિ તો સત્યને, એ ફલ આખર સોય. ૧૪૪
- ૬૭ કો' સ્વામી પામી ધરમ, વામે કોઈ સુખાણ;
કારણ એનું તો કહો, પ્રિય કરૂં હું પરમાણ. ૧૪૫
- સિતેર કોહાકોહ વળી, સાગર થતી વળી જાણ;
દુકૃત મોહિની કર્મની, અપવે ઓથો લાગ; ૧૪૬
- કરમ મોહિની જોડીયું, પૂર્વ લવે પરમાણ;
ત્રણ હીરસા બાકી રહે, ધર્મ વામવા લાગ. ૧૪૭
- ૬૮ બોલે સમકિત સાથતો, આરાધક સહ બંધ;
બાંધ્યા પછી શંકા પડે, એવો શાથી અંધ. ૧૪૮
- કુવા નવાણુ બણાવીયાં, જીવ દુઃખી કયાં અપાર;
એજ પ્રતાપે પામીયો, આરાધકપણું સાર. ૧૪૯

- ૬૯ કો' સ્વામી આ પ્રશ્ન છે, ખાય પીએ જન કોય,
જન બીજો દુખ આપતો, એ શા કરમે હોય ૧૫૦
દુખીયા જન કો જગતમા, નાખે છે નિશ્વાસ,
કયા કરમ કીધા હશે, દુખીયો ખારે માસ. ૧૫૧
તીવ્ર લાવથી સેવિયા, મૈથુન ઝાઝા માન,
સેવરાવિયા અન્યને, માની શુભ નહિ લાન ૧૫૨
વિખ કાસી દીધા વળી, જીવને વારવાર,
એથી પ્રાણી નવ લહે, સુખ પણ સ્વપ્ને સાર. ૧૫૩
- ૭૦ શ્રોત્રે થાનક મનુષ્યને, જીવ છમો છમ થાય,
કયા કરમ કીધા હશે, જ પે નહિજ જરાય ૧૫૪
ભરી તેલ કોઠી વળી, ભર્યા કુડલા ભાઈ,
જીવ છમો છમ એ થકી, કાયા વિષે થાય ૧૫૫
- ૭૧ રાગ વળી તો પિતનો, મનુષ્યને જે થાય,
કો' સ્વામી શા કરમથી, એ દુખડું ના જાય. ૧૫૬
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, કીધા સલાટ કર્મ,
પિત પ્રગટીયુ એ થકી, ધર્યા ન જેણે ધર્મ ૧૫૭
- ૭૨ મરજદા ઉપર વળી, લાગે જનને ભૂખ,
કયા કરમ સંજોગથી, એ સાફ નહિ સુખ. ૧૫૮
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, ખેડીયા ખેતર ચાર,
કર્યા પાપના પુજતો, એથી એજ પ્રકાર ૧૫૯
- ૭૩ કો' સ્વામી કો મનુષ્યની, આગલો છેદન થાય,
હસ્ત અને વળી પાયની, શા કરમેથી જાય ૧૬૦
વૃક્ષ રૂખ ત્રેડીયા ઘણા, અતિ કુમલા મૂળ,
એ પરતાપે આખરે, અગે લાગી રાજ ૧૬૧
- ૭૪ મળ્યો મનુષ્ય અગતાર પણ, ગદે તોતડા વેણ,
ધૂણે મસ્તકથી વળી, શા કરમે એ કેણ. ૧૬૨
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, ગગ રેડના કર્મ,
સાધ્યા બહુ સંજોગથી, એ ફલના છે મર્મ ૧૬૩

- ૭૫ મળે મરજ મરગી તણો, મરગી જાલો માન;
શાથી કો' સ્વામી થશે, ધરૂં હું એકજ કાન. ૧૬૪
- ધમણુ ધમી લુહારની, રસ તીવરથી જાણુ;
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, એ ફલ આખર માન. ૧૬૫
- ૭૬ લીંટ લાળને થુંકતો, કેંક મનુષ્યને થાય;
વૃદ્ધિ શા કરમે થઈ, શાથી એ નિંદાય. ૧૬૬
- પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, કયરો છાણુજ લાદ;
ખડુ દિન લેલું રાખીયું, આખ્યાં છાણુ સ્વાદ. ૧૬૭
- ૭૭ જળમાંડીં જન તો મરે, બુડી જાયે કેમ;
ક્યાં કરમ કીધા થકી, એ ગતિ મળશે એમ. ૧૬૮
- પેસાખમાં પેસાખતો, કરીયો વારંવાર;
એથી જન બુડી મરે, આ ભવની મોજાર. ૧૬૯
- ૭૮ મરે જીવ બાળક દશા, લઈ ના પામે સુખ;
ક્યાં કર્મ કીધા હશે, કોને દીધાં દુઃખ. ૧૭૦
- કર્યો પાપખાનાં ઘણું, પૂર્વ ભવે કો જન;
એથી જનમે ને મરે, માત્ર નામ છે તન. ૧૭૧
- ૭૯ વહે નાક મોટું ઘણું, ખેલ હવોજ ખરાખ;
ક્યાં કરમ કીધાં હશે, જિનવર દોજ જવાખ. ૧૭૨
- કુવા વાવડીનાં વળી, જળ ઉલેચ્યાં જાણુ;
લાળ લીંટને ખેલ છે, એથી આ ભવ માન. ૧૭૩
- ૮૦ બાળપણે કમ્મર કળે, શીશ સૂલના રોગ;
ક્યાં કરમ કીધાં થકી, એવો થાશે યોગ. ૧૭૪
- પૂર્વ ભવે પ્રાણી જનો, એકંદ્રી નાધાન;
ભુંજાવ્યા શેકાવીયા, આદિનાં ફળ માન. ૧૭૫
- ૮૧ મનુષ મરી ભૂમિ વિષે, ઉપજે થોડે કાળ;
સૂક્ષ્મ આયુષ દુખ ખડુ, શા કરમે જંજળ. ૧૭૬
- પૂર્વ ભવે પ્રાણી જનો, ખોલે બૂઠા ખોલ;
સાચું ખોટું ખડુ કરે, તેવો તેનો તોલ. ૧૭૭

- ૮૨ અપકાયોમા આવખુ, બાધે દુખ બહુ થાય,
કહોજ કેવા કર્મથી, જીવ સુખે નહિ જાય ૧૭૮
હિંસા કરી જીહુ વદે, હાસી કરી દે આજ,
તે પરતાપે તે જીવો, તેવી લે સંભાળ. ૧૭૯
- ૮૩ ખોજો જન શાથી ખરે, અવતરતો અવતાર,
કયા કરમ કીધા થકી, પામે જાત સંસાર. ૧૮૦
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, વનસ્પતીની વેલ,
કંઠવી ઝાઝી કોડથી, જોજાનો એ ખેલ ૧૮૧
- ૮૪ જન્મ લીજો ગુણિકા તણો, કયા કીધેલા કર્મ,
સતીપણુ કયાથી મલે, અતિશય હોય અધર્મ ૧૮૨
કપાશીયા લોહાવીયા, પીડ્યા શેરડી વાડ,
પાપતણું પરિણામ એ, અતિ કયો છે આડ ૧૮૩
- ૮૫ બાળપણે બોખો થશે, શરેજ ઘોળા કેશ,
કયા કરમ કીધા થકી, પીરજી એવો વેવ ૧૮૪
વનસ્પતી કુણી વળી, હાથે ખુટી હોય,
એ પરતાપે દાત વિણ, કાયા કળે કોય, ૧૮૫
- ૮૬ ભરનીંગળ ભારે ગ્રહે, ગડ ગુમડ જન કોય,
કયા કરમ કીધા હશે, એ સ્થિતિ જન સોય ૧૮૬
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જનો, આખુ કળ લઈ હોય,
ચીરી મીઠું બહુ ભરે, છેવટ કળ એ સાગ ૧૮૭
- ૮૭ કો' સ્વામી આ કાળમાં, દાસીપણું ધરનાર,
કયા કરમ કીધા થકી, ગોલાપા કરનાર ૧૮૮
માખણુ બહુ દિનનું મળી, તાવે આણી તોર,
પામે દાસીપણું પછી, વલોવાય મહુ જોર ૧૮૯
- ૮૮ રોગ નાકસુર નીપજે, સ્વામી શાથી આજ,
શા કરમે એ સુખ નહિ, મુજને કો' મહોગજ. ૧૯૦
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, કયો કસાઈ બ્યાપાર,
એ પરતાપે ઉપજે, નાકસુર દુખદાર. ૧૯૧

- ૮૯ કીડીનું નીગરો વળી, વ્યાધિ શાથી થાય;
સમજવો સ્વામી મને, સુખરહિત ના કાય. ૧૯૨
- હસ્તિ ઘોડા ગાયને, લેંસ તણો આપાર;
પેસાળ લેળો તો કર્યો, નાળે મીઠું ખાર. ૧૯૩
- અદપ કઈ અપરાધીને, સીંચે એવા ખાર;
દયાહીણુ લે દંડતો, એ ફળ અંતે સાર. ૧૯૪
- ૯૦ રોગ વળી જ'લાસતો; સ્ત્રીને શાથી થાય;
એથી પીડા બહુ વધે, કયાં કર્મ ફળદાય. ૧૯૫
- ખાગ બળીયા બહુ-કર્યા, પૂર્વ લવે પરમાણુ;
ફળ બીજ ફળ ને છાલને ત્રોડી ફળ એ માન. ૧૯૬
- વૃક્ષ ઘણાં ઉપાર્ડીને, વાવે ફરીને જાય;
રોગ મોટકો એ થકી, કાયા પામે કોય. ૧૯૭
- ૯૧ તપ કરતો જન બહુ વળી, બહુ ન વખાણે જન;
કયાં કર્મ-કીધાં થકી, શોભે નહિ શ્રી જન. ૧૯૮
- ફળ આદિકનાં આયણાં, જખોળીયાં જળમાંય;
તાજે તાળ' તો કર્યાં, સ્વાદ લાગિયો જ્યાંય. ૧૯૯
- નીલ ફૂગ ત્રસ જીવના, વિરાધીયા તે વાર;
તે પરતાપે તપ કરે, પણ લેખે ના ચાર. ૨૦૦
- ૯૨ જન કો અવરાવે ઘણું, પણ અવગુણુ લે અન્ય;
કયાં કરમ કીધાં થકી, કેહેવાયે નહિ ધન્ય. ૨૦૧
- પૂર્વ લવે પ્રાણી જને, રાંધ્યા રાંધણુ ભાઈ;
એ પરતાપે અન્યને, અવગુણુ આવે આંઈ. ૨૦૨
- ૯૩ જીવ ગર્ભમાં ઉપજે, જન્મે જ્યારે ચાર;
આડો આવે કાપતાં, કયાં કર્મ ઉદ્ધાર. ૨૦૩
- કસાઈના ધંધાતાણું, હાંસલ દાણુ હજાર;
લે છે લોકો કૈક જન, એ ફળનો દાતાર. ૨૦૪
- ૯૪ ચાડી ખાયે કૈક જન, લઈ વસ્તુ વચમાંય;
એ શા કરમે ચાડીયો, એવો ન મળે 'ક્યાંય. ૨૦૫

- નીલ કુલ કાચી લઈ, દીધા દુઃખ અપાર,
અખાડના અગર વિષે, ડાટા એ ફળ સાર. ૨૦૬
- ૯૫ કો' સ્વામી શા કર્મથી, પ્રગટે સોળે રાગ,
પૂર્વ લવે શુ રે કર્યું, એવો આવે યોગ. ૨૦૭
- શેલડો કટકા કરો વળી, પીલ્યા ઘાણી માય,
ગામ નગર હુજડ કર્યો, લોકો માર્યા ન્યાય. ૨૦૮
- જન બાળ્યા કે જોરથી, જીલમ જીલમનુ જોર,
એથી જનને આ લવે, સોળ રાગ છે ચોર. ૨૦૯
- ૯૬ ઉપજો ગર્ભમહીં વળી, ગળી નય પણ ત્યાય,
શા પાપે એ સંચરે, જીવ જન્મે નહિ ન્યાય. ૨૧૦
- આળ દીધા અણુગારને, દીધો અસુજતો આહાર,
એથી ગળવું તો પડે, ગર્ભમહીંથી ચાર ૨૧૧
- ૯૭ વરસ ખારનુ ચોડતો, સ્ત્રીને શાથી થાય;
ખોટ વશની છે ખરે, શા કરમે સુંકાય ૨૧૨
- પૂર્વ લવે પ્રાણી જને, પેસાળ લેજો કીધ,
રાખી ઝાઝો કાળને, પછીજ દોળી દીધ ૨૧૩
- ૯૮ ચોડ વરસ ચોવીશનુ, સ્ત્રીને શાથી થાય,
ગર્ભ ચવીને ચોડ રહે, ઉપજો જીવ તો ત્યાય ૨૧૪
- સેવ્યા મૈથુન સામટા, આણી તીવર લાવ,
કર્યા કરમ બહુ તો વળી, અતે ન મળે લાવ ૨૧૫
- ૯૯ દિલમા દાઝગરો દહે, બગુ બગુ તો થાય,
કીધા શા જન કર્મ તો, જરા ન જ પે ન્યાય ૨૧૬
- પૂર્વ લવે પ્રાણી જને, પાક કુલના કીધ,
મર્દનકીએ ધામા નથી, અતે ફળ લીધ ૨૧૭
- ૧૦૦ કેક જીવો તો જર્નામયા, કમાઈ માઠી કીધ,
દિએ દડ ઘર ઘર લમે, દુખ ઝાઝેડ લીધ ૨૧૮
- ગજો હાડલી બાધતો, શા કરમે છે બધ,
સ્વપ્ને સુખ ના પામતો, એવો શાથી અધ ૨૧૯

કરાવીયા સિસરા વળી, સંચિત એવાં થાય;
એથી હુખ બહુ પામતો, મળે ન સુખનીસાય. ૨૨૦

૧૦૧ કો' સ્વામી સ્ત્રી જાત તો, વધ્યા શાથી થાય;
મેણુ' દે છે માનવી, કયાં કર્મ ફળદાય. ૨૨૧

ફળ કેરી અંતરાઈ કરી, પ્રાણી જન પરમાણુ;
એજ પ્રતાપે આ લવે, વધ્યા મનથી માન. ૨૨૨

૧૦૨ મૃતક વાંઝણી સ્ત્રી થશે, એ શા કરમે એમ;
પુત્રતાણુ' સુખ ના લહે, કહો થાય એ કેમ. ૨૨૩

ઉગતા અંકુર છોટીયા, વનસ્પતીના જાણુ;
એથી જીવ જન્મે નહીં, નાખી પાપની ખાણુ. ૨૨૪

૧૦૩ કો, સ્વામી શા કર્મથી, પુરૂષ વાંઝિયો હોય;
કયાં પાપ લાગ્યાં હશે, કષ્ટ સહે છે કોય. ૨૨૫

ઘણાં બીજનાં મીંજ તો, શેકી તળીજ સાર;
એ પરતાપે આ લવે, એવો છે અવતાર. ૨૨૬

૧૦૪ પુરૂષ એક ને સ્ત્રી ઘણી, સરવે વધ્યા હોય;
કયાં કર્મ કીધાં હશે, સંકટ એવું સોય. ૨૨૭

પૂર્વ લવે કીધાં ઘણાં, હલાલખોરી કર્મ;
સાફ થાયે શા થકી, વિના એક તો ધર્મ. ૨૨૮

૧૦૫ ચોરી કરતો જન વળી, પાડે ગાંઠડી સાર;
કયાં કર્મ કીધાં થકી, એ મળશે અવતાર. ૨૨૯

વનસ્પતી વીણી ઘણી, કાઢ્યા રસ બહુ ચાર;
એ પરતાપે તો હવો, ચોર નામ આ ઠાર. ૨૩૦

૧૦૬ કો, સ્વામી શા કર્મથી, જન ફાંસીએ જાય;
કયાં પાપ કીધાં હશે, એળે આયુષ થાય. ૨૨૧

પૂર્વ લવે કીધી ઘણી, બહુ બોકડા ઘાત;
એ કર્મે સુખ તો નહીં, વિણસે વિપરીત વાત. ૨૩૨

૧૦૭ જન્મ મરણ જીવ બેઉમાં, દેખે એવો દાવ;
કયાં કર્મ કીધાં હશે, પૂરો ન મળે લાવ. ૨૩૩

વનસ્પતીના પાદડાં, ફળ ગોળ છેવાં છેક,
હાથે કર્મો જે ચી લિએ, ન મળે કંઈ વિવેક. ૨૩૪
ચુટે બહુ તે ચોપથી, દયા જરા નહિ દીલ,
એ પરતાપે આ લવે, સુખની રાખે દીલ ૨૩૫

૧૦૮ માત પિતા દુખ પામતા, સંતતિ કાળે આજ,
કયા કર્મ કીધા હશે, મુજને કો' મહારાજ. ૨૩૬
વનસ્પતીની વેલીઓ, છેદે ભેદે છેક,
બળી પ્રસંસા બહુ કરે, એવા દુખની ટેક. ૨૩૭

૧૦૯ શ્રાવકજન સાધુતણો, લહે નહીં કંઈ લાભ;
કયાં કર્મ કીધા હશે, એવો દુખનો આલ. ૨૩૮
પૂર્વ ભવે પ્રાણી જનો, બોલે મરમી બોલ,
શુદ્ધ વાત ખૂલી કરે, તેથી તેવો તોલ. ૨૩૯

૧૧૦ બળ વીરજ આઝો હવો, પણ આઝો પરમાદ;
સમાયક પડીકમણાતણો, લહી શકે નવ સ્વાદ. ૨૪૦
પોસો પણ નવ થઈ શકે, એવા જનને કેમ,
કયા કરમ કીધા હશે, એથી ગતિ છે એમ. ૨૪૧
મનુષ્ય થઈ મમાઈનો, અર્તિ કર્યો આહાર,
એથી અતરાઈ થઈ, ધર્મતણી પ્રિયકાર. ૨૪૨

૧૧૧ મનુષ્ય દિલને મેલ બહુ, કયમ આઝેરો થાય,
કયા કર્મ કીધા થકી, ચોખો નવ કહેવાય ૨૪૩
અનેક રસ પ્રિયકાર તો, પીધા પ્રાણી જન;
એ પરતાપે આ લવે, મેલો પ્રાણી મન. ૨૪૪

૧૧૨ નાકતણુ જળ મુખમા, આવે કેમજ આજ;
કયા કર્મ કીધા હશે, મુજને કો' મહારાજ. ૨૪૫
ખાધુ પીધુ તો વળી, એક દારથી બાય,
કયા કર્મ કીધા હશે, એવો શો અન્યાય. ૨૪૬
ધમણુ ધમી સોનારની, પૂર્વ ભવે પરમાણુ;
એથી એવો નીપજે, મનથી સાચું માન. ૨૪૭

- ૧૧૩ ઉંચે કૃણ જન્મી કરી, ભલા ભોગવે ભોગ;
પછી માઠી ચાલે મળે, એવો શાથી યોગ. ૨૪૮
- પકડે નૃપતિ એહને, મારે આઝે માર;
ઠાર કરે તે પુરૂષને, ક્યાં ધર્મ ઉદ્ધાર. ૨૪૯
- અનંત કાયનાં મૂળિયાં, કાઠી ચૂરણ-કીધ;
એ પરતાપે આ ભવે, દુખ કરમે તો દીધ. ૨૫૦
- ૧૧૪ અણકીધું અણબળિયું, ઉરપર આવે આળ;
ક્યાં કર્મ કીધાં હશે, ખોટી વેઠે ગાળ. ૨૫૧
- પૂર્વ ભવે પ્રાણી જને, ગર્ભ પંડાવ્યા ચાર;
છૂપા તે સંતાડિયા, એથી આળ અપાર. ૨૫૨
- ૧૧૫ નર કોઈ નૃપતિ સલા, જીતે આઝે ભેર;
વાંલો લાગે તે વળી, ક્યાં કર્મ છે મોર. ૨૫૩
- પૂર્વ ભવે જીવ તો વળી, નારકોમાંહી જાણ;
વળી તીરજંચમાંહી થઈ, આવું કીધું માન. ૨૫૪
- અકામ નિરજરા વળી, કીધો આઝી કોડ;
આ ભવમાં તો એ થકી, જંશની વાધી ભેડ. ૨૫૫

- એવા પ્રશ્ન અનેક તો, પૂછ્યા પ્રભુની પાસ;
જવાબ દીધા અડપથી, અતિ આણી ઉદ્ધાસ. ૧
- ખોહોખો ગ્રંથ છે એ બહુ, શેષ ગ્રંહી છે આજ;
કર્મતણું ફળ દાખવા, કરવાં સારાં કાજ. ૨
- માવો તેવું તો લણો, એ વ્યવહારિક વાત;
ક્યાં કર્મ ફળ તો મળે, સાચું એ સાક્ષાત. ૩
- આ જીવનો કદો મોક્ષ તો, થયો નહિ સતમાન;
ભે મળી જાયે મોક્ષ તો, જન્મ મરણ ના જાણ. ૪
- કર્મ જીવની સાથ તો, ભેડાયું છે જાણ;
કર્મ રહિત ભે જીવ છે, મળે મોક્ષ પરમાણ. ૫
- આ જીવની તૃણા નહીં, પૂરી થઈ કે દિન;
કર્મ સહિત જ્યાં લગી હવો, જન્મ મરણ આધીન. ૬

- કર્મ ખપાવે ઢેવળી, એવા વિરલા કોય,
આ લવના આણી જનો, પાપી પૂરા હોય. ૭
માનવીના તો મોહનો, પાર ન આવ્યો આવ,
અજબ ગતિ એ કર્મની, કયાં કરે બહુ કાજ. ૮
વિષમ દુ ખનું મૃણિયુ, ચચળ ચિત ઢેવાય,
હામે ઠરવા ના દિએ, લવ આઝા લટકાય ૯
ધ્વિય તમને જીતશે, તેમા માનો દુ ખ,
ધ્વિયને જીતો તમે, તેમા માનો સુખ. ૧૦
રાગ વિના સ સારના, સંસાર વિનાના રાગ,
એ નિયમ છે શાસ્ત્રનો, મહત આપે માગ ૧૧
અનુરક્ત થાઓ સદા, ગુણોના ગુણમા યાર,
શામજી લવ સુધરે સદા, મળે મોક્ષનાં દાર. ૧૨

શ્રાવકને ઉપદેશ.

પદ.

- “હરિ ભજન વિના દુ ખ દરીયા સ સારનો પાગ ન આવે” —એ રાગ.
ભગો ભગો, જૈન ધરમીયો ભુગત કરી આ વારે,
લાગો લાગો, ધરમતણા ઉત્રોગે વારંવારે ૧
તમે રાત દિવસ ગું મુંઝ રહો, મુખ સ સારીના સ્વાદ લહો,
કેવી ગતિ આખર એજ કહો —ભગો ૧
પ્રાતઃક્રાળે પ્રભુ ભજન કરો, નિત ધ્યાન અરે નવકાર ધરો,
વીર મહાવીર ને કળે મજદો —ભગો ૨
પ્રીતે પડીકમાનું નિત્ય કરો, પુજ પાપ તણો થાગેજ પરો,
અરે માગ્ય આવો કયા ન ખરો —ભગો ૩
શુધ સામાયક તો નિવ કરો, શુદ્ધ સ્તવન વીગ્નુ ઉર ધરો;
પછી અખડ મુખમા તો કળે —ભગો ૪
અતિ અબેદાન જીવને દેને, જશ આજે જગતમદી લેને,
રૂડી દયામદી તો બહુ કેને —ભગો ૫

ગુરૂ ભક્તિ ઉપર પ્રેમ ધરો, મુનિ મારગને જાણોજ ખરો;
હરદમ તો કાયા કલેશ હરો—જગો ૬

સત શામજી કે' છે હે પ્રાણી, જિન પંથ તમે લેજો જાણી;
અરે અમૃતની છે એ ખાણી—જગો ૭

જ્ઞાની ગુરુ વિષે.

રાગ સદર.

ગુરૂ જ્ઞાની વિના, બોધ અતિશે આજે કોણ બતાવે;
શુધ સમકિત વિણ, મોક્ષતણો મારગ તો કયમ કરી આવે. ટેક.
શેા મરમ ધરમનો ધારો છો, એક જ્ઞાન વિના ભવ હારો છો;
સંસારી કૃત સંભારો છો—ગુરૂ ૧

ભવ માતૃષમાં શું શું કરવું, એનું લક્ષ કદાપિ ના ધરવું;
આખર તો દુર્ગતિમાં ફરવું—ગુરૂ ૨

જીવ દયા અરે તું જાણી લે, મુનિરાજતણી તો વાણી લે;
મિથ્યાત્વ હૃદયથી તાણી લે—ગુરૂ ૩

અરે જ્ઞાન સુપાત્રે તો દેજે, આ ભવમાં લાવો એ લેજે;
પછી કષ્ટ પડે તો રે કે'જે—ગુરૂ ૪

જીવ અજીવના તો ભેદ ધરે, વળી ધર્મતણી કરણીજ કરે;
શિદ્ધ દુઃખમાં આખર તોજ ફરે—ગુરૂ ૫

જૂઠો આ જંજળજાણી, ઘેરાયો શિદ્ધ ઘાંચી ઘાણી;
કર ખોજ ધરમની નવ્ર હાણી—ગુરૂ ૬

તું તજને પાપી માર્ગ પરો, મેળવને મારગ મોક્ષ ખરો;
પછી જન્મ મરણ તો નહીં ધરો—ગુરૂ ૭

આ અતીર ખાજી લે જાણી, ઝટ કાળ જીવને લે તાણી;
શામજી કે' પુણ્ય કરો પ્રાણી—ગુરૂ ૮

જીવને ઉપદેશ.

મનહર છંદ.

અરે જડ જીવ જાગી જોને તું જગમાહી,
કેમ મોહમા વીંટાયો અથીર સંસારમા,
માફં માફ કરી મરી ગયા કેક માનવીઓ,
વળી નહીં લાજ તોય જીવને આવારમા,
ધર્મતણો મર્મ હવે જાણતું જરૂર જીવ,
કેમ પડી રહ્યો તું તો કર્મના કોઠારમા,
શામજી કે' હાથમા હીરો આ જૈન ધર્મરૂપી,
બહુ ખોલ કીમતની ન કરે બજારમા

૧

આત્માને બોધ.

દોહરા.

ગુણ જોઈ ગુરૂને નમો, તજો આજ પંપાળ,
પકડો રરતા પાસગ, જુઠો આ જ જાળ ૧
શું સાથે આખર કહો, ધર્મજ એક ધરાય,
એ વિષુ કો આવે નહી, જૂઠું કહું ન જરાય. ૨
લક્ષ્મણી લાખો ગયા, તણ કોટિ ધન આજ,
ગામ ગરાશીયા ગયા, તણ રૂડેરા ગજ ૩
મન માફં માફં કહે, તાફ કાઈ ન ત્યાય,
જીવ લગી જોડાઈ રહે, સગા મહોદર જ્યાય ૪
બીંટી હોયે વાલની, કાંઠી લે થઈ કાળ,
કાઠો કાઠો કહે સહુ, જૂઠો આ જ જાળ. ૫
નિર્ઘય થઈ લો ઉપરે, નાખે જાતા જીવ,
સગપણ શાનું એ કહો, શું કરશે કોં શિવ. ૬
માટે મમતા પરહરી, લાવે લજ લગવાન,
માયા પર માયા નહીં, કરા આજું ગુમાન ૭
જન્મ મરણ ફેરા ઘણા, અરે ન આવે અત,
સગો એક માયો મદા, ભારે ગણ લગવત. ૮

શ્રી તારી સંસારમાં સ્વાસ્થ્યથી કહેવાય;	
અલંકાર ઓપાવ તો, લટપટ કરતી જાય.	૯
નાગણ કરતાં નીચ છે, કસે સદા દિન રાત;	
ઝેરી બહુ જન્મમાં, સગાંજ સરવે સાથ.	૧૦
જો પૈસા પાસે નહીં, ખરે ખાસડાં ખાઓ;	
એ વાતા ભુલી જઈ, જન્મજો કયમ જાઓ.	૧૧
કોણ અમર છે આજમાં, કોનાં ઘરને ખાર;	
કોનો પૈસો કોટિંધા, લેઈ ગયું કોણ ઠાર.	૧૨
કોનાં ભાઈ બેનને, કોનાં માને ખાપ;	
કોના કાકા કયાં રહ્યા, જપીયા કોના જાપ.	૧૩
કોની મોટી મેડીયો, લોગર્વો કોણે ભાઈ;	
કયમ સાથે આવે નહીં, જમની જ્યારે વધાઈ.	૧૪
જરૂર એવું જાણજો, બાજીગરનો ખેલ;	
એક પલક ઉપાડી લે, જેમ સાબરની રેલ.	૧૫
જ્યાં મંદિરને માળીયાં, ખંડેર કોટી થાય;	
કોય લખી નવ આવીયું, અમરપટાને ભાય.	૧૬
એવું જાણી આજમાં, કર સાધન કલ્યાણ;	
દેવ ગુરૂને ધર્મને, જરૂર આજે જાણ.	૧૭
ઝવેરી થઈ તું જો જરા, હીરો લેને હાથ;	
કાચતાણ કટકા કરી, સંઘરજો નહિ સાથ.	૧૮
ગોળ ખોળ સરખા નહીં, ગણજો તું ગુણવાન;	
પારખ થા તું પંકનો, સાધનની લે સાન.	૧૯
ઓળખ તારો આત્મા, સેવ સાધુનો સંગ;	
બોધ શોધ બહુ બળ કરી, આનંદ થારો અંગ.	૨૦

સાધુ વિના સુખ નથી એ વિષે.

પદ.

“હરિ ભજન વિના દુઃખદરીયા સંસારનો પાર ન આવે.” એ રાગ.

મુનિરાજ વિના, ક્યાંહી ન મળે ઠંડી શીતળ છાયા;

બહુ બોધ થકી, મનમાં લાગે આ ખોટી સહુ માયા. ટેક.

- જેવી કલ્પવૃક્ષની છાયા છે, કહુ એવી મુનિનો કાયા છે,
મખમલની તુલ મુનિના છે—મુનિરાજ૦ ૧
- આ અમૃત તુલ્ય તો વાણી છે, ખરી જ્ઞાનતણી તો ખાણી છે,
જ્યમ જલની ધારા જાણી છે—મુનિરાજ૦ ૨
- ધણા ક્રોધ હોય મનમા ભારી, નિશ્ચે નાસે તે પલવારી,
ઉપજે શમતા રસ એ વારી—મુનિરાજ૦ ૩
- જીવ હજુ કરમી તો ત્યા થાયે, બહુ દુષ્ટ ગુહિ તો બદલાયે,
અનુકંપા ઉરમા ઉલસાયે—મુનિરાજ૦ ૪
- શુભ ધરમ મરમ તો સમજાયે, એવિષુ આ જીવ ગોથા ખાયે,
માટે પડેને મુનિના પાયે—મુનિરાજ૦ ૫
- આધિ બ્યાધિ ઉરમા ઝાઝી, મુનિ દરશનથી જાણે દાઝી,
રહે સદા હૃદય તો બહુ ગજી—મુનિરાજ૦ ૬
- અતિ કષ્ટ પડ્યું કાયા વિષે, આદ્યું જાયે આરે દિશે,
હેડું જે ધરમ મહી હીસે—મુનિરાજ૦ ૭
- માટે મુનિનો તો સગ કરો, બહુ જ્ઞાન બોધ તો અગ ધરો;
વરસે ઉર આનંદનોજ અરો—મુનિરાજ૦ ૮
- સત શામજી કે' છે ઉર ધરશે, મોખત ગુણી સાધુની કરશે,
ભવ ફેરા ઝાઝા નહિ કરશે—મુનિરાજ૦ ૯

દયા વિના સફળતા નથી એ વિષે.

રાગ અદર.

- એ દયા વિના, કાર્ય ક્રિયા તો સફળ કદી નહિ થાયે,
દિલ દુષ્ટ ધક્રી, જીવ આખર તો જમને દારે જાયે. ૧૬૧
- સહુ ધરમ ધરમ તો બોલે છે, પણ ધરમ મરમ તો શો લે છે,
અતિ દુર્ગી જીવને પીડા દે છે—એક૦ ૧
- ત્યાં જીવની દિ'સા દે'વાયે, ત્યા દયા થકી ના રહેવાયે,
એ મર્મ ધરો સહુ મનમાંયે—એક૦ ૨

સહુ જીવને સુખ તો ઉપજાવો, મન વાણી કાયાથી કાઢાવો;	
અરે અવસર ફરી ન મળે આવો—એકં	૩
છે દુર્લભ દેહ મનુષ્ય કેરો, કરી લેજો ધરમ તણો ફેરો;	
થાશે તો કરમ ખેરો ઝેરો—એકં	૪
જે જિન ધરમી તો કેવાયે, ફળ ફૂલથી ડરતાં રહેવાયે;	
અતિ અનુકંપા ઉર ઉભરાયે—એકં	૫
આરંભ સમારંભ દૂર કરો, દિલ વિષે કરતાં આજ કરો;	
વિતરાગ માર્ગ તો એજ ખરો—એકં	૬
જીવ રક્ષાના ઉપાય કરો, વૌતરાગ શુંબુનું ધ્યાન ધરો;	
બૌર મહાબૌરને કરજો મજરો—એકં	૭
અતિ આતમ સાધન સાધી લે, બહુ કામ દયાનાં ખાંધી લે;	
રૂડી દયા રસોઈ રાંધી લે—એકં	૮
સત શામજી કે છે હે પ્રાણી, જીવ દયા લેદ તો લે જાણી;	
પછી મોક્ષ પંથને લે માણી—એકં	૯

ધર્મ મહિમા વિષે.

છાંપા.

ધર્મ રત્ન આ એક, અવનીમાં રૂડું આપે,	
ધર્મ રત્ન આ એક, લાજ કેદીએ નહિ લોપે;	
ધર્મ રત્ન આ એક, અજ્ઞાન અંધારૂ જાયે,	
ધર્મ રત્ન આ એક, જ્ઞાન દીવા પ્રગટાયે;	
દુર્ગતિમાં જાતો આતમા, ધર્મ એક ધર્મ રાખશે,	
શામજી કે સેવ્યે ધર્મને, મોક્ષ તણાં સુખ આપશે.	૧
ધર્મ થકી દિન દિન, કર્મ ઉડીને જાશે,	
ધર્મ થકી દિન દિન, જીવ હજી કરમી થાશે;	
ધર્મ થકી દિન દિન, ઉજળો વૈભવ આપે,	
ધર્મ થકી દિન દિન, રીદ્ધિનાં વૃક્ષો રાપે;	

- ધર્મ થકી દિન દિન તો, લક્ષ્મી લીલાલેર છે,
શામળ કે સેવો ધર્મને, જદા સૂત્રે જાહેર છે. ૨
- કલ્પવૃક્ષની તુલ્ય, ધર્મની ઉપમા આપે,
કલ્પવૃક્ષની તુલ્ય, રાય રાણા નહીં કોપે,
કલ્પવૃક્ષની તુલ્ય, મનોરથ મનના ફળશે,
કલ્પવૃક્ષની તુલ્ય, કર્મ દળને તે દળશે,
બળી કલ્પવૃક્ષની તુલ્ય આ, જૈન ધર્મ જશદાર છે,
શામળ કે સેવો ધર્મને, કોડવસા કસદાર છે. ૩
- હયા ધર્મનું મૂળ, જીવ રક્ષા સહુ કરને,
હયા ધર્મનું મૂળ, દુ ખ દીનના બહુ હરને,
હયા ધર્મનું મૂળ, દાન સુપાત્રે દેને,
હયા ધર્મનું જ, લાભ મનુષ્યાલવ લેને,
આ હયા ધર્મનું મૂળ છે, સૂત્ર પાઠ સમજી લહો,
શામળ કે સેવો ધર્મને, કોણ શ્રેષ્ઠ એવિણ કહો. ૪
- દેવ લોકના સુખ, ધર્મથી આજા ધારો,
દેવ લોકના સુખ, ધર્મ વિણ નહીં હારો,
દેવ લોકનાં સુખ, હયા પાળ્યેથી દેજો,
દેવ લોકના સુખ, કરોઠ વસા તો લેજો,
આ દેવ લોકના સુખ તો, એથી પણ અઢકા ફેરો,
શામળ કે સેવો ધર્મને, મોક્ષ ગતિ છેવદ મળે. ૫

સંસારને ધીક્કાર દેવરાવવા વીધે.

ચીત્તી ચેતી લોખી જોલ ડોળા જ્ઞાન ગોળા વાગતે,
સરધ્યાન ધોળા ખાઝ કોળા મીઠે ચોળા આગતે.
વેરાગી આણી જ્ઞાન જાણી સદ્ પ્રમાની કારને,
ધીક્કાર દો ધીક્કાર દો નિ સાર આ સંસારને
જૈન ધર્મ ધારો મોહ નીવારો કર્મ આરો પામવા,
સમકીર્ત ધારો જ્ઞાન સારો વર્ત ધારો કામલા,

અશ્ર રૂધી થાવી સૂધી જોદ્ધ બુદ્ધી ધારને. ધીક્ષાર દો.

નીત વીનય કીજે ગુરૂ રીઝે જ્ઞાન લીજે ધારને.

એહ જગત મમતા મેલ વમતા આણુ સમતા થારને,
લેપારને મદ મારને સખ-જાહાનને ઉગારને. ધીક્ષાર દો.

કશિ કમર જોરે ચાલ ખંધ છોરે ચોપશુ,

ધર ધર્મ ઝંડા ભર્મ ખંડા કર્મ ચંડા લોપતુ

ચડ પકડ દોટે મદન ચોટે કોડ કોટે મારને. ધીક્ષાર દો.

તું તારે કાજે જ્ઞાન ગાજે મોક્ષ જાજે વીરતુ

મચી આપ આપે' ધ્યાન જાપે' કર્મ કાપે' ધીરતુ',

ગુણ ગ્રાહી ગાઢો થાજે ટાઢો કાતી કાઢો તારને. ધીક્ષાર દો.

સદ્બોધથી વચનો કથી શુભ જોગથી મૈ આ સમે,

આ સભા હેતે ઉમંગસે' તે ભોગીલાલ જગ દાસમે,

નીત નીત હરખો ધર્મ પરખો મુક્ત નીરખો ધારને. ધીક્ષાર દો.

કર્મના વીચીત્ર ચેલ.

કર્મ કરે તે કોઈ નવ કરશે ખીના કરમ નહી હોનેગા,

કર્મકું શર્મ જરી નહીહોજી કર્મ કરે વો થાવેગા.

પાંચ પાંડવા દેખો દ્રોપદી દેખો દાખલા શાસ્ત્રોકા,

ખાર વરસ વન વનમે' ભીટકે દેખો દાખલાં કર્મોકા. કર્મ

રાજા નળ ચોર દેખો દમયંતી દેખો દાખલા ધર્મોકા,

ખાહુક બનકે રાજા ભીમાયા દેખો દાખલા કર્મોકા કર્મ.

ચોદ ચોકડી રાજ્ય લંકાકા દેખો સતી મંદોદરી રાણી,

કર્મ કે લીયે રાજા રાવણ પળમાં હુવા ગયા ધુળધાણી. કર્મ.

રાજા હરીશ્ચંદ્ર ચોર તારામતી રોહીત પુત્ર તુમ પીછાનો,

કર્મકે લીયે રાજા હરીશ્ચંદ્ર લંગી કે વાં વેચાણો. કર્મ.

કર્મે શેઠ શાહુકાર કહેલાવે કર્મ ટુકડા મંગવાવે,

કર્મે મહેલ મંદીર બનાવે કર્મે વનમે' રહેવરાવે. કર્મ.

એમ જાણીને ધ્યાન ધરો કુછ ધ્યાન ધરો ભાઈ કુછ દીલમે. કર્મ.

કહે ભોગીલાલ સુણો સજ્જન ધ્યાન ધરો હરીકા દીલમે.

દુનીયામાં જન્મથી કે મરતાં લગણ ફક્ત લાકડા સિવાય કોઈ પણ चीज काम आवती नहीं तेना उपर भजन.

સૌ લાઈ સુણો સજ્જન મોરા દેખો ગુણો લકડીકા,
 હસ વખત તોરા જન્મ હુવા જળ દેખો (ઘોડીયા) લકડીકા. સૌ
 વીવીધ નતકા લાએ રમકડા વોહી રમકડા લકડીકા,
 હસ વખત તોરા જન્મ હુવા જળ દેખો પારણા લકડીકા. સૌ
 પાત્ર વરસકી હુઈ ઉમંગ ન્યા ગયા પઢણે (ભણવા) નીશાળ ભણી,
 વીવીધ નતકી લાયા પાટીઆં વોળી લેખણા લકડીકાઈ સૌ.
 આઠ વરસ કેરી હુઈ ઉમર ન્યા હુઈ નાત ન્યા જળ લેળી,
 કીયારે સગપણ કીયારે શ્રીફલ વોહી શ્રીફલ પણ લકડીકા સૌ
 ખાર વરસની હુઈ ઉમંગ ન્યા તેર વરસ બેઠુ ભારી,
 વીવીધ નતકા ખના માડવા હુઈ લગનકો તૈયારી સૌ.
 આએ ઘોડે પર ચડે વરરાજા ઢલ્યા વીંઝણા લકડીકા,
 આએ સાજન બેઠે પાટપર વહેંચ્યા શ્રીફળ લકડીકા સૌ.
 આએ સાસુ ન્યાં પુ'ખણ પુ'ખણે વોહી પુ'ખણા લકડીકા.
 ગએ (માહરે) બેઠે વર વહુ ઢલ્યા પાટલા લકડીકા. સૌ.
 લાએ મોપારી કીયા દુકડા વોહી સોપારી લકડીકા,
 એકીબેકી ન્યા બેલે વરરાજા દેખો તમાસા લકડીકા. સૌ
 લાએ વાસડા બાધી ચોરી વોહી વાસડા લકડીકા.
 ચાર મગલકા ફેરા ફીરાયા મીઠલ બાધ્યા લકડીકા. સૌ.
 ગએ મહેલમા ચડે વરરાજા ઢલ્યા ઢોલીયા સીસમકા,
 બહોત અનોપમ કોરની બનવાઈ છેવટ નાણો લકડીકા. સૌ.
 આએ ઘડપણ ગીર ગયા દાત જળ લીયા ટેકા જળ લકડીકા,
 આએ કાળ ન્યા ચડે છાતીપર ઢલ્યા ઢોલીયા લકડીકા મો.
 લાએ વાસડા બાધી ઘઠડી વોહી વાસડા લકડીકા,
 લાએ સૂખડ લાએ શ્રીફળ લાએ ઉપન પણ લકડીકા. - સૌ.

કુટુંબ કબીલો કોય નવ તોરો નહી તોરી સગીરે માઇ.
 કહે ભોગીલાલ સુણો સજ્જન છેવટ બાળયા લકડીકાઇ. સૌ.
 નહી કાકા નહી ભગીની નહી હેં તોરો સગોરે ભાઇ,
 કહે ભોગીલાલ સુણીલો સજ્જન સચ્ચી સગાઈ જાણુ લકડીકાઇ. સૌ.

અભિમાન વિષે.

(ક્યાંથી આ સંભળાય મધુર સ્વર ક્યાંથી.)

મુકો તમારું અભિમાન ઓ સજ્જનો મારા મુકો તમારું અભિમાન,
 કરો ગરીબોના કામ ઓ સજ્જનો મારા મુકો તમારું અભિમાન.
 પરભવની પુન્યાઈ તું પામ્યો રાખ્યને જરી ભાન. ઓ.
 કંઈક સીજતા કંઈક પીડાતા કરો દયાનું નીશાન. ઓ.
 આવે આશાએ કોઈ કરો નહી નીરાશ રાખી ધર્મ કેરૂ જ્ઞાન. ઓ.
 અભિમાન દરીયો છાજ્યો નહી કોઈને ધરો દાખલો રાવણુ કાન. ઓ.
 વળી જુઓ દુર્યોધન, ભાઈ કેવો બન્યો હિરાન. ઓ.
 કહે ભોગીલાલ સુણો વાત મૂકો તમારું અભિમાન. ઓ.

દુનીયામાં માયામાત્ર પૈસાની.

દામની છે દુનીયા તમામ (આ) મુરખ મનવા દામને સંભાળ,
 દામ વીનાના નર તે (ખર) ને સમાન મુરખ મનવા દામને સંભાળ.
 દામ મળે માખાપ કહે કરણી કુળદીપક મહારા,
 નહીતો કહેશે ક્યાંથી પાક્યો કુળમાં તુ અંગારા. મુરખ.
 ગરથ હોય જો ગાંઠતો નારી રહે પતીવ્રત ધારી,
 નહીતો સુતો મુકી સરકશે રમશે જાલીમ જારી. મુરખ.
 હશે પાસ પૈસો જો તો પુત્રો પણ સેવા કરશે,
 નહીતો કહેશે ખાતો મજ્જતનો ક્યારે જુદો મરશે. મુરખ.
 કોણુ માતને કોણુ તાત વળી કોણુ પુત્ર કોણુ ખ્યારી,
 રનેહ અને સગપણમાં સમજો દામ તણી સહુ યારી,
 દુનિયા દામની ખલીહારી મુરખ મનવા દામને સંભાળ.

જુઠું ન વોલવું.

જૂઠું બોલો નહીં તમે શાણા, રાખી અતઃ ખીક. શાણા રાખી
 જૂઠું બોલ્યાથી થયા નહીં સુખી, કંઈકે લીધી શીખ શાણા
 જૂઠું બોલ્યાથી ઘટે આબરૂ, માનબ્રહ્મ ભવ થાય,
 વીશ્વાસ રાખે નહીં કોઈ તેનો, છેવટ મન મુઝાય શાણા. (૨)
 લાખ જાળે પણ સાખ ન જાળે, એવી કહેવત મન ધાર,
 સત્યનો બેલી છે પ્રભુજી, કરોને મન વીચાર. શાણા. (૨)
 કહે ભોગીલાલ પ્રેમે લાઈ, સમજોને કંઈ સાર,
 સત્યનો રસ્તો બાલશે તો, ઉતરશે ભવ પાર શાણા. (૨)

પરત્ની ત્યાગ કરવા વિષે.

પરનારીની પ્રીત જીવડલા પીતલ જેવી ધાર,
 શીખામણ સમજોને લગાડ પરનારી. એ ટેક.
 કંઈક રાણાને કંઈક રાજ્યા કંઈક થયા ખુવાર,
 ધરોને કંઈક શીખામણ સાર પરનારીની.
 લકા સરખો રાજવી મોટો નહોતો સુખનો પાર,
 પરનારીની પ્રીતને સાડ થયો છેવટ ખુવાર પરનારીની.
 દુયોધન જેવા રાજવી મોટા કૌરવ જેવા લાઈ,
 દ્રૌપદી કારણ કૌરવ જાણો કેવા થયા દુખદાઈ. પરનારીની.
 તેને માટે આપુ શીખામણ કરો કંઈક વીચાર,
 ત્યાગ કરો લાઈ પરની નારી તો, ઉતરશે ભવ પાર પરનારીની
 કહે ભોગીલાલ પ્રેમે સૌને રસ્તો મોટો બ્યભીચાર,
 માત સમાન ગણો પરનારી સુખી થશે સંમાર. પરનારીની

સંપ કરવા વિષે.

ગજલ.

સદા ત્યાં કુસંપની લહેરો, સદા ત્યાં દુખના વાસા,
 સદા ત્યાં સંપની લહેરો, સદા ત્યાં સુખના વાસા.

જૂઓ ઇતીહાસ જૂગોલો, જૂઓને ગદ્ય નોવેલો;
 ચલાવી કુસંપની રેલો, સદા ત્યાં દુખના વાસા.
 થયા છે ભાગો ભાગ જૂદા, થયા મતો બધા જૂદા.
 વાંચો શાસ્ત્રના ઝુંડા, સદા ત્યાં દુખના વાસા.
 જૂઓ ઔરંગજેબશાહ તો, જૂઓ મહમદ ગીઝની તો;
 ચલાવી ખૂબ કતલો તો, સદા ત્યાં દુઃખના વાસા.
 જૂઓને ઘેરી શાહબુદ્દીન, જૂઓને ખુની અલાઉદ્દીન;
 કીધાતા હીંદુઓને ભીન્ન, સદા ત્યાં દુખના વાસા.
 જૂઓને તે વળી ચહુઆણુ, રાખ્યું દેશનું અભીમાન;
 કુસંપે વાળીયુ રમખાણુ, સદા ત્યાં દુખના વાસા.
 કરે ભાઈ સંપ પ્રેમે તો, મૂકે કુસંપ તમે તો;
 જગાડે સંપ હિતે તો, સદા ત્યાં સુખના વાસા.
 કહે લાલ લોગી તો, સુખી મેં જોયા જોગી તો;
 નથી આધી ઉપાધી તો, સદા ત્યાં સુખના વાસા.

ઉપદેશી પદ.

સુરખા મનવા તજને તું તોફાન, રટ તું એક નીરંજન નામ;
 માત સૂત બંધવ બેની, માયા તણા ગુલામ. રટ તું.
 હાય હાય કરી રહે હજારો, કોઈ નવ આવે કામ. રટ તું.
 માળ બનાવ્યા મહેલ બનાવ્યા, મુકી જશે અહીં ઠામ. રટ તું.
 બાગ બંગલા છેવટ છોડી, જઈ વસવું શમશાન. રટ તું.
 આવ્યા ખાલી જવુંજ ખાલી, સાથે પાપ પુણ્ય કામ. રટ તું.
 કહે લોગીલાલ પ્રેમે ભાઈ, આવશે નહીં એક બદામ. રટ તું.

જૈન કોમને ઉત્તેજન આપવા પૈસાદારોને અરજ.

(સૈદા તોરો ખુબ છે દંહાડોરે—એ રાગ.)

સાંભલો દાદ અંભારીરે, દયા તો કરે લગારીરે;
 ઇચ્છાઓ જણાવો સારીરે, કે કેળવો નરને નારીરે.

આપ વીના કોણ દાદ સાલજે, ને કોને કરવી વાત,
 દુખીયા ખીચારા ગરીબો રખડે, તેનો કરો ઉદ્ધાર,
 કરો કંઈ નામના સારીરે, કેળવો નર ને નારી
 આ પુન્યાઈ કરીને પામ્યા, સુખ સાહુખી કરી ધામ,
 માટે વીચાર કરોને મોટા, લીડો ગરીબોને હામ,
 સુખ દાન કાઢો વીચારીરે, દયા તો કરો લગારીરે
 લક્ષ્મી અકળાશે ત્યારે રહેશે, નહીં પામે એકે પાઈ,
 માટે સુદૃઢ કરો જગતમા, રહેશે સદા જોગવાઈ,
 દયા ફળ મળશે ભારીરે, કરો તો દયા લગારીરે.
 આપના બધવ આપ નાતીલા, દુખીયા દેખુ હજાર,
 અરેકારો આવે નહીં કોઈને, શરમ વાર હજાર,
 પૈસાની કરો ન કૂવારીરે, દયા તો કરો લગારીરે
 આટલા મોટા જગ્યાને લાયક, બોર્ડિંગની છે કચારા,
 ગરીબ ખીચાળ પોતે પોતાની, શી ગીતે પૂરે આરા,
 ગૃહસ્થો કંઈ કરો વોચારીરે, દયા તો લાવો લગારીરે
 ટળવળે લાઈ અન્ન વીના, અને ખીન પૈમાને આધાર,
 ભણવાની લાઈ હોસ ઘણી છે, પણ પોતે લાચાર,
 કરો કંઈ મદદ સારીરે, દયા તો લાવો લગારીરે.
 એકજ લક્ષ્મીને કારણ ભાઈ, ભાગ બધુ હજાર,
 કોના નસીબતુ કોણુજ જાશે, મળશે નહીં ખાનાર,
 કરો કામ ગરીબ ધારીરે, દયા લાવો લગારીરે.
 હાથ જોડી ગમે ગરીબ કહીએ, સાલજો અમારી દાદ,
 ખાવા પીવાના સાસા અમને છે, કરો કંઈક વોચાર;
 કરોને પુણ્ય પત્રાળીરે, દયા તો લાવો લગારીરે
 ન્યાત જાતના અર્જ સૂણે નહીં, ત્યારે કોનો આધાર,
 કહે લોગીલાલ પ્રેમે મોટાને, કરો ગરીબ ઉદ્ધાર,
 તો ઉતરશે ભવપારીરે, દયા તો લાવો લગારીરે.

શિયલની સજ્ઞાય.

(ધન્ય ધન્ય તે દિન માહારો) એ ટેક.

શિયળ સમુ વ્રત કો નહીં, શ્રી જિનવર લાંખે રે;
 સુખ આપે જે શાશ્વતાં, દુર્ગતિ પડતાં રાખે રે. શિ. ૧
 વ્રત પરચખખાણુ વિના જીઓ, નવ નારદ જેહ રે;
 એકજ શિયળ તણે ખળે, ગયા મુક્તિ તેહ રે. શિ. ૨
 સાધુ અને શ્રાવક તણાં, વ્રત છે સુખદાઈ રે;
 શિયળ વિના વ્રત જાણુને, કુશકા સમ લાઈ રે. શિ. ૩
 તરુવર મૂળ વિના જીર્યો, ગુણુ વિણુ લાલ કમાન રે;
 શિયળ વિના વ્રત એહવું, કહે વીર ભગવાન રે. શિ. ૪
 નવ પાટે કરી નિર્મળું, પહેલું શિયળજ ધરને રે;
 ઉદયરત્ન કહે તે પછી, વ્રતનો ખપ કરને રે. શિ. ૫

ઉપદેશક સજ્ઞાય.

સુકૃત પૂરવ પુણ્ય કરીને, માનવનો લવ પાયા;
 આર્ય ક્ષેત્ર ઉત્તમ કુળ મળિયું વળી નિરેગી કાયા.
 અખ કાંઈ જોગ મળ્યો છે રે, તું લે જિનવરકો નામ સુજ્ઞાની
 જોગ મળ્યો છે રે. ૧

લાંબુ આઉખુ પુરી ઘંઢરી, વળી સાધુની સેવા;
 સુણુવા જેવો પાયો ટાણો, વાણી અમૃત મેવા. અખ ૨
 આઠ બોલકો ટાણો મળિયો, નાવી સરધા સેઠી;
 કુશુર કુદેવે લોળવ્યો, કુમતિ મનમાં પેઠી. અખ. ૩
 સાચા સદ્ગુરુ કદિય ન સેવ્યા, જે સેવ્યા તે ખોટા;
 આદિ અનાદિનો ફરીયો પ્રાણી, જેમ દહીના દોટા. અખ. ૪
 માત તાત ત્રિયા સુત ખંધવ, હુવા સ્વાસ્થ્ય લેળા;
 રાત દિવસ દેખતાં જાવે, જ્યું નિશ દિનકા મેળા. અખ. ૫

સામાયિક પોસા પડિકમણા, સમકિતમા રહો સેઠા,
 દિન દિન નેડો ચરણે આવે, કયા લઢસે ખેઠા. અખ. ૮
 રાત દિવસ ધધામા વળગ્યો, અરિહંત નામ ન લેતો;
 તેરા શિરપર કાળ લમે છે, બંલ નગારા દેતો. અખ. ૭
 વીશ ત્રીશ ને હુવા આળીશા, ધર્મ ધ્યાન તો ધારો;
 કરણી હોય તો કર લ્યો પ્રાણી, નહિલો નરક દુવારો. અખ. ૮
 મનના આશા માઝી મહોટી, ચિતમા સમજણ નાણી,
 આઉખુ જાતા વાર નહી લાગે, જેવુ પૂરતું પાણી. અખ. ૯
 જીવ વાછે જીવવુ ગાજુ, ને મરણુ ન વાંછે કોઈ,
 પરજીવને હણતા થકા લાઈ, મુગતિ ન પહોચે કોઈ. અખ. ૧૦
 આ દેહ તહારો ભરમજ થાશે, કા ચંદનકા મરગી,
 દાન શિયલ તપ ભાવના ભાવો, સાથે લ્યો ખરચી સગી. અખ. ૧૧
 સાચ જૂઠ કરિ જગકુ ઠગને, માલ પુરાણા ખાયા,
 જીસકી ચોકી આણુ ફરે છે, કાળા કલપ લગાયા. અખ. ૧૨
 મોહ માયા મમતા તણને, ધરમ કરણમા દૂકો,
 સદગુરુ ભાવ ખરો સમજાવે, આ અવસર મૂત ચૂકો. અખ. ૧૩
 સદગુરુ શબ્દ હેઠામા ધારો, કુસંગતિને નિવારો,
 ઋષિ ચોધમલજી શહેર મેરમે, કયા કારજ સારો. અખ. કાઈ ૧૪

તપ વિષે સજ્ઞાય.

મ્હર આખા આંખલીરે. એ દેશી.

કીધા કર્મ નિકદવા રે, લેવા મુક્તિ નિદાન,
 હત્યા પાતક છુટવા રે, નહિ કોઈ તપ સમાન.
 ભવિક જન, તપ સરખુ નહિ કોય. ૧
 ઉત્તમ તપના યોગથી રે, સુર નર સેવે પાય,
 લળિધ અઠાવીસ ઉપજે રે, મન વછિત કળ થાય. ભવિ. ૨
 તીર્થકર પદ પામીયે, નાસે સઘળા રોગ,
 રાખીલીલા મુખ સાહેબી રે, લહીયે તપ સયોગ. ભવિ. ૩

અષ્ટ કરમના એથિને રે, તપ ટાલે તત્કાળ;
અવસર લહીને તેહનો રે, અપ કરને ઉન્નમાલ. ભવિ. ૪
તે શું છે સંસારમાં રે, તપથી ન હોવે જેહ;
મનમાં જે જે કામિયે રે, સફળ ફળે સહી તેહ. ભવિ. ૫
ખાહ્ય અભ્યંતર જે કહ્યા રે, તપના ખાર પ્રકાર;
હોજે તેની ચાલમાં રે, જેમ ધનો અણુગાર. ભવિ. ૬
ઉદયરતન કહે તપ થકી રે, પાધે સુજસ સનૂર;
સ્વર્ગ હોવે ઘર આંગણું રે, દુર્ગતિ નાસે દૂર. ભવિ. ૭

વૈરાગ્યોપદેશ સજ્જાય.

હક મરનાં હક જાનાં ચારો, મતકો કરો શુમાના. હ. એ ટેક.
ઝોઢણુ માટી પહેરણુ માટી, માટીકા સરાના;
વસતીમેસે બહાર નિકાલા, જંગલ કિયા ઠિકાના. હ. ૧
હાથી ચઢતે ઘોડે ચઢતે, ઝોર આગે નિસાના;
નીલી પીલી ઘેરખ ચલતી, ઉતર કિયા પયાના. હ. ૨
નરપતિ હોકે તખત પર બેઠે, લરિયા લારિ ખજાના;
સાંજ સવારે સુજરા લેતે, ઉપર હાથ બેકાના. હ. ૩
પોથી પઢ પઢ હિંદુ ભૂલે, - મુસલમાન દૂરાના;
ફપચંદ કહે અરે ભાઈ સંતો હર્દમ પ્રભુ શુણુ ગાના. હ. ૪

જીવને સમતાવિષે શિલામણ.

હો પ્રીતમજી પ્રીતકી રીત અનિત તજી ચિત ધારીયે,
હો વાલમજી વચન તણો અતિ ઉંડો મરમ વિચારીયે;
હારે તુમે કુમતિકે ઘર જાવો છો, તુમે કુળમાં ખોટ લગાવો છો;
ધિક એઠ જગતની ખાવો છો. હોં ૧
અમૃત ત્યાગી વિષ પીયો છો, કુમતિનો મારગ લીયો છો;
એ તો કાજ અયુક્ત કીયો છો. હોં ૨

એ તો મોહરાયછી ચેટી છે, શિવ સંપત્તિ એહથી છેટી છે,
એ તો સાકર ગળતી પેટી છે. હોં ૩
એક શકા મેરે મન આવી છે કિણી વિધ એ ચિત્તમા ભાવી છે,
એ તો દાહણુ જગમા આવી છે હોં ૪
સહુ ઋદ્ધિ તમારી ખાઓ છે, કરી કામણુ ચિત્ત ભરમાઓ છે,
તુમ પુણ્યયોગે એ પાયે છે હોં ૫
મત આખ કાજ ખાઉલ ખોવો, અનુપમ ભવવિરથા નવિ ખોવો,
અખ ખોલ નયન પ્રગટ જોવો હોં ૬
ધણુ વિધ સમતા બહુ સમજાઓ, ગુણુ અવગુણુ કઈ સહુ દરસાઓ;
સુણી ચિદાનંદ નિજ ઘર આઓ. હોં ૭

ઉપદેશ છત્રીશી સજ્જાય.

પ્રાણી કર્મ સમો નહીં કોઇ એ દેશી
રે પ્રાણી જગ માયા સખ કાચી,
તેં કેમ કરી માની છે સાચીરે પ્રાં એ ટેક
શ્રી જગદીશ કે શીશ નમાઈ, કહું ઉપદેશી રસાળો,
ભવિ પ્રાણી મુણો ધિરચિત્ત કરીને, મિથ્યા ભર્મ થેં ટાળોરે. પ્રાં ૧
ગઠ મઠ મદિર હાટ હવેલી, ખાગ ખગીયા નખાણો,
દુપદ ચઉપદ વરતર ગહેણા, હિરણ્ય મુવણોદિક નાણોરે પ્રાં ૨
દેહનું નેહ કરે કિમ વિરથા, પુદ્ગળ શોભા છે સારી,
પર વસ્તુ વિના લાગે ભય કર, દેખો જ્ઞાન વિચારીરે પ્રાં ૩
માત પિતા સુત નારી સહોદર, સ્વજન ડોહુ બિંક સારા,
અનંતવાર સગપણુ સખ જોડયા, તોડયા અનતહી ખારારે. પ્રાં ૪
દુશમન મર કર સન્નજન હોવે, સન્નજન દુશમન થાવે,
રાગ દ્રેષ કરમાકો બધણુ, કયો નિજ માલ ગમાવેરે પ્રાં ૫
મરણુ રોગ દુખ આવે તનમે, શરણાગત નહીં કોઈ,
તેરો સહાયક જૈનધર્મ છે, ધણુ ભવ પરભવ જોઈરે પ્રાં ૬

પ્રભુ શરણા વિષુ ચઉગતિ ભટકયો, પાયા દુઃખ અનંતાં;
 તે વેદના નિજ આતમ જાણે, કે જાણે ભગવંતા. પ્રાં ૭
 જન્મ લિયો જળ કોઈ ન સાથી, મરતાં પણ નહી લારી;
 બંધી મુઠીયે જન્મજ લીનો, જાવે હાથ પસારીરે. પ્રાં ૮
 જાણે જાયા કહે જનમતાં, બાહર પડીયો રાવે;
 જન્મતાંહિ અપશુકન જો લીધા, રેણુ કિસ વિધ હોવેરે. પ્રાં ૯
 સુખ દુઃખ કરતા આતમ જાણો, ભુગતે આપ અકેલો;
 ઇંમ જાણી દુકૃત પરહરિયે, સુકૃત કિરિયા સોઝેલોરે. પ્રાં ૧૦
 ધન દુકૃંખ ક્ષત્રિ સંપત પાઈ, સો નિજ પુણ્ય પ્રભાવે;
 જીજ્ઞાસમે પુણ્યકો છોડોજ આવે, દેખતમે વિરલાવેરે. પ્રાં ૧૧
 જિમ તરુવર પર આવે પંખોરૂ, નિજ નિજ સ્વારથ કામે;
 પાન ભડે પંખી ઉડ જાવે, બેઠે હર્યા વૃક્ષ ઠામેરે. પ્રાં ૧૨
 બાજીગર જળ ખચાલ રચાવે, લોક હોવે બહુ લેળા;
 બાજી લયાસું સખ ભગ જાવે, જૈસા જીવ અકેલારે. પ્રાં ૧૩
 ગોવાળક સંગ ગાયનો ટોળો, કહે ધેનુ સખ મહારી;
 જળ આવે સો આપને ધરમે; રહે એકલો દંડ ધારીરે. પ્રાં ૧૪
 દેહ અપાવન પરમ ધીનાપન, મલ મૂતરકી યા કયારી.
 અશુચિ અહાર કરી એ તન નિપજ્યો, ચર્મકી શોભા છે
 જહારીરે. પ્રાં ૧૫
 સાગર જળ કરી જો નિત્ય ધોવે, તોપણ શુચિ નહિ થાવે;
 હાડ કરંડિયા લાંડ મીટીકી, ઇંણિપર ક્યોં તું પોમાવેરે. પ્રાં ૧૬
 સહસ્ર દિનારકો એક કવોલેવો, જીજ્ઞાસમે એમ સદાહી;
 તો પણ દે દગો એક પલમે, કાઠે જીવને સાહીરે. પ્રાં ૧૭
 રોગ સોગ લય દુઃખ ઉચ્ચાટણ, જનમ મરણ ધર કાયા;
 કોડ જતન કરતાં પણ જાવે, ઇંણપર ક્યોં તું લોભાચારે. પ્રાં ૧૮
 દિન દિન ચલનો નેડોજ આવે, શંકા નહીં છે લગારે;
 શ્વાસોશ્વાસે એ તન છીજે, અંતમે હોસી યા છારેરે. પ્રાં ૧૯
 ઉંડી ઉંડી નિમ લગાવે, ઉંચી મજલા ચઢાવે;
 આકાતિન કર હે ઘર તેરો. ક્યોં તું પાપ કમાવેરે. પ્રાં ૨૦

હરિ હર ઇંદર સુર અસુર નર, જે જગમા દેહધરી,
 કાળ વ્યાલ સખીને ગટકાવે, ચેતો ચેતો નર નારીરે. પ્રાં ૨૧
 કુરંગ પતંગ ભ્રમર મત્સ્ય મરે, એક ઇંદ્રિય વશે પ્રાણી,
 જે પાચે ઇંદ્રિય વશ પડિયા, તેણે દુર્ગતિ ગાણીરે. પ્રાં ૨૨
 એ તન પાચ મહા તપ કીજે લીજે શ્રી જિન નામો,
 દીજે અલયદાન સકળને, સૌંજે વહિત કામોરે. પ્રાં ૨૩
 ભોગ હજાહજા એકરસુ બહા, ફળ કિંપાક સમાનો;
 ભોગવતા લાગે મન ગમતા, પીછે મહા દુખદાનોરે. પ્રાં ૨૪
 સંવર મારગ તારક સાચો, નવા કરમ સખ ટાળે,
 હાટ દપાટ સમાન એ જાણો, આગમ સાખ દેખાડેરે. પ્રાં ૨૫
 ગયા કાળમા કર્મજ કીના, તેહ હઠવણ કામેં;
 તપસ્યા દ્વાદશ લેહ ડરીજે, ગળી સમ પરિણામેરે. પ્રાં ૨૬
 અનંત અનંત મેરૂ પરિમાણે, મિશ્રીદિક વસ્તુ સારી,
 અનંતવાર ઇંણુ લક્ષણ કીણી, દીજે મમત સખ મારીરે. પ્રાં ૨૭
 જનણી દૂધ પીયો ઇંણુ ચેતન, સખ સાગર જળવારી,
 તો પણુ તૃષ્ણા રચ ન ખૂઝી, સમજે સુગુણ નર નારીરે. પ્રાં ૨૮
 લોક સ્વરૂપ સઠાણુ વિચારો, યુવ્ય પાપ ફળ દેખો,
 કરમ વશે પડિયા સખ જગમે, જ્ઞાની જતાયો છે લેખોરે. પ્રાં ૨૯
 દેવ નિરજન શુભ નિલોલી, ધર્મ દયા માહી જાણો,
 એ તીનુ તત્ત્વ સાર પદારથ, નિશ્ચળ શ્રદ્ધા ઠાણોરે. પ્રાં ૩૦
 જીહા લગી નહી આવે વૃદ્ધપણુ તન, રોગ સોગ નહીં આવે,
 ઇંદ્રિય પંચ ચો હીણી ન હોવે, ઉદમ પહેલી સરાવેરે. પ્રાં ૩૧
 ધરમધ્યાન કરો એક ચિત્તે, કીજે સક્ષળ જન્મારો,
 ઇંણુબિન ચઉગતિમેં દુખ પાયો, આગમમેં વિરતાગરે. પ્રાં ૩૨
 રત્ન ચિંતામણી નરભવ પાયો, ઉત્તમ કુળ અવતારો,
 તપ જપ સુકૃત ઉદમ કર લો, વાટી માઠે મત હારોરે. પ્રાં ૩૩
 અનંત જીવ તયાં ધર્મ પ્રભાવે, વળી અનનાહી તરસી,
 ઈમ જાણી પ્રભુ આજ્ઞા આચધે, સો શિવ સુદર વરસીરે. પ્રાં ૩૪

સતગુરુ તો કહેણે કાઢે ગરણ, પર ઉપગારી થે' જાનો;
જે નહીં માનો તો મરણ તુમારી, એ ઘોડા એ મેદાનોરે. પ્રાં ૩૫
આગણીસે આડત્રિસ જેઠ શુદ્ધ સાતમ, ગામ ખરેંડી કે માંહી;
તિલોકરિખ ઉપદેશ છત્તીસી, ભાવના શુદ્ધ બનાઈરે. પ્રાં ૩૬

આત્મ પ્રબોધની સંજ્ઞાય.

એક ઘેર ઘોડા હાથીયા હ રે, પાયક શંખ ન પાર;
મોટાં મંદિર માળીયાં હ રે, વિશ્વ તણો આધારરે.
હવડા દીધાનાં ફળ જોય, વિણ દીધે કેમ પામીએ હ રે,
હેડે વિમાસી જોય રે, હવડા દીધાનાં ફળ જોય. એ આંકણી. ૧
હોય નર સાથે જનમીયા હ રે, એવડો અંતર જ્ઞાન.
એક માંથે મૂળી વહે હ રે, એક તણે ઘરે રાજ રે. હવડા. ૨
આંગણ નારી મલપતી હ રે, મીઠા ખોલી રે નાર;
એક ઘેર કાળી કુખડી હ રે, કાંઈ ન ચાલે ઘરખાર રે. હવડા. ૩
શેવ સુંવાળી લાવસી હ રે, લોજન કુર કપુર;
એક ઘેર કુકશ ઢોકળાં હ રે, પેટ નહીં ભરપુર રે. હ. ૪
એક ઘેર ખેટા રૂયડા હ રે, રાખે ઘરનો રે સૂત્ર;
એક ઘેર દીસે વાંઝીઆ હરે, એક કુલખંપણ કુપુત્રરે. હં ૫
એક ઘોડે ચઢી હાલશે હરે, એક આગળ ઉભય;
એક નર પોઠે પાલખી હરે, એક ઉલાસે પાયરે. હં ૬
દંભ વિના જો ગર્વ કરે હરે, લોખા મૂરખ આલ;
જો વાવી જો કોદરા હરે, તો કિમ લાણીએ સાળરે. હં ૭
માંથે છત્ર ચમ્મર ઢળે હરે, ઢમકે ઢોલ નિશાન;
મુનિ લાવણ્ય સમય ઇમ ભણેહરે, પુણ્ય તણો પરિમાણરે; હં ૮
ભાવે કરી જે આપશે હરે, વળી વિશેષેરે દાન;
ઈંદ્ર તણાં સુખ લોગવે હરે, પામે અમર વિમાનરે. હં ૯

ચોવિશજિન સ્તવન.

(રાગ પ્રભાતી.)

શ્રી અરિહત ગુણ ગાવો રે ભવિકા,
ચોવીશ જિન ગુણ ગાવો રે ભ શ્રી અ. એ આકણી.
ઋષભ અનિત સંભવ અભિનદન, સુમતિ પદમ પ્રભુ ધ્યાવો રે,
શ્રી સુપાર્શ્વ ચદ્ર પ્રભુ સમરો, નિત નિત શીશ નમાવો રે. શ્રી અ. ૧.
સુવિધિ શીતળ શ્રેયાસ વાસુપૂજ્ય, વિમળ વિમળ ચિત્ત ઠાવો રે,
અનત ધર્મ શ્રી શાંતિ જિનેસર, શાંતિકરણ જગ ચાવો રે. શ્રી અ. ૨
કુશુભર મહી સુનિસુવત ભ, સુવત કરણ ઉભાવો રે,
નમિ નેમિ પાર્શ્વ મહાવીર ભ, ગાસનપતિ જિમ નાવો રે. શ્રી અ. ૩
એ ચોવીશ જિન સજમ ધારી, દીયો કરમ કે ધાવો રે,
કેવળ લેધને તીરથ થાખ્યા, જળ ભવતારણ નાવો રે. શ્રી અ. ૪
હોય અજોગી મુક્તિ સિદ્ધાયા, ફિર ન રહ્યો ઇહા આવો રે,
અજર અમર અવિનાશી નિજન, સકળ જગતકા રાવો રે. શ્રી અ. ૫
નામ લિયાં સખ વિધન વિનામે, ન રહે હુ ખડો દાવો રે,
શત્રુ મો મિત્રી સમ વરતે, જો સુમરન મન લ્યાવો રે શ્રી અ. ૬
સવત ઝોગણીસ આકત્રીસ સાલે, વિજય દગમી દિન ઠાવો રે,
ફિન દિન વિજય હોય પ્રભુ નામે, ભવ ભવમે સુખ પાવો રે. શ્રી અ. ૭
તિલોકરિખ કહે પ્રભુ તુમ ચરણો, ભવ ભવમે મુજ થાવો રે,
શિવ સંપત્ત અરૂંદો તુમ દરિસણ, નિત નિત મગળ વધાવો રે. શ્રી અ. ૮

શ્રી પાંચ ઇન્દ્રિય સ્તવન.

અહો પ્રાણી સેવો ધર્મનો સાર, ધર્મથી પાર્મશો ભવજળ પાર અહો.
એ આકણી.

પાંચ ઇન્દ્રી વિષય પગિહરો, માડ વચન તમે રૂદ્યે ધરો,
પ્રથમ ઇન્દ્રિ ત્રોતે દિ નાણ, રાગ મુણી ખોયા મૃગલે પ્રાણ અહો. ૧

ખીજી ઇંદ્રિ ચક્ષુ કેરી જેહ, ઘણું રૂણાવે ન લાધે છેહ;
 કુદાં પતંગ બળે નિજ કાય, ચક્ષુ ઇંદ્રિ માંહી એહ અન્યાય. અહો. ૨
 ઘ્રાણુ ઇંદ્રિ નાસીકા સાર, તેની લાલચમાં ખોયા અવતાર;
 નિસાસે ભમરો મન ચિંત, દેખી કમળને ઉપન્યો રંગ. અહો. ૩
 જાણ્યું સવારે નિકળશું બહાર, નિશા આખી લેશું સુગંધ અપાર;
 પ્રભાતે ગજ આવ્યો ત્યાં જોય, દેખી કમળ ચિત્ત લોભાણું સોય. અહો. ૪
 કમળ ભક્ષણ હુવો ભમરાનો નાશ, ત્રીજી ઇંદ્રિમાં એહ વિનાશ;
 મન્ય લોલપી જીભા ઇંદ્રિનો જાણ, લોટ ખાતાં ખોયા જેણે પ્રાણ. અહો. ૫
 ફરસ ઇંદ્રિ ભોગવે નર જેહ, ગજની પરે મરણ લહે તેહ;
 તે માટે સહુ સુણજો સાર, વિષય તજ્યાથી પામો ભવપાર. અહો. ૬

અથ શીયળનું સ્તવન.

શીયળ સરોવર ઝીલીયે, શીયળથી નમે અમરપતિ ઇંદ્ર;
 શીયળે સહુ કાર્ય ફળે, શીયળથી મટે રે ભવો ભવ ફંદ.
 શીયળ સરોવર ઝીલીએ. એ આંકણી.
 શીયળે કંઈ નર ઉધર્યા, શીયળથી સંકટ સર્વે જાય;
 નેમ રાજેમતિ જાણજો, તેના હું નિત નિત પ્રણમું પાય. શીયળ. ૨
 ચંદનખાળા આદે કરી, દમયંતી દ્રૌપતી સુગસા જાણ;
 સીતા કુંતી તેણે ઉધરી, શીયળ સેવો સહી સુખની ખાણ. શીયળ. ૩
 કુશીળે નર દુઃખીયા ઘણા, છાંડી કુટુંબ સઘળો પરિવાર;
 અપ્રહ્મ તણાં ફળ સાંભળો, ઉપજે જોઈ તે નરક દુવાર. શીયળ. ૪
 શીયળ સુરતરૂ જાણીયે, ભાજ્યું હો એમ તે તીર્થનાથ;
 પ્રશ્નવ્યાકરણ ચોથે દ્વારે, જીન કહે તે નર માહરી સાથ. શીયળ. ૫
 શીયળ સ્તવન આહો રચ્યો, શીયળથી પામીએ ભવનો રે પાર;
 ઉમેદચંદ્ર એમ વિનવે, શીયળ સેવો સહી નરને રે નાર. શીયળ. ૬

શ્રી સમ્મકિતનું સ્તવન.

ૐ જાયા તુજ વિષ્ણુ ધડી રે છ માસ-એ દેશી.

- ધર્મ ખરો જનવર તણો જી, શિવ સુખનો દાતાર,
શ્રી જનરાજે પ્રકાશીયોં જી, જેહના ચાર પ્રકાર ૧
- ભવિક જન, જ્ઞાન વિચારી રે જોય,
દુર્ગતિ પડતા જીવને જી, ધારે તે ધર્મ હોય ભ એ આકર્ષી
- પંચ મહાવ્રત સાધુના જી, દશ વિધ ધર્મ વિચાર,
હિત કરીને જનવરે કહ્યા જી, શ્રાવકનાં વ્રત ખાર ભ. ૨
- પશુખર ચારે વિગય જી, વિષ સહુ માટી રે હીમ,
રાત્રી ભોજનને કહ્યા જી, ખહુ બીજનો નીમ. ભ. ૩
- ઘોળવડા વળી રીંગણા જી, અનંતકાય બત્રીશ,
અણબણ્યા ફળ ફૂલડા જી, સધાણા નિશ દીશ ભ. ૪
- ચળિત અન્ન વામી ચણું જી, તુરંજ સહુ ફળ દક્ષ,
ધર્મી નર જાએ નહોં જી, એ જાવીશ અલક્ષ ભ. ૫
- ન કરે નિધધસ પણે જી, ઘરના પણ આરભ,
જીવતણી જયણા ગણી જી, ન પીયે અણગળ નીર. ભ. ૬
- ધૂત પરે પાણી વાવરે જી, બીહે કરતો પાપ,
સામાયિક વ્રત પોપધે જી, ટાળે ભવના તાપ. ભ. ૭
- સુશુર સુદેવ સુધર્મની જી, સેવા ભજિત સદેવ,
ધર્મશાસ્ત્ર સુણતા થકા જી, સમજે દોમળ જીવ ભ. ૮
- માસ માસને આતરે જી, કુશ અગ્ર ભુજે વાળ,
કળા ન પહોંચે શોભી જી, શ્રી જીન ધર્મ વિશાળ. ભ. ૯
- જીનધર્મ સુકિતપુરી દીયે જી, ચક્રગતિ બ્રમણ મિથ્યાત્વ,
એમ જીનકર્પ પ્રકાશિયે જી, ત્રીલુંગ તત્ત્વ વિખ્યાત. ભ. ૧૦

પ્રમાતી સ્તવનો.

- મેં પરદેશી દુરકા, પ્રભુ દરિસણકું આયા;
લાખ ચોરાશી દેશ કર્યા, તેરા દરિસન પાયા. મેં ૦ ૧
- સુક્ષ્મ બાદર નિગોદમાં વનસ્પતિ વસાયા;
અપ તેઉ વાઉકાયમાં, કાળ અનંત ગમાયા. મેં ૦ ૨
- સ્વર્ગ નરક તિર્યંચમે, કેતા જન્મ ગમાયા;
મનુષ્ય અનાર્ય મેં લખ્યા, તિહાં નહીં દરિસન પાયા. મેં ૦ ૩
- તેરો મેરે દરશણ અખ લયો, પુરણ પુણ્ય પસાયા;
રૂપચંદ કહે ભાગ્ય ખુલે, નિરંજન ગુણ ગાયા. મેં ૪

સ્તવન વીજું.

- ભગે સો જીન ભક્ત કહાવે, સોવે સો સંસારી હે;
કર્મ કલંકકી કીચ ભાઈ હે, તાયેં લયો પ્રહાર્યારી હે. જા. ૧
- ત્રસજીવકી હત્યા ન કરે, સ્થાવર કંઠણ કારી હે;
ફૂડી સાખ કથન નહીં રૂઠા, ખોલે ખોલ વિચારી હે. જા. ૨
- થાપણ મોસો અદત્ત ન લેવે, ચોરી મારી નિવારી હે;
પંચ સાખે પાણી ચંદણ કરીને, અવર સ્ત્રીયા પ્રહાર્યારી હે. જા. ૩
- સ્નાન પ્રમિત જળ જીનકી સેવા, પરિચંદ સંજ્યા ધારી હે;
રૂપચંદ સમક્ષિતકે લચ્છન, તાકુ વંદના અમારી હે. જા. ૪

સ્તવન ત્રીજું.

- દેવ નિરંજન ભવ ભય ભંજન, તત્ત્વ જ્ઞાનકા દરિયા રે;
મતિ શ્રુત અવધિ ને મનપર્યવ, કેવળજ્ઞાને ભરિયા રે. દેવ. ૧
- કામ ક્રોધ લોહ મચ્છર મારણ, અષ્ટ કરમકુંડ હણીયાં રે;
ચારે નારી દુર નિવારી, પંચમ સુંદરી વરિયાં રે. દેવ. ૨
- દરિશન જ્ઞાન એક રસ બાકું, ક્ષીરોદ્ધિ જ્યું ભરિયા રે;
રૂપચંદ પ્રભુ નામકી નાવાં, જો ખેઠા સો તરીયા રે. દેવ. ૩

ગણધર સ્તવન.

એકાદશ ગણધરના નામ, પ્રહ ઉઠીને દરૂ પ્રણામ,	૧
ઈદ્રભૂતિ પહેલો તે જાણુ, અગ્નિભૂતિ ખીજો ગુણુખાણુ.	
વાયુભૂતિ ત્રીજો જગ સાર, ગણધર ચોથો વ્યક્ત ઉદાર,	
શાસનપતિ મુધમાં સાર, મહિતનામે છઠ્ઠો ધાર	૨
મૈર્યપુત્ર તે સાતમો જેહ, અકપિત અષ્ટમ ગુણુ ગેહ,	
મુનિવર માહે જે પદ્માન, અચળધ્રાત નવમો એ નામ	૩
નામ થકી હોય કોડી કલ્યાણુ, દશમો મેતારજ અવિરલ વાણુ,	
એકાદશમો પ્રભાસ કહેવાય, સુખસ પતિ જ સ નામે થાય	૪
ગાયા વીર તણા ગણધાર, ગુણુમણિ રચણુ તણા ભડર,	
ઉત્તમવિજય શુરનો શિષ્ય, રત્નવિજય વદે નિશ દિશ	૫

કર્મ ઉપર છંદ.

આદિ જીજ્ઞેશ્વર કરૂં પ્રણામ, સમરૂં સરસ્વતિ સામિણી નામ,	
કર્મ તણી ગતિ વિષમી કહું, કર્મ તણા ફળ સુણુને સહું	૧
કર્મે આદિસર ભગવત્ત, વર્ષ દિવસ નવ પામ્યા અત્ત,	
સરત ખાહુખળે ઝગડો કર્યો, કર્મે મહીનાથે સ્ત્રી વેદ ધર્યો	૨
આદિસર સાથના યતિ, મૂકી વેશ હુઆ મટપતિ,	
ખંધકસુરિ શિષ્ય પાંચસે, ઘાણી ઘાટ્યા શિવપુર વસે,	૩
શિષ્ય સહું મૂક્તિ પામ્યા સહી, આપ ભુવનપતિ પદવી લહી,	
કર્મે ચદ્ર કલકી થયો, કર્મે શ્રેણિક નરકે ગયો	૪
કર્મે બ્રહ્મા કર્યો કુભાર, કર્મે વિષ્ણુ દશ અવતાર,	
કર્મે ઇન્દ્ર દીધી શીખ, કર્મે સુંજ મંગાવી લીખ	૫
કર્મે ઇંદ્ર અહિલ્યા સુ રચ્યો, કર્મે ગમચદ્ર વન ભર્યો,	
કર્મે પાડવ ગયા વિદેશ, કર્મે નળ ભમિયો જાહુ દેશ	૬

- દમયંતીને પડયો વિયોગ, કુબેરદત્ત માય બહેન સંયોગ;
ખંધક કુમાર ઉતારી ખાલ, સતી સુભદ્રા ચઢિયું આળ. ૭
- વંકયુળરાય ધરે અવતાર, ચોર થઇ રહ્યો પાળિ મઝાર;
મલયાસુંદરિ મહાબળ ધણી, પૂર્વ કર્મ કર્યાંરે વણી. ૮
- વંશ અગ્રે એલાચી પૂત્ર, કર્મે પામ્યો ન્યાન પવિત્ર;
કર્મ વશે શ્રી આર્દ્ર કુમાર, મૂકી વેષ માંડ્યો બ્યાપાર; ૯
- ગજસુકમાળ શિર ખાંધી પાળ, ભરી અંગાર કર્યું પરબળ;
કરમે નવનંદ કરપી હુઆ, મૂમન ધન મેલીને સુવા. ૧૦
- યુગલ ગયું કર્મે નારકી, શુળી સુદર્શન કરમે થકો;
સુનિ આધાઢે કીધું એમ, ગુરૂ છંડી વેશ્યા સું પ્રેમ. ૧૧
- નંદીખેણુ ભુઓ સુનિ રાય, મુકી વેશ વેશ્યા ધર જાય;
સુરિજ ગતિ ભમે નિશ દિશ, કર્મ તણી છે એસી જગીશ. ૧૨
- સંધેસલ વાઘણી મૂખ પડ્યો, મેતારજ સોનારી નડ્યો;
રહ્યો કોશ્યા ઘર રથુળિભદ્ર ચતી, કર્મે પાપ ને લાગ્યું રતી. ૧૩
- ખોડ બળંતો પત્તગ જેહ, ધરણેંદ્ર પદવી પામ્યો તેહ;
મુનિસુવ્રત વાણી અનુસરી, વાળ પહોંતો દેવન પુરી. ૧૪
- પુરવ કર્મે શ્રી મહાવીર, શ્રવણે ખીલા ચરણે ખીર;
નામે હરીબળ સાધી વળી, કર્મે સ્ત્રી પામ્યો નિરમળી. ૧૫
- અરણિક મુની દિક્ષાથી પડ્યો, અંડકોશિયો સુર પદવી ચડ્યો;
શાસ્ત્ર નિમિત્તિયા કે કે કહ્યા, મૂકી વેશ ધર વાસી રહ્યા. ૧૬
- મુનિવર માસખમણના ધણી, તે ગતિ પામ્યા પત્તગ તણી;
કરકંડુને જમતાં નાણુ, એહ કર્મ તણું અહિ નાણુ. ૧૭
- કર્મે ઉત્તમ કુળની નાર, તેહ વાંછે ખીજો ભરતાર;
કઠિયારો ઇમ શીળે રહ્યો, દ્રવ્ય છંડિને નાશી ગયો. ૧૮
- કર્મ થકી ભરતે શું કીધ, આરિસામાં કેવળ લીધ;
વળી તાંદુળ મચ્છ કર્મે કરી, સાતમી નર્કે પહોંચે વળી. ૧૯
- કુંડરીક પુંડરીક ખંધવ બે, એક રાજા એક દિક્ષા લે;
પડિયો મુનિવર અંડિયો રાય, જરાકુમારે માર્યો નિજ ભાય. ૨૦

- કર્મે દુર્દર સુરવર થાય, કર્મે રળીયા રક ને રાય,
કર્મે હાથી નર અવતાર, પ્રત્યક્ષ પેજો મેઘ કુમાર ૨૧
- બાળપણે શ્રી વયર કુમાર, પાલણે લલિયા અગ અચ્ચાર,
લક્ષમણા નામે જે મહાસતી, કર્મે તે ચૂકી શુભ ગતી. ૨૨
- મયણાસુંદરી નરપતિ સુતા, વરિયો કોટી સહુ દેખતા;
કર્મે ચૂલણી મારે પુત્ર, કર્મે ભાંજી રહે ઘર મૂત્ર. ૨૩
- હરિકેશી બળ પૂરવ યતી, કુળ ચડાળતણે ઉતપતી,
કર્મ તણી ગતી બુઝો ઇશી, સાગ દેવ મેવા ઉવશી ૨૪
- સતી સીતા સકટમા પડી, ઇન્દ્રાકારી બહુ કર્મે નડી,
એક રડવડતા સઘળે ભમે, તેહને કન્યા ન મિલે કિમે. ૨૫
- કર્મ તણા ફળ જો જો દેવ, બહોત્તર સહસ પરણ્યા વસુદેવ,
કર્મે કેમરી કેવળ લિયો, કર્મે ભામંડલ જીવીયો ૨૬
- કર્મે ભગિની કરવા ટોહ, કર્મે શુળી થયા સુરલોચ,
કર્મે ચોરી રાહીણુ કરે, કર્મે પુણ્યવત બૂખે મરે. ૨૭
- કર્મે વિક્રમને શિર આળ, કર્મે દેવળ એવતો બાળ,
ઘણી વેઠ લગે નવ નારદ, કર્મે શુદ્ધ શુદ્ધ પામ્યા બળદ ૨૮
- ચૌદ પુરવધારી જે મુનીસ, પડ્યા નિગોદે વહી નિશ દીસ,
સુભૂમ રાજા નરકે ગમણ, બ્રહ્મદત્તને ગમિયા નયણ ૨૯
- દ્રઢ પ્રહારે કરી હત્યા આર, તોહી મુક્તિ ફળ લીધા માર,
ગૌતમ સ્વામી ગણધર ભેધ, દેવશર્મા ગ્રાહણ પ્રતિબોધ ૩૦
- કર્મ તણી ગતિ કિમે કહેવાય, નિજ પ્રેમદા શિર કીટા થાય,
કર્મે અર્જુન માળી અણગાર, પાતિક ઉતારયા નિરધાર. ૩૧
- હરિશ્ચંદ્ર રાજા સાહસ ધીર, કમ કુળ ધરે વહુ નીર,
પરમુરામ જમદગ્નિની જાત, ક્ષત્રીના તેણે કીધા ધાત ૩૨
- પ્રભવો દુતો મહોટો ચોર, તેણે લીધુ સજ્જમ ત્રત ઘોર,
બટબાહુ સ્વામી ગુરુ ભાય, વગમિહર નામે કહેવાય ૩૩
- મુકી દીક્ષા ભાષે ભેષ, ઇણીપરે કરે ઉદરને પોષ,
સનંતકુમાર કરતો રંગરોળ, દીલે રાગ ઉપન્યા છે મોળ. ૩૪

દશ શિશ રાવણ ક્રીધ કલ્હોલ, કર્મે દશ શિશ હુઆ રોળ;
 કર્મે નિર્ધનને ધન્યવંત, કર્મે થાયે સંત અસંત. ૩૫
 ચંપકસેન દાસીનો પુત્ર, લીધું વ્રત દત્તધર સુત્ર;
 કર્મે પુત્ર કેવલસિરી લહે, પામી કેવળ ધરમાં રહે. ૩૬
 ક્રીધાં કર્મ ન આવે પાર, દેખો દ્રૌપદી પંચ ભરતાર;
 શાસ્ત્ર માંહિ છે ઘણા વિચાર, તે કહેતાં નવ આવે પાર. ૩૭
 સુળસા શ્રાવિકા કર્મે ઓધાન, સુત ખત્રીસે ધર્યા પ્રધાન;
 એક ધરમીને થાયે તુકશાન, એક પાપી પામે બહુ માન. ૩૮
 તે દેખી મન નવિ ધરજો રોષ, પુરવ કરમ તણો એ દોષ;
 નિંદા ન કરો કે કહે તણી, નિંદાએ થાયે દુરગતિનો ધણી. ૩૯
 જેહને હોય નિંદાનો ઢાળ, તે ખોદ્યો ચોથો ચંડાળ;
 પરતણી જે નિંદા કરે, પિંડ ચોતાનો પાપે ભરે. ૪૦
 તેહને સાધુ કહે જગ બાપ, જે કહે ને ન કરે સંતાપ;
 કવિ કહે તસ લાશું પાપ, જેમ મુજ દુઃખ તે સઘળાં જાય. ૪૧
 જેહને જેવી હોય મતિ, તેહને તેવી થાયે ગતિ;
 તે દેખી મન નવિ ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણો એ દોષ. ૪૨
 જે કરો નિંદાની ખાંત, નિંદા આપ કરો દિનરાત;
 નિજ આતમને દિયો ઉપદેશ, તે જન કરશે મુક્તિ પ્રવેશ. ૪૩
 તપ ગચ્છ નાયક જગ ગુરુ નામ, શ્રી હીરવિજય સૂરિ અભિરામ;
 પટધર શ્રી વિજયસેન સૂરીસ, રતનસાગર પ્રણમે નિશદીશ ૪૪

કલશ.

(હરિગીત છંદ.)

ઇમ આદિનીરે અંતધીરે, કરચાં કરમ સહુ લોગવો;
 શ્રી ચકવર્તિ પદ વસુદેવ રાજ, શુભ અશુભ ફળ લોગવો.
 સુણુ જીવડો એક પુણ્ય કરતાં, દુઃકલ સઘળાં ખેપિયે;
 મુક્તિ નારી પામે સારી, જિનવર વાણી જે પિયે. ૪૫

ઉપદેશક પ્રભાતીયું.

જાગ્ય તું જાગીને જો જગ જીવડા, વિશ્વ આ તો સર્વ જાય ચાલ્યું,
કોણ રાજા વળી કોણ રક દીસે, કાળે તો સર્વનું વેર વાળ્યું. જાગ્ય. ૧
કાળ અનાદિથી ઐગતે રડવડયો, લડલડયો કોધની આળ માઈ,
વેર વહુ બાધીયા પ્રાણી વિરાધીયા, ચિત્ત દયા તુજને નાવી ભાઈ. જાગ્ય. ૨
પૃથ્વી પાણી ને અપ તેઉ વાયરો, વનસ્પતિ વેગે વીણાશી,
કહો કેમ છોડશે હાડ હવે તોડશે, મળશે જ્યારે તુમ જમ ત્રાસી. જાગ્ય. ૩
લક્ષ ચોરાશીની ચોનીમા બહુ લગ્યો, અતિ રમ્યો વિવયના જોર માઈ,
નારી પરદારા રમત કરી રાચીયો, માચીયો આપ છળમાજ ભાઈ જાગ્ય. ૪
શ્રી જૈનધર્મનો મર્મ જાણ્યો નહોં, તો કહો કેમ કરી મોક્ષ જાવે,
કંઈ જો કેવળી સ્વામીનું કામ છે, ભક્તિ કયાંથી લલી વિધ પાવે. જાગ્ય. ૫

ઉપદેશક પ્રભાતીયું વીજું.

પ્રાણી, ભજ, પ્રાણી ભજ, ભજ અરિહંતને,
ટાળ ભવ ફદને, પાપ નિકદને દુર કીજે,
પટ દયા પાળવી, જ તુ લે જાળવી, ઉદ્ય જન્મ્યા તણો લહાવો દીજે પ્રા. ૧
રમણ ભમણ કંઈ અઉગતિમા ફરી, સ્થિર ગ્હી ન ઠયો કોઈ ઠામે,
ઉદ્ય આળસ તણ લે જીનને ભણ, જા જઈ ખેસ અચળ ઠામે. પ્રા. ૨
એહ મ સાર તો દિમે છે કારમો, કારમો કુટુંબ ને પરિવારો,
કોણ માતા વળી કોણ તાતા દિસે, કોણ બ્રાતા ભાઈ મન વિચારો. પ્રા. ૩
કોણ લગ્નિ પ્રિયા કોણ આચી ત્રિયા, કોણ તુજ નદને કોણ કેનો,
સાજ મમય જેમ પળી ટોળે મળ્યા, પ્રભાતે લાધે ન પત્તો તેનો. પ્રા. ૪
એહિ પરિવારો દિમે છે સ્વાવો, ધાગ્તો મા રખે દોઈ તારો,
કાળ માથે ફરે ગો જનને ચરે, કોણ બેટો ન બાપુ બિચારો. પ્રા. ૫
બાપ બેટો રહેવે બેટો ચલ્લતો હોવે, એહિ તો અચિરજ મોથે આવે,
નિશ્ચયો થઈ આપ દાવે રહિ, કાળ તો સર્વને લેઈ જાવે. પ્રા. ૬

એમ જાણી કરી ઉત્તમ પ્રાણીયા, શ્રી વિતરાગનો ધર્મ કીજે;
 વસુ દસ પાપ કરાવે સંતાપને, દુરથી તેહનો છેહ દીજે. પ્રા. ૭
 એહ ઉપદેશ ચિત્ત સ્થિર કરી સ્થાપજે, કાપજે કર્મને વિર થાઈ;
 કેવળચંદ આણુંદમાં એમ કહે, રાખજે ચિત્ત નિત્ય જ્ઞાનમાં. પ્રા. ૮

ઉપદેશક પ્રમાતીયું ત્રીજું.

સાર સંસારમાં સજ્જનો છે નહીં, વાર અકાળને કોઈ વારો;
 ધાર શુભ ધર્મને મર્મની વાતને, આતમા આ સમે તો ઉગારો.
 હાર નહીં હામ ને ઠામ ઠરવા તણું, માત્ર આ દેહના ધાર ગારો;
 એક અરિહંતને આજ તું યાદ કર, સાથ ન આવશે કોઈ સારો. એક. ૧
 કોણ તું માનવી કોણ લેખા માંહી, કોટી ધન રાજવી કૈક આલ્યા;
 પાપના પંથથી પુરુષ કૈક પામિયા, નર્કની ખાણમાં કૈક ઘાલ્યા,
 વીર તું ધીર ધર વાત વિચારને, આવશે આપણો કો દિન વારો. એક. ૨
 જગત જંજળમાં જોડિયું ચિત્ત તે, ધર્મમાં ધ્યાન તો નાહીં જોયું;
 વ્યર્થ આ કાળ વહી જાય છે વાલમા, ખાંત ના રાખી તો સર્વે જોયું;
 તેથી વિચારેને આણી વિવેકને, તે થકી આતમા આજ તારો. એક. ૩
 કોણ મા આપ ને કોણ કાકા દિસે, રનેહ સ્વાર્થ માંહિ છે સગાઈ;
 તન આરોગ્ય ત્યાં સુધી છે તમ તણું, ઠીક એ છે જગતની ઠગાઈ;
 ધર્મમાં ધ્યાન જો ધારીયે ધીરથી, એ થકી સર્વે આણુંદ કારો. એક. ૪

ઉપદેશક લાવળી.

કયા દેખું જગતકા ખ્યાલ, નજરસેં ન્યાળી નજરસેં
 સળ મોહની કેરે વશ, દુનિયામેં લાળી. ૧
 ખડા મોહની કેરા જોર, વદત એમ તાણી; વદત
 સળ વિશ્વનો પકડી હાથ, નાંખે નર્કકી ખાણી. ૨
 તેહ દુઃખથી દ્રષ્ટવા આપ, કરો ઉપાય; કરો
 જીન મુનિવર વીચરે જોહ, વંદો તસ પાય. ૩

આ સ સાર મમુદ્ર માહી, તાગણુ તે દેવા; તારણુ	
તેહ તણી કંગે તુમે નીત્ય, શુદ્ધસે' એવા.	૪
જેથી ભવ આવી તુમ વેગે, ફર પળાય, દુરં	
જન્મ કષ્ટ મરણનો ભય, દિલથી જાય.	૫
વળી તજો પગનાળી મંગ, સદા સુખકારી, સદાં	
છગલેદ તણે તમે ધંધો, મેલો વિમાગી	૬
યુગ્ય રૂગનાયણ પસાય, કીધી ભેડ મારી, કીધીં	
દેવળચંદ્ર તણી આ અરજ, લીયો દિલ ધારી	૭

વૈરાગ્ય ઉપદેશક દોહા.

હિ મા દુ ખની વેલડી, હિ મા દુ ખની ખાણુ,	
અનંતા ભવ નરકે ગયા, હિંસા તણે પ્રમાણુ.	૧
દયા તે સુખની વેલડી, દયા તે સુખની ખાણુ,	
અનંતા ભવ સ્વર્ગે ગયા, દયા તણે પરિમાણુ.	૨
ભવ મારતા નરક છે, રાખતા છે સ્વર્ગ,	
એ બેહુ છે ઘાટડી, ભણુ ભાવે તિણુ લગ્ગ	૩
વિણુ કપાસ કપડું નહીં, દયા વિના નહીં ધર્મ,	
પાપ નહીં હિંસા વિના, બુઝો એહજ મર્મ	૪
ધર્મ કંગેરે તમ પ્રાણીયા, ધર્મ કરતા નિર્વાણુ,	
ધર્મ કર્મ જાળ્યા વિના, તે નર પશુ સમાન	૫
ધર્મ કંગેરે તમ પ્રાણીયા, ધર્મ ધકી સુખ હોય,	
ધર્મ કરતા ભવને, દુ ખીયા ન દીદા હોય.	૬
ભવ દયા પાળી મહી, પાળી છે છકાય,	
તે વસ્તા ઘરનો પ્રદુલો, મીઠા લોજન ખાય.	૭
ભવ દયા પાળી નહીં, પાળી નહીં છકાય,	
તે વસ્તા ઘરનો પ્રદુલો, જેમ આવ્યો તેમ જાય	૮
ખરે માર્ગ વીનસગનો, ગળ દુ ખ ઝીણા ભેદ,	
મેદા હોય તો અગધને, મનમા આળી ઉમેદ	૯

- ઢીલ ન કીજે ધર્મકી, તપ જપ લીજે હુંટય;
જેશી શીશી કાચકી, જાશે પલકમાં કુટય. ૧૦
- દુઃખમ આરો પાંચમો, નિશ્ચળ રાખજો મન;
થોડામાંહી નક્ષે ઘણો, જેમ કુંડાંમાં રતન. ૧૧
- નિશ્ચળ હોવે સ્ત્રી, નિશ્ચળ સુખજ હોય;
દયાતણાં ફળ જાણજો, કદીય ન નિષ્ફળ હોય. ૧૨
- જીનકી સ્થિતી પાક ગઈ, તીનકું એ ઉપદેશ;
ખરો માર્ગ વિતરાગનો, જેમાં કુડ નહીં લવલેશ. ૧૩
- સાધુ તો ચંદન ખાવના, શીતળ જનકો અંગ;
લહેર ઉતારે ભુંજકી, દેવે જ્ઞાનકો રંગ. ૧૪
- કરો કમાઈ આપકી, વાવર ને લે લાવ;
મત કર આશા પારકી, ફાવે નહીં કો દાવ. ૧૫
- દેખી દોષ પરના કહે, આપ ન દેખે દોષ;
હિત કરી જો કોઈ કહે, તો તે પર કરતો રોષ. ૧૬
- લઘુતા રાખો ગુણ ગ્રહી, મોટપ મેલી દુર;
લઘુતામાં પ્રભુ પદ મળે, પ્રીતિ ફળ તુર. ૧૭
- સંગ ન કીજે નીચકી, સદ્ગુણ લોપે જેહ;
અણચીંત્યું દુઃખ ઉપજે, એમાં નહીં સંદેહ. ૧૮
- ધન તન જોખન સંપત્તિ, મળીયા પુણ્ય પસાય;
કરને કરણી પાધરી, પરલવમાં સુખ થાય. ૧૯
- મારું તાઝું શું કરો, એમાં દુઃખ અપાર;
માઝું તાઝું મેલતાં, તરીયે લવ જળ પાર. ૨૦
- કોધી માની લોભીને, જો વશ કરવા ચહાય;
મુન્યનમી વાત આપીયે, તો વશ આવે ઉભાય. ૨૧
- મારું માઝું કરી મરે, કરે કપટ ને જૂઠું;
પ્રાણ ગયે નિજ પ્રિય પણ, કોઈ ન આવે પુઠું. ૨૨
- ધન લંડારો ધરી રહે, રહે અરૂઆ માળ;
સગાં રનેહી જૂઠા પડે, જ્યાં આવ્યો જમકાળ. ૨૩

મોટા મોટા ગજવી, વળી મોટા ધનવાન,	
રાજપાટ તણ ચાલીયા, બળી મુઆ શમશાન.	૨૪
રાવણ મરખા ગજવી, જરાસંઘ મમ જોધ;	
દુર્યોધન સમ દુરમતિ, ગયા ચાલી તણ કોધ	૨૫
પિતામાતા મહાંધુ જન, બુઝો મુતા શમશાન,	
ગયા સ્નેહીયો કેટલા, એ લેણુ જોધાન	૨૬
જેમ ગયા તેમ આપણે, જાણુ જોડ જરૂર,	
પણ આપણુ નથી જાણતા, વખત નહીં કે દુર	૨૭
જીવાન જાણે નથી જાણુ, વૃદ્ધ ગણે મન એમ,	
સૌ જાણે રહેણુ અમર, કોણુ રહ્યું પણ શ્રેમ.	૨૮
વહેલા મોડા સઉ ગયા, તેડુ આખુ તરત,	
તેમ જાણુ છે આપણે, જ્યારે આવે અત	૨૯
દેર પડે નહીં પલકનો, નહીં વાયદો ધાય,	
વણુબ્રાહ્મણ કે અણુચિત્યા, જંગલકે ધરમાય	૩૦
ખાળક મોટું ધાય તેમ, માત ધરે ધન હર્ષ,	
કાળ ખુશી થઈ મન ગણે, ખુટયા જોટલા વર્ષ.	૩૧
મનમાળા મન સમજાને, શોક ધરો શા માટ,	
ધરડા જીવાન સરવને, એ લેવી છે વાટ.	૩૨
રહે રૂટે નહીં દેખશે, મરતા નહીં મજાય,	
રવપને જોયું જોટલુ, જાગે કેમ જણાય	૩૩
કાગળ ફેરા નાવધી, તરણુ સાગર માઘ,	
પચ કુસંગી સગ છે, શી રીતેજ તગાય.	૩૪
ધરણે જેણુ અવરણુ, એણુ આપણું ધાય;	
નહીં મારો તો કરી જીજો, જેથી તુર્ત જણાય.	૩૫
કરો કરો કરી અન્યને, શિશુ દેવી સહેલ,	
પોતે પહેલજ કાઢવી, એ છે અતિ મુશ્કેલ	૩૬
શ્રી તો વીખની વેલડી, કહેવામા છે સહેલ,	
તનમનમી તે ત્યાગવી, એછે અતિ મુશ્કેલ	૩૭
જે પહેર્યું તે ફાટશે, કુર્યું તે સગાય,	

આણ્યું હોય તે ખડી પડે, નામ ધર્યું તે જાય. ૩૮
 આ શિખામણ સાચી કહી, સર્વને હિત આણ્યું;
 કાંઈક દયા કંટણી રાખજો, ત્યારે સાંભળ્યા કે પ્રમાણ. ૩૯
 રાત્રી ગમાઈ સોવતે, દિવસ ગમાયા ખાય;
 હિરા જેસા મનુષ્ય ભવ, કવડી બદલે જાય, ૪૦

સજ્જન વિષે દોહા.

સજ્જન હીરાસેં અધિક, મુલ ન જાહે હોત;
 કહું પરાયો હોત નહીં, દુઃખમેં હોત ઉદ્યોત. ૧
 સજ્જન શું અંતર નહીં, રાખે કોઈ સુજાન;
 સજ્જનસેં સુખ હોત હૈ, યહ નિશ્ચે મનમાન. ૨
 સજ્જન જગમેં બહુ નહીં, વિરલો કહું દિખાત;
 તિહિ પિછાન કીજે સુખદ, જાતે સખ દુઃખ જાત. ૩
 સજ્જન પર ઉપકાર કરી, લેત ન કછુ ઈંદ દામ;
 દેત સદા જો આહિયે, સમય શું આવત કામ. ૪
 સજ્જન સમ જગમેં નહિં, અવરસુ કોઈ પુમાન;
 આપ બહુત દુઃખ દેખિકે, દેત ઐર સુખજાન. ૫
 સજ્જન સ્વભાવ દેખિકે, આપ હુતા સમ હોઓ;
 સજ્જનતા સખતેં અધિક, યા સમ ઐર વ કોઓ. ૬
 સજ્જન નામ ધરાયકે, ભટકત જગમે ઐર;
 પૈ લચ્છન પુત દેખિકે, સંગ ન કીજીએ ઠૈર. ૭

વૈરાગી પદો.

સાખાશ સાખાશ છે તારી જાતનેરે. એ રાગ,
 જાણુ જુદું જીવિત ખડું માન્યમારે,
 સખ ધાન્યમારે; રાખો

આ જગની તો જુઠી કાયા, જુઠી મોહ ભરેલો માયા,
કાચ કુપ છે કાયા, રાખ સાળાં ૨

કીસકી માતા કીસકા ભાઈ, કીસકો જોડે લોક લુગાઈ,
સ્વારથકી સગાઈ, રાખ. સાળાં ૩

પ્રભુ નામકું હૃદયે ધરના, એ રીતે રહેગા ગરબા,
ભવ સાહ્યર તગણા, રાખ. સાળાં ૪

પદ ત્રીજું.

પ્રભુકા ધ્યાન ધરે તમે ખારાજે, પ્રભુ એ ટેક.
પ્રભુજીકે નામમેં પાપ કટન છે, અશુભ કર્મ દુર જાવેરે. પ્રભુ ૧
યા જગતમેં જોર કોઈ નહીં છે, એક પ્રભુજી કહાવેરે. પ્રભુ ૨
માત પિતા સખ સુખકે માથી, હુ ખમે કોઈ નવ આવેરે પ્રભુ ૩
યા દુનિયાકી જુઠી છે માયા, જુઠા જાગ રેલાવેરે. પ્રભુ ૪

પદ ત્રીજું.

(ચોપાઈની રશી.)

જિભ અજીત સભવ સુખકાર, અભિનદન પ્રભુ જગ આધાર,
સુમતિ પગમ પ્રભુ તારણ જહાજ, પ્રભુમં શ્રી ચોવીશે જીનરાજ ૧
સુપારથ ચંદ્રપલ સ્વામ, સુવિધિ શીમળ જીન ઠડેં પ્રજામ,
ત્રેયાશ વાસુપુત્ર્ય મારે કાજ. પ્ર ૨

વિમળ વિમળમતિ દાયક દેવ, જનત ધર્મ જીન કરીએ શેવ,
શાંતિ કરે શ્રી શાંતિ મદારાજ. પ્ર. ૩

કુંચુ અર મરિ જીન જલ, શ્રી સુનિયુતત ત્રિજનજલ,
નમી નેમ નખો સુજ લાજ. પ્ર. ૪

પાગરવનાથ મદાવીર ત્યાગ, ભવ હુ ખ જાન પરમ કૃપાળ,
મુક્તિ નગરકે લીને ગજ. પ્ર ૫

તુમ બિન નહિં કોઈ તારણહાર, તિલોકરિખ ઇમ નિશ્ચે ધાર;
અરજ કરે દો શિવપુર સાજ. પ્ર. ૬

પદ ચોથું.

દમકા નહીં ભરોંસા રે, કરલે ચલનેકા સમાન;
લખ ચોરાશી ભમકે આયા, ગર્ભ કીયા આરથાન. દમ. ૧
ઉત્તમ કુળમેં જન્મ લીયા હૈ, સુખમેં ખાન ચોર પાન;
ભીડ પડયા તેરા કોઈ ન સાથી, સાથી પૂણ્ય ચોર પાપ. દમ. ૨
આશા તૃણા ભુખ ચોર નિંદ્રા, કુમતા રૂપ નિધાન;
દિન દિન બાંધે પાપકી સંગત, બ્યાપે કોધ ચોર માન. દમ. ૩
જૂઠા સખ એ જગત પસારા, નારી વિષકી ખાન;
માયા લોભ આદકે વૈરી, ઇનશું કીયા પહીચાણ. દમ. ૪
પાંચો ચોર મુસે ઘર તેરા, ઇનકો ખોટી ખાન;
ઇતને ચોર બસે તન અંદર, મોહ બડા સુલતાન. દમ. ૫
દો દિનકા ઇહ ગોખલરાસા, ઘોરે ત્રીયા ખાન;
કાળ વૈરી તેરા શિરપર ખેલે, સાંધિ ફિરતા ખાન. દમ. ૬
લાઇખંધ સખ સગાં સંબંધિ, રાખે તેરા માન;
અંત સમે કોઈ કામ ન આવે, કિસપેં માન ગુમાન. દમ. ૭
જપ તપ શીળ કરો શુભ સંગત, સાધુ સુપાત્રે દાન;
સેવ સાધુ ચરણે ચિત્ત દ્યાવો, પ્રભુ ભજ તજ અભિમાન. દમ. ૮

વૈરાગી સ્તવન.

ખખર નહીં આ જુગમે પલકીરે, એ રાગ.
સુકત કરતાં હોયસો કરલે, કોણ જાણે કલકી;
કુડ કપટ કર માયા ભેડી, કર ખાતાં છલકી;
પાપ પોટલી શિરપર તેરે, કેસે હોય હલકી. ખ. ૧
માત તાત સુત બાંધવ બેની, સખ જુગ મતલબકી;
કાયા માયા નાર હલેલી, એ તેરી કબકી. ખ. ૨

મન માવત તન ચંચળ હસ્તી, મસ્તી હેખળકી,
સતગુરૂ અંકુશ ધરો શિર પર, તને સંગત ખલકી. ખ. ૩
જખ લગ હંસા ગહે દેહમા, ખાતા મંગલકી,
હંસા છોડ ચલા જખ દેહી, મટીઆ જંગલકી. ખ. ૪
દયા ધરમ સાહેબકો સમરન, ચલ મારગ સતકી,
રાગદ્વેષ ન રખના દિલમે, ખીનતી અખમલકી. ખ. ૫

॥ ૨ ॥ ૭ જન પાલક એ રાગ.

પરમાત્મા પ્રભુ કંઠે કરજો, આ અર્જ અમારી ઉર ધરજો. ટેક
હે નિરજન નિરાકાર, સૌને છે તારો આધાર,
તુજ વિષ્ણુ આ સુનો સમાર, વદન કરીએ વારંવાર. ખ. ૧
સિદ્ધ ક્ષેત્રમા તારો વાસ, અદ્ભુત તેજ તણો આલાસ,
આજ અમે કરીએ અરદાસ, અતરમા છે મોટી આશ. ખ. ૨
તુજ ભરોસે હે સુખધામ ! આરણ્યુ આ મોટું કામ,
વિધ્નો ટાળી તમે તમામ, પુરણ કરજો મનની હામ. ખ. ૩
જૈનખાળ સહિ સગે ગાય, પ્રેમ ધરી તે વદી પાય;
જસની ઇચ્છા અતર માય, સેવક જાણી કરજો સહાય. ખ. ૪

શીલામણનો છંદ.

થોડું જાણે ઇંગ્લીશ કહે હું જાણેલો, જાણે પદવી એલ એલ ખીની ચઢેલો,
એનો કાઠ જાણો તમે મુજ ચારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧
પેહિરે છુટ મોજાં અને કોટ ટોપી, ચીપે પાટલી હાથમા ચોલે સોટી,
વળી બધ બાધે ગળે બધ સારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૨
ખજારે ચાલે રોકમા ચમ ચમ, દીપે હાથ ગુલાબ છડી સુગંધ,
પરોવે ગળામા ઘણા પુષ્પ હારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૩
અતર તેલ ચોળી રહે રંગ ચસમા, વળી આધળા સુખમા ધાલે ચશ્માં,
નીશા પાણી લેતા ચાહ્યા જાય કુમારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૪

નીશા લહેરમાં ડોલતા મસ્ત મદમાં, બની છાકટા નહીં રહે નીજ હદમાં;
 પુછે એક બીજા (ને) શો વીચાર તારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૫
 બોલ્યો ત્યારે બીજો લીધો માલ પાણી, ચાલો સે'લ કરવા જઈએઆજ છાની;
 રૂંધ્યો સર્વને એજ વીચાર સારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૬
 મુકયા આજથી છોકરા એવા છુટા, મળ્યા સોખતી દુષ્ટ હૈયાના કુટયા;
 એવી ટોળીઓ આજ દેખું હજારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૭
 અરે વૃદ્ધ વિચારને મન આણી, મુકે છોડું છુટાં મળે ધુળ ધાણી;
 પછી કહેસે હુંતો નહીં સાંખનારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૮
 અરે બાળકો ચાલ ચાલો વિચારી, મુકો સોખતો હોય દુષ્ટ નકારી;
 વધે તેથી શોભા કહે ઉઠ્યો સારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૯
 ભણો ભાવથી તે કરો કામ સારાં, કરો બંધ સઘળાં કુમીત્રિનાં બારાં;
 શોભો નિજ કુળને તેવું વસ્ત્ર ધારો, નિવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૦
 કરો ખર્ચ વિચારીને એકદમ, ખરા સંકટે આવશે બહુ કામ;
 થઈ શાંત ગુણી ગણો ધર્મ ખ્યારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૧
 બુવાની ને ધનનો નહી મદ ધરશે, વળી ક્રોધ અહંકારને દુર કરશે;
 અતી કલેશ કંકાસને જાણો ખારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૨
 હશે પાસે પૈસો ઘણા મીત્ર થાશે, ખરા દુઃખ પ્રસંગે વેરાઈ જશે;
 કરે ન મદદ તે રહે નહીં ન્યારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૩
 સૂણી નીજ સ્તુતી ન કુલાઈ જશે, સાધી નીજ સ્વાર્થને કરશે તમાસો;
 કરે સ્વાર્થ માટે તે ખોટો લવારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૪
 અતી મિષ્ટ ખાવા નહીં ટેવ ખાડો, નહીં ટેવ છુટે પડે નહીં ખાડો;
 નવાં પાક જોવાને રખડે બજારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૫
 મહીં બોલો ભુંડું મુએલાની પુંઠે, બાંધે પાપ અથાગને દૈવ રૂઠે;
 ધરીને મુખુદ્ધિ કુખુદ્ધિ વિસારો, નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૬

વૈરાગી સ્તવન.

રાગ કલ્યાણ.

હે ભગ્ય જીવો, તમે મુણને આ સમે;

ધર્મ કર્મ શુભ કરીને, ટાળો પાપ તમે.

કયાથી આંખ્યા કયા જઈશુ, નથી ખબર કઈ ભાઈ,	
આ મનુષ્યદેહ ધારીને, સારી શુ કીધી કમાઈ.	હોં ૨
અનંતભવમા ભટકયા તો પણ, કાઈ ન આંખ્યો પાર,	
માટે સુકૃત જલદી કરીને, પામો ભવનો પાર.	હોં ૩
ક્ષણિક ખલકની આ કાયા છે, કેમ થાઓ રાણ,	
જગ જડમૂળમાથી છે ખારો, કરો કરણી તાણ.	હોં ૪
રંક કદી રાજા થનારો, રાજા થાઓ રંક,	
અધિકાર પતંગજ જેવો, નથી રહેવો નીશંક.	હોં ૫
માટે આ સંમાર તણને, કરો પ્રભુની એવ,	
જેથી અમર સુખ લઈને, પામો સુક્તિ એવ.	હોં ૬

સ્તવન વીજું.

સુકૃત કરના હોય એ કર લે—એ રાગ

સ્વારથી છે સ સાર, ખરેખર સ્વારથી છે સ સાર,	
મરી જલુ એકવાગ, ખરેખર સ્વારથી છે સ સાર.	૧
સુઠર મોટા મહેલ બનાવ્યા, પૈસાનો નહિ પાર,	
માલ મતા ધન દોલતમાથી, ન આવે સાથ લગાર.	૨
પુત્ર અર્થે પીતાએ મેળવ્યું, વિવિધ કરી વ્યાપાર,	
તેને પરણાવ્યો ઘણી ખુશીથી, અતે ન લીધી માર.	૩
રણી આખ્યા સુધી કહે બાપા, પુત્રાદીક પરીવાર;	
ટામો કદી ગરજ નવ રાખે વૃદ્ધ બને જે વાર,	૪
બળદ કાષે ધરી ધોશરૂ, ઉચકે ન્યા સુધી ભાર,	
નીજ ગરજે ઘૂત પાય પગણે, નાખે નહિ પછી આર.	૫
સ્વાસ્થ દીમે ગરજાણુ, પોત પોતામા નર નાર,	
ગરજે કાકા કહે ગરખવને, મારે લાકડે માર.	૬
કુટુંબ કબીલો સર્વે નકામા, અતે અલગ થનાર,	
પુણ્ય પાપ બાધીને છેડે, જનમ્યુ તેહ જનાર.	૭

શ્રદ્ધા સહીત જૈન ધર્મ પાળજો, નીજ સક્તિ અપાર;
હમેશ પ્રીતિથી સ્તવજો, શ્રીજીન દૂખને કાપણુહાર. ૮

અથ જ્ઞાન વિમલજીકૃત આત્માને શીખની સજ્ઞાયાય.

મોહરા આતમ, એહિજ શીખ સાંભળો;
કાંહિ કુમતિ કુસંગતિ ટાળોરે. માં એ આંકણી.
સુશુર દેવ સુધર્મ આદરજો, દોષરહિત ચિત્ત ધરજો;
દોષ સહિત જાણી પરિહરજો, જીવ દયા તું કરજોરે. મા. ૧
પાછલી રાતે વહેલો જાગે, ધ્યાન તણે લય લાગે;
લોક વ્યવહાર થકી મત લાગે, કષ્ટ પડે મમ માગેરે. મા. ૨
દુઃખ આવે પણ ધર્મ મે મૂકે, કુળ આચાર મ ચૂકે;
ધરતી જોઈને પગ તું મૂકે, પાપે કિમહીમ દૂકેરે. મા. ૩
સદ્ગુર કેરી શીખ સુણી જો, આગમનો રસ પીજો;
આળી રીશે ગાળ ન દીજો, આપ વખાણુ ન કીજોરે. મા. ૪
શકતે વ્રત પચ્ચખખાણુ આદરિયે, લાલ જોઈ વ્યય કરીયે;
પરઉપકારે આગળ થાયે, વિધિશું ચાત્રે જાત્રે રે. મા. ૫
સમકિતમાં મત કરજો શંકા, ધર્મે મ થાઈશ વાંકા;
છંડી સત્ત્વ ન થાયે એ રંકા, સંતોષ સોવન ટંકારે. મા. ૬
કિમહી જીકું વચણુ મ ભાંખો, જિન ભેટે લેઈ આખે;
શીલરતન રૂડી પરે રાખે, હીણે દીણુ મ દાખેરે. મા. ૭
સમકિત ધર્મ મ મૂકે હીલો, વ્યસને મ થાઈશ વીલો;
ધર્મ કાજે થાયે તું પહેલો, એહિજ જસનો ટીલોરે. મા. ૮
જ્ઞાનદેવ ગુર સાધારણતું, દ્રવ્ય રખોયું કરજો;
પાખંડી અન્યાય તણું દ્રવ્ય, સંગતિ દૂરે કરજોરે. મા. ૯
વિનય કરે જો ગુરજન કેરો, પંચપર્વ ચિત્ત ધારે;
હીન મહોદય અનુકંપાયે, દુઃખિયાને સાધારે. મા. ૧૦

શક્તિ પાળે મ કરિશ મોટાઈ, ગુણ કામે ન જોટાઈ,
 છોડી જે ચુગલ ચોટાને, મળવું ન દુષ્ટથી કાઈ રે. મા. ૧૧
 ધર્મક્ષેત્રે નિજ ધનને વાવે, જિમ આગળ સુખ પાવે;
 પરનિદા નિજ સુખે મત વ્યાવે, આપે હીણું લાવેરે. મા. ૧૨
 ઉદ્દેરી મત કરજે લડાઈ, આદરજે સજાઈ;
 દુલાબ્યો ચિત્ત ન ધરે જડાઈ, પામિશ એમ વડાઈરે. મા. ૧૩
 વિધિશુ મમણ વ્રત આપરજે, ત્રણકાળ જિન પૂરે,
 ભુધ પૂછીને ઉદ્યમ કરજે, વ્યસન અવશ્ય પરિહરજે રે. મા. ૧૪
 જ્ઞાન વિમળ ગુરૂ સેવા કરીયે, તો ભવસાગર તરીયે,
 શિવમુદરીને સહેજે વરિયે, શુદ્ધ મારગ અનુસરીયે રે. મા. ૧૫

અથ તેર કાઠિયાની સજ્જાય.

ઝાંઝરિયા મુનિવર ધન્ય ધન્ય તુમ અવતાર.-એ દેશી.

સોભાળી સાઈ, કાઠીયા તેજ નિવાર,
 ઉત્તમ પદવી તો લહોણ, જય જય જંપે રે મસાર. સો. કા. એ આંકણી ૧
 સાધુ સમીપે આવતા હ, આજસ આણે અગ,
 ધર્મ કથા નવિ સાલળે હ, મોડે અંગ બહુ ભંગ. સો. કા. ૨
 બીજો મોહ મહાબળીહ, પુત્ર કલત્રશુ લીન,
 પ્રાણી ધર્મ ન આચરેહ, ઘર ધનને આધીન. સો. કા. ૩
 ત્રીજો અવજ્ઞા કાઠિયોહ, શું જાણે ગુરૂ એહ,
 વ્યાપારે સુખ મપજેહ, દીને દીને હવે તેહ સો. કા. ૪
 ચોથે માન ધરે ઘણુ હ, સુજ સમ અવર ન કોઈ,
 કેમ વદુ જણુ જણુ પ્રત્યે હ, એમ મહોટી મામમનહોઈ સો. કા. ૫
 પાંચમે કોધવશે કરીહ, છાડે ધર્મના સ્થાન;
 ધર્મ લાલ સુજને નવ દીયોહ, નવિ દીયો ગુરૂ સન્માન. સો. કા. ૬
 છઠ્ઠે હવ પ્રમાદથી હ, દરે મદિગદિક સેવ,
 ગુરૂ વાણી નવિ સફેહોહ, નવિ માન જિન દેવ. સો. કા. ૭

સાતમે કૃપણપણા થકીજી, નાવે સાધુ સમીપ;
 ધર્મકથા નવિ સાંભળેજી, મંડાશે ધન ટીપ. સો. કા. ૮

આઠમે ગુરૂ લય ઉપન્યોજી, કહેશે નરકનાં દુઃખ;
 કે કહેશે કેમ નાવિયાજી, પામશે કહો કેમ મોક્ષ. સો. કા. ૯

નવમે દેહરે આવતાંજી, દાખવે શોક વિશેષ;
 ઘરનાં કારજ સવિ કરેજી, ધર્મનાં કાજ ઉવેખ. સો. કા. ૧૦

અજ્ઞાન દશમે કાઠિયેજી, દેવતત્ત્વ ગુરૂતત્ત્વ;
 ધર્મતત્ત્વ ગુરૂ સદ્દેહોજી, એમ આણે મિથ્યાત્ત્વ. સો. કા. ૧૧

અવ્યાક્ષેપક અગ્યારમેજી, ઝલપલતો દિનરાત;
 પ્રાણી ધર્મ ન ઓળખેજી, સમજાવ્યો ખડુ ભાત. સો. કા. ૧૨

બારમે ધર્મકથા તણજી, કૌતક જોવા જાય;
 રાત દિવસ ઉભો રહેજી, નયણે નિંદ ન ભરાય. સો. કા. ૧૩

વિષય તેરમે કાઠિયોજી, વિષય શું રાતા લોક;
 વિષય સાકર લેખવેજી, અવર સવે જીજ્ઞેષ. સો. કા. ૧૪

સિદ્ધક્ષેત્ર જાતાં થકાંજી, કાઠિયા એ અંતરાય;
 દ્રવ્યભાવથી ટાળીયેજી, તો મનોવંછિત થાય. સો. કા. ૧૫

તેર કાઠિયા જિને કહ્યાજી, સમજી વર્તે એહ;
 કુશળસાગર વાચક તણોજી, ઉત્તમ કહે ગુણગેહ. સો. કા. ૧૬

“ ચિત્તની ચંચલતા વિષે. ”

જીઓ અજખ જગત રંગ ઢાંગીલું જણાયે, એ ઢખ.

ચિત્ત ચંચળ ચપળ અહોનિશ અથડાયે. ટેક.

ક્ષણમાં વૈરાગ્યે વળગે છે, ક્ષણમાં શોક થકી સળગે છે;
 અવર ક્ષણે તો ઉછરંગે ઉભરાયે. ચિત્ત ચંચળ ચપળ. ૧

શૌર્યપણું ઘડી એક ધરે છે, કાયરતા ઘડીમાંડે કરે છે;
 જળના કલ્લોલ જેવું જરૂર જણાયે. ચિત્ત ચંચળ ચપળ. ૨

સાજી થઈ ક્ષણ એક રમે છે, ખેદ અવર ક્ષણમાંજ ખલે છે,
 રાગદ્વેષ તણા મહા તરંગે તણાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૩
 ગુણ ગાવા ક્ષણવાર ગમે છે, નિદામાં તે તુરત નમે છે,
 ભ્રમરની જેમ આમ તેમ જઈ ભરાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૪
 પાપ વિષે જગવાર પડે છે, રાક થઈ ઘડીમાહે રડે છે,
 અસ્થિરપણથી કયાદે કયાદે અકળાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ ૫
 જ્ઞાન વિષે થોડીવાર ગળે છે, મોહ વિષે ઘડીમાજી મળે છે;
 ગાયનકળામાં ઘડીવારમાં ગુ થાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૬
 ઘડી ઘરમાં ઘડી બહાર ફરે છે, વિદેશ જઈ ઘડીમા વિચરે છે,
 આલી રાખવાથી ઘડીવાર ન ઝલાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૭
 ભક્ત બની ભગવત ભજે છે, એ મઘળા ક્ષણમાહે તજે છે;
 અકળ એહની ગતિ કથી ન શકાયે, ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૮
 પ્રયોગ વિષુ મન નવ પકડાએ, સાધનકા વિષુ સ્થિર ન થાયે;
 સત શિષ્ય સાધન વડેજ તે મધાયે. ચિત્ત ચંચળ અપણ. ૯

“ચૈતન્ય ચૈતવણી.”

ગગ-મોનતુ સ્વરૂપ લેધ ઉર અકળાયે.

ચેત તુ ચતુર હજી ચેત તો ચેતાશે,	
ચેતીશ નહિ તો વિપત્તિમાં તું વીંટાશે.	ચેત ૨
આખરે અતર તારું અતિ અકળાશે,	
માડવડે મારી વાત સકળ મનાશે.	ચેત. ૩
એ વેળાએ શ્વાસ મુખડામાં નહિ માશે,	
જીભ ટુંટી પડી તારો જીવ ગભરાશે.	ચેત. ૩
જેમ તેજ ખૂટે બત્તી બળીને જુઝારો,	
ટુટ્યા પછી કશું તુંથી કરી ન શકારો.	ચેત. ૪
પછી પોક નાખી પૂરેપૂરો પસ્તાશે,	
મુઠા પીંજગથી વ્યાદે જીવ જુદો જશે.	ચેત. ૫

પુલણ કુજેતો તારો આખરે તો થશે,
જેવો હશે તેવો જન્મ કને તું જણાશે. ચેત. ૬

મૂરખાઈવાળા બધા આખરે મરાશે,
દંડ આપી કુંગળીને ખાસડા તે ખાશે. ચેત. ૭

સંત શિષ્ય સરલને સુખે સમજાશે,
દુર્બુદ્ધિ જીવ મહા દુઃખમાં દબાશે. ચેત. ૮

“ આવો અમૂલ્ય અવસર ફોગટ કોણ કાઢે ? ”

પદ—એવીરે રંભા જાણી જાવા કેમ દઈએ-એ ઢખ.

આવો આ અવસર, ખાલી જાવા કેમ દઈએ. ટેક.
દશ દ્રષ્ટાંશો દુર્લભ એવો, પામ્યા નર અવતાર;
સત્યા સત્યની સમજણ કરી લે, સાધન કરવા સારરે. આવો. ૧
આત્મ શ્રેય કરવાના સઘળા, સાધન મળ્યા શ્રીકાર;
જાગી જા લાગી જા ધંધે, ધરી પ્રભુપર પ્યારરે. આવો. ૨
કલ્પતરૂને કોણ ઉખેડી ? વાવે ખાવળ વક્ષ;
ગજ છોડી ગધે કોણ ખેસે, દિલમાં હોયે દક્ષરે. આવો. ૩
ધર્મરૂપ ધન મેળવવાનો, બહુ વખત ખારીક;
બહેલો તું વળગી જા ધંધે, બધી તજીને ખીકરે. આવો. ૪
સમજણ કરી લે સંત મેળવી, થા ગંભીર ગુણવાન;
સમદૃષ્ટિથી બની સુવાળો, તજ અંતર અભિમાનરે. આવો. ૫
તજ તૃણા લજ પ્રભુને લાવે, સજ સાચા શણગાર;
સંતશિષ્ય આ સમય મળ્યો છે, કર આતમ ઉદ્ધારરે. આવો. ૬

“ પરનારીની પ્રીતિ તજવા વિષે. ”

પદ—ધીમે ધીમે ચાલોને મારા પ્રાણરે—એ ઢખ.

પર પ્રીયા થકી જશે પ્રાણરે (૨) તારા અંતરમાં ચિંતા અનેક થશે,
સુખ સઘળાં જશે, એ સુખાણરે. પર પ્રીયા થકી. એ ટેક.

- સાખી—મહીલાએ મહીતલ પરે, ઉપજાવી આનંદ,
ઘાયલ ક્રીધા જણુ ઘણા, કર્યા મોહમા મદ.
પ્રપંચેથી પધારે પધારે કહેશે, દીલ આપીને દુખમા દુખાવી દેશે,
લાજ લક્ષ્મી તે લલન' છીનવી લેશે, આ સુખણુરે. પર. ૧
- સાખી—મટકે મુખ મરોડતી, કરતી રસ ખસ રગ,
ભ્રમર કટાક્ષ ભરાવતી, ઉત્પન્ન કરે અનંગ.
કુલરાઓ ન બ્રહ્મ કામ કરતા ડગશે, પ્રાણ સાથે પવિત્રતાને પૈસા હરશે,
શુદ્ધ સતીયો ન પાપ બિંધે પગલા ભરશે, આ સુખણુરે. પર. ૨
- સાખી—ગવણુ મસ્તક ગડવડયા, પદમોતર થયો પતિત,
કીચક કચરાઈ ગયો, પરનાગીની પ્રીત.
એહ રસમા અનેક રોળાઈ ગયા, બુદ્ધિ ખોઈને મૂઢ બેહાલ થયા;
સંત શિષ્ય તે સમજીને ફરે રહ્યા, આ સુખણુરે. પર. ૩

વૈરાગ્યમય પુરુષોની વૈરાગ્યમય વાતો.

પદ—જોડી તેં નવ જોઈ માડી એ ઢળ

- વાત કહું વૈરાગી બહાલા, વાત કહું વૈરાગી બહાલા,
એતન કેરી તણ ચતુરાઈ, શુ ચુથે આળા ટેક
ખેર અગારા શિવ ધગ્યા, ખેર અગારા શિવ ધરિયા,
ગણ્યા નહીં શુણી ગજસુકુમારે, વિમળ પથ વરિયા. વાત. ૧
- સુકોસળ સિંહણથી મગ્યા, સુકોસળ મિંહણથી મરિયા,
હિંમત ધરી હદ પાગ પારવિણુ માગરથી તરિયા, વાત. ૨
- મુનિ મેતારજ શિવ વગ્યા, મુનિ મેતારજ શિવ વરિયા,
કુરકટ પગ કંડણા કરી એવા દયા તણા દરિયા વાત. ૩
- મરણથી માત્ર નહિ ડગ્યા, મરણથી માત્ર નહિ ડરિયા,
મુરોકંતાએ સોમલ નખથી, પતિ પ્રાણ હરિયા. વાત. ૪
- શિયાળે શરીર ભક્ષ કીધુ, શિયાળે શરીર ભક્ષ કીધુ,
એવ તિ સુકુમાર મુનિવડે, અચળ રથાન લીધુ. વાત. ૫

ઝેર તજી જ્ઞાન વિષે ઝીલ્યા, ઝેર તજી જ્ઞાન વિષે ઝીલ્યા,
અંધક મુનિના શિષ્ય પાંચસે, ઘાણીમાં પીલ્યા. વાત. ૬
અનલથી સમભાવે બળિયા, અનલથી સમ ભાવે બળિયા,
મહા બળ મુનિ સહિ મહા સંકટ, નિજ સ્વરૂપ વિષે મળીયા. વાત. ૭
ટેકથી પ્રાણુ તજ્યાં પ્યારાં, ટેકથી પ્રાણુ તજ્યા પ્યારાં;
સંન્યાસીના શિષ્ય સાતસે, કર્યા ન મત ન્યારાં. વાત. ૮
તત્વથી તર્યા વળી તરશે, તત્વથી તર્યા વળી તરશે;
મોહ મમતમાં બહુ મુંઝાશે, ભવસાગર ફરશે. વાત. ૯
વિષયમાં કેમ રહ્યો વળગી, વિષયમાં કેમ રહ્યો વળગી;
અળગી કર અવળાઈ નહિ તો ઘર જાશે સળગી. વાત. ૧૦
કરીશ નહીં ધુળ તણા ધંધા, કરીશ નહીં ધુળ તણા ધંધા;
શા માટે બની જઈએ સુંદર, આંખ છતાં અંધા. વાત. ૧૧
રાખમાં કેમ રતન રોળે, રાખમાં કેમ રતન રોળે;
સંત શિષ્ય કહે કાંઠે આબુ, નાવ કેમ બોળે. વાત. ૧૨

સત્યનો અતુલ્ય મહિમા.

પદ—સૈયર સુખકર સંસાર શીયળ ભૂષણ સજીયે.

સુંદર સુખને કરનાર, સત્ય ભૂષણ સજીયે;
અસત્ય એહજ અન્યાય, તન મનથી તજીયે. સુંદર. ટેક.
સત્યવાદીને સુરવર નરવર, ભજે તજીને ભાવરે;
સાચું સ્વરૂપ સત્યે કરી પ્રગટે, નિર્મળ એહજ નાવ. સત્ય. ૧
સત્ય થકી પૂરણ સુખ પામ્યા, અવની માંહે અનેકરે;
હુઃખ પડ્યે જરિયે નવ ડગિયા, તજી નવ મન તણી ટેક. સત્ય. ૨
અસત્યથી અંતર અલડાયે, જીવન હળાહળ થાયરે;
માને નહિ કોઈ તે માણસનું, સાચે જીઠ જણાય. સત્ય. ૩
સુખ કરનારા સત્ય શીયળના, સાચા શુભ શણગારરે;
હેમ હીરાથી જડિયા હારો, એ વિષુના અંગાર. સત્ય. ૪

સર્વ ગુણોમા એ ગુણ મોટો, એમા સર્વ સમાયદે,
અખૂટ ખનનો આગળ છે જો, સત્ય સ્વરૂપ સમજાય. સત્ય. ૫
મહા કષ્ટથી પણ નવ મુકે, એવે સત્ય મદાયડે,
ધન્ય એહને આ ધગણીમા, ગુણિયલ થઈને ગવાય. સત્ય. ૬
પૃથ્વી પાણી સૂર્ય શગીને, મક્ત તરે નહિ માનરે,
સત્ય તણો એ સર્વ પ્રભાવ છે, નહિ કોઈ સત્ય સમાન. સત્ય. ૭
અમૃત્ય આબૂપણુ આ અગે, નકી ધરે નગ નારરે;
મંત્રશિષ્ય કહે જન્મી જગતમા, સફળ કરે અવતાર સત્ય ૮

“ જમ રાજાના મીઝમાનો. ”

ગરબી--કર પ્રભુ મંગીતે પ્રીતડીરે એ રાગ.

ખરા જમના મીઝમાન તેને જાણવારે. ટેક.
કુળ ઉચા ને કામ તો કાળા કરેદે, અંતરમાં ગણે અભિમાન,
દુષ્ટ દીલમા ન દોષ કરીને ઠરેદે, પગ્મારયની લેશ ન પીછાન. ખરા. ૧
વિપ વહાલ ધરી નિત્ય વાપરેડે, અમૃતનો કયો ન અહાર,
મહા આગંલ કામમાહે ઉતરીદે, પન્થકનો ગયો નહિ પાર ખરા. ૨
આઠ પહોર ઉપાધિ જેણે આદર્શરે, ઘડી એકે ન મળી નવરાશ,
એવા પાપથી પુન્ય અળગા રહેડે, પાપ તાપ સદા એની પાસ ખરા. ૩
ભુંડુ પરતુ કન્વામા જેને પ્રેમછેદે, સાડુ કરવાના જેહને મોગન,
કૃષ્ણાથી ભરેલ જેના કાળજરે, નકટ નરસાને નિર્લજનાદાન. ખરા. ૪
મોહ માયા જેના માળાપછેદે, પાપ સધળા જેનો પરિવાર,
રાગ દેષ જેના રંગ મહેલ છેદે, ભારે લાગે બૃમિને એનો ભાર ખરા. ૫
મુખદાયક પવિત્ર સ્ત્રોતોધથીરે, વિપમ બ્યાપે છે અગમાં વિદાર,
અપવિત્ર મદા જેનો આતમારે, કામ કાળાને કિલક કગાર. ખરા. ૬
સંત શિષ્યના એડી જન સાસળેરે, અધર્મનો કહો અધિકાર,
સાર સમજીને આપનુ ગુધારજેરે, નહિ જાણું પટે જમદાર ખરા. ૭

“મૃગ જલ સમાન આશામાં અથહાતાની સ્થિતિ.”

૫૬—કોઇ રખડી મરજી કયા જાને એ ઠપ.

સાંભળજો વાત કહું સારી, આશાનું સ્વરૂપ લીધે ધારી;
એ વિષ થકી મનને વારી, મનને સંતોષ વિષે મારી. ૧

જે અપાર આશાના જળમાં, સુંઝાણા મોહ તણા મળમાં;
વિંટાણા વિષય તણા વળમાં, તેઓએ પ્રાણ તજ્યા પળમાં. ૨

આશાની ખાડ મહા ઉંડી, મૂરખ જાણે નાની કુંડી;
એ લાજ લીધે સહુની લુંડી, લુંડામાં રાંડ મહા લુંડી. ૩

જ્યાં વર્ષ ગયા વનની બહારે, ધન ખરચી વરવાનું ધારે;
પરણું સ્ત્રી પુત્ર થશે મારે, લાણીને થાશે સહુથી ભારે. ૪

તે જીવાન પુત્ર થશે જ્યારે, પરણાવું પુત્ર પછી પ્યારે;
મુજ ગરજ બધી ઘરની સારે, તૃષ્ણા સઘળી તજવી ત્યારે. ૫

મંદિર કરશું મનને ગમતા, રામા સંગે રહેશું રમતા;
જનમાત્ર રહે મુજને નમતા, દેખો આ મૂર્ખ તણી મમતા. ૬

આશામાં આવરદા જોઈ, માયામાં મૂઢ રહ્યો મોહી;
આખર એ રાંક રહ્યો રોઈ, નવ ઉત્તમ કામ કર્યો કોઈ. ૭

આશા જોટી ન કરી અળગી, વિષ વેલીનેજ રહ્યો વળગી;
છે સુદમ શરીર રહું સળગી, તોપણ આશા ન કરી અળગી. ૮

આશા છે અલખેલી ખાળા, મોહક મંત્રેલ ધરે માળા;
દેખીને ચતુર કરે ચાળા, અંતે મુખ હસ્તે કરે કાળા. ૯

કોઈ ધ્યાન તણાં ઘોમાં ઘસીઆ, જોગી વેશે જંગલ વસીઆ;
કોઈ ફકીર બની આખર ફસીઆ, જોટી આશાથી નવ ખસીઆ. ૧૦

એ તાંત ન તોડયાથી તુટે, કોઈ મહેનત લઈ માથું કુટે;
ખુટાડયાથી ન કદી ખુટે, સમજણ વિણ સહજ નહિ છુટે. ૧૧

આ સંત તણો સેવક ભાળે, તૃષ્ણાનો ત્યાગ કરી નાળે;
આશા નવ અવતરણી રાળે, તે અમૃતના રસને ચાળે. ૧૨

“ તૃષ્ણામાં તણાતાને સુબોધ. ”

૫૬—રાગ ધોરના પદનો.

- તૃષ્ણામાં તણાણાએ, બાણ્યો નહિ લેઈ જરી,
અંપણ જગમા ડોળ્યુરે, મોટી મોટી મુચ્છો કરી તૃષ્ણામા. ટેક.
- અહ્યુત રચના ઇન્દ્રજાળની, ભેતા અચળ થાય,
બાણગર બાણ સ ઢેલે, સરવે જેમ સમાય,
એક સરખી બાણ આછેરે, ફેર હોય તો ભેજે ફરી તૃષ્ણામાં. ૧
- નાટકીઓ નાટક રચે, એવી જગતની બાળ,
પડદો પડયો ન્યા પુરણનો, ત્યા વિશ્વ બધું વિસરાળ,
ભગીતે જગ ભેનેરે, આશામા કેમ ગયો ઊતરી. તૃષ્ણામા. ૨
- અગાધ જગ આગાતાણુ, કયાથી પાગ પમાય,
નાથ મળે સમતાતાણુ, બેઠે તુગ્ત તરાય,
નાથ જ્યારે ન મળેરે, તૂટે પહોચે કેમ તરી. તૃષ્ણામા. ૩
- સ્રી પરણ્યો કોઈ સ્વપ્નમા, બન્યો રકનો રાય,
ઊધ ગઈ આખો ધકી, પડ્યો પડ્યો પરતાય,
એણે તારૂં થાશેરે, માથુ કુટી નઈગ મગી. તૃષ્ણામાં. ૪
- કોઈ કથ દોઈ ઝમિની, દોઈ ભગિનીને ભાઈ,
કાકા મામા કોઈ બનાવ્યા, માધી એમ મગાઈ,
તુ સગપણ બાધી બેઠારે, વાત બધી ગયો વિસરી તૃષ્ણામા. ૫
- સમણ બા કદું મલ્યને, બહાલા ધગ વિશ્વાસ,
સમય જશે સમજણ વિના (નો) અતે થઈશ ઉદાસ,
સંતનો શિષ્ય ઘડનેરે, મમતાને મેલ જરી. તૃષ્ણામા. ૬

“ ઘટપણની સ્થિતિ. ”

૫૬. રાગ ધોળ.

જરા જન્મે મરણ બધા જીવને, વેઠવા પડે વારંવાર,
કમો કરનાર, પડપણ દુન્યાએ આવગે. ટેક.

- જરા ફોજ જુવાનીને લુંટશે, કાયા નગરીના કરશે ખેડાલ;
માન્યામાં છે માલ, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૨
- કેડ વાંકી વિશેષ વળી જશે, કેશ શ્યામ ટળી થાશે શ્વેત;
માટે ંહેલો ચેત, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૩
- વયુ માત્રમાં ધ્રુજ વહુટશે, ખૂટશે બળ વીર્ય ખચિત;
નકી નિત્ય નિત્ય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૪
- લેવી પડશે લજ્જમણી લાકડી, જાવું પાદર થશે પરદેશ;
સાંભળ ઉપદેશ, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૫
- આંખે અધીક અંધારા આવશે, હસ્ત પાદનું બળ હઠી જાય;
કાને ન સુણાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૬
- લાળલીંટ ને લવરી વધે ઘણી, જરામાં કરે વ્યાધિઓ જોર;
ત્યાં અંધારૂં ઘોર, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૭
- લવરી મુકો લોકો ધરના વદે, ટુંકારાની તો પડે તરપીટ;
બહેલો બાળ વીંટ, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૮
- મોત આવી ડોસો મરતા નથી, નથી ટળતા બહાર બજાર;
ઘડી એક વાર, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૯
- ભાવે ઘડપણુમાં મીઠાં લોજનો, પરવશતામાં તે ન પમાય;
હૃદય બળી જાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૦
- ડાઢી ડગમગશે વિણુ દાંતથી, ખાંતથી ન ખોરાક ખવાય,
આબુ ન ચવાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૧
- મુખ માકડા જેમ મળી જશે, શોભા શરીરતણી ઘટી જાય,
વરવો વેશ થાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૨
- વાંકી મુછનું માન મટી જશે, તારૂં ડહાપણુ ખેસશે દૂર;
જોજો તું જરૂર, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૩
- જરા શાન્તિ જરામાં મળશે નહિ, માટે આગળથી કરજો ઊપાય,
જો સત્ય સમજાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૪
- ભૂલુ લ્યોને ભગવાનને ભાવથી, કહે સંતનો શિષ્ય સદાય,
આનંદ વરતાય, ઘડપણુ જ્યારે આવશે. ૧૫

“ પ્રારબ્ધ (ઉદય) કર્મની વિચિત્રતા. ”

પદ નાથ કેમે ગજકો બધ છોડાયો.

સઘળી કર્મતણી છે કમાઈ, રહેછે સુખ દુ ખઝેમા સમાઈ ટેક.
સચિતનુ પ્રારબ્ધ થયુ ત્યા, ચાલે નહિ ચતુરાઈ,
રાત્ર્ય રિદ્ધિને વૈભવ સઘળો, વહાલા જાય વીખાઈ સઘળી. ૧
રાજા હોય તે રંક બને છે, રંક કરે ઠકુરાઈ,
નિરધન તે ધનવાંત બને છે, મોટા મહેલ બનાઈ. સઘળી. ૨
શેઠ ખીચારા વેઠ કરે છે, દશા સહે દુ ખદાઈ,
ચાકર જન તે ઠાકર થાવે, સહેજ મલે શેઠાઈ સઘળી. ૩
વિધવ ભરેલી વેશ્યા પાસે, સરસ બહુ સરસાઈ,
શીયળ તણી ધર નાર સતીની, પાસે હોય ન પાઈ. સઘળી. ૪
પૈસો હોય તો પુત્ર મળે નહિ, દિલડું જાય દઝાઈ,
પુત્ર હોય પુરુષળ તો તેને, ધાન જડે ન ધરાઈ સઘળી ૫
સુધક નરને શખિની નારી, તનડું જાય તમાઈ,
પદ્મિની સ્ત્રીને પામર નર એ, ભવસાગરની ભવાઈ. સઘળી. ૬
પડિત શાસ્ત્ર ભણેલ ભટકતા, બૂતળ ઉપર ભાઈ,
મૂખ જનો જે માલ વિનાના, બેઠા તકીઆ ખીછાઈ. સઘળી. ૭
ઘટમા રહેશે ઘાટ ઘટેલા, જ્યારે આખ મીચાઈ,
માન મીજાજ મમત મનડાનો, સુતિ રહેશે સફાઈ. સઘળી. ૮
તે માટે કર પુરુષારથ દે, સુકૃતની સરખાઈ,
પગિણામે પુરુષારથીયોની, મર્વથી થાય સવાઈ. મઘળી. ૯
ઝોગણીસે સતાવન વરસે, શ્રાવણમાં સુખદાઈ,
સત શિષ્ય કહે જામનગરમા, ચોમાસુ રહી ચ્હાઈ સઘળી. ૧૦

“ કાયાનો મરૂંસો કેટલો. ”

પદ. તાતનો ભરૂંમો નધીરે-એ ગગ.

પલનો ભરૂંસો નધીરે, આ કાયાતણે પલનો ભરૂંમો નધીરે,

જન્મને મરણ જેવો, અનાદિ-સ્વભાવ એવો, ફરે નહિ મરે મથીરે
આ કાયાતણો. ટેક.

- ઘટમાં તું ઘટનાં ઘડે, રટણુ કરે દિન રાત;
ધનપતિ બનું ધંધો કરી, ખુબ જમાવું ખ્યાત. પલનો. ૧
- મન ગમતાં મંદિર કહું, ફડા ભરાવું રંગ;
જોતાં જાવે જન બધાં, ઉપજે અતી ઉમંગ. પલનો. ૨
- પરણું પ્રીતે પદ્મિની, રતિ સમ રૂપ નિધાન;
મોજ કહું મંદિર ચડી, ગવરાવું નિત્ય ગાન. પલનો. ૩
- અગણિત આશા ઉરવિષે, ઉત્પન્ન કરી અજ્ઞાણ;
પસ્તાવો કરશે પછી, તજતાં તનથી પ્રાણ. પલનો. ૪
- આશા આ અવનીતણી, પાશા જાળ સંમાન;
આશામાં અગણિત જનો, સુતા જઈ સમશાન. પલનો. ૫
- મેલીદે મમતાં બધી, તૃણાનો કર ત્યાગ;
વિષય તણ વૈરાગ્યમાં, જરૂર રહેવા જાગ. પલનો. ૬
- જન્મ ધર્યાં જે કારણે, ભુલ્યો તેનું ભાન;
વિષયોમાં વિહવળ થયો, તજ્યું ધર્મનું ધ્યાન. પલનો. ૭
- સંત શિષ્ય જો સમજ તો, પામ્યો નિકટ નિધાન;
સેવા કર સદ્ગુરૂ તણી, તણ અંતર અભિમાન. પલનો. ૮

“ જગત્માં તેહજ જન્મેલા છે. ”

પદ. દોહરા.

- લક્ષિતથી ભગવાનના, ગુણ કીર્તન નિત્ય ગાય;
મરતક તે માટે દિયે, જન્મ્યા તે જગમાંય. ૧
- અણુ હકને અડકે નહીં, બરું રણેલું ખાય;
પરધન પથ્થર સમગણે, જન્મ્યા તે જગમાંય. ૨
- સુખ પામ્યે છલકે નહીં, કળે કદિ નવ કાય;
સુખ દુઃખ સ્વપ્નસમા ગણે, જન્મ્યા તે જગમાંય. ૩

ઉપકારીને અહર્નિશ, ચોખા દિલથી સ્હાય,	
ભુલે નહિ લવમા કદી, જન્મ્યા તે જગમાય.	૪
પુરુષારથ વિષ્ણુ પલક પણ, નિષ્કળ વખત ન જાય;	
આજસથી અજગા રહે, જન્મ્યા તે જગમાંહ.	૫
દયા વિગે દિલ મેળવે, ધર્મ કાર્યમાં ધાય,	
પાપોમા પગ નવ દીએ, જન્મ્યા તે જગમાય.	૬
સદાય સત્ય વચન વદે, અસત્યથી અલડાય,	
અટકે નહિ અન્યાયને, જન્મ્યા તે જગમાંય.	૭
અપાય સુખો સર્વતે, એવા કરે ઉપાય,	
દુખથી લેશ ડગે નહી જન્મ્યા તે જગમાય.	૮
પરહિતમા નિજહિત ગણે, અહિતે અહિત જણાય,	
એહ ઉચ્ચ અભિપ્રાય છે, જન્મ્યા તે જગમાય.	૯
કાંધ માન કળુઆ તજે, લોલે નવ લલચાય,	
પ્રસંગેજ પરિચય કરે, જન્મ્યા તે જગમાય.	૧૦
અહી ટેક તોડે નહીં, પ્રાણ કદી પડી જાય,	
અધર્મમા પગ નહિ દીયે, જન્મ્યા તે જગમાય.	૧૧
પ્રીતિ પદપકારમા, સહુને કરે સહાય,	
સ્વાર્થી થઈ છટકે નહીં, જન્મ્યા તે જગમાય.	૧૨
સદ્ગુણના શોખી બને, દોષે નહી દગાય,	
સત શિષ્ય સુખ અનુભવે, જન્મ્યા તે જગમાય.	૧૩

“મહાવીરના પુત્રોનું હૃદય ગાન”

પદ. કન્વાલી ગઝલ.

અમે મહાવીરના પુત્રો, અમારો પંથ ન્યારો છે.	
સમજેવા સત્યના સુત્રો, ધરમ એવો અમારો છે.	૧
બળવા સંઘની સેવા, અમે બનશુ હવે એવા,	
જીવન અર્પી બધું દેવા, ધરમ એવો અમારો છે.	૨

- હૌંધા જેવું સદા દેવું, લૌંધા જેવું સદા લેવું;
 પૌંધા જેવું સદા પીવું, ધરમ એવો અમારો છે. ૩
- અહર્નિશ ન્યાયમાં વહેવું, કપટ છળથી નહિ કહેવું;
 સદા આનંદમાં રહેવું, ધરમ એવો અમારો છે. ૪
- જીવન વિજયી બનાવાનો સરવ દોષો સમાવાનો;
 ફરજ સાચી બજાવાનો, ધરમ એવો અમારો છે. ૫
- દુઃખીના દુઃખને હરવા, વિજયના ઘોષને કરવા;
 દુઃખોથી લેશ નહિ કરવા, ધરમ એવો અમારો છે. ૬
- સર્વથી મીત્રતા કરવી, લાવણી પ્રેમની ધરવી;
 હરકતો સંઘની હરવી, ધરમ એવો અમારો છે. ૭
- અમારા આત્મ ભોગેથી, અમારા આત્મયોગેથી;
 અપર પરનાં ભલાં કરવાં, ધરમ એવો અમારો છે. ૮
- નથી જ્યાં જન્મવું મરવું, નથી જ્યાં કાર્યને કરવું;
 સનાતન ધર્મવાળાનો, અમર એવો ઉતારો છે. ૯
- વિચરવું ધર્મની વાટે, જીવન પણ ધર્મના માટે;
 સદાએ સંત શિષ્યોનો, પરમ એ ધર્મ ખ્યાલો છે. ૧૦

માત્ર એકલો વેશ પહેરવાથી શું વળ્યું ?

પદ. દેશી-ચારપદી-વૈદરલી વનમાં-એ ઢખ.

- વેશ પહેર્યોથી શું વળ્યું ? દેશ ભર્યો દિલમાંય;
 ચોતે જે સુધર્યો નહીં, પરને કદે શું પસાય. વેશ. ૧
- સાધુ થઈ સંસારમાં, સાધ્યો નહિ નિજ સાર;
 લાલચમાં લપટી રહ્યા, વળગ્યો વિષય વિકાર. વેશ. ૨
- જોગી થઈ જગને વિષે, નિત્ય ભોગવે ભોગ;
 રંગે રંગમાંડે રમી રહ્યા, રાગ દેશનો રોગ. વેશ. ૩
- ભક્ત બની ભગવાનના, ઠગે કરીકરી ઠાઠ;
 ગાવે કીર્તન શુણના, ગાળી નહિ મન ગાંઠ. વેશ. ૪
- કંઠીને નાંખી કંઠમાં, કાઢી ટીલાં કપાળ;
 શોભા કરે મોટા સંતની, વિષ રાજે વિશાળ. વેશ. ૫

- વેશ બનાવે વૈગળીનો, રટે મુખડામા રામ,
માળાને ઘડીએ મુકે નહિ, કુડા કરે નિત્ય કામ. વેશ. ૬
- સન્યાસી થઈ સદા ધરે, ધનને રામાતું ધ્યાન;
વાતો કરે વિદ્યાતણી, રાખે અતિ અભિમાન. વેશ. ૭
- ‘માયું’ મુંઠાવે શું થયું, મનડું જો ન મુંઠાય;
કામ હીધે શું પખાલને, રોગ પાડાનો જાય. વેશ. ૮
- આખ ચોળી આખી બને, બધું તણ ધરખાર;
તાપ ધુણી કરીને તપે, લાગી વાસના લાર. વેશ. ૯
- ગોસાંઈ થઈ જ્ઞાન ના કર્યું, કરી લીલાની લહેર,
મુધાયો નહિ સપ્રદાયને, તો આ કહેવાય કેર. વેશ. ૧૦
- અતિત થઈ અવની વિપે, કરે પ્રતિત પ્રયોગ,
બૈરાગ્યને વિસરી ગયા, ઉઘા માકયા ઉઘોગ. વેશ. ૧૧
- કાપડી થઈ કાળાં કરે, હરે દુનિયાના હિત,
સ્વારથ આપણો સાધવા, પ્રપંચે કરે પ્રીત. વેશ. ૧૨
- કાણ મુલ્લા કંઠણા તજે, પાપોતું કરે પાન;
સાફ કરે શું સસારમા, રાણ ન રહે રહિમાન. વેશ. ૧૩
- ફકીર થઈ ફરે ફંદમા, કાને ધરે ન કુરાન,
અલ્લાતાલાને ન ઝોળખે, મૂઠ એ મરતાન. વેશ. ૧૪
- લેખ ધરી ભુમિ ઉપરે, મોટા બનીને મહેન્ત,
લજબો પણ લજબો નહિ, તોડી નાખ્યો ન તંત. વેશ. ૧૫
- ખંડિત શાસ્ત્ર પુગણિઓ, વડા વળી વિદ્વાન,
કોમળ કોઈકના કાળજાં, બાકી કંઈક બેશાન. વેશ. ૧૬
- સફથુર થઈને શિષ્યને, તારી કરે નહિ તીર,
ઉલટા ઉતારે ઉઠાણમા, દુ ખે કરી દિલગીર. વેશ. ૧૭
- સત્ય શીયળથી યોગતા, કોમળ ને કંઠણાળ,
જ્ઞાન ગુણે કરી હીપતા, તોડે જગની જાળ. વેશ. ૧૮
- મુખદર સાચા સંત જે, કરે નિજ પર કાજ,
સત શિષ્ય એવા સંત તો, સાચા મુજ શિરતાજ. વેશ. ૧૯

“ માયાના ગોટામાં ગુંગળાયેલની સ્થિ

ભજન પદ—રાગ ધીરના પદનો.

- માયામાં મુંઝાયોરે, કામે નવ બેઠો હરી;
અંતરને ઉઘાડીરે, ખોજ કરી જોજો ખરી. માયામાં. ૧
- જન્મ ધયો જે કારણે, વેડી દુઃખ અપાર,
વિસરી ગયો તે વાતને, ગંદુ ધયો ગમાર;
ફંદામાં ફસાતોરે, ફાકટનો રહ્યો તું ફરી. માયામાં. ૧
- લાભ કમાવા આવીઓ, ખોટો ધયો ખુવાર;
દેવા માંડે ડુલી ગયો, લાલચથી લાચાર;
ધુમાડે ધુંધવાયોરે, મતિ તારી ગઈ છે મરી. માયામાં. ૨
- ધરના ને પરના ગણ્યા, પરમાં પરોવ્યાં પ્રાણ;
નવ જાણ્યાનું જાણીયું, અંતર રહ્યો અજાણ;
દુશ્મનને દિલ આપ્યુંરે, અંતરના ના જોળખ્યા અરિ. માયામાં. ૩
- ભમતા ભમતા ભવ વિષે, કાઢ્યો કાળ અનંત;
પરમ પંથ પામ્યો નહિ, નાવ્યો દુઃખનો અંત;
ફોગટ ફેરા ફરીઓ રે, જોયું નહિ જતે જરી. માયામાં. ૪
- કરવાનું કીધું નહિ, કીધું અવર અનેક;
જોવાનું જોયું નહિ, વિસર્યો આત્મ વિવેક;
ઘોળીને ઝેર પીધુંરે, ભૂટતા આ ક્યાંથી ભરી. માયામાં. ૫
- આવ્યો પણ નવ જોળખ્યો, દુઃખભંજન મહાદેવ,
શ્રદ્ધા નાવી સત્યમાં, તણ ન ભુંડી દેવ;
અજ્ઞાનમાં અથડાયોરે, કામણ કોઈએ નાખ્યું કરી. માયામાં. ૬
- બળ ગયું બુદ્ધિ ગઈ, ગયું તન મનનું તેજ;
વ્યાધિ એવી વધી પડી, સુતો ઢાળી સેજ;
શક્તિ ક્યાં સંતાળીરે, દેડકાથી ગયો તું ડરી. માયામાં. ૭
- નિદ્રા તજ તું નયનથી, કર સદ્ગુણો સંગ,
સંત શિષ્ય સુણ્ય સ્વરૂપને હૃદય ભરીને રંગ;
સમજાવીને સદ્ગુણ રે, હેતે પાપ લેશે હરી. માયામાં. ૮

“કર્મની વીચીત્રતા.”

ભજન પદ—ધીરાના રાગનો.

- કર્મની ગતી ન્યારીરે, કોઈએ નવ જાય કળી,
હાદ્યા થઈને હુલ્યારે, ચપળા દેખી ગયા છે ચળી. કર્મ. ૮૬.
- સુંદર મંદિર સાહ્યળી, પુત્ર મિત્ર પરીવાર,
તત્ત્યા તને છે તણ જશે, અસખ્ય નરને નાર;
સર્વેનો ન્યાય સરખો રે, માટીમા માટી જાય મળી. કર્મ. ૧
- મરણ સુધી મમતા ધરી, મનમા મઠ ગમાર,
સઘળું સ્વપ્નું સમજાવે, જ્યારે જીવ જનાર;
મહારાણા કંઈક મરાણારે, ભૂતિમા ગયા છે બળી. કર્મ. ૨
- વાદળ જેવા વાદળા, વિખરાતા શું વાર,
ઊદાર કાયા આખરે, રણમા રાખ થનાર,
ઊઝાને આથમવુરે, જગત એમ રહ્યું છે જળી. કર્મ. ૩
- મહેલ ચણાળ્યો મહાલવા, કરવા વિવિધ વિલાસ,
અર્ધે ચણે ઉપડી ગયો, તે નિશ્ચે થાય નિરાસ;
મનસુખા રહે છે મનમારે, બત્તી જ્યારે જાય બળી. કર્મ. ૪
- ખાવા બેઠો ખાતથી, ભોજનીયા બહી ભાત,
કવળ રહી ગયો કર વિષે, ઉઠ્યો મહા ઉત્પાત,
ઝોર્યાંતુ ઉપડવુ રે, તાકાત બધી જાય ટળી. કર્મ. ૫
- ચિત્તતણું ચક્કર કરો, સમજણના કરી સચ,
થાળું સ્થીરતાનું કરો, માઠો આસન મંચ,
ઘટગ્રમા ઘંટી માડીરે, દિલના દોષ નાખો દળી. કર્મ. ૬
- શોધી કર્મ સ્વભાવને, કરને આત્મ વિચાર,
શાંતિ મારગ શોધને, અક્લંકથી મુજ ચાર,
શાંત ચિત્ત સમજુરે, વૈજયંતમા રહે છે વળી. કર્મ. ૭

“ સ્વાર્થી સંસારનું સ્વરુપ. ”

ભજન પદ—દેખા નહિ કહ્યું સાર જગતમેં—એ ઢબ.

સ્વાર્થ લયોં સંસાર, સમજ મન સ્વાર્થ લયોં સંસાર,
સાચું એહ સ્વરૂપ સમજીને, કર પ્રભુ ઉપર ખ્યાર;
કર પ્રભુ ઉપર ખ્યાર, સમજ મન સ્વાર્થ લયોં સંસાર. સાચું. ૧

ઠાકા મામા માત તાત સુત, ભગિની ઘરની નાર;
માયા મતલબ થકી ખતાવે, અંતર કરી ઉદાર. અંતર-સ. ૨

આવાં આવાં સગાં રનેહીઓ, કીધાં અપરંપાર;
ઠાળ અનંત ક્યોં અવનીમાં, અનેક ધરી અવતાર. અનેક-સ. ૩

લટપટ આવી કરે લાલચે, હિકમત કરે હેજાર;
ખરી ગરજ વિણ ખમી કષ્ટ નવ, ખાલી થાય ખુવાર. ખાલી-સ. ૪

સ્વાર્થ સરે સામું નહિ જોવે, વિસરી જાય તે વાર;
ગરજ પડે ગુણ ગાય વિશ્વનો, એ સમજી વ્યવહાર. એ-સ. ૫

માંસ ઉપર જેમ મળે પક્ષીઓ, તેમ સર્વ તૈયાર;
બૂલ ન આ ભવજાળ સમજતું, અંતર ઘટમાં ચાર. અંતર-સ. ૬

આ જાળમાં બહુ જકડાયા, પામ્યા વિરલા પાર;
સંત શિષ્ય સંસાર વિષેથી, શોધન કરી લે સાર. શોધન-સ. ૭

“ દશા બદલાય ત્યારે સર્વ બદલાય છે. ”

ભજન પદ—રાગ, મળસુત્રની આ કાયા તેમાં શું જોઈ
લલચાયા-એ લય.

ન્યારે દશા બદલાયે, ત્યારે બધું બદલાયે. ન્યારે.-ટેક.
સવળાનું અવળું એ દેખે, લાલ ખોટું જરા નવ લેખે;
પુન્યો બધાં પલટાયે. ત્યારે બધું. ન્યારે. ૧

ન્યાય પંથમાં નજર પડે નહિ, જય કરવાની રીતિ જડે નહિ;
મહાત્મ્ય બધું મટી જાયે. ત્યારે બધું. ન્યારે. ૨

આધિ વ્યાધિઓ અનેક વળગે, સાધન સુખના સર્વે સળગે;
 પોતાતણા પર થાયે ત્યારે બધું. ન્યારે. ૩
 ખમા ખમા જે ઘણીને કરતા, અનેક જણ છે આગળ કરતા;
 બની રાક તે રખડાયે. ત્યારે બધું. ન્યારે. ૪
 હાથીના હોદે જે ચડતા, જેના પગમા અનેક પડતા,
 ખસી ગયે વખત ખડ ખાયે ત્યારે બધું. ન્યારે. ૫
 અસંખ્ય મનુષ્યો જેને માને, તેનું કોઈ સુણે નહિ કાને,
 તે અનાથ થઈ અથડાયે ત્યારે બધું. ન્યારે. ૬
 ગરીબ તેહ તવંગર થાયે, ક્ષણમા રંકને ચમર ઢળાયે,
 જેવો વખત વરતાયે ત્યારે બધું. ન્યારે. ૭
 અભિમાન એમા નહિ કરવું, આર્ત ધ્યાન પણ કદિ ન ધરવું,
 સંત શિષ્ય ને સમજાયે. ત્યારે બધું. ન્યારે. ૮

“ વિષય વિલાસીયોને વિષય વિકાર તજવાનો ઉપદેશ. ”

પદ—તમે શા માટે શ્યામ મ્હોલે આવતા નથી—એ હખ.

મન વિષય વિકારોથી નિત્ય વાળતા જાણે (૨)

વાળતા જાણે અંથી ગાળતા જાણે. મન વિષય. ટેક.

સાખી—અમર અમર લોકે થઈ, અમરીસ ગ અપાર,
 સુખ વિષયોના સેવિયા, અસંખ્ય ધરી અવતાર.

અજ્ઞતાથી એવા એવા સ્થળમા અતૃપ્ત રહ્યો,

તત્ત્વ સુણી ટેવ હવે ટાળતા જાણે, જરૂર તત્ત્વ. મન. ૧

સાખી—માસ રૂધીર મળસુત્રનું, લાજનરૂપ ભરેલ,

ચરણી ભરી ચતુરાઈથી, માથે ચર્મ મઢેલ,

અપવિત્ર અગ માહે અધિક આનંદ ગણ્યો,

નેત્ર થકી ન્યાયને નિહાળતા જાણે, જ્ઞાન નેત્ર. મન. ૨

સાખી—પુત્ર તણા પુત્રો થયા, વરસ ગયા વન ખાર;
તજવો જોઈએ તેહને, વિષય તણો વ્યવહાર.

પૌત્રના પરિવાર માંહે લજભણું લાગે એવી,
ધર્યાને ઉપદેશથી ઝોગાળતા જળે, દુષ્ટ ધર્યાને. મન. ૩

સાખી—વાળ્યા વિણ મન નહિ વળે, અપાર લાંબી આશ;
કાળ વિયોગ કરાવશે, આખર થયો ઉદાસ.

આગળ ન ચેતે તેને પાછળ પરતાવું પડે,
ભરમ થતાં પ્રાણીયોને ભાળતા જળે, ભરમીભૂત થતાં. મન. ૪

સાખી—યોવનમાં નિયમિત રહી, વિષથી કરો વિરામ;
ત્યાગ કરો, ગયે તરૂણતા, કરો ધર્મનાં કામ.

બૈરાગ્યતણી વાડીયોને ઉજડ બનાવે એવા,
વિષયતણાં બીજ બધાં બાળતાં જળે, તમે વિષય. મન. ૫

સાખી—સમજી સમજે સાનમાં, અણુસમજી અથડાય;
રહે ન વશ જે વિષયને, જ્ઞાની તેહ ગણાય.

ઉત્તમ આરિત્ર પાળી ઉત્તમ સ્થળે સિધાવા,
સંત શિષ્ય બોધને સાંભળતા જળે, તમે સંત. મન. ૬

અથ શ્રી હિતોપદેશ પદો.

પદ ૧ હું.

(હરિગીત છંદ.)

સંસારમાં શું સાર છે, વિચાર કર નર મન વિષે;
નિજ નેત્ર ખોલી જો અરે, દૃષ્ટિ કરીને દશદિશે.
ચિત્ત માંહે ચેત ચતુર ચેતન. શી ગતિ તારી થશે;
એવું વિચારી ધર્મ કર નર, ક્ષણ ગયો નવ આવશે. ૧

બહુ કૂડ કપટને કેળવી, સહુ લોકને તેં છેતયાં;
ન્યાં ત્યાં દગલખાણ થકી, નિજ કાર્ય જે જે તેં કર્યાં.

તે સર્વ પાપ તણી તને, પરલોકમા ગિજ્ઞા થશે એવું. ૨
 તું કહે માફ માફ સર્વે, મોહ માન મમત્વથી;
 ધન ધાન્ય જોખન માલ, માયા સર્વ તે તારું નથી.
 સુત માત તાત સુજાત પત્ની, કોઈ નવ તારું થશે. એવું. ૩
 કાયા તણો રાખી ભરૂંસો, બહુજ માયા મેળવી;
 બહુ વધો નિર્લજપણે, કૃપણતા બહુ કેળવી. *
 અંતે અરે નર અથીર છે, વસ્તુ મહુ વીણસી જશે. એવું. ૪
 રાવણ સમો જે રાજવી, લકષ્મણ પોતે હતો,
 વિશ ભુજ યોધો યમ સમો, જે જગત માહે શોભતો.
 પણ ગયો અતે એકલો તો, તારી શી ગતિ થશે. એવું. ૫
 મહા પુન્યઉદયે, મનુષ્યજન્મ, મળ્યો બહુ સુફલ જે,
 ઉત્તમ કૂળે અવતારને, પંચેન્દ્રિ યોગ તથાપિ છે
 તો કેમ હારી જાય, પશ્ચાતાપ પશ્ચાતે થશે. એવું. ૬
 અહંકાર અતિ અતર ધરે, જે મુજ સમો જગ કો નથી,
 પણ ગર્વ ઉતરે સર્વના જો, જાણ જ્ઞાન મતિ થકી
 ઉણટી ગતિ નિચી મળે ને, નર્ક વેદન ત્યા થશે. એવું. ૭
 છે સ્વાર્થી સહુએ સગુને, અથીર કાયા કારમી,
 શો ગર્વ જાણુ સર્વને છે, એક દીન અતે વળી.
 રે ! મગ્ધ સમયે ધર્મ કરવા, કેમ તું તત્પર થયે એવું. ૮
 સ્વર્ગના સમું છે મુખ સર્વે, સમજ રે નર મન થકી,
 છે સાર એકજ ધર્મ અવર, અસાર જાણુ અરે ! નકી.
 હિતકાર શિક્ષા દેવસિની, દીલ ધરે તો મુખ થશે.
 એવું વિચારી ધર્મ કર નર, ક્ષણ ગયો નવ આવશે એવું. ૯

પદ ૨ જું.

(સાડ માફ રે મુરત મેહિર—એ રાગ.)

કે' દે'ને જગમા કોણ ? ચેતન ! તારૂં રે,
 મુરખ ! માનીને મૂક માફ તારૂં રે, એ ટેક.
 ગ્વારથ સાડ મો તુજ સગે, રંગે આવી રમતા રે,

સરે અરથ પર કે પોતાનાં, વેગે વેગે વળતાં. ચેતન. ૧
 નિજ અરથે જ'પે જનનીજી, 'ખેટા આવો ખેસોરે'
 'જી ! જી !' કહીને કે'શે જીવતી, 'સ્વામી ! ખીડલું લેશો' ચે ૨
 'ખેટા !' કહી ખોલાવે ખાપા, 'ભાઈ !' ભાખે ભગિની રે;
 સ્વારથ સરતાં અળગાં સૌ જન, જોજો માયા જગની. ચે ૩
 હાથી હથ કે હેમ હવેલી, વનિતા વિષની વેલી રે,
 સાથી થાવા ધનને સાડ, ધાતી આવે વે'લી. ચેતન ૪
 તર જો હોશે જરથી ઘર તો, વળગ્યા રે'શે વા'લાં રે,
 ચોમાસે નદીઓની પાસે, આશે વળતાં નાળાં. ચેતન ૫
 નહિ કંઈ સાથે આવે દમડા, જમડા જ્યારે ઝાલે રે;
 કરવું ધારે કરજો હમણું, સમણા આખર સાલે. ચેતન ૬
 રડારોળ ઘર એક કરાવે, એક ઘર મંગળ માળ રે,
 હા ! હા ! કપટી કામણુગારો, કેડે લાગ્યો કાળ. ચે ૭
 ઈંદ્રજાળ સમ જગને જાણી, સંત ચરણ જન સેવોરે;
 જૈનહિતેચ્છક શેવક જન સૌ, માગે મુક્તિ મેવો. ચેતન તાડું રે. ૮

પદ ૩ જું.

(કુંવરી કુંવર મારા લાડકા:-એ રાંહ.)

ડાક ડામક છોટી ચાલવું, ઢાલ વાગશે સહિ;
 હાડ જશે રે ટૂટી જીવડા, લાગ મળશે રે નહિં. ડાક. ૧
 ભાર વહિ વહિ વૈતરા, સાર લેશું રે કીધ;
 ઇજત ખોઈ ઘડી એકમાં, જો હાથે નવ દીધ. ડાક ૨
 જાણુ જરૂર રે જીવડા, નથી તાડું રે કોઈ;
 દેહ નથી તારી તાહરો, માટે ચાલજો જોઈ. ડાક ૩.
 માત પિતા બંધવ વળી, મામા મામીને કોઈ;
 મુખ વિકાસીને ખેસશે, રહેશે ખે ઘડી રોઈ. ડાક ૪
 કાકા કાકી કુવા ફાલતું, મિત્ર પુત્ર પરિવાર;
 હા ! હા ! હુહુ કરી નાચશે, માટે રહે બખરદાર. ડાક ૫

ચકલા તે સુધી વળાવીને, વળશે નરનારી સાથ;
 પુરૂષ લઈ સ્મશાનમા, બાળશે હાથોહાથ. ડાક૦ ૬
 દશ દ્રષ્ટાતે દોહિલો, કહ્યો સૂત્રે જેહ,
 નદી પાપાણુ ન્યાયે કરી, પામ્યો મનુષ્ય દેહ. ડાક૦ ૭
 આર્યક્ષેત્ર પામ્યો વળી, પામ્યો સમકિતી કૂળ,
 હવેરે સુકૃત કર જીવડા, નહિ તો થાશે એ ધૂળ. ડાક૦ ૮
 માટે કહ્યું મારૂં માનીને, હાહુ રાખીને મન,
 ભજ શ્રી ધન પરમેષીને, જે છે સાથેનુ ધન ડાક૦ ૯
 ધતિ.

પદ ૪ થું.

(લેલી લેલી પુમરૂં મેં બનમે.—એ રાહ)

જેયા જેવી જીવ તમારી, ગતિ અતે નિશ્ચે થનારી. ટેક.
 ચતુરાઈ ચૂલામા પડી, પ્રભુને સમયાં નહિ ઘડી,
 જન્મીલાભ તમે શો લીધો, ધંધો ખોટતણો ભાઈ કીધો. જોયા૦ ૧
 વિષયે ઘણો ઘણો તુ મહાલ્યો, આપે અવળો મારગ ચાલ્યો,
 પરનારી પેખીને મોહ્યો, લેલ કદીએ તપાસી ન જોયો. જોયા૦ ૨
 ઊંઘા ઊંઘા મદિરને મેઢી, ચાલે નામ તાહરાની પેઢી,
 લાખે લેખાવળી તું કરતો, જિન નામ તે મનમાં ન ધરતો. જોયા૦ ૩
 દેવગુરૂની ભક્તિ ન કીધી, દાન દીનને પાઈ ન દીધી,
 આંબ્યો એવો તું છુ રે જવાનો, ખરેખાત નથી તું રહેવાનો. જોયા૦ ૪
 જોને ગયા લખેશરી લાખો, હોય પત્તા તો કોઈને લાખો,
 મેઢી માળને મોટા ઝડૂખા, મૂકી ચાલ્યા માનના ભૂખ્યા. જોયા૦ ૫
 સાથે ગયું ન કોઈથી જવાનું, એતો થાય છે તેજ થવાનું;
 ચેતી લેજે ચેતન મારા પ્યારા, હાલ નહિ તો ખૂરા છે થનારા. જોયા૦ ૬
 જગદીશને ચરણે નમજે, રૂડી રીતે ઇદ્રિઓને દમજે,
 હાહો ધર્મને લજ પરમેશ, થાશે અતે પછી ખાસું ખેશ જોયા
 ૭ ધતિ.

પદ ૫ મું.

(કહાં પાવું, કહાં પાવું ચાર,—એ રાહ.)

કયાં ભમો કયાં ભમો ચાર-ભલાજી તમે૦ ટેક.
 દેહ દોહલી મેળવી આપે, ખાલી વીંઢાળો ભાર. ભલાજી૦ ૧
 જૂઠી જગતની માયા જાણો, ઓળખો સાર અસાર. ભલાજી૦ ૨
 માત પિતા બંધવને સગિની, નહિ કોઇ સાથી થનાર. ભલાજી૦ ૩
 ધૂતી ધૂતી ધન લેજું કીધું, માટી સાથે મળનાર. ભલાજી૦ ૪
 શેઠ કહેવાયો કરી ધન લેજું, કયો ઘણા સાથે ખાર. ભલાજી૦ ૫
 દેવ દ્રવ્યને ઓળખી આપે, ખાસો રહ્યો ખખરદાર. ભલાજી૦ ૬
 માતા માવડીની માનતા રાખી, હોમ કીધા બે ચાર. ભલાજી૦ ૭
 ધર્મીનું નામ ધરાવ્યું પોતે, હતો કર્મીનો સરદાર. ભલાજી૦ ૮
 જિનજી જાપ જાપ્યો નહિ એક દીન, ઢાંગે રીઝવી પરનાર.
 ભલાજી ૯
 આંખ્યા તેવા જવાના આપે, માટે રહો ખખરદાર. ભલાજી૦ ૧૦
 શેવા શ્રી જિનરાજની કરીને, પામો આ ભવનો પાર. ભલાજી૦
 ૧૧. ઇતિ.

પદ ૬ તું.

(ધિક્ક યુવા ધિક્ક મુજને,—એ રાહ.)

જો જો વિચારીને જીવડા, હૈયું રાખીને હાથજી;
 જાણુ જરૂર છે ચાલવું, મ્હાલવું ન સંસારજી. જો જો૦ ૧
 તન છે રંગ પતંગનો, મિથ્યા મથી મરે આપજી;
 સુત પિત દ્વારા સજી નહિ, નહિ માય ને બાપજી. જો જો૦ ૨
 ત્રણ ગતિ તનની કહિ, પાળો પોખો વિધે લાખજી;
 નર્કના કીડા પડે, થાય અંતે વા બાપજી. જો જો૦ ૩
 કંકુ કેસર ને કરતૂરી, અત્તર અનોપમ સારજી;
 ચરચે જે તું અંગને, ખોરશે સુકી ભારજી. જો જો૦ ૪
 હાથે કર્યું સાથે આવશે, કાવશે નહિ કંઇજી;
 કુલ્યો ફરે છે સંસારમાં, ફાંફાં મારીશ ત્યાંજી. જો જો૦ ૫

મનને ડાહ્ય રાખીને, તન અર્પીને ઇશજી,
ધનની દોડ દૂરે કરી, નામ જિનજીને શીશજી. જો જો ૬

પદ ૭ મું.

(રાજા પી લે દાડડા.—એ રાગ.)

લજ લાન તજી લગવાન તું માનવ ! માન મૂકી જરા,
માન મૂકી જરા—માનવ ! માન ૦ લજ. ટેક.
ધસ મસતો ધાએ ધન માટે, નાએ નિરખી નાર,
સાર શુ એમા શાણા માણો, જાણો એજોખમકાર. માનવ ૦ ૧
કાખમા ધાલી ધોતી પોતી, પોતે પર આગાર;
મોહ માયાતણી લાલચે લાગી, કેમ ધુમેરે ગમાગ. માનવ ૦ ૨
રામા રજન મજન અજન, મગી કશી શિષ પાધ,
દેગ ગાએ જન ગગ દૂડામા, લાગે લલાટે ડાધ માનવ ૦ ૩
રામા ગમા ધન ધન કરતો, કરતો કરે દશ દીશ;
શ્રી જગદીશને શિશ નમાવા, મિથ્યા ખતાવે મીશ. માનવ ૦ ૪
લાખોને શાખા વિતાડી, મારી રૂડી પાડી ધાડ,
રોવાડી રાક રે ! કાક અનાડી, ધન ધર્તુ ખણી ખાડ. માનવ ૦ ૫
અણી આંચે નહિ કોઈ ધણીરણી, ગમણીકે ખણી ખાડ,
આખર આખરવાશી યાચો, લાલ ખનેલ લખાડ માનવ ૦ ૬
રાખ થયા કંઈ ગક કે રાજ, સાજ પૂરે સસાર,
જેન હિતેચક દાસ ક્યાનિધિ !, કે'ણુતણો અધિકાર. માનવ ૦
૭ ઇતિ.

પદ ૮ મું.

(હાહાની ગજલ.)

હા થવા શા હાલ તારા જીવ જો જરી,
રે અનાડી અધ તારી ક્યા મતિ કરી હા થવા. ૧
સૂરે નહીં એ લાઈ તને પંથ પાશરો,

અનેક ઉંધા પંથના તું ફંદમાં ફસ્યો.	હા થવા. ૨
બહાલાં સગાં સોબતીઓ રેહેશે વેગળાં,	
પત્ની પુત્ર મૂકી જાવું જીવ એકલાં.	હા થવા. ૩
રે રે પંખી રાત દહાડો માળામાં મચ્યો,	
વાફું શું આજેજ આવો માળો તેં રચ્યો.	હા થવા. ૪
અનેક માળા ખાંધ્યા લાગ્યા લાગી ખાંધશો,	
આતે ભાગ ફેડમાંથી ક્યારે છૂટશો.	હા થવા ૦ ૫
ચેતન પંખી એવી હવે સુક્તિ આદરો,	
જેથી ભાગફેડ મૂકી ઠામે જઈ ઠરો.	હા થવા ૦ ૬
માગો વિશ્વનાથ પાસે હાથ જોડીને,	
નવિન પંથ શાંતિનો સ્વામિ સુજાડી દે.	હા થવા ૦ ૭

પદ ૧ મું.

(ચંદારે ખીના-એ રાહ.)

વખત વરતી જા જીવ વેપારી, ખરી ખરીદની કર તૈયારી. ટેક.	
રામાટામા મૂકી ભાઈ વેગે કર વકરો,	
પીઠ પછીથીરે સોદાગર આવી ન મળનારી.	વખત ૦ ૧
નરભવ નગર સમો નહીં મળશે ખીજે કોઈ બજાર,	
લાખો લોકો થયા લખપતિ ભટકતા હતા જે લિખારી.	વખત. ૨
ત્રિભુવન હિતકારી જિન શેઠની સલાહ શુભ લેજે,	
દલાલ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રની કર મિત્રાચારી.	વખત. ૩
ચારગતિની ચોપાટીપર સેહેલ રજો ચઢતો,	
પાપ ચોકમાં પગ નવ ધરતો વેગે વિચારી.	વખત. ૪
વેચી સાટી વિવિધ તરેહનાં ઝટપટ કરિઆણાં,	
નવિન પૂન્યનો સોદો કરતાં બોલાશે બલિહારી.	વખત. ૫
	ધતિ.

પદ ૧૦ મું.

(હમતો આશક હે-એ રાહ.)

મૂકી દે માફં તાફં લાઈ એમા સાર નથી,	
ભરે બાથ આભથી અરે કાઈ વળનાર નથી	એ ટેક.
પીને માયાની મદિરા છાકયો છાકયો શું ભમે,	
ઝપાટા જીવડા તેં કાળના જોયા નથી.	મૂકી ૧
ક્રોધ માન માયા લોભ ચારે ધૂતારા મળ્યા,	
ખુશામતખોરની સોખતમાહી સાર નથી.	મૂકી. ૨
શુભાવી પુન્યગર્થ માહી છે તારી ગતિ,	
ચેતી લે ચેતી લે ચેતન શું શું કહું કથી.	મૂકી. ૩
પ્રવૃત્તિ વેશ્યાના પ્રસંગે બુદ્ધિ તારી મારી ગઈ,	
નિવૃત્તિ પદ્મણી જેવી નારી મળનારી નથી	મૂકી. ૪
પત્નિ પુત્ર રનેહી મગા છે સખ ધી સ્વાર્થના,	
આપત્તિ આવે પાસે જીવ હિલું રહેનાર નથી.	મૂકી. ૫
સાચા રનેહી સગામાહી એક વિતરાગ છે,	
નવિન વિશ્વબંધુ વિના પાર પામવું નથી.	મૂકી ૬

પદ ૧૧ મું.

(ગિરધારી કે-એ રાહ.)

સમજાવું રે તોએ મનપતંગ ન માને, જાયે બળવા હડી પરાણે,
શુ વાફં રે બાજે એ અનેક બાને, નવ સાફં નરસું પિછાણે. ટેક.
રે પતંગ પામર પ્રાણીરે, સુણી હિતકાન્ક આ વાણીરે,
લે તત્ત્વ તરત કાઈ તાણીરે, અજ્ઞાનીરે હમતો શુ બેલાને જાયે ૧
લાઈ કાચારે તારી લડલડ બળથે, રાખ રાખ માહિરે મળથે,
એ પીડારે શી રીતે મહેવાથે, પછી પાછળ તુ પરતાથે,
તે વખતે રે કરતા કોડ કલ્પાત, નવ વળવાનું કાઈ બ્રાત,
ક્યો ખોદવોરે આગ સળગતા વાક, શું કદીએ બને એ વાત,

તું પેહિલેથી જો ચેતેરે, તો આળથકી રહે છેટેરે;
 રવલ્ય લાલચમાં રખે લેટેરે, સંસારનીરે આળનું બળ નવ જાણે. જાયે. ૨
 રંગ ઘેરંગીરે પાંખ આ સુંદર બળશે, તારી ચપળમતિ પણ ટળસે;
 નવ સમજીશરે સગાં સંબંધી તારાં, હાથે કરી એ હોમી દેનારાં,
 બનાવીરે ખૂબ તને મસ્તાન, દેશે તારૂં પછી બળિદાન;
 એ આળમાં રે જો તું નવ સપડાય, તો તો તારી ચતુરાઈ ગણાય,
 જા દોહી તું એક સાસેરે, તે જ્ઞાનદિપકની પાસેરે;
 ત્યાં અદ્ભુત શાંતિ થાશેરે, શિવપુરીએરે નવીન ઝડપ પહોંચાડે. જા ૩
 ધતિ.

પદ ૧૨ મું.

(મેરે ગમકા તરાના—એ રાહ.)

રે રે કુમતિના રાગી, જોને તું જાગી, શી દશા થશે;
 તારૂં સર્વ છિનાવી, લેઈ પટાવી, પાપી બનાવી, ઠેલી મેલશે. ટેક.
 ગોદમાં ઘાલી નિત્ય બતાવે, નવ નવા રાગને રંગ,
 મોહ મદિરાથી મત્ત ન જાણે, એ ધૂતારીના ઢંગ;
 જૂઠી પ્રિત જણાવી, ફંદે ફસાવી, પાપી બનાવી, ઠેલી મેલશે. રે રે. ૧
 જે જન વાવે ઝેરનો વેલો, આણી અતિશે પહોલ;
 અમૃત સરખાં ફળ આંખાનાં, પામે નહીં કદી કાળ;
 વાત આવી આવી, મત્ત ન લાવી, કૂમતિ ફાવી,
 પાપી બનાવી, ઠેલી મેલશે. રે રે કુમતિના. ૨
 રે રે ચિદાનંદ સુમતિના સ્વામિ, પરવેર પૂર્યો વાસ;
 ગુણવંતી આ સુમતિ ગોરી, નાહક કીધી નિરાશ,
 દયા લેશ ન આવી, બુદ્ધિ ગમાવી, સુમતિ રીસાવી;
 પાપી બનાવી, ઠેલી મેલશે. રે રે કુમતિના. ૩
 સુંદર મંદિરમાંહી રમે તું, કરે ન કાંઈ વિચાર;
 સહસ્ર ઘેડિયે કુમતિ બાંધી, કરશે છેક લાચાર,
 તારી દૃષ્ટિ ચૂકાવી, ટેક મૂકાવી, જૂઠું લણાવી;
 પાપી બનાવી, ઠેલી મેલશે. રે રે કુમતિના. ૪

સૂનો મહોલ પડયો સુમતિનો, શાશ્વત-સુખનું ઠામ,
 ચટપટ ચેતીને ચેતનજી, રંગે કરો આરામ,
 ગાન નવિન સુણાવી, રોજ રિજાવી, ચિંતા છુટાવી;
 મોક્ષે પહોચાડી, સુમતિ મેલશે. રે રે કુમતિના. ૫

પદ ૧૩ મું.

(શાર્દૂલવિકિરિત છંદ.)

મેડી માળ મહોલ અશ્વ ગજને, મૂકી જવું એકલા;
 સબધી જન સ્વાર્થ અર્થ સઘળા, અંતે રહે વેગળા,
 વાડી ખેતર ખંગલા ખગી વળી, છાજે છલ ગોખડા,
 જાગી જો નર મોહજાળ સઘળી, તૈયાર થા તોડવા. જાગી. ૧
 કાયા જોખન કાઈ નિશ્ચય નહી, ભાઈ તને શુ થયું,
 માફ માન્યું મમત્વથી મન વિષે, વાચે જશે સૌ વહુ,
 નિદ્રાને પ્રમાદમા પરવર્યું, તારૂ ગયુ તોરમા. જાગી. ૨
 સાફ ઉત્તમ આ શરીર જરતે, હાથે મળ્યુ હારમા,
 જોયિતો અકળાવશે ધસમસી, માથે ફરે-કાળ આ,
 આધિ રોજ ઉપાધિ વ્યાધિ વધશે, જાજે પછી દોડવા. જાગી. ૩
 ભાળી ન્યાહ થયો ભલે જવન તું, રાચીશ મા રાખમા,
 આયુ અચળ ચેતજે પળેપળે, છીજે તને છોડવા,
 પુત્રાદિ પરિવાર સાર સમજી, શાને પડયો મોજમા જાગી. ૪
 શી તારી ગતિ મદ આ શિથિળતા, મારી ગઈ છે મતિ;
 ધાર્યું ધૂળ થશે સહી પલકમા, શક્તિ કરોને છતી,
 પારાધિ કદી આવીને પકડશે, સતાય કયા મોહમા. જાગી. ૫
 ગાઠે બંધન પાસમા ફસી પડયા, ઉપાય શોધી કરો,
 છૂટે છૂટી શકાય જો કળખજે, છૂટે થકી છૂટકો,
 ખાજી છે હજી હાથ ઉઠ મૂરખા, ખામિ પડી ખોળવા. જાગી. ૬
 મદાંની અભિમાની માનિ અમથી, વાહો જશે વાજમા,
 ખડાફરી ખજવાય તો શીદ રહે, આ આળ પંપાળમા,

હાથે સૌ હથિયાર હામ ધરીને, ધૂમો અરિ ફોજમાં. જાગી. ૭
 જાયાને જનની પ્રિયાજનક સૌ, માયા રચી માનવી;
 તત્વે તંત નહીંજ તુલ સઘળું, રે ચેતજે માનવી,
 દેખાય લપકો અધો ઉપરનો, છે ધારના છોડવા જાગી. ૮

પદ ૧૪ મું.

(દોહરા.)

નિરોગી કાયા નકાં, કલેશી કુલટા નાર;
 જાયા માયા સૂત નહિ, આ સંસાર અસાર. ૧

જર જોડુ ઘર સાંપડે, હોય પુત્ર નાદાર;
 સુખ મલે નહીં રવજનમાં. આ સંસાર. ૨

રિદ્ધિ સિદ્ધિ મેળવી, પુત્ર ન તે દુઃખકાર;
 સુખ સઘળું કયાંથી મળે. આ સંસાર. ૩

દરિદ્રીને બહુ સંતતિ, તે પણ અતિ દુઃખકાર;
 સંપ હોય નહિ સ્વજનમાં. આ સંસાર. ૪

કૂળ અંપણ સંતતિ થયે, ચિંતાનો નહિ પાર;
 ઝુરી ઝુરીને મરે. આ સંસાર. ૫

તડ નવપદ્મવપર મળે, પક્ષી વિવિધ પ્રકાર;
 દવ બળતો દેખી ખસે. આ સંસાર. ૬

તેમ સ્વજન હેજે મળે, ચડતીમાં ખાનાર;
 પડતીમાં પલાયન કરે. આ સંસાર. ૭

પાપ કરીને મેળવ્યું, ખાઈ જશે ખાનાર;
 માથે પડશે તાહરે. આ સંસાર. ૮

પરલવ જાતાં જીવને, કોઈ ન આવે લાર;
 મમત્વ કરો નહિ માનવી. આ સંસાર. ૯

યોગ્ય સામગ્રી સૌ મળી, ધર્મ કરો સુખકાર;
 નહિ તો પરતાવો થશે. આ સંસાર. ૧૦

દેવગુરુને ધર્મને, ઝાળખળે આ વાર;
 ત્રણ તત્વ સાધો સુખે, આ સંસાર. ૧૧

સ્વજન સંબંધી સ્વાર્થિ, ધર્મ સખાઈ ધાર,
 આ ભવ પરભવ જીવને. આ સંસાર. ૧૨
 દૈદિશ દવ લાગી રહો, નિકળશે જો સાર,
 આગળ કામે લાગશે. આ સંસાર. ૧૩
 દવ બળતો દેખી કરી, ગભરાવું નહિં ચાર,
 સાર વરતુ સલાખવી. આ સંસાર. ૧૪
 આત્મવિર્ય ઉદ્ધાસથી, કમર કયો હુસ્ત્યાર,
 ઝવેર અવસર ચૂકશે. આ સંસાર. ૧૫

પદ ૧૫ મું.

(કરી કપટનું આતું કામરે.—એ રાગ.)

પ્રાણી મોહની નિંદથી જાગરે, જાંઘ તને કેમ આવે;
 કાળ રહો તમાસીને લાગરે. જાંઘ.
 જોને લોકો લખેસરી લાખરે. જાંઘ
 થયા મથાણુભૂમિમા રાખરે. જાંઘ. ૧
 કેવા હતા દેવાગી દાતારરે. જાંઘ.
 ગયા તેના નથી સમાચારરે. જાંઘ.
 હાથી હોદાએ શોભતા અનુપરે. જાંઘ.
 એવા આલી ગયા મહોટા બૂપરે. જાંઘ. ૨
 નથી આવરદાનો નિરધારરે. જાંઘ.
 જવું બપોર સાજ કે સવારરે. જાંઘ
 સ્વપ્ન જેવો આતો સંસારરે. જાંઘ.
 આલ્યા જવું મેલી ઘરનારરે. જાંઘ. ૩
 નથી સાબળતો શ્રવણે શાસ્ત્રરે. જાંઘ.
 વૃથા જન્મ ગુમાવે કુપાત્રરે. જાંઘ
 નથી કરતો સાધુજીથી પ્રિતરે. જાંઘ.
 નથી નિતિયોની રાખી રૂડી રીતરે. જાંઘ. ૪
 માન મેલીને ભજ ભગવાનરે. જાંઘ.
 એક દીને જવું સમગાનરે. જાંઘ.

જરા આંખ્ય ઉઘાડીને ભાજ્યરે.	ભિંધ૦
પાણી પહેલી પ્રાણી ખાંધ પાળરે.	ભિંધ૦ ૫
હજી ચેતો તો કાંઈ છે ઠીકરે,	ભિંધ૦
ન કેા શર્ણુ આવે મરણુ નજીકરે.	ભિંધ૦
છળ ચાળાને ખટપટ છોડરે,	ભિંધ૦
પ્રભુ સંગાથે દ્રઢપ્રિતી જોડરે.	ભિંધ૦ ૬
ગયો વખત ફરી ન મળશે રે,	ભિંધ૦
પછી પસ્તાયે તે શું વળશેરે.	ભિંધ૦
કેવળમુનિ કહે છે તુંજ માટે રે,	ભિંધ૦
શિદ્ધ રત્ન વેચે છે કોડી સાટેરે.	ભિંધ૦ ૭

પદ ૧૬ મું.

(ફરી કપટનું આવું કામરે.—એ રાગ.)

જીવ જવું છે આજ કે કાલરે, સાથે કાંઈ નહિ આવે;
 ભલો થઈને તારું તું સંભાળરે. સાથે.
 ભલે વા'લો તું સહુને અપારરે, તારે સાટે નથી મરનારરે. સાથે. ૧
 ઘણા જનનો તું પાલણુદારરે, ખનિશ એકલો ખનીને છારરે;
 ભલે ભૂષણુ પહેરે અપારરે, ભલે પૂછતો દરખારરે. સાથે. ૨
 ઘણા દેખાડે વૃથા ખ્યારરે, જતાં કરીને લાંબો જીવદારરે;
 ફાકટ મોહેછે દેખી ફડી નારરે, તુંને જાતાં તે જમને દારરે. સાથે. ૩
 ભલે દોસાલો ઓઢે તું અંગરે, ભલે પોઢે તું છત્ર પલંગરે;
 ભલે છત્ર ઢળાવે શીસરે, ભલે ખમા પોકારે ચોદીશરે. સાથે. ૪
 ભલે ખેશીને ચાલ સુખપાલરે, ભલે રંડીયોથી મોજ માણે ખડાલરે;
 ભલે ચામર ઢળાવે દો પાસરે, અંતે લાકડામાં લેતા વાસરે. સાથે. ૫
 ઓચિંતાનું જવું થશે ચાલરે, તારાં રોતાં રખડશે ખાળરે;
 મોટા સાથે તારી પહિયાનરે, સૌને તજીને જાતા મશાણરે. સાથે. ૬
 તું તો માણે છે નિત્ય નવિ મોજરે, પણ જાવું છે પરલવ ખોજરે;
 ભલે જમો મેવા કે પકવાનરે, કેવળમુનિનું સાચું માનરે. સાથે. ૭

પદ ૧૭ મું.

(કરી કપટનું આણું કામરે.—એ રાગ.)

મૂરખ સમજે નહિ તુ કેમરે, મોહની દૂર કરને,

તેંતો બાધ્યો પ્રેમદામા પ્રેમરે.

મોહની.

છપ જાણુ છે એકલુ કાલરે, પછી રાશે તે સગાં સહું બાળરે મોહની. ૧

પ્રીતિ કીધી સગાની સાથરે, તેંતો ગ્રહી છે પાપની બાથરે,

ધન મેળવી કહેવાણા શેઠરે, તેંતો પેઠા પાતાળમા ઠેઠરે. મોહની. ૨

તેંતો યુદ્ધ કરી મેળવ્યું રાજરે, તેથી-લીધું તેં સાતમીનું રાજરે;

અહોરાત રહ્યો સ્ત્રીની પાસરે, સાધુ દેખીને પામતો ત્રાસરે. મોહની. ૩

કુટિલ જનોનો કીધો તેં સંગરે, વળિ રાખ્યો મિથ્યાત્વના સગરે;

મોજ શોખ કરી કાઢ તું રાતરે, એંતો પડે છે કાળના હાથરે. મોહની. ૪

બાહ વહવામાં રહ્યો અચકરે, પરધન લેતા ન પડે ચૂકરે;

સ્ત્રી દેખીને ઉર પામ્યો મોહરે, તેથી વધાર્યા ભવના ઝોધરે. મોહની ૫

તને લાગ્યા છે કામના બાણરે, તેથી સુખદામા વિષયની વાણરે;

બા'લો કયો છે ખળનો સગરે, તેથી યયું વકે તુજ અંગરે. મોહની. ૬

મોહ છોડીને કરતું ધર્મ રે, તેથી ટળશે તે તારા કર્મ રે,

આત્મ રસનું કર તું પાનરે, મુનિ હર્ષનું વાક્ય આ માનરે. મોહની. ૭

પદ ૧૮ મું.

(કરી કપટનું આણું કામરે.—એ રાગ.)

તુતો કરને ધરમનું કામરે, આગળ સુખ પડશે.

જો ભિડીશ પાપમા હામરે, પાછળ દુઃખ નડશે,

ધરે જિનેશ્વરનું નિત્ય ધ્યાનરે, આગળ

જો રાખીશ મનમા માનરે

પાછળ. ૧

રૂઢી નિતિયો જો રાખીશ પામતો, આગળ

ઘણા લોકોને આપીશ ત્રાસતો, પાછળ

ભલા સાધુજનુ માનીશ કે'ણુ તો, આગળ

વૃથા વદીશ સુખથો જો વેણુતો.

પાછળ. ૨

ખરે સાત વ્યસન કરે દૂર તો, આગળ
જો લઈશ એક હજૂર તો; પાછળ
ઘડી ખેશીને પ્રભુ સંભાળ તો, આગળ
જો મટીશ દિલનો દયાળ તો.

પાછળ. ૩

ગરીબ પ્રાણીની અનુકંપા દાવ તો, આગળ
નહિ કરે અનાથનો ખચાવ તો; પાછળ
જીવ પોતાનો જાણુ એમ પર નો, આગળ
વીર વચન કાને ન ધર તો.

પાછળ. ૪

કરપાત્ર પુરૂષને દાન તો, આગળ
ગળા સુધી આરોગીશ ધાન તો; પાછળ
નાશ્ય મહાત્માને ચરણે શીશ તો, આગળ
જો કરીશ દેખીનેરીસ તો.

પાછળ. ૫

સુખ દુઃખ વેડીશ સમભાવ તો, આગળ
કોઈને પીડીશ રાખીને દાવ તો; પાછળ
અથિર આયુ જાણી ચિત્ત ચેત તો, આગળ
હેત જાણી કરીશ કહેત તો.

પાછળ. ૬

સહુ સાથે રાખીશ જો સંપ તો, આગળ
જો ભૂલિશ વિનયની ક્રમ તો. પાછળ
સુનિ કેવળતું કે'ણુ સાચું માન તો, આગળ
હજી નહિ તજે તોફાન તો.

પાછળ. ૭

પદ ૧૯ મું.

તે' પ્રભુને વિસાર્યાં, જીવડલા પાપી;
સુખને પણ ન સંભાર્યાં જીવડલા પાપી,
મનુષ્ય જન્મ ધરીને, ન સુકીત કાંઈ કીધું;
દુઃખડું તે' ખેંચી લીધું રે.

જીવડલા. ૧

દીન રાત ધનને માટે, તું જિહાં તિહાં જૈ પેઠા;
ન પગવાળિને ખેઠા રે.

જીવડલા. ૨

પરદારાઓ દેખિને, લખાડ તું લલચાયો;	
વળી તેં મોહ મચાવો રે	અવડલા. ૩
ન ઇજત સામું જોયું, તે બાપ કે દાદાની;	
કરાવી ફજેતી માની રે.	અવડલા. ૪
જો પૂર્વલવના પુન્યે, મનુષ્યદેહ મળિયો,	
કેમ થેને બેઠો ગળિયો રે.	અવડલા. ૫
ન સાધુ કેરા ચરણે, મસ્તક નાચું જેને,	
રહ્યો અહંપદ લેનેરે.	અવડલા. ૬
નાણું આ સાચુ મેલી, દામા મનડુ મોહ્યું;	
લે રેતીને સુખ ધોયું રે.	અવડલા. ૭
સાપડયું છે આજે, ચિતા મણી આ સાચુ,	
સીદ મનને રાખે ટાચું રે.	અવડલા. ૮
ફરી ન મળશે આવો, જોગ તુજને જોતો;	
નહિ માને તો રહિશ રોતો રે.	અવડલા. ૯
આગળ તારૂં અવડા, કોઈ નથી ત્યાં બેલી,	
સીદ પુન્યને મેલે ઠેલી રે	અવડલા. ૧૦
પાણીના પરપોટા, જેવી છે કાયા તારી,	
એ શુ ન જૂવે વિચારી રે,	અવડલા. ૧૧
પાણી ખેલી પાળ, બાધીશ તો બધાશે,	
નહીંતો પસ્તાવો ઘાશે કે	અવડલા. ૧૨
જાવું છે તેતો સાચું, શા ઉપર મોજ માણે,	
કરવું છે જે મથાણે રે.	અવડલા. ૧૩
કેવળ મુનિ તારે, માટે આ વાણી કે'છે,	
શ્યામાટે અવળો રે'છે રે	અવડલા. ૧૪

પદ ૨૦ મું.

(ધિરાનો ગગ.)

જાણ તું જાણ છે રે, નથી રે રહેવું આ દુનિઆમાં
પાછળ યશે પસ્તાવું રે, ગયા ન દીધું સુપનિઆમાં જાણ. ૧

જેમ કુશાગ્રે પાણીનો ખિંદુ, ટકે ન ઝાઝી વાર;
 આવખું તારૂં એમ અથિર છે, થા ધર્મ વિષે હું શિયાર.
 હીંમત મન રાખો રે, હારવું ન આ દુનિઆમાં જાણ. ૨
 મર્ગફરીમાં માનવી તું, કહે છે મારૂં મારૂં;
 અંતરજ્ઞાન વિચારતાં, ભાઈ ! કોણ જગતમાં તારૂં.
 સંહુએ સુખમાં ખેલી રે, છેટે તો થશે દુઃખનિઆમાં. જાણ. ૩
 જે નર હસ્તિને ખંધે ચડીને, ઢળાવતા ચામર છત્ર;
 આજ્ઞાઅંગિત એ ઉભા હતા, અનુચરે પણ તત્ર.
 એવાના નથી પત્તા રે, ગયા શોખ તણ આ દુનિઆમાં. જાણ. ૪
 રાંજ રાવણ સરિખા કોટિ, ગયા જૂઓ ભૂપાળ;
 અમર તો થૈ કોઈ ન રહ્યા, તું તારૂં સંભાળ.
 કેવળમુનિ કહે છે રે, વિચાર વીરા જોખનિયામાં. જાણ. ૫

પદ ૨૧ મું.

જોને વિચારી એવું રે, આ સ્વપ્ના જેવું તન તારૂં;
 ગાણ લલે કાંચન જેવું રે, પણ અંતે તો રાખ થનારૂં. જોને. ૧
 સનતકુમાર ચક્રી વળી જૂઓ, છ ખંડનો પ્રતિપાળ,
 રૂપ અનૂપમ તેના દેહનું, ક્ષણમાં થયું વિશરાલ;
 શું અભિમાન મન રાખો રે, દેહીનું તેજ જનારૂં. જોને. ૨
 રાંક જેમ સુપનાની માંહી, પામ્યો રાજ વિલાસ,
 બૈલવ દીઠા પણ ન વિલસ્યા, જાગીને થયો ઉદાશ;
 એવું સુખ આ ભાસે રે, અંતે તો જૂહું છેજ વારૂં. જોને. ૩
 સેજતળાઈમાં રોજ પોઢતા, મસુરીઆં ધરી ગાલ,
 દિન રાત જરી ન જાણતાં, તેને પણ લઈ ગયો કાળ;
 અધ્યાનકે એકલું જાણું રે, નથી સાથે કોઈ થનારૂં. જોને. ૪
 ધન કણ કાંચન અને કામનિ, રચ્ય ન આવે સાથ,
 સમશાનભૂમિમાં સૂકા કાળે, ખળશો થઈ અનાથ;
 કેવળમુનિ કહે છે રે, ચેતે તો ઠીક થનારૂં. જોને. ૫

પદ ૨૨ મું.

આ તન છે રંગ પતંગી રે, તેની શી ધરવી માયા,
 ક્ષણમા થશે બેરગી રે, જેથી બાદગક્રી છાયા આ તન. ૧
 જાયા તેતો જરૂરજ જાશે, નથી અખટ રહેવાના,
 વૃદ્ધ જૂઠાન ને નાના મોટા, સઉએ અવધે જવાના;
 વિચારો મન એવુ રે, કોન અમર હોકે આયા. આ તન. ૨
 તારા દેખતા તો કંઈ ગયા આલી, તારે જલુ એ વાટ,
 શ્યાને મન કરતો નથી અલ્યા, મરી જવાના ઉચાટ,
 અરે શુમાની ઘેલારે, છાડી દે મમતા ને માયા. આ તન. ૩
 કાયા તારી આ દીસે જાજરી, જેવો કાચનો ફૂપ,
 વિણસી જાતા વાર નહીં લાગે, તેમ એ રૂપ કુરૂપ,
 એમા તું શુ રાચે રે, જૂઠી છે સઘળી માયા. આ તન. ૪
 માટીથી મદિર ચણી ચણી, પાયો નાખ્યો મજબૂત,
 આયુષ આતો અધિર છે તારો, તે ન વિચારે તુ જૂત,
 કેવળમુનિ કે'છે રે, લિત કાચી તેમ કાચી માયા. આ તન. ૫

પદ ૨૩ મું.

અરે સમજ મન બાઈ રે, કહ્યું માનીને આ માહરૂ;
 જાશે જીવ કરી જૂઠાઈ રે, પછી તો થાશે અધારૂં અરે. ૧
 કોડપતિ નગરશેઠ થઈને, કાઠયુ દુનિઆમા નામ,
 પલ્લુ પ્રભુ લજ્યા વિના તો જાણો, અંતે એ નામ કુનામ,
 એવું વિચાર મારા વિરારે, પ્રભુ વિના નથી કોઈ તારૂં અરે ૨
 દશ ગયા તેમ વિસ ગયાને, તેમજ ગયા પચાસ,
 સાઠ સિત્તેર એંસી નેવુ સો, રહિ ગઈ તોય કચ્ચાસ,
 કામ ન પૂરૂં કીધુ રે, રહ્યું અધુરૂં ધણુ તારૂં અરે. ૩
 કાળરૂપ જો આવશે તેડું, નહિ માત પિતાનું જોર,
 બળિયો થઈને લઈ જાશે તને, સુદરિ કરતે સોર,

અગ્નિમાં હોમી દેશે રે, બળિ છાર થશે તન તારું. અરે. ૪
 કાષ્ટસમ બળશે તુજ કાયા, ઘાસસમ બળશે કેશ,
 એવું દુઃખ દેખે સમશાન, તોય ન સમજ્યો લેશ;
 કેવળમુનિ કે'છે રે, હજી સમજે તો ઘણુંય સારું,
 અરે સમજ મન ભાઈરે, કહ્યું મનીને આ મારું. અરે ૦ ૫

પદ ૨૪ મું.

(કુબળશું તપ કીધું રે, આધવણ એવું.—એ રાગ.)

કરને વિચાર એવો રે, આ પ્રાણિ તુંતો;

કરને વિચાર એવો રે.

ટેક.

જેને દ્વારીકાં સનૂરી, હતી જેવી સ્વર્ગપૂરી;

દશા થઈ તેની ખૂરીરે.

ઓ. ૧

વળી લંકાનો ભૂપાળ, હતો છયલ છોગાળ;

સુમિત્રાનંદે આણ્યો કાળ રે.

ઓ. ૨

કીચક જે દૂરાચારી, ધમ્મતો દ્રુપતિ નારી;

કૂટો કીધો ભીમે મારી રે.

ઓ. ૩

અમરકંકાનો રાજ, દ્રુપતિ સતીને કાળ;

કૃષ્ણે લોપી તસ માઝારે.

ઓ. ૪

એવા મોટા મોટા કેઈ, કાળ ગયો તેને લેઈ;

આલોચ એ ચિત દેઈરે.

ઓ. ૫

એમ આ અધિર બાળ, એમાં શું તું થાય રાળ;

રહ્યા શિર કાળ ગાળ રે.

ઓ. ૬

જે તું નજરે નિહાળી, કેટલાક ગયા આલી;

થઈ ગયાં ધામ ખાલી રે.

ઓ. ૭

તારી હેડીના ને મોટા, વૃદ્ધ ને જીવાન છોટા;

ગયા એવા ક'ઈક નેટારે.

ઓ. ૭

જાવું એ અચુક જાણે, નથી રે'વું આને ઠાણે;

શા ઉપર મોજ માણે રે.

ઓ. ૬

જાતુ છે એકલા હોઈ, સાથે નહીં આવે કોઈ,	
રેશે અંતે સગા રોઈ રે	ઓ. ૧૦
નથી લલના એ તારી, સ્વારથની છે તે ખારી;	
અંતે અળગી થનારીરે.	ઓ. ૧૧
જાતુ છે પરાએ ગામ, ત્યાં નથી સગાતુ ધામ,	
કરને વિચાર આમ રે.	ઓ. ૧૨
જ્યાં સુધી શરીરે શક્તિ, કરી લે પ્રભુની ભક્તિ,	
તેથી છે શિવપુર લક્ષિ રે	ઓ. ૧૩
વળી કર દયાતું કામ, ઉર વિષે રાખી હામ,	
રટ એક પ્રભુતું નામ રે	ઓ. ૧૪
પીપળના પાન જેવું, આઉંખુ અધિર એવું;	
વળી વારી તરંગ જેવું.	ઓ. ૧૫
કાલ અંગે ખાણી જેમ, યોવન આ દીસે તેમ,	
વિચાર ન ઉર કેમ રે.	ઓ. ૧૬
નભ તળે ને વિચાર, વિજળીનો ચમત્કાર,	
એવું તારૂં આશુ ધાર રે	ઓ. ૧૭
એમ સૌ અધિર જાણી, પ્રભુ ભજે પ્રેમ આણી,	
નથી પછી દુઃખ આણી રે	ઓ. ૧૮
પુન્ય રૂગનાથજી પ્રતાપે, મુનિ કેવળચંદ આપે,	
કહ્યું એ પૂગણ માપે રે	ઓ. ૧૯

પદ ૨૫ મું.

(કૃષ્ણજનું તપ કીધું રે, આધવજી એવું —એ રાગ.)

સમજ સમજ પ્રાણિ રે, તું દિલવિષે,	
સમજ સમજ પ્રાણિ રે	ટક.
પૂરવે પુન્યાઈ તારી, કીધેલી લાઈ તેં ભારી,	
જેથી થયો ભોગદારી રે, તું દિલવિષે	સમજ. ૧
મનુષ્ય અવતાર પામી, સેવી લે અંતરભામિ,	
વેળા શુ કાઢે નકામી રે, તું દિલવિષે.	સમજ. ૨

- રૂડો જૈનધર્મ મિત્ર, પામ્યો તું પૂરણ પવિત્ર;
કર સરધા જેવી રીત રે, તું દિલવિષે. સમજ ૩
- પંચપ્રમેષ્ટિ જે દેવા, અન્ય નથી કોઈ એવા;
સમરથ તારણ તેવા રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૪
- મનુષ્ય તું શાથી હુવો, તે ભેદ તપાસી જુવો;
ખાલી શું આ વેળા જુવો રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૫
- જનમ્યો હતો જે વારે, સાથે નો'તું કાંઈ તારે;
એકલા જીવું એ વારે રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૬
- શું તું દેખી લલચાયો, ફાગટ કુલે ફલાયો;
અંતઃકાવે કોઈ નાખ્યો રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૭
- છળભેદ કરી આપ, પૂરણ સંન્યા તેં પાપ;
તેનો તુંને થાશે તાપ રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૮
- જઈશ જ્યારે જમ દ્વારે, અણુમાખ્યો મારમારે;
કેણુ ત્યાં આવી લિગારે રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૯
- ભંડાર ભરી મકલાણો, મન વિષે તેં ન જાણ્યો;
સાથે નહિ આવે દાણો રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૦
- મોટા જોને કંઈ શ્રીમંતો, ગયા હોશે કંઈ ગત્તો;
હજી નથી તેનો પત્તો રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૧
- ખાતા પીતા બેશી લેગા, જીવું આવવું પણ લેગા;
એવા તુંથી થયા એગા રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૨
- જોને નજરે વિચાર, કંઈ ગયાં નરને નાર;
આ બાંધ્યાં રહ્યાં ધરખાર રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૩
- સૂરને અસૂર તેવા, હરી હલધર ચક્રી જેવા;
અચલ ન રહ્યા એવા રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૪
- મોટા મુનિવર સુપાત્ર, ગયા તિરથના યાત્ર;
તો મનુષ્ય કેણુ માત્ર રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૫
- એમ જાણી તું જરૂર, રાખ્ય ધન્ય ધર્મ ઉર;
કરને કૂકર્મ દૂર રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૬

પ્રભુના ચરણે તામ, સમરખો આતમરામ,
 અખંડ રાખ્યું તેણે નામ રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૭
 બાકી તો છે ખોટી માયા, રૂડું કયું તે કમાયા;
 ખીખ તો ફેગટ પુલાયા રે, તું દિલવિષે. સમજ. ૧૮
 ગયો ન ફેગટ ફેદે, સૂકૃત કરો મન આણુંદે,
 કયું એમ કેવળયદે રે, તું દિલવિષે સમજ. ૧૯

પદ ૨૬ મું.

(દોહરા)

કરવા ફૂલ પ્રપંચને, ફેગટ ફટફટ પાપ,
 જન જોખનને ધન ધરા, જાશે થશે વિલાપ ૧
 વિષય કંટક વિશ્વ છે, સગા સ્વારથી સર્વ,
 ચંચળ ચપળા ચપળ છે, શાને કરવો ગર્વ. ૨

(ગીતિ.)

કપટ અપટ તરછોડી, ટક ટક તજ બજ બલાતુ વૈરાગી;
 ખટપટ ઝટપટ છોડી, તન મન ધનથી સમર સમર ત્યગી ૧

(દોહરા.)

કેક ગયાને જાય છે, જશે થશે બેહાલ,
 સુકૃત સાથે આવશે કોણે દીઠી કાલ ૧
 ઠામ માઠ ઠલો સહુ, દિપક ઝાક ઝમાલ,
 તે પણ ખૂઝાઈ જશે, કોણે દીઠી કાલ. ૨
 પખી ટોણુ વૃક્ષપર, હળી મળ્યું છે હાલ,
 પ્રાત મા ઉડી જશે, કોણે દીઠી કાલ. ૩
 પૂષ્પ સુગંધીથી બની, અનુપમ કુલની માળ,
 પણુ તેતો કરમ જશે, કોણે દીઠી કાલ. ૪
 જાયું તેતો જાય છે, સૌના એજ હવાલ,
 માન કહ્યુંરે માનવી, કોણે દીઠી કાલ ૫

ઇલાચીપુત્રની સજ્ઞાય.

નામ ઇલાપુત્ર જાણીયે, ધનદત્ત શેઠનો પુત્ર;

નટવી દેખીને મોહીયો, જે રાખે ધર સુત.

કરમ ન હોટેરે પ્રાણિયા. ૧

પૂરવ નેહ વિકાર, નિજ કૂળ છંડીરે નટ થયો;

નાંણી શરમ લગાર. કરમ. ૨

ઇકપૂર આંખોરે નાચવા, ઉંચો વાસ વિશેષ;

તિહાં રાય જોવા રે આવીયો, મળીયા લોક અનેક. કરમ. ૩

હોય પગ પહેરીરે પાવડી, વાંસ ચડયો ગજ ગેલ;

નિરાધાર ઉપર નાચતો, ખેલે નવ નવા ખેલ. કરમ. ૪

ઢોલ બજાવેરે નટવી, ગાવે કિંનર સાદ;

પાયતલ ઘુઘરારે ધમધમે, ગાજે અંબર નાદ. કરમ. ૫

તિહાં રાય ચિત્તમેંરે ચિંતવે, લુખ્યો નટવીને સાથ;

જો નટ પડેરે નાચતો, તો નટવી મુજ હાથ. કરમ. ૬

દાન ન આપેરે ભૂપતી, નટ જાણે નૃપ વાત;

હું ધન વંછુરે રાયને, રાય વંછે મુજ ઘાત. કરમ. ૭

તવ તિહાં મુનિવર પેખીયા, ધન ધન સાધુ નિરાગ;

ધિક્ ધિક્ વિખ્યારે જીવને, એમ પામ્યો વૈરાગ. કરમ. ૮

થાળ ભરી શુદ્ધ મોદકે, પદમણી ઉલેલાં બહાર;

લોલો કે'છે લેતા નથી, ધન્ય ધન્ય મુનિ અવતાર. કરમ. ૯

સંવરલાવેરે કેવળી, થયો મુનિ કર્મ બપાય;

કેવળ મહિમાજી સુર કરે, લખ્ધીવિજે ગુણ ગાય,

કરમ ન હોટેરે પ્રાણિયા. ૧૦

અથ શ્રી નેમનાથની સજ્ઞાય.

(મને પ્રભુ પાર્શ્વજી લાગે. પ્યારે.—એ રાગ.)

શ્રી સોરીપુર નગરં નગીનો, સમુદ્રવિજય તિહાં રાજ.

પટરાણી સિવા દેવી, લોખે ન પ્રિતમ માન,

નેમનાથ જાણું તોરી બલિહારી, તાર્યા ઘણાં નર નારી. નેમનાથ. ૧

- જાદવવંશ નિરૂપમે નેમજી, દીપાયો પ્રભુ પ્યાગ;
બાળલિલાએ કૃષ્ણ નરેશને, હીંચાયો વિભુ મારા. નેમનાથ. ૨
- એહ વિચાર આગે બાધી, માદી કીધી સમજાવી,
જન સજીને તોરણ આયે, ગજુલ પરણવા ભાવી. નેમનાથ. ૩
- પશુવા પોકાર મુણી દયાળુ, દયા દીલે ધારી,
રથદો વાળી રતન વિસારી, ચઢ ગયે ગઢ ગિરનારી. નેમનાથ. ૪
- અષ્ટભવંતર પ્રિત વિસારી, ભારે કીધો કામ,
મહુમાવનમા મજમ લીધો, આ મુદર શામ. નેમનાથ. ૫
- તામ વિચારી રાજુલ નારી, દિક્ષા લેવા ચાલો,
વાટે વગસાદે ભીંજાણી, આવી ગુફા એક ભાળી. નેમનાથ. ૬
- વર્ણત વચ્ચે બિનાં મુકાવે, એહવે શ્રી ગહેનેમ,
સન્નમ છોડી લગ્ન તોડી, રાજુલ શુધરે પ્રેમ નેમનાથ ૭
- આવો બાળા રૂપ ગ્યાળા, મુકુમાલા બાગ્યવતી,
મગારિક મુખ ભોગવીએ, નેમ મળ્યો છે એકંતિ. નેમનાથ ૮
- વચન મુલ્કી તવ રાજુલ ઠે'તી, કે નિર્લજ્જ મત બોલે,
પચાસ કન્યા તણ થયો સાધુ, એક દેખી મત રાલે નેમનાથ ૯
- ગયવર છોડી કરી મનિ થોડી, કોત્રે ગયે ભેગે ?
વિષય વિદુષો ભાન તણને, શ્યાન પેરે શું ભગે ? નેમનાથ ૧૦
- ચિતામલ્કી મલ્કી તણને, કાચ કર દોખ લેશે ?
અમૃત સરખો રસ હાંડીને, અગ્નિજ્વાલા કોલ પીશે ? નેમનાથ ૧૧
- એમ અનેક વચનાદિ કદી, દેવર મુનિ સમન્તયો,
લે ચાલી નિજ પ્રિતમ પાને, આલોચણ લેવરાયો નેમનાથ. ૧૨
- સન્નમ લીધો ગન્ધેમતિએ, પાળે નિર્મળ ચેગલ,
શુદ્ધ આગપી રવામિ પટેલી, મોખ વિરોધ જિદલ નેમનાથ ૧૩
- નેમ પ્રભુ પણ પ્રાંતિ પગલ, પાછળ ચિત્ર સિધયા,
પુણ્ય કુનન્દયલ મ્મ મિ પસાયે, દેવર મુનિ ગુણ ગાયા. નેમનાથ. ૧૪

અથ શ્રી ઉપદેશી સંજ્ઞાય.

(શ્રી રામજીએ નારી ગુમાવી.—એ દેશી.)

- મનુષ્યજન્મ પામીને લાઇ, સુકૃત કાંઈ ન કીધું હો;
આમ તેમ ચઢદીશી ફિરિ, આતમ ચિત્ત ન દીધું હો. મનુષ્ય. ૧
- સુદમબુદ્ધિ તેં નહિ કીધી, સ્થુલમાં બુદ્ધિ ચલાઈ હો;
નિજગુણ શોધવા આગશ લીધી, પરગુણ રહ્યો ભરાઈ હો. મનુષ્ય. ૨
- રાગ દ્વેષમાંહી તું ભટકયો, છટકયો નિજગુણ બાહિ હો;
વિષય કષાયમાંહિ તું રમીઓ, ભમીઓ તેથી પ્રાહી હો. મનુષ્ય. ૩
- કીહાંથી આવ્યો કીહાંહી જાવું, તેહી શુદ્ધ ન પાઈ હો;
ગર્વ અહંપદને ધારી, કુમતિ નારી નડાઈ હો. મનુષ્ય. ૪
- દેવ ગુરૂ અને ધર્મની શુદ્ધિ, મનમાંહી ન ધારી હો;
નિંદા કરવા તતપર હુઓ, નાહી સુમતિ નારી હો. મનુષ્ય. ૫
- આતમ આનન્દસ્થાન ન જોયું, હુવો નિજગુણ વેરી હો;
સંસારે માયા દેખીને મોહ્યો, કાળે લીઓ તુંજ ઘેરી હો. મનુષ્ય. ૬
- કામની રૂપ કાનન માંહી, પ્રવેશ કીધો તેં લાઈ હો;
સુખ માનીને ત્યાંહી મુઝાયો, ભિતી ચિત્ત ન લાઈ હો. મનુષ્ય. ૭
- અનંગ રંગમાંહી તું રમીયો, રમીયો દીનને રાત હો;
શાંત સુધારસ પીવાતું સ્થાન, બૂલ્યો કેમ તું બ્રાંત હો. મનુષ્ય. ૮
- શુદ્ધ સમકિત લાઈ તું રાખ, જે છે ભવોદ્ધિ નાવ હો;
ઉપશમ થાશે મોહનિર્દર્શન, મળશે ઇન્દ્રિય લાવ હો. મનુષ્ય. ૯
- નિજ રત્ન ત્રય સાધને પ્રાણિ, લેવાને નિજ સુખ હો;
ઉપશમ કર કષાયતણો, તો મિટશે ભવ દુઃખ હો. મનુષ્ય. ૧૦
- હલાહલ રૂપ વિષય ગણીને, કર તું મનથી ત્યાગ હો;
દૃષ્ટિ રોહ રોધ કથા જે, પામવાં ભવ ત્યાગ હો. મનુષ્ય. ૧૧
- દઈતા દુષ્ટ ડાકેણુ જેવી, જાણીને સાક્ષાત હો;
રામદશા તું તેથી નિવારે, એમ કહે પ્રભુ વાત હો. મનુષ્ય. ૧૨
- સંવેગ નિર્વેગ મનની માંહિ, કર તું પ્રગટ લાઈ હો;
સંસાર સ્વરૂપ દુઃખજ રૂપ, જાણી દે છટકાઈ હો. મનુષ્ય. ૧૩

કષાય ચોક્કડી ક્ષય થવાથી, ક્ષણશે નિજ આશ હો;
 રતિ અરતી લય ને વેદ, કર તું મળથી નાશ હો. મનુષ્ય. ૧૪
 હાશ ને શોગ બેહી દુર્ધર, જીતવા કર ચઢાઈ હો;
 નાશ પામેથી નિજ સ્વરૂપ, આવી મિલશે ઘાઈ હો. મનુષ્ય. ૧૫
 ચિદાનંદરૂપ મહેલની માહિ, કર તું ભાઈ મોજ હો,
 જ્ઞાન ને દર્શનરૂપજ લક્ષિમ, લોગવ ભાઈ તું રોજ હો. મનુષ્ય. ૧૬
 સિદ્ધ સ્વરૂપ આતમરૂપ, હુવો તે શાશ્વત ભૂપ હો;
 મુનિ હર્ષની વિનંતી ધરતા, સોસામેં ભવરૂપ હો. મનુષ્ય. ૧૭

અથ શ્રી ઉપદેશી સંજ્ઞાયા.

(આધવજી મ દેશો કેળે શ્યામને — એ રાગ)

દિનદયાળ પ્રભુ મુજ એક વિનતી,
 દિલ ધરો કરજોડી કહું છું આજ નો,
 અંતરજામિ તુમથી હું અળગો નથી,
 હાસ જાણીને મહેર કરો મહારાજ નો. દિન ૧
 આપ વિયોગથી ઓ પ્રભુ માહેરા,
 પામે હું ખ સંભારી જીવ અપાર નો,
 આગમરસ આજ્યા વિષ્ણુ તે પ્રાણિયા,
 રડવડીયા તે ચઉગતિ મોજાર નો. દિન. ૨
 જનમ મરણના ભયથી તે ડૂટવા,
 હિંસા કરતા જીવતણી તે અપાર નો;
 ધર્મ ગણીને નિજ દેવોના આગળે,
 કરતા પાપી અનાયનો સંહાર નો. દિન. ૩
 અસાધુ સાધ મુખે એમ બોલતા,
 અહંભાચારી પાણી છું આચાર નો;
 ફોગટ રે પુલ્યા ફરે છે ફુલમા,
 પશુ તે લેશે ચાર ગતિના દ્વાર નો. દિન. ૪
 અજ્ઞાનપણના વશ્યથી કઈ જીવડા,
 તરવા માટે કરે અનેડ ઉપાય નો,

જાણે છે ઉજળું એટલું એ દુધ છે;

સારાસાર બિચાર નહીં મનમાંય ને.

દિન. ૫

અસરણ અનાથ કોઈ પ્રાણિયા,

થામે દુઃખડા અઉગતિ મોઝાર ને;

એકેદ્રિ પંચેદ્રિ કેરા જીવનો,

કરે છે અજ્ઞાનપણે સંહાર ને.

દિન. ૬.

લેહ ન જાણ્યો ધર્મ અધર્મતણો,

મત્તામત્ત ખેંચી આપ રહાય ને;

ગરધવનું પૂછ પકડયું તે મૂકે નહીં,

લાતો બમણી મુખજન તે ખાય ને.

દિન. ૭

આવી રીતે પ્રભુજી આ વિશ્વમાં,

પંથ ઘણા છે જોતાં મન મુઝાય ને;

જે મતમાં જઈ પૂછું તે મતમાં કહે,

ધરમ અમારો સાચો છે સદાય ને.

દિન. ૮

ચિંતામણિ છાંડિને કર કંકર ગ્રહે,

આ કેલું દિલ મધ્યે છે અજ્ઞાન ને;

દ્રાક્ષ મૂકી મૂખમાં લીંબોળિ લીયે,

પક્ષીમાંડી જૂવો તે કાગ હેવાન ને.

દિન. ૯

અરજી આ દિલ ધરજી પ્રભુ માહેરા,

કેવળના સ્વામિ છો અતિ કરુણાળ ને;

કરપાનિધિ કદ્દ મારાં કાપજો,

નિત્ય એવી કરુણા આણી દયાળ ને.

દિન. ૧૦

અથ શ્રી મહાવીરસ્વામિનું પારણું.

માતા ત્રિસલાએ પુત્ર રત્ન જાઈઓ,

ચોશઠ ઈંદ્રનાં આસન કંપેસાર;

અવધિજ્ઞાને જોઈ ધાયો શ્રી જિન વીરને,

આવે દ્વનિયકુંઠ નયર મઝાર.

માતા. ૧

વીર પ્રતિબિંબ મૂકી માતા કને,
અવમર્ષિણી નિદ્રા દીએ સાર,
એમ મેરુશિખરે જિનને લાવે ભક્તિશું,
હરિ પંચરુપ કરી મનોહાર. માતા. ૨

એમ અસંખ્ય કોટા કોટી મળી દેવતા,
પ્રભુને ઓચ્છવમંડાણે લેઈ જાય,
પાડુકવન શિલાયે જિનને લાવે ભક્તિશું,
હરિ અંગે વાપે ઇંદ્ર ઘણું ઉચ્છાય. માતા. ૩

એક કોટી આઠ લાખ કળશે કરી,
વીરને સ્નાત્ર મહોચ્છવ કરે સાર,
અનુકંમે વીરકુંવરને લાવે જનની-મંદિરે,
દાસી ત્રિયવંદા જાએ તેણીવાર. માતા. ૪

રાજા સિદ્ધારથને દીધી વધામણી,
દામીને દાનને માન દિયે મનોહાર,
ક્ષત્રિયકુંડમાહે ઓચ્છવ મંડાવિઓ,
પ્રજા લોકને હરખ અપાર માતા. ૫

ઘર ઘર શ્રીકૃષ્ણ તોરણ ત્રાજટ બાધિયાં,
ગોરી ગાવે મંગલ ગિત રમાળ,
રાજા સિદ્ધારથે જન્મ મહોત્સવ કર્યો,
માતા ત્રિશલા થઈ ઉજમાળ. માતા. ૬

માતા ત્રિશલા જુલાવે પુત્ર પારણે,
જુલે લાકડકડા પ્રભુજી આનંદલેર,
હરખિ નિરખિને ઇંદ્રાણીયો જાએ વારણે,
આજ આનંદ શ્રી વીરકુમારને ઘેર. માતા. ૭

વીરના મુખડાઉપર વાઈ કોટી ચંદ્રમા,
પકજ લોચન મુંદર વિશાલ કપોલ,
શુક ચચુ સરિખી દીએ નિર્મળ નાસિકા,
દોમળ અધર અરુણ રંગ રેલ. માતા. ૮

ઓષધિ સોવન મઢીરે શોભે હાલરે,
નાબૂક આલરણુ સઘળાં કંચન મોતી હાર;
કર અંગુઠો ધાવે વીરકુમર હુર્ષે કરી,
કાંધ બોલાવતાં કરે કિલ કિલાકાર. માતા. ૯

વીરને નિલાડે કીધો છે કુકુમ ચાંદલો,
શોભે જડિત મરકટ મણિમાં દીસે લાલ;
ત્રિસલાયે ભુગતે આંજી અણિયાળી બેહુ આંખડી,
સુંદર કરતુરિનું ટપકું કીધું ગાલ. માતા. ૧૦

કંચન સોલે જાતનાં રત્ને જડિયું પારણું,
જુલાવતી વેળા થાય ઘઘરનો ધમકાર;
ત્રિસલા વિવિધ વચને હરખિ ગાયે હાલડું,
ખેચે કુમતિઆણી કંચનદોરી સાર. માતા. ૧૧

મારો લાડકવાયો સગા સંગે રમવા જશે,
મનોહર સુખડલી હું આપીશ એહને હાથ;
લોજન વેળા રમઝમ રમઝમ કરતો આવશે,
હું તો ધાધને લિડાવીશ હૃદય સાથ. માતા. ૧૨

હંસ કારંડવ કોકિલ પોપટ પારેવડાં,
માંહી ખપ્પેયાને સારસ ચક્રાર;
મેના મોર મેલ્યાં છે રમકડાં રમવાતાણાં,
ધમ ધમ ઘૂઘરા બજાવે ત્રિશલા કિશોર. માતા. ૧૩

મારો વીરકુમર નિશાળે લણવા જાયશે,
સાથે સજ્જન કુટુંબ પરિવાર;
હાથી રથ ઘોડા પાલાયે લલું શોભતું,
કરી નિશાળગરણું અતિ મનોહાર. માતા. ૧૪

મારા વીર સમાણી કન્યા સારી લાવશું,
મારા કુંમરને પરણાવીશ મહોટે ઘેર;
મારો લાડકડો પરરાજા ઘોડે બેસશે,
મારો વીર કરશે સદાય લીલા લહેર. માતા. ૧૫

માતા ત્રિશલા ગાવે વીરકુમરનુ હાલરું,
 માથે નંદન જીવજો કોડા કોડી વરસ,
 એતો રાજ રાજેસર થાશે ભલો દિપતો,
 મારા મનના મનોરથ પૂરશે જગીશ માતા. ૧૬
 ધન્ય ધન્ય ક્ષત્રિયકુલ ગામ મનોહરું,
 જિહ્વા વિરકુમરનો જનમ ગણાય;
 રાજા સિદ્ધારથના દૂલમાહે દિનમણી,
 ધન્ય ધન્ય ત્રિશલા રાણી જેહની માય. માતા. ૧૭
 એમ સૈયર ટોળી ભોળી ગાવે હાલરું,
 થાશે મનના મનોરથ તેહને ઘેર,
 અનુક્રમે મહોદય પદવી રૂપવિજય પદ પામશે,
 ગાયે અમિયવિજય કહે થાશે લીલા લહેર. માતા. ૧૮

અથ શ્રી મુનિગુણમંગલમાલા.

(આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદર.—એ દેશી.)

સમરૂં શ્રી અરિહંત સિદ્ધ સાધુ, ધર્મ જિન આણ્યા મઝારજી,
 ચાર્હિ મગળ ઉત્તમ શરણો, હોજ્યો સદા સુખકારજી. ૧
 પ્રણમુ તે ગુણવત ત્રિકાળે, ત્રિકરણ મન વચ કાયજી,
 ઋદ્ધિ સિદ્ધિ સુખ સપતિ શાતા, નિત નિત દેવે સવાયજી. પ્ર. ૨
 અતિત અનંત ચોવિંશી વંદ, કેવળી અનંત અપારજી,
 વર્તમાન ચોવિંશી સાહેબ, નામ કહું સુવિચારજી. પ્ર. ૩
 ઋષભ અજિત સંભવ અભિનદન, સુમતિ પદમ સુપાસજી,
 ચંદ્રપ્રભુજીને સુવિધિ જિનેશ્વર, શિતળ દ્યો શિવનાસજી. પ્ર. ૪
 શ્રી શ્રેયાસ વાસુપૂત્ય વંદ, વિમળ અનંત ધર્મદેવજી,
 શાંતિ કુચુ અર મહિ મુનિસુવત, નંમિ નેમી કરૂં સેવજી. પ્ર. ૫
 પારસ અને વર્દમાન જિનેશ્વર, એ ચોવિંશ જિનરાયજી,
 કર્મ ખપાઇ કેવળ પાઇ, મુક્તિ વિરાલ્યા જાય જી. પ્ર. ૬
 જયવંતા સીમધર સ્વામિ, યુગ મધર સુખકારજી,
 બાહુ સુખાહુ એ સઉ વિહરે, જ બૂદ્ધિ મઝારજી. પ્ર. ૭

- સુખત સ્વયંપ્રભુ ને ઋષભાનન, અનંતવીરજ જગલાણુ; પ્ર. ૮
- શરપ્રભ વિશાળ વજ્રધર, ચંદ્રાનન ગુણખાણુ. પ્ર. ૯
- પૂરવ પશ્ચિમ ચાર ચાર જિન, ઘાતકોખંડ મઝારણુ; પ્ર. ૯
- વિચરે ગામ નગર પુર પાટણ, કરતા પર ઉપકારણ. પ્ર. ૯
- ચંદ્રબાહુ ભુજંગ ઇશ્વરણ, નેમિશ્વર શિવકંતણ; પ્ર. ૧૦
- વીરસેનને શ્રી મહાભદ્રણ, દેવજશણ જશવંતણ. પ્ર. ૧૦
- વીશમા અજિત વિરજ જગનાયક, ચાર ચાર જિનરાયણ; પ્ર. ૧૧
- પુષ્કરાર્દ્રમે વિચરે સાહિબ, નામે નવનિધિ થાયણ. પ્ર. ૧૧
- ઉત્કૃષ્ટપદે એકસો શિત્તર, જઘન્યકેવળી કોડિ હોયણ; પ્ર. ૧૨
- ઉત્કૃષ્ટપદે પૃથક્ત્વ કોડિ તિનમે, વર્તમાન જે હોયણ. પ્ર. ૧૨
- અષ્ટ ગુણાતમ પંદર લેહે, સિદ્ધ સદા સુખકારણ; પ્ર. ૧૩
- અલખ નિરંજન લવહુઃખ લંજન, સમરંતા સુખકારણ. પ્ર. ૧૩
- આચારજ અષ્ટ સંપદાધારક, વારક મિથ્યા ભર્મણ; પ્ર. ૧૪
- ગુણ છત્રીશ ઇશ ચઉ તિરથ, દિપાવે જિનધર્મણ. પ્ર. ૧૪
- ઈંદ્રભૂતિ અગ્નિભૂતિ વાયુભૂતિ વંદ્ય, વાયુભૂતિ ગુણવંતણ; પ્ર. ૧૫
- ચોથા વ્યક્ત સુધર્મા સ્વામિ, મંડિતણ જશવંતણ. પ્ર. ૧૫
- મૌર્યપુત્ર અંકપતિ અચળણ, મેતારજ ગુણધારણ; પ્ર. ૧૬
- ધર્મચારમા પ્રભાસણ વંદ્ય, ચુમ્ભાગિસશે પરિવારણ. પ્ર. ૧૬
- ચોવિશ જિનના ગણધર વંદ્ય, ચૌદશે ખાવન જાણણ; પ્ર. ૧૭
- ચૌદ પૂરવના ધારક સારા, પહોત્યા સહુ નિર્વાણણ. પ્ર. ૧૭
- ઋષભસેનાદિક સહસ્ત્ર ચોરાશી, સુનિવર ગુણ ભંડારણ; પ્ર. ૧૮
- ધીર વીર ગંભીર ગુણાતમ, નમતાં જય જયકારણ. પ્ર. ૧૮
- આરિસાભુવનમે શ્રી ભરતેશ્વર, પાયા કેવળનાણણ; પ્ર. ૧૯
- અનુક્રમે આઠ પટોધર ઇણ વિધ, પાયા પદ નિર્વાણણ. પ્ર. ૧૯
- બાહુબળિ સુનિવર મહા બળિયા, ખારમાસી તપ ધ્યાનણ; પ્ર. ૨૦
- માન મેલીને પગ ઊઠાયો, પાયો કેવળજ્ઞાનણ. પ્ર. ૨૦
- જૂઝ કરંતાં પુત્ર અઢાણું, શ્રી આદિશ્વર સ્વામિણ; પ્ર. ૨૧
- સમભાઈ દિયો સ્તંભ તેહને, પહોત્યા તે શિવધામણ. પ્ર. ૨૧

સગર મધવા પદ્મખંડ ત્યાગી, ચક્રી સનતકુમાર લ, ૧
 રૂપ દેખવા સુર છળ કીધો, લીધો મયમભાર લ. પ્ર. ૨૨
 પદ્માહરિષેષુ જય નામે ઋષિ, ચક્રી દસ ઋદ્ધિ છોડ લ,
 સમ દમ ઉપશમ ધીર શુણાગર, કર્મજન દિવા તોડ લ. પ્ર. ૨૩
 અચળ વિજય ભદ્ર ઋષિ વંદુ, સુભદ્ર મુનિ ઋષિરાય લ,
 મુદર્શન આનંદન નંદન, રામ ગયા શિવમાય લ. પ્ર. ૨૪
 હળધરને બળભદ્રલ પહોત્યા, પચમ સ્વર્ગ મઝાર લ,
 ઉત્તમ પુરુષ એ પુણ્ય પ્રતાપી, વળી ઝહુ અંતગડનુસાર લ. પ્ર. ૨૫
 આર્દ્રકુમાર મહા બુદ્ધિવતા, છત્યા મહા પચવાદ લ,
 મંચમ પાળી શિવપદ પાયા, જિન આણા મરજદ લ. પ્ર. ૨૬
 ઉદયપેઢાળ પુત્રે કરી ચચાં, ગોતમસ્વામિશુ જય લ,
 કુમારપુત્રિયા નામ લેધને, સૂત્ર સૂચગડાગની માય લ. પ્ર. ૨૭
 દશ દશાગ ત્રીજે અગ આલ્યા, કહ્યા તિહા મુનિવર નામ લ,
 તે સહુ ગિવગામી શુણધામી, કીધા ઉત્તમ કામ લ. પ્ર. ૨૮
 મૂત્ર સમવાયાગમાહી પ્રમથ્યા, નામ કેધ પ્રસિદ્ધ લ,
 ગણધર મુનિવર ચૌદ પુરવધર, નામ લિયા ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લ. પ્ર. ૨૯
 પિગળ નામ નિય ઠે પૂછયા, પ્રશ્નજ પંચ રસાળ લ,
 ખંધક સન્યાસી સુણી તતલણ, વીર પામે ગયા ચાલ લ. પ્ર. ૩૦
 સંશય નિવર્ત્યો સયમ લીધો, કીધો તપ શ્રીકાર લ,
 અણુસણુધારી સ્વર્ગ ખાગ્મે, યયા એક અવતારિ લ, પ્ર. ૩૧
 વીર જિનેશ્વર તાત વખાણુ, ઋષભદત્ત શુણધાર લ,
 શેઠ મુદર્શન રાજ ઋષિશ્વર, ધન્ય ગાગેય અણુગાર લ. પ્ર. ૩૨
 એ ચારે રૂપિ મુગતે પહોત્યા, ધન ધન લગવત માત લ,
 દેવાનંદા ધન સતિ જયંતી, પૂછયા પ્રશ્ન વિખ્યાત લ. પ્ર. ૩૩
 વીર પ્રભુલની નંદની વંદુ, સતિ મુદર્ગના બાણુ લ,
 દિશાધારી કર્મ નિવારી, પાઇ પદ નિર્વાણુ લ, પ્ર. ૩૪
 પચમી પટ્ટીમા કાર્તિક શેઠે, ધાગી તિલુ ચો વાગ લ,
 તાપસ ખીગ્મે મહોરાપર, બાણુઓ અધિર સસાર લ. પ્ર. ૩૫

સહસ્ર અષ્ટોત્તર ગુમાસ્તા સાથે, આદર્યો સંયમભાર ૭; પ્ર. ૩૬
 શેઠ થયા શકદ્ર સૌધર્મે, જાશે મોક્ષ મઝાર ૭.
 સોળા દેશ તણ સંયમ લીધો, દિયો લાણેજને રાજ ૭;
 કરી ક્ષમા ધન્ય રાય ઉદાઈ, સાંઘ્યાં આતમ કાજ ૭. પ્ર. ૩૭
 ગંગદત્ત આણુંક કોસળઝવિ રોહા, સુનક્ષત્ર નામ અણુગાર ૭;
 સર્વાનુભૂતિ આરાધક થઈને, પહોત્યા સ્વર્ગ મઝાર ૭. પ્ર. ૩૮
 તિહાંથી ચવિને સુક્તિ સિધાશે, ઇત્યાદિક અણુગાર ૭;
 નામ ઠામ તપ જપનો વર્ણન, વિવાહપન્નતિ મઝાર ૭. પ્ર. ૩૯
 ધારણિ સુત શ્રેણિક વપ નંદન, ધન ધન મેઘકુમાર ૭;
 આઠ અંતેઉરિછિનમેં છોડી, ત્યાગ દિયો સંસાર ૭. પ્ર. ૪૦
 ગુણુરત્ન લિક્ષુ પડિમા તપ, અંતે અણુસણ કીધ ૭;
 વિજય વિમાનમેં જાઈ બિરાજ્યા, હોશે વિદેહમેં સિદ્ધ ૭. પ્ર. ૪૧
 બત્રીશ નારી તણ રંભાશી, ધન થાવચ્યા કુમાર ૭;
 નેમિ પ્રભુપે સંયમ લીધો, સહસ્ર પુરૂષ પરિવાર ૭. પ્ર. ૪૨
 થાવચ્યા મુનિશું ચર્ચા કીધી, શુકદેવ સંન્યાસી જાણુ ૭;
 એક સહસ્ર શિષ્ય સાથે સંયમ, લીધો ગુણુનિધિ ખાણુ ૭. પ્ર. ૪૩
 પંચકાદિક પરધાન પાંચશે, શેલક રાયની લાર ૭;
 અઢાઈ સહસ્ર પુંડરગિરિ સિદ્ધા, ધન્ય જેહના અવતાર ૭. પ્ર. ૪૪
 રચણાદેવીની શિખ ન માની, રત્નદ્વિપશું આય ૭;
 સંયમ લીધો ચંપાનગરી, જિનપાલિત મુનિરાય ૭. પ્ર. ૪૫
 ત્રીન ધત્રાચે ધાર્યો સંયમ, સુગુરુ સ્થિવરની પાસ ૭;
 ત્રીનું પ્રથમ સ્વર્ગે સિધાયા, મહાવિદેહ શિવવાસ ૭. પ્ર. ૪૬
 છએ મિત્ર મદ્ધિ જિનવરના, મહાખળાદિક ગુણુવંત ૭;
 ગણુધર પદ ગ્રહી સુક્તિ બિરાજ્યા, થયા સિદ્ધ ભગવંત ૭. પ્ર. ૪૭
 મુખુદ્ધિ પ્રધાનજીયે લલિ વિધે, પાણી પરચો ખતાય ૭;
 જિતશત્રુ નૃપનો ભર્મ મિટાયો, દોઈ ગયા શિવમાંય ૭. પ્ર. ૪૮
 તેતળી મુનિવર ગુણુના દરિયા, પોટિલા દિયો પ્રતિબોધ ૭;
 કેવળ પામી સુક્તિ બિરાજ્યા, તનિયો સકળ વિરોધ ૭. પ્ર. ૪૯

યુધિષ્ઠિર અર્જુન ને લીમણ, સહદેવ નકુલ અણુગાર લ,
 માસ માસ તપ અભિગ્રહ કીધો, નેમિ વદન સુવિચાર લ. પ્ર. ૫૦
 હસ્તિનાપુર ગોચરી કરતા, નેમિતાણું નિર્વાણુ લ;
 સુષ્ટિને પાઠવ પાચ સેત્રંજે, સથારો કિયો જાણુ લ પ્ર. ૫૧
 દોય માસ સંલેષણા સિદ્ધા, શ્રમણી દ્રોપદી સોચ લ,
 સંયમ પાળી સ્વર્ગ પચમે, એકાવતારી હોચ લ. પ્ર. ૫૨
 ધર્મધોષ શિષ્ય ધર્મરુચિ લ, કિડિયો પર કરુણા આણુ લ,
 કડવા તુંબાનો આહારજ કીધો, ખીર ખાડ સમ જાણુ લ. પ્ર. ૫૩
 ક્ષણ અંતરમે વેદના પ્રગટી, ઋષિ સમતા મન ધારલ,
 સર્વાર્થસિદ્ધમે જાય બિરાજ્યા, અવિ ગયા મુક્તિ મજાર લ. પ્ર. ૫૪
 કુડરિક ભાઈને ડગીઓ જાણી, પુંડરિક સંયમ ધાર લ,
 સર્વાર્થસિદ્ધ લિયો તીન દિવસમે, ધન્ય જેહનો અવતાર લ. પ્ર. ૫૫
 સુમતાદિક શ્રમણી મહાસતિયો, પાળી પ્રમુની આણુ લ,
 તે વર્ણુન લિન્ન લિન્ન કરી દેઓ, જ્ઞાતા અગ પ્રમાણુ લ. પ્ર. ૫૬
 ગૌતમ સમુદ્ર સાગર અને ગભીર, ધિમિતને અચળકુમાર લ,
 કપિલ અક્ષોભ પ્રશ્નસેનને વિધ્યુ, અક્ષોભ સાગર જશધાર લ. પ્ર. ૫૭
 સાગર સમુદ્ર હેમવંત નામે, અચળ ધરણુ ગુણુવત લ,
 પૂરણુ અભિચદ્ર એહ અદારા, બ્રાતા જાણો સંત લ. પ્ર. ૫૮
 અંધક વિશ્વતુ સુત ધારણિ અંગજ, આઠ અંતેઠરિ મેલ લ,
 નેમિ સમિપે લીધો સયમ, કરી મુગતિમે સહેલ લ. પ્ર. ૫૯
 વસુદેવ સુત દેવકી જાયા, અનેકસેન અનંતસેન લ,
 અનિતસેન અણ્ણિહયરિપુ નામે, દેવસેન શત્રુમેન લ. પ્ર. ૬૦
 સુલસા ધર વધિયા છ બધવ, જત્રીશ જત્રીશ નારી લ;
 તણને નેમિ પ્રભુપે સયમ, લેઈને છઠ્ઠ છઠ્ઠ ધાર લ. પ્ર. ૬૧
 પૂરવધારી કર્મ નિવાગી, પહોલ્યા મોક્ષ મજાર લ,
 વસુદેવ સુત ધારણિ અંગજ, સારણુ ધયા અવીકાર લ. પ્ર. ૬૨
 ગજતાળવ જિન કોમળ કાયા, ધન ધન ગજ સુકુમાલ લ,
 વસુદેવ સુત દેવકી અંગજ, છોડ્યો જગ જાળ લ. પ્ર. ૬૩

એકાકી સમશાનમાં જાઈ, ઊભા ધ્યાન લગાય જી;
 સસરો દેખી રીસે ભરાણો, માટીની પાળ બનાય જી. પ્ર. ૬૪
 ધગધગતા બહુ ખેરના ખીરા, મેલ્યા ઋષિને શિશ જી;
 મહા વેદના સહિ સમપરિણામે, મુકિત ગયા તજી રીસ જી. પ્ર. ૬૫
 સુમુખ દુમુખ વળી ઉવયકુમર, દારૂણ અનાદૃષ્ટિ જાણ જી;
 જાળી મયાળી ઉવયાળી ઋષિ, પુરુષસેન વખાણ જી. પ્ર. ૬૬
 વારિષેણુ પ્રદુર્ભ્રુ ઋષિ શાંખ, અનિરુદ્ધ વૈદલિ નંદ જી;
 સત્યનેમિ દૃઢનેમિ એ સખ, પામ્યા શિવસુખ કંદ જી. પ્ર. ૬૭
 પદ્માવતી ગૌરી ગંધારી, લક્ષ્મણા સુસુમા નાર જી;
 જાંબુવતી સત્યલામા રુકિમણિ, કૃષ્ણ રામા સુવિચાર જી. પ્ર. ૬૮
 મૂળસિરિ મૂળદત્તા શ્રમણી, શાંખકુમારી નાર જી;
 દશે સંયમ કેવળ લેઈ, પહોત્યાં મુકિત મઝાર જી. પ્ર. ૬૯
 મક્ષાઈ કિંકમ ઋષિ મહોટા, ધન્ય અર્જુન અણુગાર જી;
 સંયમ લેઈ ક્ષમા હૃદ ધારી, છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપ લિયો ધાર જી. પ્ર. ૭૦
 છ માંસામેં કર્મ ખપાઈ, મુકિત ગયા ગુણવંત જી;
 કાસવ ક્ષેમ ધિતિધર હિતકર, કૈલાસ હરિચંદ સંત જી. પ્ર. ૭૧
 વારત સુદંસણુ પરણુભદ્ર, સુમનભદ્ર સુપ્રતિષ્ઠ જી;
 મેઘ અઈમુક્તા અલખ એ સોળા, પાયા પદવી શ્રેષ્ઠ જી. પ્ર. ૭૨
 નંદાદિક તેરં પટરાણી, વીર જીર્ણંદ ઉપદેશ જી;
 કેવળ પાઈ મુક્તિ સિધાઈ, પાઈ અવિચળ યશ જી. પ્ર. ૭૩
 કાળિયાદિક દશ શ્રેણિક રાણી, સુણિયો પુત્ર વિયોગ જી;
 મહા તપધારી કર્મ નિવારી, મેટ દિયા સખ રોગ જી. પ્ર. ૭૪
 એ નેવું સહુ અંતગડ સિદ્ધા, અંતસમે કેવળ પાય જી;
 અંતગડસૂત્રમેં વર્ણન જાણો, જપતાં સૂખ સવાય જી. પ્ર. ૭૫
 શ્રેણિક સુત ધન જાળી મયાળી, ઉવયાળી પુરુષસેન જી;
 વારિષેણુ દીર્ઘષેણુ લઠુદંત, ગૂઢદંત સખ જગસેન જી. પ્ર. ૭૬
 વિહલકુમર અલયાદિક ત્રેવિશ, શ્રેણિક સુત ગુણધામ જી;
 અનુત્તરવિમાન ગયા સહુ ઋષિ જી, ચવિ જાશે શિવકામ જી. પ્ર. ૭૭

બત્રીશ રલા તણ ધન કોડિ, ધન ધત્તો અણુગાર છ,
 છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપ નિરતર કરણી, આયંખિલ ઉચ્છિત આહાર છ. પ્ર. ૭૮
 ચૌદ સહસ્ર મુનિશ્વરમાહી, શ્રેણિક આગે સ્વામિ છ,
 કહે દુક્કર દુક્કર તપધારી, શમ દમ ઉપશમ ધામ છ. પ્ર. ૭૯
 સુનક્ષત્ર ઋષિદાસણ પેઢગ, રામપુત્ર ચદ્વિમા નામ છ,
 મૂઢમાખ્ત પેઢાળપુત્ર ઋષિ, પોટિલ પિહલ અભિરામ છ. પ્ર. ૮૦
 ધત્તાની રીતે એ નવ હીં, કરી કરણી શ્રીકાર છ,
 અગ્રતરોવવાઈ સૂત્રની માહી, દાખ્યો છે વિસ્તાર છ. પ્ર. ૮૧
 ધન્ય સુખાહુ ભદ્રનંદી ઋષિ, સુભત સુવાસવ ધીરછ,
 જીનદાસ ધનપતિ મહાબળછ, ભદ્રનંદી ગભિર છ. પ્ર. ૮૨
 મહાચંદ વરદત્ત એ દશ મુનિવર, પૂરવ દાન પ્રભાવ છ,
 ઋદ્ધિ સપતિ પાયા અતિસુંદર, સંયમ લીયો ચિત્તચાવ છ. પ્ર. ૮૩
 કેઇક તિણુ ભવ મુગતિ સિધાયા, દેઇ પંદર ભવ ધારછ,
 મુગતિસિરિ વરશે વડલાગી, મુખવિપાક અધિકાર છ. પ્ર. ૮૪
 પંડમાદિક દશ શ્રેણિક પૌત્રો, વીર જીનેશ્વર પાસ છ,
 દિક્ષા લેઇ સ્વગ સિધાયા, પામશે અવિચળ વાસ છ. પ્ર. ૮૫
 નિષધાદિક બળભદ્રના નંદન, બારે હીં ગુણવંત છ,
 પચાસ પચાસ ત્યાગી અતેઉરિ, સર્વોર્થસિદ્ધ પહુત છ. પ્ર. ૮૬
 સૂત્ર નિરયાવગિકાની માંહી, ભાખ્યા ભાવ ત્રિણુંદ છ,
 એકાવતારી છે ઋષિ સારા, ટાળશે ભવદુખ ફેંદ છ. પ્ર. ૮૭
 દો માસા મુવર્ણકી ઇન્દ્રા, આર્ધ તૃપ્તિ અપાર છ,
 સમતાથી કેવળપદ પાયા, ધન્ય કપિલ અણુગાર છ. પ્ર. ૮૮
 ધન્ય વળિ નમિરાજ ઋષિશ્વર, ત્યાગી રમણી હંભર છ,
 ઇન્દ્ર પ્રતિઉત્તર કીધા, પાયા ભવજળ પાગ છ. પ્ર. ૮૯
 હરિકેશી ચિત્તમુનિ ગુણસાગર, સંજયતિ ઋષિગય છ,
 ગર્દભાળી દત્રીગજઋષિ ધન્ય, દશાણ્ણભટ્ટ કહાય છ. પ્ર. ૯૦
 કર કંડુ દુમુહ નમિરાજ, નિગઈ નાય એહ ચાર છ,
 એક સમય ચક્ર સંયમ ધાયો, એક સમય ભવપાર છ. પ્ર. ૯૧

- મહાખળ મૃગાયુત્ર મુનિશ્વર, મુનિ અનાથી જાણુ છું;
સમુદ્રપાળ પ્રતિપાળ દયા નિધિ, રહેનેમી ઉજમાળ છું. પ્ર. ૯૨
- કેશી ગૌતમ ચર્ચા કીધી, જય વિજયઘોષ રસાળ છું;
ગર્ગાચારજ ઉત્તરાધ્યયને, મેટયો શિષ્ય જન્મળ છું. પ્ર. ૯૩
- ધન્ના શાળિભદ્ર ઋષિ જોડી, તડાકે તોડયો નેહ છું;
માસ માસ તપ ધારણુ કીધો, ત્યાગી મમતા દેહ છું. પ્ર. ૯૪
- આઠ અંતેઉરિ રાતે પંરણ્યા, સોનૈયા નવાણું કોડ છું;
દિન ઉચ્ચે લિયો સંયમ ભાવે, પાંચશે' સત્તાવીશજોડ છું. પ્ર. ૯૫
- ઠંઠણુઋષિ લિયો અલિગ્રહ દુષ્કર, ચૂર્યાં કર્મ કરૂરછું;
અંધકઋષિની ખાલ ઉતારી, ક્ષમા કરી ભરપૂર છું. પ્ર. ૯૬
- અંધકઋષિના સિષ્ય પાંચશે', પિલ્યા ઘાણીમાંય છું;
ક્ષમા કરી કેવળપદ પાયા, મુગતિ ગયા મુનિરાય છું. પ્ર. ૯૭
- સ્થૂળભદ્ર અરણિક સિજજંભવ, શ્રી જિન આજ્ઞામાંય છું;
વરત્યા વરતે તે સહુ મુનિવર, સુણુતાં પાતક જાય છું. પ્ર. ૯૮
- મરુદેવી ગજહોદ્દે પામ્યાં, નિર્મળ કેવળજ્ઞાન છું;
બ્રાહ્મી મુંદરી ચંદનખાળા, ધ્યાયું શુકલધ્યાન છું. પ્ર. ૯૯
- રાજિમતી દ્રોપદી સુભદ્રા, સિતા કૌશલ્યા જાણુ છું;
મૃગાવતી અંજના મૃગલેખા, મલયા શિળની ખાણુ છું. પ્ર. ૧૦૦
- ચેલણા સુજ્યેષ્ઠા શિષ્યા કુંતિ, મયણુરેહાકિક જેહ છું;
સંકટ પડતાં શિળજ રાખ્યું, આણ્યો સંયમ નેહ છું. પ્ર. ૧૦૧
- ઈણુ ચોવીશીમાંહી જિનના, મુનિવરનો પરિવાર છું;
લાખ અઠ્ઠાવીશ ઉપર જાણો, અડતાળીશ હજાર છું. પ્ર. ૧૦૨
- શ્રી જિનવરના શાસન માંહી, કેવળી થયા અપાર છું;
સાધુ સાધવી થયા અસંખ્યા, નામ થકો જયકાર છું. પ્ર. ૧૦૩
- જઘન્યપદે દોય સહસ્ર કોડી, ઉત્કૃષ્ટ પૃથક્ સહસ્ર કોડ છું;
વર્તમાન જે વર્તે મુનિવર, જગ માયા સળ છોડછું. પ્ર. ૧૦૪
- પંચ ભરત પંચ ઐરાવત જાણો; પંચ મહાવિદેહ મજાર છું;
અઢીદ્વિપમાંહી જે વર્તે, સત્તાવીશ ગુણુ ધાર છું. પ્ર. ૧૦૫

તપ જપ સાથે કર્મ આગધે, બાળક વળી પૃથ્વ સંત લ,
મમતા ટાળે સમતા આલે, પાળે સંયમ ખંત લ. પ્ર. ૧૦૬

એહવા સુનિના જે ગુણ ગાવે, મુખ જયણા સુવિચાર લ,
પાપ પલાવે સંપતિ આવે, કાઢે કર્મનો ખાર લ. પ્ર. ૧૦૭

ધંમ જાણી લવિયણ નિત લણજ્યો, થાવે શુદ્ધ પરિણામ લ,
ઝોગણીસે સાકતીશ, મહા વહી આઠમ, ત્રિલોકનૃપિ ક્રિયા
ગુણગ્રામ લ. પ્ર. ૧૦૮

અધિકો ઝોછો જે જોડાણો, મિત્રમિત્રદુષ્કંઠ મોય લ,
પંથ પરમેષ્ટિ શરણો સુજને, મન વંછિત ફળ જોય લ,
મણુમુ તે ગુણવંત ત્રિકાળે. ૧૦૯

કળાશ.

અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય ત્રીજા, ઉપાધ્યાય અણુગાર એ,
મતિશ્રુત નૃપિ અવધિજ્ઞાની, મન પર્યંવ સુખકાર એ.
દેવળજ્ઞાની લખિધ ધારક, ચારિત્ર પચ પ્રકાર એ,
ત્રિલોકનૃપિ કહે વત્યો વર્તે, વંદું વારવાર એ
સહા દેજ્યો શિવમુખ સાર એ. ૧૧૦

કલાવતિની સજ્જાય.

નગરી કોસંખીનો રાજારે જાણો, નામે જયમી ઘ રાય,
બેન લણી બેરખડા મોકલીઆ, કરમે તે લાઈ ના કહેવાયરે—
કલાવતિ સતીરે શીશમણી નાર. ૧

“ પહેલીને રેણુ રાજા મહોલે પધાર્યા, પુછે બેરખડાની વાત,
કહોને રવામી બેરખડા કોને ઘડાવ્યા, મરખી ના ગખી દોય નારરે—
કલાવતિ. ૨

ખીજીને રેણુ રાજા મહોલે પધાર્યા, પુછે બેરખડાની વાત,
કહોને બેરખડા તમને કોણે મોકલીઆ, નહિ ગીયળવંતી નારરે.
કલાવતિ. ૩

ધણું રે જીવો જેણે ઘેરખડા મોકલીઆ, અવસર આંચોરે જોહ;
અવસર જાણીને ઘેરખડા મોકલીઆ, તે મેં પહોંચો છે હાથરે.

કલાવતિ. ૪

મારે મન એહને એને મન હુંય; અવસર આંચોરે જોહ;
રાત દિવસ મુજ હૃદયે ન વીસરે, દીઠડે પ્રેમ આનંદરે.

કલાવતિ. ૫

તેણે અવસરે રાજા રોષે ભરાણો, તેડાંચા સુલટ બેચાર;
સુકી નદીમાં છેદનીઆ કરાવોને, કર કાપી લાવો આંહીરે.

કલાવતિ. ૬

સુકી નદીઓમાં લે રહે જાય, વૃક્ષ નવ પદ્મવ થાય;
કર નવા આવે ને પુત્ર ધવરાવે, શીયળ તણે શું પસાયરે.

કલાવતિ. ૭

ઘેરખડાં વાંચીને મનમાં વીમાસે, મેં કીધોરે અકાજ;
વીણ અપરાધે મેં છેદનીઆ કરાવ્યા, હૃદયે ન વીમાસી વાતરે.

કલાવતિ. ૮

તેણે અવસરે રાજા ધાન ન ખાયને, મોકલ્યા સુલટ બેચાર;
વનમાં જઈને ખખર કઢાવો, જો આવે શીયળવંતી નારરે.

કલાવતિ. ૯

તેણે અવસરે શ્રી મહાવીર પધાર્યા, પુછે પરલવની વાત;
કહોને પ્રભુજી મેં શા કીધાં પાપ, તે ઉદય આંચા છે મુજ આજરે.

કલાવતિ. ૧૦

તું હતી ખાઈ રાજાની કુંવરીને, એહતો સુડલાનો જીવ;
તેણે અવસરે એહની પાંખ છેદાવી, તે ઉદે આંચા છે આજરે.

કલાવતિ. ૧૧

તમે તમારી વસ્તુ સંભાળોને, અમે લઈશું સંજમ ભાર;
દીક્ષા લીધી શ્રીમહાવીરજીની પાસે, પહોંચ્યા મુક્તી મોઝારે.

કલાવતિ. ૧૨

પ્રતિક્રમણની સજ્જાય.

કર પડીકમણુરે ભાવશુ, દોય ઘડી શુભ ધ્યાન લાલરે,
પરભવ જાતા જીવને, સંબલ સાચું જાણુ લાલરે. કર. ૧

શ્રી મુખ વીર ઇંમ ઉચ્ચરે, શ્રેણીક રાય પ્રત્યે વાણુ લાલરે,
લાખ ખાડી સોના તણી, દીએ દીન દીન પ્રત્યે દાન લાલરે કર. ૨

લાખ વરસ લગે તે વળી, એમ દીએ દ્રવ્ય અપાર લાલરે,
એક સામાયકને તોલે ના આવે, તેહ લગાર લાલરે. કર. ૩

સામાયક ચઢવીસંથો લહુ, વંદના દોય દોય વાર લાલરે,
મત સંભાળોને આપણા, તે પાળો નિરતિચાર લાલરે કર. ૪

કર કાઉસગ શુભ ધ્યાનનો, પચખાણુ શુદ્ધ વીચાર લાલરે,
દોય સધ્યાએ તે વળી ટાળો, ટાળો અતિચાર લાલરે. કર. ૫

સામાયક પ્રભાવથી લઇએ, અમર વિમાન લાલરે,
ધર્મસિહ મુની એમ ભણે, એ છે મુક્તિ નીદાન લાલરે. કર. ૬

પ્રતિક્રમણની સજ્જાય.

પંમ પ્રમાદ તણ પડીકમણુ, સાજ સવારે કીજે,
અરિહંત સિદ્ધ સતગુરૂની સાળે, પાપ આળોવણુ કીજે.
સંગે કરમ ન રંગ હો રાજ, પડીકમણુ મન ચંગે. સંગે. ૧

જ્ઞાન અક્ષર ઓછો અધિકો, કાનો માત્રા ભાખ્યો,
જીન શાશનમા શંકા કંખા, મીથાત્મ મનમા રાખ્યો. સંગે. ૨

જીવ છકાયનો આરભ સમારભ, તીવ પરિણામે કીધો,
જોધ કષાય કરી જીહુ જોલી, અદત્તા દાનજ લીધો. સંગે. ૩

પરત્રી દેખી પ્રેમ વધાયો, ધન લોલે લલચાયો;
દશે દીશાની અધકી રાવઈ, ખાવણુ પીવણુ રાચ્યો. સંગે. ૪

કરમા દાણી અનર્થો દડે, સામાયક શુદ્ધ ન આવે,
દીસાવગાસિક મત આઠમ પાખી, ચોપો ભલો મન ભાવે. સંગે. ૫

જમવા વેળા જમવા બેઠો, સાધુ ચિંતવણુ વીસરીઓ;
સલેખણુ તપ વીર્ય ભાખ્યો, એકઝો ચોવીશ દોપે ભરીયો. સંગે. ૬

જાણે અજાણે જે પડીકમશે, કરમે હળવો થાશે;
 વરૂણ નાગ નટવાને દ્રષ્ટાંતે, તે લવસાગર તરશે. સંગે. ૭
 સામાયક પોષો પડીકમણું, આસ્થા સહિત જે કરશે;
 નવા નગરમાં સુની તેજસિંહ ભાળે, તે લવસાગર તરશે. સંગે ૮

ઉપદેશીક સંજ્ઞાય.

આદીશ્વર મહારી અરજીરે દેવ દયાળુ,
 મહાવીર તુંજ માયાળુરે દેવ દયાળુ;
 ચક્રગતીની માંહી દોટ દડાની પેરે ફરીઓ,
 કદી ઠામ ન એકે ઠરીઓરે દેવ દયાળુ. ૧
 થાવરની માંહી થીર થઈને થપાણો;
 કહોવાડે અંગ કપાણોરે દેવ દયાળુ. ૨
 નરકગતિમાં પરમા ધામીને વશ પડીઓ;
 જીલમી જમને હાથે ચઢીઓરે દેવ દયાળુ. ૩
 નીગોદની માંહે નીરગમ્યો કાળ અનંત,
 ક્ષોણ સુખ નહિ જ્યાં લગવંતરે દેવ દયાળુ. ૪
 એમ અનંતા લવ હું દુઃખડા પામું;
 જીનવર જો મુજ સામુરે દેવ દયાળુ. ૫

સ્વારથની સગાઈ વીષે સંજ્ઞાય.

નથી સાર જગતમાં કાંઈ, છે સ્વારથની સગાઈ,
 નીજ પુત્ર કનકને માટે, આપ્યો અગ્ન હોમવા માટે,
 એ અમર પીતા દુઃખદાઈ, છે સ્વારથની સગાઈ. ૧
 ચુલાણી પ્રહ્લદત્તની માએ, દીધી લાખ લુવનમાં લાગ્યે;
 નવ પુત્ર દયા દીલ લાવી, છે સ્વારથની સગાઈ. ૨
 કોણીકે કોધ જ દાખ્યો, ખાંધી બાપ બંધનમાં નાંખ્યો;
 દમે પુરવ વેર જગાઈ, છે સ્વારથની સગાઈ. ૩

- મણી રથને જુગખાહુ બ્રાતે, કીધી કામની કાજે ધાતે,
ખુદિવંત નીહાજ્યો લાઇ, છે ૪
- ભરત ખાહુબળ આપે લડીઆ, બાર વરમ મંચામ કરીઆ,
ખાહુબળ પીઅ દીઓ છટકાઈ, છે. ૫
- સુરીકતાએ રનેહ વીદાયો, વીપ દેઇ પીયુને માયો,
પ્રિય પ્રેમ દીઓ છટકાઈ, છે ૬
- તેથી રનેહ કુપમા નવ પડીએ, ભવસાગર માહી રવડીએ,
કહે નાથ રનેહ દુખદાઈ, છે. ૭

શીયળની સજ્જાય.

- હ્યો વિષય થકી મનવાળી, છે શીયળ મદા સુખકારી,
જેથી દોહીલા દુખજ પામે, શીવરમણી એજે પામે,
કહે પુરાણ એમ પોકારી, છે શીયળ મદા સુખકારી ૧
- નારદને વખાણ્યો સત્રે, જેણે બાધ્યુ તીર્થકર ગોત્રે,
જેથી પામે છે પરમ દુવારી, છે શીયળ. ૨
- સુણી સીતાએ જનકની વાણી, જેણે પાવક કીધું પાણી,
હોઈ અમર તે જનક કુમારી, છે શીયળ ૩
- સુદર્શન શીળવત્તો બાણી, જેને આલ દીધું અભયારાણી,
લીધો શુભી થકી ઉગારી, છે શીયળ. ૪
- રાયે કળાવતિના દગ કાખ્યા, શીળ દેવતાએ તતશણુ આખ્યા,
કરી માનુની મગળ માલી, છે શીયળ ૫
- કુપજળ આલણીએ કાઢ્યુ, જેણે ચ પાદાર ઉપાઢ્યુ,
ધન્ય સતી સુભદ્રા નારી, છે શીયળ ૬
- ગયણુ તે મળ્યુ દુખ પાગી, જેને મળ્યો દોહીઓ ગ્વામી,
દીધાં સુખ જન હલ્લારી, છે શીયળ ૭
- ચદન બાળાની બધન બાગી, પ્રભુ પટે આબ્યા આલી,
ધન્ય સતિ એ બાળ કુમારી, છે શીયળ. ૮

તેથી શીયળ સમોવડ ન કોઇ, અમે વેદ પુરાણો જોઈ;
કહે નાથજી એમ નીરધારી, છે શીયળ.

૬

પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

જગપતિ કરજો સહાય મારી, મુજ સ્થિતી મહા દુઃખીઆરી.
છે કર્મ ભયંકર ભારી, જગપતિ કરજો સહાય મારી.

૧

સાખી.

પ્રભાવતિના પ્રિતમજી, વામાદેવી નંદ;
વણારસી નગરી વિષે, અશ્વસેન કુલચંદ.

મતિ શ્રુત અવધીને સાથે ગ્રહીને, તુમ જનમ્યા જય જયકારી;
તુમ મુરતી મોહનગારી, જગપતિ કરજો સહાય મારી.

૨

સાખી.

ક્ષમા ખડગ કરમાં ધરી, કરવા ઉત્તમ કામ;
કર્મ ખપાવી પામીઆ, શીવપુરી સુખધામ.
જ્ઞાન અનંત પ્રભુજી તમારું, પામેલ નહિ કોઈ પારી;
તુમ ગુણને જાણ બહીહારી, જગપતિ કરજો સહાય મારી.

૩

સાખી.

ચોર્યાંશી લક્ષ ચોકમાં, ભટકયો ભુંડા હાલ;
સમકિતની શ્રદ્ધા વિના, થયા અનંતા કાળ.
શોધ્યું નહિ મેં કર્મ સ્વરૂપને, છે ગતિ કર્મની ન્યારી;
ગોળી વાગે અણુધારી, જગપતિ કરજો સહાય મારી.

૪

સાખી.

વીષય મધ્યે વળગી રહ્યા, કરીઆં કર્મ કઠોર;
જ્ઞાન બધું ભુલી ગયો, પ્રભુ તમારો ચોર.
અતિ અજ્ઞાને હું અનંત જનમથી, રખડીયો વારંવારી;
હું ગયો ખરેખર હારી, જગપતિ કરજો સહાય મારી.

૫

સાખી.

મહેર કરો મુજ ઉપર, જાણી પ્રીતર ખાસ;
નમન કરી ના ન કહે, પુરો મુજ મન આશ.

આપ વિના પ્રભુ શરણાત કોઈ, પ્રભુ લેજો સુજને તારી,
આ દાસ તુમારો ઘોરી, જગપતિ કરજો સહાય મારી. ૬

અનિવાર્ય દશા.

કયા કરતા હય ગુમાન તું, જાના જરૂર હય.
રખ દીલમેં તેરે ભાન, જાના જરૂર હય કયા.
આર દીનકી આદનીમે, કયા બને મગરૂર,
હૌલત દુનીયા છોડકે, જાના જરૂર હય. કયા. ૧
ફરમાન તું પ્રભુકા, પ્રેમ હે ઉઠા લે શિર,
કર રહેમ તુ ગરીબોપર, જાના જરૂર હય. કયા. ૨
અમીરી કે ફકીરીમે, દિલ રાખ તું સમાન;
છપીલી ભેરૂ છોડ કે, જાના જરૂર હય. કયા. ૩
લછમન રહો ન રામ ન, રાવણુ રહો ન બીમ,
કાળ લે ગયા સખી, જાના જરૂર હય કયા. ૪
નિરધન અરૂ ધનવત, ગુણવંત કે ગમાર,
જમકે સાથ ચલે ગયે, જાના જરૂર હય કયા. ૫
રહ્યા ન કોઈ મંત્રસે, રહ્યા ન કોઈ તંત્રસે,
સખ હાથ પસારે ચલે, જાના જરૂર હય, કયા. ૬
લલા લલાઈ કર ગયે, બેઠે પ્રભુકે પાસ,
તુષી કર લલાઈ કો, જાના જરૂર હય. કયા. ૭
કર તેરે દીલકો સફા, મોકા અછા મીલા,
જિન લક્ષિતસે શિવ પાયગા, જાના જરૂર હય. કયા. ૮

મહારી ભાવના.

સંસારના સહુ જીવને, શાંતિ મળો ભવ તાપથી,
આતિ પુણ્ય કાર્યે યગ ધરો, વિરમો દુઝદ સહુ પાપથી,
અપસધી કો યાશે નહીં, નહીં કદ આપો કોઈને,

- અત્યંત ઉરમાં હુર્ષ ધારો, ખંધુગણને જોઈને. ૧
- નહીં કષ્ટ પામો કોઈ પણ, સહુ સુખના ભાગી બનો,
વિદ્રેષ ઉરથી પરિહરીને, આત્મવત્ સહુને ગણો;
ચાહો નિરંતર ચિત્તમાં, સહુ વિશ્વવાસી પ્રાણીને,
રાખો પરસ્પર સ્નેહને, બોલો મધુરી વાણીને. ૨
- કંઠુણા કરો કંગાળ પર, ઉપકાર ખુદ્ધિ ઉર ધરો,
હુઃખીતણાં હુઃખ દુર કરવા, ચિત્તમાં ચિંતા ધરો;
અપકાર કો કરશો નહીં, અપકાર કરતા પર કદા,
કરશો ન ભુંડું કોઇનું, કરજો ભહું સહુનું સદા. ૩
- માયા મૃષા ત્યાગો સહુ, ને ક્રોધ તૃષ્ણા પરિહરો,
ત્યાગો પ્રપંચો સર્વથા, નિજ ચિત્તમાં ઋણુતા ધરો;
નહીં વંચના કરશો કદી, નહીં ધૂર્તતા કદી આદરો,
વિચરો અતિશય શ્રેષ્ઠ પંથે, ઉત્પથોને પરિહરો. ૪
- કલ્યાણ ઇચ્છો વિશ્વનું, સહુ પ્રાણી પર મમતા ધરો,
સંતાપ સહુના પરિહરી, પરમાર્થનાં કાર્યો કરો;
નિજ સ્વાર્થ માટે અન્ય પર, નહીં દ્રોહ કિંચિત્ મન ધરો,
ત્યાગો પરસ્પર વૈર ને, આધિ અવરની અપહરો, ૫
- નિજ કર્મનો ઉચ્છેદ કરવા, શુદ્ધ સંયમ આદરો,
નવ પ્રહ્લ ગુપ્તિ આચરો, દ્વાદશ પ્રકારે તપ કરો;
અંદર અને બાહિરતણી, સઘળી ઉપાધિ પરિહરો,
જડ મૂળથી સહુ કર્મને, ઉચ્છેદીને સુક્તિ વરો. ૬
- અતિ શુદ્ધ શ્રદ્ધાથી પ્રભુ, શ્રી વીરની આણા વહો,
મિથ્યાત્વને વમો સહુ, સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિ ગ્રહો;
વિષયાંધતા ધારો નહીં, દાસત્વ ઇંદ્રનું તજો,
છોડી અવર જંજાળને, શુદ્ધ ભાવથી પ્રભુને ભજો. ૭
- ત્યાગો પરસ્પર કલેશને, ઇર્ષ્યા ન ધારો સર્વથા,
જોઈ અવરના કષ્ટને, ધારો સદા ઉરમાં વ્યથા;
નિંદા ન કરશો કોઈની, નિજ આત્મને નિંદો સદા,
નહીં દોષ દૃષ્ટિ ધારશો, રોશો ભરાઈને કદા. ૮

મિથ્યાભિમાની ના બનો, ધારો મહત્વાકાંક્ષતા,
 દ્વેષમિત્રી બળશે નહીં, ધારી હૃદયમા શાતતા,
 રાખી સ્મરણમા લક્ષ્યબિંદુ, મહાલજો સત્કાર્યમા,
 આચાર આર્યોના ચરો, લળશે કદી ન અનાર્યમા. ૯
 આગ્રહ ન ખોટો ધારશે, મત્યાગ્રહી બનજો સદા,
 શ્રીવીરના સિદ્ધાતને, ઉરથી ઉતારો ના કદા;
 ભવસિધુથી તરજો સહુ, સિદ્ધિ ગતિને પામજો,
 નિશદિન પ્રભુના ગ્રંથુમા, નિજ શિશને સહુ નામજો. ૧૦
 મુનિ કસ્તુરવિજય.

ઉપદેશક દોહરા.

સુત વિત્ત મુદ્દર સપત્તિ, રંભા જેવી નાર,
 અત સમે આઘા ખસે, લ્યારે આવે કાળ. ૧
 ગોખ ઝૂખા બારિયો, મેલી મુદ્દર માળ;
 અંત સમે આઘા ખમે લ્યારે આવે કાળ. ૨
 માતાને ભગિની વળી, બ્રતા છે બડ ઢાલ,
 પણ સાથે નહિ આવશે, લ્યારે આવે કાળ ૩
 આ પણ શોલે અતિ, મોટો જે છે માળ,
 પણ સગે નહિ આવશે, લ્યારે આવે કાળ. ૪
 કાળચક્ર ફરતુ ફરે, શીરપર મોટુ સાલ,
 તેમ કેા નવ ઉગરે, લ્યારે આવે કાળ ૫
 તૃષ્ણ રૂપી તારૂણી, જે છે જળરી ઝાળ,
 મનના તો મનમા રહે, લ્યારે આવે કાળ. ૬
 પીપળ ખરતા પાનને, કુપળ હસતા બાળ,
 અમ વિતી તમ વિતશે, લ્યારે આવે કાળ. ૭
 સિંહચક્રી તો સતગણી, માઘે મોટી કાળ,
 પવન સપાટે પગ્ગરે, લ્યારે આવે કાળ. ૮

રાજ રાંક ફકીર તો, કરતા રહ્યા સંભાળ;	
ખલક ખપરમાં ખપી જશે, જ્યારે આવે કાળ	૯
રામાને રડતી કરે, રડતાં મુકે બાળ;	
સગાં સહોદર ઝુરશે, જ્યારે આવે કાળ.	૧૦
પંચ વિષયનું સુખ તો, દેણારૂપ દલાલ;	
દલાલ દુઃખ દેખાડશે, જ્યારે આવે કાળ.	૧૧
વા'લાની વા'લપ જશે, વા'લા તજશે વા'લ;	
નૂર દેહનું ઘટી જશે, જ્યારે આવે કાળ.	૧૨.
પંચ ભૂતનું પુતળું, લેશે મૂળ સંભાળ;	
પડયું રહે સૌ તાહફું, જ્યારે આવે કાળ.	૧૩.
સ્નેહ સંબંધનો ત્રુટતાં, ઝાંખી થાશે ઝાળ;	
દેહ નગર અળખામાણું, જ્યારે આવે કાળ.	૧૪.
મોહ મમતને છોડીને, ભજ ભાવે અરિહંત;	
સુરધંદુ નિશ્ચય કહે, એથી શુભ તુજ અંત.	૧૫.

અમીચંદ કરશનજી શેઠ,

સુજ્ઞ જૈન બંધુઓ પ્રત્યે વિજ્ઞાપિ.

ગણલ (કુવાલી).

અરે ઓ જૈન બંધુઓ, વિચારી ખેદ થાયે છે;	
હતી જે પૂર્વની સ્થિતિ, કહોને ક્યાં જણાયે છે?	૧
નિહાળો ચક્ષુથી પ્યારા, દીસે અવનત દશા કેવી;	
અરે જે સહેજ પણ લખતાં, કલમ કંપે અહા તેવી.	૨
શ્રીમંતો બાગ ગાલીમાં, ફરે છે મજ્જ થઈ જ્યાં ત્યાં;	
અરે બંધુ ફરજ જે છે, કોમ પ્રત્યે તે વિસારે કાં?	૩
યુવાનો ફેશને ફસીયા, વૃદ્ધો અશક્તમાં ખપિયા;	
કરે દરકાર ના કોઈ, લવલેશ માત્ર જે સુખિયા.	૪

અરે ઝો વીરના પુત્રો, નિરાશ્રિત પર દયા કરજો,
 દીલાસો દઈ અરે પ્રિતે, હુ જો તેઓ તણા હરજો. ૫
 તમો ધનવાન જો હો તો, કરો ધનથી અહીં સેવા,
 તમો જો હો વિચારક તો, વિચારથી કરો સેવા ૬
 તમો વિદ્વાન જો હો તો, કરો વિદ્યાથી સેવા,
 યથાશક્તિ કરો સેવા, યથાશક્તિ કરો સેવા ૭
 અપીલ આ નમ્ર હિર ધારી, મદદ જનતી પ્રીતે કરજો,
 હુ ખી હુકયો તણી આશીય, કરી મત્કર્મ મેળવજો. ૮

પ્રભાકર.

ક્ષમા અષ્ટક.

(પરમ ગુરુ ! જૈન કહો ક્યું હોવે ?) એ રાગ

સુગુણ નર ! નારી ભવોદધિ તારે,
 સહનશીલ અડગ પ્રિય અતર, ટકતા કાર્ય સુધારે. સુગુણ નર૦
 (એ ટેક)
 પત્નિ સુધર્મી ગણી મહિયલ પર, ધરીયે સુખ ક્ષમામાં,
 છેદન તાડન તર્જન સમયે, ચેતન કરમે દળામા. સુ૦ ૨
 વિધવેલી સમ જાણો ચેતન, ગુણ સંસારી રમામા,
 સ્વપ્ન સમાન ક્ષણિક બાજમાં, ચતુર થઈ ભરમા મા. સુ૦ ૩
 પ્રસન્નચદ્ર રાજપિં ધ્યાનાતર, દુર્ગતિ દળીયા બાધે,
 સાવધ થઈ પરતાય ક્ષમાથી, ક્ષણમા કારજ માધે. સુ૦ ૪
 સાકર સરસપણું ન તજે કદી, મોમલ જેર ન ત્યાગે,
 યાય પ્રકાશિત ઝાતિ પ્રમાગી, હેમ હુતાશન આગે. સુ૦ ૫
 દ્રુપણ પ્રકાશ કરે સહુ દુરમન, તોપણ ધીરજ ધારે,
 ગાળ દીધે તપી જાય નહીં તન, રહત ક્ષમા તમ લારે. સુ૦ ૬

૧ નારી-શમાની નાગી જાતિ છે

થાય ફેજેત અસત્યપણાથી, દુશ્મન આખર ઘાસે;
 સત્ય પ્રકાશિત થાય રવિ જ્યમ, તિમિરતાણું દળ નાસે. સુ૦ ૭
 પૂર્ણ સમર્થપણું મળતાં પણ, જેહ ક્ષમા દિલ ધારે;
 ખલિહારી દુર્લભ તે જનની, આપ તરે પર તારે. સુ૦ ૮
 દુર્લભજી વિ. ગુલાબચંદ મહેતા.

ઉપદેશાષ્ટક.

(પરમ ગુરુ ! જૈન કહો કયું હોવે ?) એ રાગ.

ચતુર નર ! વાદ વધો ન વિરોધે,
 હું પદમાં હઠ ધારી રહેલા, સુધરે કિમ પ્રતિબોધે. ચતુર નર૦
 (એ ટેક.)

વાદે ચડી વાવરતા વરે^૨ વિત્ત, પુર સન્મુખ ચહે નદીએ;
 જમણુ વિશેષ જમત ચડી વાદે, તેહથી વાદ શું વદીએ ? ચ. ૨
 અતિ વાચાળ વૃથા ખડખડતા, મન અલિમાનમે^૩ ઝુલે;
 મિથ્યા વચણુ શતવાર વહે પણ, પ્રાણુ જતાં ન કબુલે. ચ. ૩
 દુર્વકતા અતિ દીલ દુરાગ્રહ, ઠરત નહિ કદી દોષે;
 આવે કવણુ પ્રકાશથી રસ્તે, ફરતા કાયમ રોષે. ચ. ૪
 નિજ નિજ વાત તરફના વલણુમાં, ખેંચત પુષ્કળ તાને;
 સીમ તરફ શિયાળ વૃત્તિ જ્યાં, ગામ તરફ ગ્રહું શ્વાને. ચ. ૫
 અણુસમણુ જનના અંતરના, સંશય સમજ્યે છટે;
 પણુ અધકચર્યા દુરાગ્રહીના, સંશય કદિયે ન ખુટે. ચ. ૬
 સરલ સ્વભાવીતણા અંતરના, સંશય જ્ઞાની ભાગે;
 કુટિલ જનો સમજે ન કદાચિત્, ક્ષેપ હૃદયમાં ભાગે. ચ. ૭
 સુકત નહિ ખચકું મંકોડો, કેડથી તોડી નાખે;
 દુર્લભ નર ભવ હારે કુટિલ પણુ, છોડત નહિ જે ભાગે. ચ. ૮
 દુર્લભજી વિ૦ ગુલાબચંદ મહેતા

આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે.

હરિગીત છંદ

ઠડી ઋતુ બહાલી હતી પળવારમા ચાલી ગઇ,
 ને ગ્રીષ્મતું સામ્રાજ્ય દેશ વિષે જરા સ્થાપી ગઇ,
 વર્ષાઋતુથી ગ્રીષ્મનો અન્તે વિનાશ જ થાય છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તુ આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૧

સરિતા અને કાસાર મીઠા વારિના મન ભાવતા,
 લીલા સુકોમળ વૃક્ષ વેલા શુષ્ક સર્વ ખની જતા;
 'શુલાખ જાસુદ મોગરો' એ પુષ્પ કરમાઈ જાય છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તુ આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૨

દેવેન્દ્ર શ્રી વીતરાગને બે બાબુ આમર ઢોળતા,
 દેવેન્દ્ર થે છડીદાર પ્રભુની નેકી જે પોકારતા,
 એવા પ્રભુ આદ્યા ગયા-અમર કહે જન કોણુ છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તુ આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૩

સુવર્ણ રત્નજડિત સિંહાસન ઉપર બિરાજતા,
 વાણી સુધામય સીચી પ્રભુશ્રી ભાવિક જનને તારતા,
 આયુ વધારી ના શક્યા તો વ્યર્થ તારો ગર્વ છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તું આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૪

જે જે સ્થળે નૃપતિતણા નભસ્પર્શી પ્રાસાદો હતા,
 તે તે સ્થળે આજે ઉકરડા ને રમથાનો ભાસતા,
 નકશી કપેલા મદીરો પ્રાચીનના ક્યા હાલ છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તું આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૫

“ અરમા ” કહી છડીદાર નૃપની નેકીઓ પોકારતા,
 દશ દિશ જેના સૈનકો નૃપ વિજયધ્વજ ફરકાવતા,
 તે રાયના ક્યા નામ કે નિશાન હાલ સુણાય છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તુ આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૬

જે રાયના મસ્તક વિષે મોલિ અતિગય ચોસતા,

ત્યમ સ્નેહીઓ એ કાળ તટ ઉપર જઇ વિખરાય છે,
 રે ! રે ! પથિક જન જાણુ તું આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૨૧
 માટે સુસાકર મૂક મમતા, માન માયા મોકલી,
 ચઢ સ્વર્ગની સીડી ગ્રહી સુવર્ણ સત્યની સાંકળી;
 સુસંત સુંદર માર્ગ તુજને ધર્મનો ખતલાવશે,
 તે રે ! પ્રવાસી માર્ગમાં આલ્યા થકી સુખ આવશે. ૨૨

સુંદરલાલ હાથાભાઇ શાહ.

દાદાસાહેબની પોળ—અમદાવાદ.

તપ વિષે સજ્જાય.

તપ વડોરે સંસારમાં, જીવ જિજ્ઞવણ થાયરે;
 કરમ રૂપ ઇંધણ બળે, શીવપુર નગરી સીધાવેરે. તપ. ૧
 તપથી રૂપ પાવે ઘણું, તપથી સુર અવતારરે;
 ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા, પામે લબ્ધીજ ભારીરે. તપ. ૨
 રાજા આદર દેવે ઘણો, આવે જાણે નીર જેમ ખીરરે;
 લોક એણીપેરે કહે, ઇંછણે તપશ્યામાં શીરોરે. તપ. ૩
 તપશું રોગ દૂરે ટળે, વિઘન સહુ ટળ જાવેરે;
 દેવતા સાદા તપે કરે, ઘર લક્ષ્મી પણ આવેરે. તપ. ૪
 અજ્ઞાનપણે તપશ્યા કરે, તોહી નિષ્ફળ ન જાવેરે;
 જ્ઞાન સહિત તપશ્યા કરે, તેનો પાર ન આવેરે. તપ. ૫
 કરે એક નકારશી, સો વરસ નરકના છુટેરે;
 બાંધે આયુષ્ય દેવતું, શ્રી જીનવર એમ ભાંખેરે. તપ. ૬
 ખરો ખજાનો તપ માલકો, કોઈ પુણ્યવંત આલેરે;
 આલ્યો જાય દેવલોકમાં, જાતાં કોઈ ન વારે રે. તપ. ૭
 પોતે તો તપ પુરો હુવે, સદા વર્તે આનંદરે;
 એવક આણુ માને સહુ, તેજ ના પડે મંદરે. તપ. ૮
 તપશ્યા કીધી મહાવીરજી, કર્મ કઠણ ભેદરે;
 ધત્તા અણુગારે તપકર્યો, પહોંચશે મોક્ષ મોઝારોરે. તપ. ૯

બેલે બેલે કીધો પારણો, ગણધર ગૌતમ 'સ્વામીરે,
 મંત્રી ખંધકલ તપ તપ્યા, હુવા મોક્ષના કામીરે તપ ૧૦
 અર્જુન માળી ઉદયો, મુનિવર મેઘ કુમારે,
 ગય પ્રદેશી તપ તપ્યા, જાશે મોક્ષ મોઝારે તપ ૧૧
 આઠ રાણી શ્રી કૃષ્ણની, બ્રાહ્મી ચક્રન બાળારે,
 તેવીમ શ્રેણીકની સુદરી, કાટી કર્મની જાળીરે તપ. ૧૨
 ધૃત્યાદિક બહુ તપ તપ્યા, કહેતા ન આવે પારરે,
 કર્મ કટક દલ જીતીને, પામ્યા અવિચળ કામરે તપ. ૧૩
 મુગત સાફ તપ કરો, સુખ નિશ્ચે પામોરે,
 આશ કરણ મુનિવર ભણે, જોધપુરમેં ચોમામોરે. તપ. ૧૪

શ્રી નંદિચેનની સજ્જાય.

વીર જીનેશ્વર સાહેબ પધાર્યોને, રાજગ્રહી નગરી મોઝારી,
 શ્રેણીકરાય તિહા વાદવા આન્યા, હેડે હરખ અપારી,
 હારે હારે કે દરિયાણ કરવા, યોગતી તરવા રે વાણ,
 અવગુણ વિના શ્રી વિર જીજીવનીરે વાણી, મેરે દિલે માણીરે
 વાણ એ ટેક ૧

સમોસરણ તિહા રચિયો સુદર, મુરત મોહનગારી,
 સિહાસન પર દેવ બિરાજે, લલીત છબી હિતકારી,
 હારે હારે કે દેશના દાખે, ભવિ જીવ આખે કે વાણ અવગુણ. ૨
 નદિખેણ તિહા વેગવ્યજ પામ્યો, વચન મુણી હિતકારી,
 માત પિતાને કહે અનુમતિ આપો, અમે સયમ લેશુ સુખકારી,
 હારે હારે કે સસાર તગિયે, મુગતિને વરીયેરે વાણ અવગુણ ૩
 માત પિતા કહે નદિખેણને, મયમ વ્રત છે ભાગી,
 બાવિશ પરીસહ હુ કર મહેવા, મયમ ખાડાની ધાર,
 હારે હારે કે ગાશન દેવી કહેવે, મયમ મતિ લેવેરે વાણ.

અવગુણ ૪

દેવી તણા તેતે વચન ન માન્યા, મયમ ફડી રીતે લીધો,

ત્યમ સ્નેહીઓ એ કાળ તટ ઉપર જઇ વિખરાય છે,
 રે ! રે ! યથિક જન જાણુ તું આ વિશ્વ ક્ષણભંગુર છે. ૨૧
 માટે સુસાક્ષર મૂક મમતા, માન માયા મોકલી,
 ચઠ સ્વર્ગની સીડી ગ્રહી સુવર્ણ સત્યની સાંકળી;
 સુસંત સુંદર માર્ગ તુજને ધર્મનો ખતલાવશે,
 તે રે ! પ્રવાસી માર્ગમાં આલ્યા થકી સુખ આવશે. ૨૨

સુંદરલાલ ડાહ્યાભાઈ શાહ.

દાદાસાહેબની પોળ—અમદાવાદ.

તપ વિષે સંજ્ઞાય.

તપ વડોરે સંસારમાં, જીવ ઊજવળ થાયરે;
 કરમ રૂપ ઇંધણ બળે, શીવપુર નગરી સીધાવેરે. તપ. ૧
 તપથી રૂપ પાવે ઘણું, તપથી સુર અવતારરે;
 ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા, પામે લબ્ધીજ ભારીરે. તપ. ૨
 રાજા આદર દેવે ઘણો, આવે જાણે નીર જેમ ખીરરે;
 લોક એણીપેરે કહે, ઇશુશે તપશ્યામાં શીરેરે. તપ. ૩
 તપશું રોગ દૂરે ટળે, વિધન સહુ ટળ જાવેરે;
 દેવતા સાદ્ય તપે કરે, ધર લક્ષ્મી પણ આવેરે. તપ. ૪
 અજ્ઞાનપણે તપશ્યા કરે, તોહી નિષ્ફળ ન જાવેરે;
 જ્ઞાન સહિત તપશ્યા કરે, તેનો પાર ન આવેરે. તપ. ૫
 કરે એક નકારશી, સો વરસ નરકના છુટેરે;
 બાંધે આયુષ્ય દેવતું, શ્રી જીનવર એમ ભાંખેરે. તપ. ૬
 ખરો ખજાનો તપ માલકો, કોઈ પુણ્યવંત અલેરે;
 આલ્યો જાય દેવલોકમાં, જાતાં કોઈ ન વારે રે. તપ. ૭
 પોતે તો તપ પુરો હુવે, સદા વર્તે આનંદરે;
 સેવક આણુ માને સહુ, તેજ ના પડે મંદરે. તપ. ૮
 તપશ્યા કીધી મહાવીરણ, કર્મ કઠણ ભેદરે;
 ધન્ના અણુગારે તપકર્યો, પહોંચશે મોક્ષ મોઝારે. તપ. ૯

બેલે બેલે ઝીઘે પારણા, ગણધર ગૌતમ સ્વામીરે,
 મત્રી ખંધકજી તપ તપ્યા, હુવા મોક્ષના કામીરે તપ ૧૦
 અજૂન માળી ઉદયો, મુનિવર મેઘ કુમારે,
 રાય પ્રદેશી તપ તપ્યા, જાશે મોક્ષ મોઝારે તપ. ૧૧
 આઠ રાણી શ્રી કૃષ્ણની, ગ્રાહી ચંદન બાળારે,
 તેવીમ શ્રેણીકની સુદરી, કાટી કર્મની જાળીરે તપ. ૧૨
 ઇત્યાદિક બહુ તપ તપ્યા, કહેતા ન આવે પારરે,
 કર્મ કટક દલ જીતીને, પામ્યા અવિચળ કામરે. તપ ૧૩
 મુગત સાફ તપ કરે, સુખ નિશ્ચે પામોરે,
 આશ કરણ મુનિવર 'લણે, જોધપુરમે' ચોમાસોરે તપ. ૧૪

શ્રી નંદિચેનની સજ્જાય.

વીર જીનેશ્વર સાહેબ પધાર્યાને, રાજ્યહી નગરી મોઝાગી,
 શ્રેણીકરાય તિહા વાદવા આવ્યા, હેઠે હરખ અપારી,
 હારે હારે કે દશિણ કરવા, યોગતી તરવા રે વાણ,
 અવગુણ વિના શ્રી વિર જીજીદનીરે વાણી, મેરે દિલે માણીર
 વાણ એ ટેક ૧

મમોસરણ તિહા રચિયો સુદર, મુરત મોહનગાગી,
 સિહાસન પર દેવ બિરાજે, લલીત છત્રી હિતકાગી,
 હારે હારે કે દેશના દાખે, ભવિ જીવ ચાખે કે વાણ અવગુણ. ૨
 નદિખેણ તિહા પેરાઅજ પામ્યો, વચન મુણી હિતકાગી,
 માત પિતાને કહે અનુમતિ આપો, અમે સયમ લેશુ મુખકારી,
 હારે હારે કે સસાર તરિયે, મુગતિને વરીયેરે વાણ અવગુણ ૩
 માત પિતા કહે નદિખેણને, મયમ ત્રત છે ભગી,
 બાવિશ પરીસહ હુ કર સહેવા, મયમ ખાડાની ધાર,
 હારે હારે કે શાશન દેવી કહેવે, મયમ મતિ લેવેરે વાણ
 અવગુણ ૪
 દેવી તણા તેતે વચન ન માન્યા, સયમ ફડી રીને લીધો,

તપ જપ કરણી ઉત્તમ કરતા, મુનિવ્રત પદ સાધ્યો;
 હારે હારે કે બહોરવા જાવે, વેશ્યા ઘર આવેરે વાણુ. અવગુણુ. ૫
 આહાર પાણીની તિહાં જોગવાઈ પૂછી, તો વચન બોલી મદમાતી,
 જો હોય તુમ પાસે અર્થ લાભ તો, આવો રંગભર રમીયે સાથે;
 હારે હારે કે પાછા વળીયા, પાછા ડગ ભરીયારે વાણુ. અવગુણુ. ૬
 ખડ ખડખડ તિહાં દાંતજ કાઢ્યાને, મુનિ અહંકારે ચડીયા,
 લખધી ફારવીને સોનૈયા કીધા, મોહ તણે વશ પડીયા;
 હારે હારે કે પાછા જાવે, વેશ્યા ઘર આવે વાણુ. અવગુણુ. ૭
 આ ઋદ્ધિ છે અનર્થ કેરી તેતો, મારે મન નહિ ભાવે,
 જો તુમ રહો અમ ઘર વાસો તો, અરથ હમારે એ આવે;
 હારે હારે કે લેકર જાઓ, નહિ તો પાછા આવોરે વાણુ. અવગુણુ. ૮
 મોહરૂપી વચન બાણુજ માર્યા, મુનિવ્રત ગયાં હારી,
 આઘો ને મુહપતિ ઉંચા મુક્યા, સુખ વિલસે સંસારી;
 હારે હારે કે જાઓ કહેશો મને, તો હું છોડું તનેરે વાણુ. અવગુણુ. ૯
 દિન દિન પ્રત્યે દશને પુઝવતાં, ખાર વરસ ગયાં ચાલી,
 છેલ્લે દિવસે સોનારજ આવ્યો, એ તો વચન કુતુહાલી;
 હારે હારે કે રસોઈ કરી, ઉઠો મન ધરીરે વાણુ. અવગુણુ. ૧૦
 પહેલી રસોઈ તિહાં ઠંડીરે હુઈ ત્યારે, બીજી કરી તૈયારી;
 વેશ્યા કહે તમે ઉઠોને જમવા, એમ બોલી મન ખ્યારી;
 હારે હારે કે હું સમજાવું, પછી હુંતો આવુંરે વાણુ. અવગુણુ. ૧૧
 બીજી રસોઈ તિહાં ઠંડીરે હુઈ ત્યારે, ત્રીજી કરી તૈયારી,
 વેશ્યા કહે તમે ઉઠોને જમવા, દશમા થાઓ તુમે વારી;
 હારે હારે કે વચન સુણી, દોય થયાં મુનિરે વાણુ. અવગુણુ. ૧૨
 ચાખે ચિત્તે મુનિ વ્રતજ પાળેને, દોનું થયા ઉચ વિહારી,
 કર્મ અપાવી કેવળ પામ્યા, હુંતો જાઉં બલિહારી;
 હારે હારે કે મતિ કોઈ નીંદો, ભવિ જીવ વંદોરે વાણુ. અવગુણુ. ૧૩
 સંવત ઓગણીશે ત્રીસની સાલે, ફાગણ માસ ઉલ્લાસે,
 રૂપી રામચંદજી કેરા પ્રતાપે, રૂપી રામચંદજી ગુણુ ગાશે;
 હારે હારે કે જે ધર્મ કરશે, તે સંસારને તરશેરે વાણુ. અવગુણુ. ૧૪

ઉપદેશી સજ્જાય.

જ્ઞાન સુધારસ પીછએ, જળ લગે ઘટમા પ્રાણ,	
આ જગ બુઠો બાણએ, બાણો સ્વપ્ન વિલાસ	જ્ઞાન. ૧
અમૃત પીતા ના કીછએરે, કાંઈ આળસ અંગ,	
ઓચિતાનો આવી મળે, કાળરૂપી ભોરંગ.	જ્ઞાન ૨
લક્ષ ચોરાશી ચોનીમાઝે, ધર્યા બહુ અવતાર,	
દુર્લભ દેહિ માનવની, પામ્યા મનુષ્યાવતાર.	જ્ઞાન. ૩
ફરી ફરીને નહિ મળેઝે, આ અવસર સાગ,	
ગુપ્તશુ મોતી પોરોવીયો, પછી ઘોર અધાર	જ્ઞાન. ૪
જેવા તે જળ ઝાઝવા, જળ ખીંદુને વીજ,	
એવા આ દેહીના રૂપ છે, આતમ કારજ સાધ્ય	જ્ઞાન. ૫
મહા પહારથ પામીયોઝે, મકેઝે પ્રમાદ,	
આ અવસર ફરી નહિ મળે, છાડ કુઠો એ પથ.	જ્ઞાન. ૬
માયા તે મીઠી વેલડીઝે, નારીને પરીવાર,	
તેમા તો મન ખુચી રહ્યું, તો જાય નગક દુવાર	જ્ઞાન. ૭
સુરખ નથી વિચારતોઝે, કાણુ લાખેણી જાય,	
દશ દ્રઘાતે દોહીલો, મનુષ્ય પહું કયા પલાય	જ્ઞાન. ૮
છવ જાતા આલ્યો એકલોઝે, શરણે કોઈ ન થાય,	
અનતી ઋદ્ધિનો ધણી આતમાઝે, કયો નિર્વન નિર્ગળ થાય.	જ્ઞાન. ૯
જળે ન લેદાય આતમાઝે, નહિ શસ્ત્રે છેદાય,	
અગ્નિ દહે નહિ આત્મા, હારે નહિ બાધ્યા બધાય.	જ્ઞાન. ૧૦
સુખ અનતા મિદનારે, કર્મ ટાળે પમાય,	
ચેત છવ ગમાર તું, ઘણું ઘણું શુ કહેવાય.	જ્ઞાન. ૧૧

અયવંતા મુનિની સજ્જાય.

(રાગ-મહાર, “ પાડવ પાચ વાદતા મન મોહિછ ” એ દેશી.)
 એક દિન ઋતુ વધો તણી, આવી વચ્ચે મેહ અપારરે,
 અળકતી વીજ મોહ્યામણી, મોગ કઢે મધુગી કગારે,
 મોર કઢે મધુગી કગાર, જલધર વચ્ચનો બહુ ગાજે

કારે ઘન તે વરસીયો, મુનિ ફેરાને કારણ જાયરે;
 અયવંતો ઋષિ તેણે સમે, તે તો મુનિવર સાથે જાયરે (૨) જ.ખ. ૨
 નગરી બાહિર મુનીવર ગયા, આલે ભૂતલ અતિ ઘણો નીરરે;
 અયવંતો ઋષી હુકડો, મેલી ગયા સાહસ ધીરરે (૨) જ.ખ. ૩
 મોહ ઉદયે તેણે મુનિવર, બાંધી ભૂતળ માટીની પાળરે;
 જળ વહેતો તેણે રાખીયો, કીધો અધિક અતિ શોચાળરે (૨) જ.ખ. ૪
 માંહિ તે મુકી કાચલી, તે તો તરતી રહી ઉપર આવેરે;
 મધુર વચન એમ ઉચરે, મોરી નાવ તરંતી જોયરે (૨) જ.ખ. ૫
 મુનિવર ફેરાથી વળીયાં, આવી દેખે તો કૌતુક સારરે;
 મુનિવર તિહાં ઉચરે, તમે લીધો સંયમ ભારરે. (૨) જ.ખ. ૬
 એક ઉદક બિંદુમાં કહ્યા, જીવ અસંખ્યાતા જાણરે;
 તે પ્રત્યે કેમ હીંસીએ, જેહની ચાર પર્યા ચાર પ્રાણરે (૨) જ.ખ. ૭
 પાપ થયાં શિષ્ય અતિ ઘણા, કાંઈ મોટી અલોચણ લીજેરે;
 આપણે સૂરમણી સારીબા, માટે એ કરણી કેમ કીજેરે (૨) જ.ખ. ૮
 મુનિવર મનમાં એમ ચિંતવે, જીનજીને પુછશું એ વાતરે;
 અયવંતા ઋષિને સહી, પ્રભુ કહોને કેટલો સંસારરે (૨) જ.ખ. ૯
 શ્રી જીનવર તો એમ કહે, અયવંતાનો થોડો સંસારરે;
 તે પ્રત્યે મતિ હેલજો, એહની કરજો વૈયાવચ્ચ સારરે (૨) જ.ખ. ૧૦
 તહેત વચન શ્રી જીનવર તણા, મુનિવર શીષે ચકાવીને ઉઠેરે;
 કરે વૈયાવચ્ચ અતિ ઘણી, અયવંતાને વચને ન રૂઠેરે (૨) જ.ખ. ૧૧
 સામાયક આદ દઈ જેણે, ભણીયા તે અંગ અગ્યારરે;
 દુષ્કર સંયમ આદરી, અયવંતો બાળકુમારરે (૨) જ.ખ. ૧૨
 બહોંતેર વરસ સંયમ ગ્રહી, જેણે નપ કીધો અતિ કઠોરરે;
 વિપુલાગરી પરવત ચડી, કીધો સંથારો સારરે (૨) જ.ખ. ૧૩
 અનુક્રમે અણુસણ કરી, પામ્યા રૂડું કેવળ જ્ઞાનરે;
 કરમ બપાવી મુગતે ગયા, એમ બોલે સેવક ગણી કહાનરે (૨) જ.ખ. ૧૪
 આઠમાં અંગના વરગ અષ્ટમેં, અધ્યયન પંત્રરમેં જાણરે;
 આઠમેં એણો જે કહ્યો, શુદ્ધ કરજો ચતુરસુજાણરે (૨) જ.ખ. ૧૫

